

**BIOS TOU EN AGIOIS
PATROS NEILOU
TOU NEOU
EKDOTHEIS PALAI
YPO MATHL·TOU...**

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

~~7-9-1717~~

62
D
14

M. 291

Collegij Rom. Soc. Jesu. Lat. Græc.

ΒΙΟΣ
ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ
ΝΕΙΛΟΥ
ΤΟΥ ΝΕΟΥ

ΕΚΔΟΘΕΙΣ ΠΑΛΑΙ ΤΠΟ ΜΑΘΗΤΟΥ
καὶ συνασκητῆ τῆς πατρὸς ἐκκλησίας.

VITA S. PATRIS NILI
I VNIORIS

Scripta olim Græcè à contubernali eius Discipulo.

Nunc Latinitate donata.

Interprete IO. MATTHÆO CARYOPHILO
Archiepiscopo Iconiensi.

ROMAE, Apud Hæredem Bartholomæi Zannetti. 1624.

SVPERIORVM PERMISSV.

B.

J.

Imprimatur, si videbitur Reverendis. P. Magistro
Sacri Palatii Apostolici.

A. Episcop. Hieracen. Vicefg.

Imprimatur,

*Fr. Vincentius Martinellus Magister, & Socius Re-
verendis. P. F. Nicolai Rodulphi Ordinis Prædicatorum,
Sacri Apostolici Palatii Magistri.*

A "Λλων ξυθα μέλισσαι ἄκροις ὅπῃ χαίλεις πῆξαν
 Κρείκ, σοὶ μέλισσῃ πῆξαν ἐνὶ κερασίῃ.
 Καὶ μαλίφυρτον ἔχες ἐνδοὶ νόον, ἥθηα, μύθους,
 ἠδὲ δὴ βασιλικῆς κόσμον ἀνακτορείης.
 Οὐ βραχὺ στεφάνωσι ξισπὴν, ξισπῶς τε μελίσσαις
 ἄκρον ποιμνικῆς, ἄκρον ἔχων σοφίης.

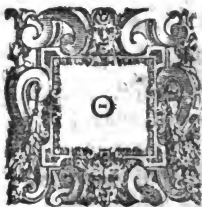
M *Elle quibus finxit, summis impressa labellis
 Illa dedit; tibi cor melle liniuit Apis.
 Hinc mellita tibi mens est, facundia, mores;
 Et mel maiestas fundit Apostolica.
 Stemmata cum triplici Rex sis Urbane sacrorum,
 Summam & tres Sophiam testificentur Apes.*

ΤΩ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΩ ΠΑΤΡΙ
Ο Υ Ρ Β Α Ν Ω.
ΤΩ Ο Γ Δ Ο Ω.

ΤΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.

ἀκρῶ ἀρχιεῖ.

Εἰς ἀνὴρ θεόσις τοῖς πατέρεσι σε πο-
οὶ πάτερ μακαριώτα, τὸ γένος ἑλλην,
ἰταλιώτης ἀνέκαθεν, μοναχὸς τὸ κτ' Θεὸν
ἐπαύγαλμα, καὶ μοναχῶν ἀρχιεπίσκοπος, Νή-
λος ὁ μέγας καὶ φιλόδοτος. θεόσις
ἑλλην τῷ φιλέλληνι, ἰταλιώτης τῷ οἰκου-
μανικῷ ἀρχιεπίσκοπῳ, μοναχὸς τῷ θεο-
στάτῃ τῷ κατ' αὐτὸν μοναχικοῦ ταγματος,
τῷ ἐκδικῷ τῆς ἐλπίδος ὁ τῷ ἀσκητικῇ φιλοσοφίᾳ ἐκπαίδευ-
σας πρὸς ὁμοφύλους. Καὶ πάλαι μὲν ὁ διαπύσιος πατήρ, ἄντι
φιλέλλημος καὶ ἀπείλιτος, τῷ τι ἄκραν ἀκτινοποιῶν ἐκδύμως
συνδύων, ταῖς βασιλείαις ἰσχυρῶς αὐλῆς, καὶ τὰς πολιτικὰς
ἀπερίφραστο θεοπομπὰς τι καὶ διζήσας, καίτοι ἐκλιπαροῦντας
ἔχον καὶ αὐτὴς πρὸς Ρώμης ἀρχιεπίσκοπος. νῦν δὲ ἦκε δρομῶνος,
καὶ φέρον ἑαυτὸν ἄσμενος δίδωκεν Ὀυρβανῶ τῷ ὁγδόῳ. Καὶ οὐκ
ἀδυνά τῷ τῷ γινώσκει φησὶν, ὅπως ἡ πασιφροὺς θεοποιῶν τοσούτου
διαδιδραμπεύσας χροῖα τῷ καὶ τῷ ἑλλάδα φωνῇ ἀκρῶς ἐξη-
σκηνίω ἀρχιεῖ τὸν Νήλον βίον ἱταμοῦσατο. τοῦ πάντ' αἰεὶς
Ἡρακλείου τῷ Βακχεῖ, ὃν ἡ τοῦ ὁσίου πατρὸς αὐχὲ ἀρχιεπίσκο-
πον, καὶ τῆς ὑμνίου μακαριότητος διεκπύτῳ ἀδολώτατον, γα-
ροῖτος

BEATISSIMO PATRI
VRBANO VIII.
 CATHOLICÆ ECCLESIAE
 SUMMO PONTIFICI.

LIBRARY
 OF THE
 APOSTOLICAL
 PALACE
 VATICAN

ENIT ad sacros tuos pedes, PATER BEATISSIME, vir summæ sanctitatis, genere Græcus, ortus in Italia, instituto Monachus, & Monachorum Dux, Nihil ille eximius & percelebris. Venit Græcus ad Græcorum aman-

tem, ortus in Italia ad Pontificem œcumenicum, Monachus ad sui ordinis tutelarem, ad Græciæ vindicem qui monasticæ philosophiæ præcepta suis tradebat. Et ille quidem utpote studiosus eremi cultor, & simplicitate gaudens, summoq; paupertatis amore flagrans, regias olim deuitabat aulas, ciuiliūq; officiorum curiosas affectationes auersabatur, licet eum vel Romani ipsi Pontifices enixè inuitarent. Nunc autem lubens accurrit, seseq; offert OCTAVO VRBANO; non sine DEI numine factum asserens, ut post tot annorum curriculum Nihil vita referuaretur Pontifici, quem exacta quoque Græcorum linguæ peritia summo opere exornaret; probatissimo viro Hercule Vaccario Archiepiscopo Rossanensi, tuæq; Sanctitati additissimo, ingenti studio, precibus, impensis interpretatione-

γονότος πορὸς τὴν ἐρμηνείαν καὶ λόγοις καὶ δαπάναις ἐργασιδώκτου.
Καὶ θαυμάζει ὁ μέγας πατὴρ τὴν ἀκρότητα τῆς ἐρεσούνης αὐτῆς
καὶ συγκεκραμένην μίλιτι, καὶ τὴν φιλοσοφίαν τὰ ἱερά σκήπτρα
κατέχουσαν; καὶ φιλανθρωπίαν ἐν τῇ ἑλπί τῆς ἱεραρχίας ὀφθαλμο-
σκυταν, καὶ ὅπως ὅλον τὸν ἀρετῶν τὴν ἔσμεν θαυμασίως ἐν σοὶ
καθιζάνοντα. Καὶ γνηθὺς ἅπαντα περιμύει τὰ αἴσια, βίον διάλω-
τα καὶ μακάριον, ἡερῶν γίμεντα πράξεων καὶ ἱεροκριτευσάτων
ἰσχυριμάτων, ἰλλάδος τε τῆς πολυπαθοῦς τὴν ἀνάρρησι, καὶ τῆς
ἀγίης ζωῆς δικηλείας τὴν μεθ' αὐτὸν.

Τῆς ὑμετέρας μακαριότητος δοῦλος

ὁ ταπεινὸς ἱερεὺς ἀρχιεπίσκοπος.

tationem curante .& admiratur planè egregius Pater
summum Sacerdotium Attico melle temperatum , &
philosophiam sacra gerentem sceptrâ , tantamq; in Hie-
rarchico cacumine humanitatem , & omnino confi-
dens in te vniuersum virtutum examén . Itaque læti-
tia exultans prospera ominatur omnia ; vitam beatam
& longæuam , Heroicorum operum & generositatis
plenam , Græciæ multis oppressæ malis liberationem ,
& immortalis vitæ subsequencia præmia .

Sanctitatis Tuæ humillimûs seruus

Io. Matthæus Caryophilus Archiepiscopus Iconiensis.

A D

ΤΟΙΣ ΕΝΤΕΥΞΟΜΕΝΟΙΣ.

Χρὲς ὧ φιλόσοφους ὅντι τὴ παμμάχους Νή-
 λου τοῦ νέου ἐκδοθῆσαι ἢ δὴ τὴν ἰστέραν, φω-
 τὲς ἔργον, καὶ φωτὲς ἀξίαν πανδήμου· ὡς εἰς
 τόδ᾽ ἀνέκδοτον δὲ λαθεῖν, κοινὴν ἀπαντὸς
 ζημίαν ἡγήσονται. δὲ χου ἰστέραν τοὺς ἰστέ-
 ροὺς χαλακτῆρας ἐμπίπτειν ἀπαντας, καὶ
 γυμνῶν τὴν ἀλήθειαν ἐδαμῇ τῶν κομμωπι-
 καῖς ὡχροῖαις διηποισμίνων, ἀλλ᾽ ἀφελείας ἀπλότην δὲ λαλῶν πο-
 σαι. μεταχὺ βίον μοναχὸς γράφει, καὶ τῇ τοῦ μαθητῆς. τίς δ᾽ αὖ
 ἔπος ἦν, δὴ λον οὐ πάνυ κατέστηκεν· Βαρδολομαῖον ὡς ἴοικεν οἱ
 πλεῖστοι πεκυάρονται, οἱ δὲ καὶ δὲ βασιβουλοῦνται, αἰδρα καὶ αὐτὸν
 ἀγνόητη δὲ ἀφ᾽ ἑλάντα, τὴν αὐτὴν λαχόντα τῇ Νήλῳ παρῆλθε, καὶ
 τῆς ἐκείνου σοφίας τὴν καὶ διοσιβείας δὲ δόχον· δε καὶ τὴν ἱεραὴ μοιῶν
 τῆς καλὴ μύτης Κρυπτοφίρρης συμπελασμένης, καὶ τῶν συμβάσμων νειῶν
 ἐκ βύθου τῇ Θεομήτει ἤγαγεν· ὁ δὲ οὐδὲ Νήλος, ὁ ἐκ Ῥυσσάνου
 Καλαβερός, ἴην τὴν ἰπτανυμίας ἐκτίστατο δὲ τῇ περὶ τὸν ἀρχαῖοτερον
 Νήλον τῆς ἀρετῆς ἐμπίπτειν, καὶ οἶον πῶς ὡς ἀλλήληδες γραμμοὶ δύναν·
 Νήλον ἐκείνου φησὶ, οὐ μίγα κλείς ἐπὶ τῇ τῇ ἀσκητικῶν λόγων φι-
 λασσοῦντα, καὶ ἀδάτατος ἡ μνήμη δὲ τὸ ἐκτίποινοι τὴν ἀσκήσεως· ἡ κα-
 σὶ δὲ ἔπος ἐπὶ τῆς βασιλείας Μαυραίου, γαργῶς καὶ Κωνσταντινουπό-
 λειως ἱσπαρχος· ἦτα τὴν γαματὴν πέσας, αὐτὸς μὲν ἐν αἰγυπῶ
 πὴν μονήρην βίον ἡσάασατο μὴ Θεοδούλῃ τῇ τέκνῳ, καὶ ἱερὸς ἔχρη-
 μάσων· ἡ δὲ γυνὴ μετὰ τοῦ θυγατρὶς γυναικῶν καταλαβὲ φεροντι-
 σήειον· καὶ ἀμφοτέρωι μακαρίν τίλους ἐπίτυχον· ὁ δὲ νεώτερος Νήλος
 τῆς

AD LECTOREM.

N A B E S candide Lector, Beati Patris Nili iunioris historiam, lucis opus, & publica luce dignissimā; quam vsque adhuc non euulgatam latuisse in tenebris, commune damnum iudicabis. Omnia narrationis historicae lineamenta in ea comperies; & veritatem non coloribus pigmentisq. venustatā, sed nudę simplicitatis puritate conspicuā.

Monachi vitam monachus scribit, magistri discipulus. Quis tamen ille fuerit, non plane constat. Bartholomæum suspicantur multi, quidam etiam asserunt; virum & ipsum sanctissimum, Niliciuem, & sapientiæ eius & pietatis hæredem: cuius opera venerandum Cryptæ Ferratæ monasterium absolutū, & ædes Beatę Virginis extructa est. Vt autem Nilus hic noster Italogræcus Rossanensis, iunioris titulum habuerit, paralleli quædam fecit admirabilis conuenientia cum antiquiori Nilo; quem pietatis monasticę splendor, & præclara ingenij monumenta de vitæ solitarię instituto immortalem reddiderunt. Vixit is imperante Mauricio, & Prætorem Constantinopoli egit. Deinde paribus cum vxore voris regulam ipse quidem monasticam professus est in Aegypto vna cū filio Theodulo, & Sacerdos fuit: vxor verò cum filia secessit in fœminarum monasteria: & vterque sanctitatis lauream adeptus est. At verò Nilus iunior,

licet

τῆς μὲν ἐκφρασεως οὐδαμῶς ἤφατο, γὰρ μὲν δὲ ὠμίλησε· καὶ γάρ μιν
 ὑπερφρονήσας ποσά τε ἐπιδόσιν ἐν τῇ μοναδικῇ πολιτείᾳ καὶ ἀγωγῇ
 ἐποίησατο, ὥς τε καὶ μοναστῶν, καὶ τῇ τὴν ἑκκλῆσιαν οἰκουμένην ἡγεμονίᾳ
 διδάσκαλος, καὶ πῦ μὲν γὰρ τοῦ βασιλέως τὴν κατὰ τὸν παρ' Ἰταλοῖς
 καταστῆσαι φερετοίαν. συγγραμματα δὲ αἱ καὶ μὴ καταλείποι-
 ναι, ἀλλ' οὐδ' ὅτι συχρὰ καὶ θαυμασίας ἐχέδασεν ἐπιστολάς, μέγας
 ἡμῖν ὁ τὴν κοινωφελὴ τὴν δὲ συγγραμμάτων ἐστὶν. πολλὴν ἀλλ' ὅτι
 τὴν ἀρετὴν ὑπερφρονήσας οὐκ ἔμελλε, τὰς δὲ ὑπερφρονήσας ἡδὴ
 τῆς ἐλλάδος ἐκφυγεῖν οἷν π' ἀνδρὶς ὁ ψυχοφάντης, πόσιν τ' ἀνδρὶς
 ὑπερφρονήσας, πόσιν ἀρετῆς διελύχθη, φερετοίαν; ταῖς γὰρ ὑπερφρονήσας
 ψυχῇς τῇ σκληραγωγίᾳ τοῦ χρίσματος Νήλος ὅδ' ἐφάνη πε-
 λαγοῦ τὰ ῥόματα χρίων τοῦ αἰγυπίου Νήλου γενεώτερος καὶ θεί-
 ος. ὡς γὰρ τοῦ Φώπος ὁ ἐξώλης, ὁ τῇ κακῇ τοῦ χρίσματος
 ἀπάταιν συκοφαντίας καὶ ὑψηλῆς, τὴν ῥωμαϊκὴν ἐκκοφάντη ἐκκλη-
 σίαν, καὶ τὰ ἐπιστολάς Ῥώμης δραματοῦσιν ἐπολιμὲν δὲ τὴν,
 ὡς φασιν οἱ τοῦ χρίσματος, ἐν τῇ συμβόλῳ φερετοίαν, καὶ αὐτὸ δὴ
 τὸ φερετοῦ ἐκκοφάντη τὴν παλαιὰν Πισμῆτος δόγμα καὶ ἐκ τοῦ
 γένους, δὲ τὴν Σαββάτῳ τὴν ἰουδαίαν. τὴν καὶ τὸν Νήλος τὸν
 ἀποστολικὸν θεῖον δὲ τῇ πλῆθι ἡγε καὶ ὁ λαβῆς, ἰαυτὸν τὴν
 ἡλιωτὴν παρῆκε δὲ πᾶσι τῆς δόξης τῇ ἀποστολῇ. τὴν γὰρ αὐτῇ
 εἰς διατριβὰς φερετοίαν παρὲπιμπν εἰς Ῥώμην φερετοῖς τοῖς κα-
 ρυφαίοις τῇ ἀποστολῇ, αὐτὸ δὴ αἶσαν τῆς ὁρθοδοξίας πηγὴν, καὶ μη-
 τῶσιν τῆς ἀποστολῆς. ἀλλ' ἐπὶ τῇ τῇ φωνῇ ἐξέπαιν τῇ φερε-
 τοῦσιν τὰ ὀνόματα ἰκανὸς ἐπὶ καταμολόγη. αὐτὸ δὴ τὸ φερε-
 τὸ ἐκκοφάντη τοῦ παλαιῆς Πισμῆτος δόγμα ἐπὶ διέβαλλε ὡς κα-
 τοταμίαν, ἡ φασιν οἱ χριζόμενοι· εὐ μάλα εἰδὼς τὴν ἀκρίβειαν καὶ ἀν-
 δευτον τῇ ἀγίῳ πατρὶν διδασκαλίαν, μάλιστα δὲ Κυρίλλῳ τοῦ
 αἰοδίου ἐν τῇ ἀγίᾳ καὶ οἰκουμένην ἐν Εφέσῳ εἴτη συνόδῳ. ἡ
 τὰ φερετοῖς ἡ παρὲρον αἰγῶν Φώπος ὁ ἀλάτωρ, ἡ τὰ τῶν τῆς
 ἀκρίβειας φιλοπίας κατωφῶς παρ' ἐδὴν ἡγετο τὴν ἀναδὴ ψυ-
 δορρημοσύνην. πῦ γὰρ ἦσαν ἰδὴν φαιότερον, σφετέρον, τῇ ἡλια-
 κῶν ἀκρίβειαν φωτὸς δέτερον ὡς ἡγε πᾶσι ἡ ἀνατολικὴ ἐκκλησία πε-
 ς τῆς αἰδῆς ἐκκοφάντη τὴν ζωοποιῶν Πισμῆτος, ἡ ἐν τοῖς Κυρίλλ-
 λῳ λόγοις; ἰδὴ φερετοῖς τὴν Νεστορίαν κατωφῶς ἀνασπᾶν, καὶ
 πῦς αὐτολλογίαν τὴν ἀνθερωπολάτῃ συλλογισμοὺς ἐπὶ φερετοῖς,
 οὐχ

licet Sacerdos numquam fuerit, tamen relicta vxore tantos
 in monastica professione fecit progressus, vt plane mona-
 chorum & eremitarum institutor euaserit, & Basilij Magni
 ordinem in Italia mirificè illustrarit. Scripta vero eius etsi
 nulla extant, multas tamen & egregias ab eo fuisse elucu-
 bratas epistolas testatur, qui præclaram hanc vitæ eius hi-
 storiam posteritati mandauit. Ceterum fuisse singularem in
 eo iuniorem Nilum, quod Græciæ deficientis extiterit quasi
 ferotinus flos, tanta est laus, tam excellens prærogatiua, vt
 merito schismaticorum mentibus peruiacaci duritie exsiccatis,
 Nilus ipse sit exundans ad irrigandos eorum animos Aeg-
 ypti Nilo abundantior & felicior. Quando perditissimus
 Photius, omnium Schismatis malorum confarcinator & archi-
 tectus, Romanam cauillabatur Ecclesiam, & Pontificis
 Romani auctoritatem oppugnabat ob additamentum, vt
 schismatici vocant, ad symbolum, & dogma ipsum de Spi-
 ritus Sancti processione & à Filio, atque ob ieiunium Sab-
 bati: tunc Nilus tanta obseruantia Romanam prosequabatur
 Ecclesiam, tam religiosus erat summorum Apostolorum
 gloriæ venerator & cultor, vt ad se venientes curationis gra-
 tia, Romam ad Apostolos transmitteret, tanquam ad peren-
 nem pietatis & religionis fontem; seque indignum diceret,
 qui principes Apostolos vel solo nomine appellaret. Pro-
 cessionem vero Sancti Spiritus ex Patre & Filio, non calum-
 niatus est vt dogma nouum: quippe qui optime norat, quid
 Sancti Patres docuissent, & præsertim Cyrillus in sacrosancta
 Synodo Ephesi. Quam vel oscitanter legerat impietatis magi-
 ster Photius; vel certe licitum sibi putabat mentiri vir pessimus,
 vt ambitioni suæ blandiretur. Cum Cyrillus meridiana luce
 clarius, apertissimis verbis fidem antiquæ Orientalis Ecclesiæ
 declarauerit de Sancti Spiritus processione; & è visceribus fun-
 damentorum Nestorianæ hæreseos, vbi illam radicitus euellit,
 adeo luculenter docuerit, expresse, inculcarit eius ab utroque
 processione, non semel, non perfunctoriè, sed neruosis uten-
 do demonstrationibus, & plurimum meditationis repetitionibus;

οὐχ ἀπαξ, οὐχ ὁδοῦ πάτερρον, ἀλλὰ μὲτα πολυφρονίῃς ἀποδεί-
 ξεις, καὶ μελεμικαῖσιν παλιλαγίαις τὴν ἐξ ἀμφότες τοῦ ἀγίου
 Πνεύματος ἐκπόρευσιν βοᾷ, κηρύττει, διαμαρτύρει. ἀλλὰ τίς αὖ
 μὴ ὑπερεκπλαγῇ; ἔγω· Φῶπιος ἐκ τῆς ἐμφυτῆς πνευματικῆς φιλα-
 ρχίας πρὸς τὰ φαιδύτατα πένου ἰσοκοπέει· οἱ μεταγνηστέροι πῶς ἐκ
 αἰνίτηται; πῶς ἐκ ἀνέβλεψαν πρὸς τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἀληθείας; ἀλλ' οἷον
 ἐμθεύηται τοσαύτην παύσαντα ἀβλεψίαν, ὥς ἐγκαυχᾶσθαι μὴ τῇ αὐ-
 τῷ ὡς βύβλου συλακῇ τῇ συνοδικῇ διατάξει, ταύτῃ δὲ μάλλον πρὸς
 σιγῇ, πένου, ἢ τῇ συνοδῇ τῶν ἀποφάσεων; καὶ μηδὲ ἐνυφραῖν φα-
 σκοντας, διεφάρθαι τὰς βίβλους ὑπὸ λατίνων; εἰ γὰρ τὰς καὶ Νισορείς
 φωνὰς τῆς Κυρίλλου διαμαρτυρίας ἐν οἷς ἔσπουδον τὸ βλάσφημον τῆς τῆν
 ἐκπόρευσιν πύρρον τῆς Τίου βάλλοντος, πᾶν ἄλλο ποιήσας, ἢ πρὸς τὰ
 Νισορείς βαλτολογήματα τὴν Κύριλλον ἀφώνον; ἀλλ' οὐδὲ πρὸς τὴν
 κλῆν, ὥς φίλον ὀνομαζέει τοῖς χρισματικοῖς, μεθούσας ὡς Φωτίου τὴν
 βλασφημίαν ἀδιδῶς, ἀπὸ κεφαλῆς ὁ Νήλος τὴν ἐγκύμωσιν ἐλάνθως τὰ
 συμβόλῳ ἀνάπτειν· ἥδη γὰρ ὁ διατίσις πατὴρ τὴν πρὸς τὴν αὐτῇ
 λαὴν ἀπένετο τῇ ἀρχαίᾳ καὶ πρὸς τὴν κλῆν ὅπως μὴ εἴη τὴν, ὥς ἀφαι-
 ρηθείσας ὁ νοῦς χωλαίει. Περὶ δὲ τὸ κεφάλαιον τῆς τῆς σαββάτου η-
 γίας πάλιν ὅσον ἀφ' ἑκῆς ἢ φιλαλήθους τῆς Νείλου ψυχῇ τῆς φρεσὸς βλα-
 βῆς τῇ ἀποχριστῶν κακοποιᾶς. ὁ μὲν γὰρ τῇ ἀναπλίκῃ τὴν συνήθειαν
 ἐκ αἰνίτηται πρὸς ἀποστολικὸν πᾶν κανόνα, ἐξ ἀποκρύφων πρὸς τὴν
 τῆς, καὶ διαμαρτυροῦντα πάλιν ἐνδὸς μένους Σαββάτου μὴ εἶναι νηστειᾶν· ἐν φα-
 σιν αὐτῇ δὲ οἱ χρισματικοὶ ὡς τῇ Ρωμαίων, αὐτὴ δὲ νηστειᾶν
 τοῖς σαββάτοις. ὁ δὲ Νήλος τῶν ταύτων ἐλπεσθαι· τὰ δὲ τῇ γραμμῇ οὐ-
 τὴς ἐκ τῆς βίβλου, ὥς ἀσμένως ἀποδείξει καὶ τὰ τῇ λατίνων. δια-
 φρεσὶν αὐτῶν τὰ ἐν τῇ ἐκφρασίᾳ παρρησίας, καὶ ποιικίαν εἶναι ἀ-
 νίκαθαι τῆς ἐκκλησίας τῇ ἐν τῇ πνεύματι αἰσίας διακρίσιν, τὴν συν-
 δίσιν τῇ μᾶς πίστεως μεθούσας ὡς βλαπτομένης. Οἱ δὲ τῇ χρισμα-
 τικῇ ἀρχῇ καὶ τῇ πλείσας ἐπὶ πρὸς τὴν πᾶν ἀρχαίαν καὶ πρὸς τὴν
 ἔσας τῇ Ρωμαίων ἀναγκασθέντας ἀπεκέντησαν· καὶ τὴν ἐκπλάσιν
 κανόνα πρὸς τὴν τῆς πρὸς τὴν ἐκφρασίαν τῆς χριστιανικῆς, ἥτις εἶναι
 πρὸς τὴν χριστιανικὴν τῇ τῇ σαββάτου καταλύσιν ἀναγκασμένης, ὥς καὶ οἱ οὐ
 ἄλλο δόγμα ἔχειν τῇ εἰς σωτηρίαν ψυχικὴν σωτηρίαν. Τοιοῦ-
 τος καὶ ὁ Νήλος καὶ ἐλάνθως λαμπερὴς, καὶ βίῳ ὑπερλαμπερὴς. ἀλλ'
 ἥδη μὲτα τὴν ἰσχυρὰν τῇ Νείλου ἐκφρασίᾳ Νήλος πρὸς ἄλλους τὸ καλὸν

vt profecto monstri similè sit homines in tanta luce caligasse.
 Esto: Photius innatæ ambitionis studio inflatus lucidissima
 videre non potuit: Recentiores cur tam vecordes? cur ad ve-
 ritatis radium oculos non aperuere? Sed tanta stupiditate la-
 borarunt, vt versentur in tenebris; & se se iactitent quasi sy-
 nodalium Décretorum retinentissimos defensores, qui nihil
 minus sunt, quam Synodorum obseruantes? nec pudeat
 asserere, corruptos esse libros à Latinis. Si enim è Cyrilli
 verbis expunxeris, quæ ille disputat contra negantes Filio
 Sancti Spiritus productionem, quid aliud efficies, quam
 Cyrillum ad argumenta Nestorij mutum? Nec vero addita-
 mentum Nilus credidit, vt blasphemantes vocant schismatici-
 ci edocti à Photio, quod symbolo iure appositum vim habet
 explanationis; cum probe sciret egregius Pater, quid addi,
 quid demi venisset antiquitas; & illud nullo modo addi, quod
 si non intelligas, male credas. De ieiunio porro Sabbati
 longissimè aberat veracissima Nili mens à deprauata mente
 Schismaticorum. Ille Orientalium consuetudinem non apo-
 crypho cuidam Canoni Apostolorum tribuebat, præcipienti
 ieiunium Sabbati præter vnum, nempe vigiliam Paschæ; quem
 à Romanis violari asserunt Schismatici ieiunantibus Sabbato.
 Non hæc ineptias fundebat Nilus: sed ita morem tenebat
 Orientalium, vt probaret & consuetudinem Latinorum.
 Sciebat enim hanc esse ritum Ecclesiæ pro locorum varie-
 tate diuersiratem; & à principio multiformem extitisse orna-
 tum Ecclesiæ ob distinctam saluamque fidei piorum ratio-
 nem institutorum. At vero auctores schismatis antiquissi-
 mum & venerandum Romanæ Ecclesiæ morem post aliquot
 secula impudentissimè damnarunt; & prolato confictio illo
 Canone imperitis persuaferunt, ita pertinere relaxationem
 Sabbati ad cultum fidei Christianæ, vt quoduis aliud sacrum
 dogma necessarium ad salutem consequendam. Tam illu-
 stris scientia, tam illustris erat Nilus pietate. Sed utinam
 post duos hosce inclytos Nilos non extitisset tertius, qui egre-
 gium virtutis nomen bonis omnibus affluentissimæ fontem

τῆς πελαγίστης ἀρετῆς ὄνομα πηγῇ ἀλμυρῇ ὑδάτων μὴ ἐπιδή-
 ξατο, Θεσσαλονίκης μὲν γαρονὺς πορσεύρος, χισμαπικῆς δὲ φλυα-
 είας πατρὸς καὶ διδάσκαλος. πούτε τὰς ψυχολέθρας ῥήσας, καὶ τὰς
 πορσεύρας ἀπὸ ῥήσας Θεῷ διδόντες ὅψα ἐκδοθροσύμια μετα πὺν
 βίον τῆς ἀγίας· ἵν' ἡ τοῖς πᾶσι κατὰ δῆλον, Νήλου τοῦ νεωτάτου πορσεύ
 Νήλου τοῖς πορσεβυτίαις, καὶ τῆς παρ' οὐρανῶν τῆς γραμμῶν δι-
 λογίας πορσεύ τὰς καὶ χισμαπικῶν χαλεφῶντες χρηνοτομίας ὁπόσον
 πὺν δέξομεν.

falsarum exhiberet aquarum, Thessalonicensis antistes, & vaniloquentiæ Schismaticorum antesignanus. Huius perniciosissima dicta & sententias vna cum suis confutationibus, Deo dante, post sancti Patris historiam videbis edenda: ut palam fiat omnibus, quid intersit inter Nilos & Nilum; denique inter auitam Græcorum theologiam, & schismaticorum absonas nouitates.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΑΣΚΗΤΗΝ ΝΕΙΛΟΝ.

Πέφυκας ἰσόφθοις ὡ Νεῖλε χροῖα,
Τοῖς ἡμεροδρόμοισιν ἡλίαι κύκλοις
Ὅν στυγερῇ μὲν πρὸς ἀγέρας σπασίει.
Τί δ' ἄλλο τοῦτο, σιωδρομῆς ἢ πεισάρεον
Εὐδύγμα χαλῶν, ὡς φρενοσλισμάτων;

ΒΙΟΣ

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΟΥ

ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΝΕΙΛΟΥ ΤΟΥ ΝΕΟΥ.

VITA ET RES GESTAE

SANCTI ET DEIFERI

PATRIS NOSTRI

NILI IUNIORIS.

*Interprete Ioanne Matthæo Caryophilo
Archiepiscopo Iconiensi.*

Χάρις τῷ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χει-
ροῦ, καὶ ἡ ἀγά-
πη τῷ θεῷ καὶ
πατρὶ, καὶ ἡ κοι-
νωμία τοῦ ἁγίου

πνεύματος· καλὸν γὰρ ἐκ θεῶν
ἀρχεῖσθαι, καὶ εἰς θεὸν καταλή-
γειν· εἴη μετὰ πάντων τῶν φιλο-
πύων ἀκροαμένων, καὶ μετὰ τῆς
ἐμῆς ὁσιότητος καὶ πτωχείας
τῷ μέλλοντι πολυημέρῳ δια-
γάλλει περὶ τῆς βίης τοῦ ὁσίου πα-
τρὸς ἡμῶν Νείλου τῆς νέης. οὐ γὰρ
δι' ἀνθρώπου, ἀλλ' δι' ἀποθέσεως
ἑαυτοῦ.

Ratia Dñi no-
stri Iesu Chri-
sti, & charitas
Dei, & cōmuni-
catio sãcti Spiri-
tus: bonũ quip-
pe est & ordiri à Deo, & in-
Deũ definere: sit cū omnibus
studiosè audientibus, & cum
tenuitate mea mentisq. pau-
pertate, qui audacter historiã
vitæ sancti Patris nostri Nili
iunioris sum narraturus. Non
enim per hominem, vel sugge-
rente, & adhortante hominis

A con-

consilio aggressus sum tale
opus . Neque enim sunt nunc
nouissimis temporibus nouissi-
morum horum sæculorum, qui
talialia querant, & curiosè appe-
tant : Quinimo multi, qui sub-
sannant, & iniucundè hæc au-
diunt: quibus nec antiquorum
sanctorū narrationes, neque
recens facta fide digna sunt ;
sed obstructis sibi planè omni
ex parte vijs ad vtilitatem fe-
rentibus, scopum vnū habent
in omnibus sibi propositum,
vt eorum quæ dicuntur fidem
metiantur suarum virium mo-
dulo; quod autem vires eorū
superat, id vero illis tanquam
à veritate alienum mendacij
suspicionem iniiciat. Quapro-
pter inuisibilem mentem, Deū
inquam Patrem; & simul ex-
pertem principij tēporis con-
sempiternumq̃. Verbū, & san-
ctissimum consubstantialēq̃.
Spiritus narrationis funda-
mentum iacentes, illam ag-
grediamur; etsi nulli alij pro-
futuram, at certè nobis, qui in
ea studium ponimus, & nō ni-
hil mentē à rebus terrenis ab-
ducimus, non mediocre emo-
lumentum & lucrum allaturā:
quemadmodum vnguentarijs
aromatum tractatio suauitatē
affert & voluptatem. Oportet
igi-

υποβολῆς ἢ ὀφθαλμίσσεως τὸ ποι-
εῖν ἔργον ἐχθροτάμῳ. ἔστι γὰρ
ἐστὶν ἐν τοῖς ἰσχύοις καθεστῶς
τῷ ἰσχύοι τούτῳ αἰώνων οἱ τὰ
τοιαῦτα ζητοῦντες τε καὶ πολυ-
πραγμονοῦντες· τὴν αἰσθησὶν μὲν
οὐδ', πολλοὶ οἱ μωκίζοντες, καὶ
πρὸς τὰ αὐτὰ ἀντιζόμενοι, οἱ μὴ-
τε τοῖς παλαιῶς διηγήμασι τῷ
ἀγίῳ πνεύματι, μήτε τοῖς νεώ-
τεροις τελεωθῆσιν πνεύματι· ἀλλὰ
διὰ πάντων καὶ ἐν πάσιν αὐτοῖς
τὰς τῆς ὠφελείας ὁδοὺς ὡς εἰπὼν
ἀποφράζαντες, ἵνα σκοποῖν ἐν ἅπα-
σι πᾶσι τὴν τῶν πρὸς τὰ ἑαυτῶν
μετακρίνῃ τὸ πιστὸν ἐν τοῖς λε-
γομένοις· τὸ δ' ὑπερβαῖνον τὴν
ἑαυτῶν δύναμιν, ὡς ἐξω τῆς ἀ-
ληθείας τῆς τῆς ψεύδους ὑπο-
νοίας καὶ ὑποβάλλῃ. διὰ τὸν ἀό-
ρατον νοῦν, τὸν θεὸν φημι καὶ πα-
τέρα, καὶ πρὶν ἀναρχὸν τὸ καὶ σωματί-
διον λόγον, καὶ τὸ πανάγειον καὶ
ὁμοῦσον πνεῦμα, θεμέλιον καὶ
ἀρχὴν πρὸς θεὸν τὸν λόγον,
ἔπερ τῆς διηγήσεως ἀπαρχώμε-
θα· εἰ καὶ μήποτε γρηγορησὶν ἀπο-
συναγωγῇ, ἀλλ' ἡμῖν τοῖς ἐ-
ταύτη ἀσχολεμένοις, καὶ με-
τέν πρὶν καὶ ἐκ τῶν γρηγορῶν ἀ-
παρχώμενοις οὐ μικρὸν τὴν ὀνη-
σιν καὶ τὸ κέρδος ἐργαζομένῳ,
καθὰ περ τοῖς μυρεφτοῖς ἢ τῶν ἀρω-
μάτων ἀναστροφῇ τὴν ὅλῃ αὐτῶν
ἡδύτητα καὶ ἀπόλαυσιν. διὰ
τοῦτο τὴν ἐσθλοκῶσαν τοῦτον
ἡμῖν

ἡμῖν τὸν αἰόδιμον Νεῖλον πορ-
τάζει τῷ λόγῳ, ἵνα μηδὲν τῶν
διόντων ἐλλείπωι τὰ πάντα τὰ
κατ' αὐτὸν ἐρδυνῶσι.

Τὸ Ρωσιάνον εἶδ' ὅτι πάντες γι-
νώσκουσιν, οὐ μόνον δὲ τὸ πορεα-
θῆναι πῆς τῆς Καλαβρίας τέρ-
μασι, μέγιστον τε τυγχάνειν ὁμοῦ
καὶ ἀνεπιβέβλυστον, ἀλλὰ καὶ δὲ
τὸ καὶ πάσης τῆς χώρας ἐρημωθῆ-
σης, καὶ πασῶν τῶν πόλεων ἔρπον
γαλατηνῶν τῆς τῶν σαύρακη-
νῶν πολυπληθείας, μόνον δὲ
φυγῆναι μέχρι καὶ νῦν τῆς αὐτῆς
ἀπωλείας τὸν νόμον. τοῦτο δὲ ἐκ
ἐξ αἰσθητικῆς σοφίας ἢ βοηθείας
συνέβη, ἀλλὰ τῇ δυναστείᾳ καὶ
ἀντιλήφῃ τῆς ἐκείνῃ δημοκρατίας
ἐξαίρετως διαπονήσας ἡμῶν δι-
τῆς καὶ ἀφ' ἑαυτῆς Μαρίας ἥ τις
πολλάκις τῶν αἰσίων ἀγαθῶν
ἐν νυκτὶ πορεσιλθόντων, καὶ συ-
λῆσαι τὸ φρέγιον βεληθέντων, ἄ-
μα τῶν πορεσιλθόντων αὐτοὺς τῶν
τείχεσιν, ὥς καὶ κλίμακα ἐπιθεῖ-
ναι, λέγεται ἀναστῆναι ὡς γυνὴ
περφυροφόρος ἐποφθῆναι αὐτοῖς,
λαμπάδας ἐν ταῖς χερσὶ κατέ-
χουσα, καὶ ταῦταις αὐτοῖς κατα-
βάλλετα, καὶ τὰ τέχναις ὑποδιώ-
κουσα. καὶ τοῦτο σαφῶς ὁμο-
λόγησαν οἱ ἐξ αὐτῶν γινώσκοντες
πορεσφυγῆς. ἐκείνην ποίνω ὁ
θεὸς πατὴρ ἡμῶν Νεῖλος ἀνέτη-
λε, καὶ ἐκείνη τὰς τῆς σωματι-
κῆς ἡλικίας ἀρχὰς κατεβάλετο,
δω-

igitur principio sermonis de
ciuitate illa verba facere, quæ
nobis edidit celeberrimū Ni-
lum; ne quicquam eorum, ,
quæ scire operæpretiū est, de-
sit perscrutanti omnia de illo.

Rossanum scio notum esse
omnibus, non eo solum nomi-
ne, quod Calabria finibus præ-
sit, & maxima sit ciuitas, & ab
insidijs hostium tuta; sed etiā
quia vastata vniuersa prouin-
cia, cunctisq. vrbibus redactis
in potestatem colluuiōis Sar-
racenorum, solum vsque adhuc
effugerit illorum perniciem.
Quod quidem non humana
prudentia, vel auxilio conti-
git, sed potentia & ope præ-
cipuæ eius vrbis patronæ Dō-
minæ nostræ matris Dei, sem-
perq. Virginis Mariæ. Illa
enim impijs Agarenis serpe
de nocte irruentibus, vt arcem
occuparent, simul atque ad
muros accessissent, scalas etiā
admonuissent, ἐ superiori loco
apparuisse dicitur, specie mu-
lieris purpura induta, facesq.
in manibus habentis, quibus
deiciebat illos, & ἐ muro de-
pellebat. Et hoc apertè fate-
bantur, qui ex illis transfugæ
fuerūt. Inde ergo sāctus Pater
Nilus exortus est, & illic pri-
mas ætatis suæ partes trāsegit,

muneris loco parētibz à Deo datus: namque post vnā fororem masculus hic optantibus susceptus est, & oblatus Deo ab illis, Deiq. matris xdi libēter dicatus. Præclaram porro indolem feliciter sortitus, & acumen mentis, morumq. suauitatem, æquales omnes superauit sagacitate, & responsis, & diligenti scripturarum lectione, necnō interrogationibus, quas proponebat magistris; ut mirarentur illi, vnde tantum huic puero ingenium, quo scrutaretur scripturas, & de rebus huiusmodi interrogaret. familiare enim erat illi à iuuentute sanctorū Patrū vitas euoluere, Antonij inquit, Sabbæ, & Hilarionis, aliorūq. quos Ecclesia Catholica celebres habet; audioq. animo, mentisq. attēctione semper eas lectitabat. Vnde etiam illi obuenit, ut odium in vitia conciperet, & in adibus nobiliorum conuentus declinaret, omnēq. refugeret & abominaretur curiositatem; & aspernaretur quæ phylacteria vocant & adiurationes; quamquam libri etiam, qui de his agunt, illi nō deessent ob aciem ingenij, & studiū omnia sciendi. Ergo nō multo post parētibz vita fun-

ctis,

δίδρον ὑπὸ Θεῶν χαριότητι τοῖς γονεῦσιν αὐτῶν. ὡς δ' ἀδελφῇ ἐπέχθη ἄρρεα αὐτοῖς ἐπιθυμητικῶς. καὶ δίδρον παρ' αὐτῶν ἐτελεύτησεν, καὶ τῇ οἰκῇ τῆς Θεοτόκου δίδυμῶς ὑποκληρονομήσας. φύσεως δὲ ἁγίας τυχὼν, καὶ νοὸς ὀξύτητος, καὶ φρενῶν ἀσείδητος πάντας τοὺς συνηλικιωτάς αὐτοῦ ὑπερέβαλεν ἐν τῇ σωτηρίᾳ, καὶ ὑποκρίσκειν αὐτῶν, καὶ τῇ τῶν γραφῶν συνεχεῖ ἀγαγούσῃ, οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς πρὸς διδασκαλίαν ἐρευνήσασιν ὥστε θαυμάζειν αὐτοὺς, πόθεν τὰ τοιαῦτα βρέσκει τὰς γραφὰς ἐρῶντα, καὶ ἐπιμετῶν τὰ ἱερά. ἡ γὰρ παρὰ δὲ αὐτῶν ἀγίων πατέρων τοὺς βίους ἐκ νεότητος αὐτῶν, Αντωνίου φημι δὴ, Σάββα τε καὶ Ἰλαρίωνος, καὶ τῶν λοιπῶν τῶν γραμμάτων ἐν τῇ αὐτῇ καθεστικῇ ἐκκλησίᾳ. καὶ μὴ πολλοῦ πόθεν καὶ σωτέως αὐτοῖς αἰετὶ διεξήρχετο. ὅθεν καὶ ὑπεῤῥεξε αὐτῶν τὸ μισοπόνηρον εἶναι, καὶ ὑποσφίττειν ταῖς ἐν τοῖς οἰκοῖς τῶν ἀρχόντων διαφύλαξαι, μῖσθαι δὲ καὶ ὑποβελύττειν πᾶσαν φερερίαν, καὶ ἐξουθενεῖν τὰ λεγόμενα φυλακτεῖ, καὶ τοὺς χειροτέρας ἐξομισμόν. καὶ τοῖς οὐδὲ τῶν τοιούτων ἀπορήσας βίβλων δια νοὸς ὀξύτητα, καὶ σπουδὴν τῶν ἀπασιν. μετ' οὐ πολὺ γοῦν τῶν γονέων αὐτῶν τὸν βίον ὑπολιπόντων,

των, κὶ ὡς πῶς ἀδελφῆς ἀνα-
 τρομῆς, κὶ ἀσθενῶς ἐκπα-
 ῖδος ἀδελφῆς. ἦν γὰρ κὶ αὐτὴ φιλό-
 θις πάντων, εἰ καὶ τὴν τῆς βίης ζυ-
 γὸν ὑποστήλθην. ἡλικία δὲ πῶς
 ἡλικίας τὸ αὐτὸς αὐτῆς προσε-
 τίθη, ἔχ' ὑποῆρχεν ὁ πῶς νεο-
 σίας τὴν χαλινὸν ἐπιθέσθαι τῶν νέων
 ἀποστάζων, κὶ διὰ συνεχεῖς δι-
 δασκαλίας πρὸς τὰ κρείττονα
 αὐτῶν ὁδηγῆσαι, οὗ τῶν ἐπισκό-
 πων πῶς, οὐχ' ἱερέων, οὐδ' ἡγεμέ-
 νων ἢ μοναζόντων. ἀπάντων γὰρ
 ὡς ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις ἐκείνῃ
 τῶν μοναζῶν σχῆμα. ἵνα μὴ
 λίσσῃ, ὅτι καὶ βδελυκτὴν.

Σπῆρατάμηνος οὐκ ὁ δ' ἄβελος
 τὸ μέλλον ὅτι αὐτῆς ἀναφύεσθαι
 κέρδιος κὶ ὡς ἀντίπαλος αὐτῆς κὶ
 ἐχθρὸς ἀντιθέσθαι. μέγας δ' ἔφθες
 γὰρ ὅστις ἐκ τῶν παραλαβόντων
 τεκμηριώσῃ τὸ μέλλον. ἤρξατο
 καταπράττειν τὰς τῶν συγκαθ' ἑ-
 αὐτοῦ ἐκ τῶν καλλί-
 φωνίᾳ τῆς ψαλμολογίας αὐτῆς, καὶ
 τῇ ἐν ἅπασιν διεγέρσει τὴν ἐπιτι-
 μὴν. διὸ οὐτ' ἴσχυεν ἀποδρά-
 σαι τὰς αὐτῆς πολυεπίπονα παρ-
 ούσας. ἀλλὰ καθάπερ ἱλαρὸς πλη-
 γαῖς εἰς τὸ ἥπαρ, ἐπρόβη. ὑπὸ
 μίας αὐτῆς, ἀνείκοιτο μὲν κὶ φύ-
 σως καλλίᾳ πῶς ἄλλας ὑπο-
 βαλλούσης, ἐκ γῆρας δὲ ὁ τε-
 λους καὶ τῆς τυρότης καταρμένης. ζώονταί τινες αὐτῇ, καὶ θῆ-
 λου τὸ πρῶτον τεχθὲν παρὸν ὑποῆρχεν αὐτῇ. ἡ δὲ τῆς Θεοῦ πα-
 τριδος

ctis, cum à sorore educaretur,
 pieq. institueretur: nam & il-
 la foemina erat valde religio-
 sa, licet in matrimonio collo-
 cata: vbi florentem iuventutis
 attigit ætatem, non erat qui
 frænum adolescenti vellet in-
 iicere, assiduaq. disciplina,
 dux illi esset ad optima; non
 Episcopus, non sacerdos, non
 Abbas, non Monachus: per-
 raro enim ibi per illa tempo-
 ra videbatur monasticus ha-
 bitus; ne dicam & contem-
 pibilem fuisse.

Coniiciens ergo diabolus,
 quid lucri esset allaturus, &
 quàm grauis sibi futurus esset
 aduersarius (Acer enim est
 ex antea dictis coniecto futu-
 ri) cœpit innuptas puellas
 configere telo formæ adole-
 scentis, & suauitatis cantus,
 & egregiæ indolis. Idcirco
 nec multiplices earum laqueos
 potuit euitare, sed veluti cer-
 uus transfixo iecore, vnus
 ex illis captura fit, pulchritu-
 dine formæq. eleganti præ-
 stantioris omnibus, sed infimo
 loco natæ. Copulatur ergo
 cum illa; primaq. illis soboles
 foemella nascitur. At verò vni-
 uersa

uersa prospiciens Dei prouidentia, quæ omnia nouit ante quam ad finem perducantur; prauis uilitate maxima per eum futura hominibus, multorumq. salute, qui regni celorum heredes per eum futuri erant; non permisit eum uoluntari in cæno huius uitæ: sed primò quidē inferit cordi ipsius iugem mortis memoriā, & futurorum suppliciorū perpetuo duratura tormenta. Deinde vehementi frigore, febrique ardentissima vexari illum sine intermissione permittebat, ut sibi ob oculos quotidie versaretur rapacissima mors. Quadā ergo die nihil omnino effatus, & arcanum suum nulli cōmunicans, profectus est ad quosdam, à quibus sibi pecuniæ summa nō minima debebatur; & ait ad illos: Pulcherimā inueni vineam, & necesse mihi est illam emere. Accepta igitur pecunia, quantam illi habebant, dimisso quod reliquum erat, abit ex ijs locis graui morbo laborans. Sequebatur verò illum Monachus quidā, Gregorius nomine, dux viæ ad monasteriū ducentis. Cū verò ad flumen quoddā venisset, ingressus ut traiceret, tūc agnouit Dei præeuntis auxilium,

πίφορος πεινίᾳ, καὶ πάντα πρὸς πέλοις γινώσκουσα, περιιδύουσα τὸ μέλουσαν δι' αὐτὴν γῆνι τε καὶ τοῖς ἀνθρώποις μεγίστην ἐφίλειαν, καὶ ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὴν τῆς ἡβ' οὐρανῶν βασιλείας κληρονόμοι γίνονται, ἐκ ἡσάντων αὐτὸν ἐν τῷ βορβορῷ τῆ βίης κυλίεσθαι. ἀλλὰ πρὸς τὸν μέγ' ἐμφυτεύει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς τὸν τοῦ θανάτου μνήμην ἀνέκλιπτον, καὶ τὴν ἡβ' μαλόντων κολασμάτων ἀπειλὴν τῶν βάσανον. ἑσπέρτα δὲ φρίκη μεγίστη, καὶ πυρετὸς σφοδρῶταται ἀσυνάως παλαίει αὐτὸν συνεχέως, ὡς περιβλεπὴν καθ' ἡμέραν πρὸ ὀφθαλμῶν αὐτοῦ πνὴ ἀπαρχὰ θανάτου. Ἐν μὲν γὰρ τοῦ ἡμερῶν μηδὲν εἰρηκαὶς, μηδὲ διαρρήσας τὸ μυστήριον ἀνθρώπων πνὴ, πορεύει πρὸς πνὴς χειροσυντάς αὐτῶν ποσὶν ἰκανόν, λήγων πρὸς αὐτοῖς ἀμπελάνα κάλλιπον δέρεκα, καὶ ἔχον ἀνάγκην τῆ ἀγροεῖας αὐτῶν. λαβὼν δὲ ἐξ αὐτῶν ὅσων αὐτὸν δέρεσθαι ἔχοντες, τὸ λῆπον καταλείψας ἔξισι τῶν ἐκείσθαι τῇ νόσῳ βαρύνως καταξυρόμενος. συνέπιπτο δὲ αὐτῶν καὶ μοναχὸς πνὴ Γρηγόριος τῶν οὐρανῶν, ποδηγῆτης αὐτῶν τῆς πρὸς τὸ μοναστήριον ἀπαγωγῆς τοῦ γλυκύμενος. φθάσας δὲ πνὴ πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐπιστάς τῃ περὶ αὐτὸν, τότε ἔγνω τὴν τῆς οὐρανῶν αὐτὸν ἀντίληψιν

τίλην βονδῆσαι αὐτοῖς, καὶ πρὸς
 τὸ οἰκῆσαι ἀγροῦσαν βούλημα.
 τῆς γὰρ ἰούσου καὶ τὸ μέσον τῆ πο-
 ταμοῦ, καὶ θάπτε φερπὸν βαρὺ,
 ἀφαιρέσει τὸν τῆς ὁμῶν αὐ-
 τῆς, πρὸς τὴν τῆς λοιποῦ τῆς
 ὁδὸν δὴνι, καὶ τερπόμενος ἐν αλ-
 λει. ὁδὸν ἐν τῇ λαὸν σου ἱδραμον
 κύριε, ὅταν ἐν πλάτυνας τῆς καρ-
 δίας μου. καταλαβὼν δὲ τὰ πρὸς
 τὸ Μερκῆριος μοναστήρια, καὶ δια-
 σάμενος πρὸς οὐρανὸν ἐκείνους ἐ-
 θαυμασίους ἀνδρας. λέγω δὲ
 Ἰωάννην τὸν μέγαν, καὶ Φαντί-
 νον τὸν πρὸς βόητον, Ζαχαρίαν
 τὸν ἱσαβηλόν, καὶ τὸν λοιπὸν ἀ-
 παύτας πρὸς τὴν καὶ λόγῳ διό-
 τατα ὁσὶν πρὸς ποίτας, καὶ κα-
 πλαγῆς ἐπὶ τῇ θειᾷ αὐτοῦ,
 καὶ τῇ ταπεινῇ σχήματι, πλῆ-
 ρους θαυμάσιον ἡγήτο, καὶ πρὸς ἐν-
 θουζον ζῆλον σφοδρῶς ἀνιφλέ-
 το. καὶ αὐτοὶ δὲ διασάμενοι πα-
 λαὸν φρόνημα ἐν νεαρῇ σώματι,
 ἡδοναὶ πῆξιν, καὶ κατὰ σπιν δῆ-
 ρησον, καὶ ἀγαθὸν ἐπὶ τῇ γλυ-
 κύτηι τῆς αὐτῆς ἀναγνώσεως, καὶ
 ἐπὶ τῇ τοῦ νοδὸς ὁρμήτι, ἱγνώσαν
 πρὸς τὴν καὶ ὁμῶν τῆς ἐπ' αὐ-
 τῇ μίλλησαν πολυπλασιάζει
 χάριν τῇ πνύματι, καὶ ὡς πολ-
 λοι δὲ αὐτοῦ τῆς τῇ ἐρατῶν βα-
 σιλείας κληρονομίαι γνήσονται.
 καὶ ὁ λογίαις αὐτῶν κατεπλοῦ-
 σαν, καὶ ὁ χαίς κατεπλεῖξαν.
 οὐ πολὺ τὸ ἐν μίση, καὶ γράμ-
 ματι

auxilium, & eo trahentis, quo
 ipse volebat. Morbo enim ve-
 luti pondere in medio amne
 ab humeris excusso leuatus
 est; & reliquum viæ conficie-
 bat alacriter, lætusq. canebat:
 Viam mandatorum tuorum cu-
 curri, cum dilatasti cor meū.
 Vbi peruenit ad Monasteria,
 quæ Mercurij vocantur, &
 vidit cælestes illos & admi-
 rabiles viros, magnum in-
 quam Ioannem, & percele-
 brem Fantinum, & angelica
 puritate Zachariam, cæteros-
 que omnes opere & sermone
 Dei præstantissimos, aspectu
 eorum humiliq. habitu stu-
 pefactus lacrymas affatim
 profudit, diuinoq. zelo vehe-
 menter accendebatur: & ipsi
 cōtra, senilem in iuuenili cor-
 pore sensum intuiti, morumq.
 stabilitatem, & aptam ad bo-
 na quæque habitudinem;
 necnon lectionis suauitatem
 admirati, mentisque perspi-
 cacious, præfago cognoue-
 runt oculo multiplicandam
 in eo Spiritus gratiam; quod-
 que futurum esset, vt multi
 per eum fierent heredes regni
 cælorum. itaque illū & bene-
 dictionibus cumularūt, & pijs
 precationibus munierunt. Nō
 multum Interfluxit temporis,
 & ecce

P/et. 1:18.31

& ecce tibi terroris & minarū plenæ perferūt ad monasteria litteræ à Prætoze totius Prouinciæ; Vt si quis impo-
 nere manus auderet tali Clerico, manus ei præciderentur, eiusq. monasterium Fisco addiceretur. Quibus perterriti Monasteriorum præfecti, consilio inito cogitarunt illum transmittere in locū extranei principatus, vt ibi sacro indueretur ille habitu, & ipsi se liberarent à principū indignatione. Considera mihi tunc lucam inter Angelum & Satanam; illius quidem, vt hunc virum eriperet è turbulenta ac tenebricosa hac vita, educitq. in terram promissionis, hoc est ad institutum eorum qui propter Dñm asperitate vitæ se exercent, vt proprium Deo dicaret, alterūq. efficeret Moysem: huius verò omnem machinam, omnem mouentis lapidem, vt huiusmodi bonū impediret; quod fieri nō potuisse re ipsa probatū est. Neq. enim poterant vniuersa terræ regna collatis viribus Nili animum à proposito detertere. Cogitat ergo vir Dei migrare in Monasteriū S. Nazarij vocatū, ibiq. perficere quod optabat. Quod vbi cognouit omniū bonorum aduersa-

ματω κατα πληκτικὰ, καὶ ἀπὸ λαί-
 φεικάδης τοῦ θ. τῆ πάσης τῆς
 χώρας ἐπικρατουῦτος τὰ μονα-
 στήρια κατελάμβανει· ὡς ἦπερ
 πολλήσφι χεῖρα ὀπιβαλῶν κλη-
 ρικῶ τῶ τοιούτῳ, τὴν χεῖρα μὲν
 αὐτοῦ ἀποκρίπτει, τὸ δὲ μονα-
 στήριον τοῦτου δημεύει. ὑφ' ὧν
 καταπληγέντες οἱ τῶ μοναστη-
 ρίων ἐξάρχοντες, ἐβελόσαντο
 τὸν ἐφ' ἑτέρον κράτους ἐκπέμ-
 ψαυ, καὶ καίτοι τὸ ἄγιον σχῆμα
 ἐνδύσαυ, καὶ ἑαυτοὺς ἀπ' ἐχθρῶν
 φυλάξαι τῆς τῶ κρατουῦντων
 ἀγανακτήσεως. ἀθρὺ δὲ τότε πύ-
 λαι ἀγγέλου ἢ καὶ διαβόλου· τῆ
 μὲν ὅπως τὸν ἄνδρα τοῦτον ἀπα-
 λᾶξῃ τοῦ ταραχίδους καὶ σκο-
 τισμοῦ τοῦτου βίου, καὶ πρὸς τὴν
 γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ἦπερ ὅτι ὁ
 βίος τῶ δὲ κύριον ἀσκημάτων,
 ἐξάξας τῶ θεοῦ θεωρητικῆς, καὶ
 ἄλλον Μωϋσέα ποιήσῃ· τοῦ
 δὲ πᾶσαν μηχανήν, καὶ πάντα
 λίσσον κινούντος, ὅπως τὸ τοιοῦ-
 τον ἀγαθὸν ἐμποδίσῃ, ὅπερ ἀ-
 δυνάτον ἀπεδείχθη. οὐ γὰρ ἐδύ-
 νατο πᾶσαι αἱ βασιλείαι τῆς
 γῆς συναρῆναι, ἵνα τὸν Νεῖλον
 ἐκ τῆς οἰκίας ὁρμῆς ἱστῶσιν
 ἀναστῇ. Σκέψετο τοίνυν ὁ θε-
 οῦ ἀνθρώπος καταλαβέειν τὸ
 τοῦ ἁγίου Ναζαρίου χαλούμνον
 μοναστήριον, καὶ καὶ τὸ τοῦ πότου
 πληρῶσαι ἐπαγγελίᾳ. ὁπερ νοή-
 σαις ὁ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς αἰδι-
 σάμε-

σάμῃς, περιλαμβάνει τὰ ἑμ-
 πεδον, ὃ παρίστας δένας κῆ-
 τιν ὁδὸν πείσων, ὁρῶν ποτε
 ἔστω πὺν δρόμον τῆ δικαίᾳ ἐκ-
 κούσαι βυλόμενος. Καὶ δὴ τινὲς
 ὁδὸν δέχοντο, καὶ τὰς θύρας περιλα-
 λουῖν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις, καὶ ὁ λο-
 γὶ ὕχρως διήσταν, μέλτοντες πρὸς
 αὐτὴν ὑπερέχοντες, καὶ τὰς τῆς
 θαλάσσης ἑσθὲ καὶ θαλάσσης,
 βαρβάρους ἑστάντες φρυγάνων ἐκ-
 πηδήσας, καὶ τότε ἡ ἑχιδνα
 τῆ Παύλου, τῆς χερὸς τῆ ἀγίου
 ἐδράξατο, καὶ ὁμοῦ πρὸς τὰ ἑμ-
 πεδον ἔχοντο. οὐ πολὺ τὸ δέ-
 σσημα, ὃ ἰδοὺ πληθὺς Σαρράκη-
 νων ἐκ διξιδν ἀνακακλιμένων
 ὑπὸ τὸ ἄλσος, μελάνων αἰθίο-
 πων, ἀγριοφάλων, κακοπερ-
 σώνων, καὶ πάντων δαίμονες περ-
 σσοκόπων. πρὸς δὲ τὸ ἔτερον
 μέρος, μέγα δὲ πλοῖον πρὸς τῇ
 γῇ σευρεμένων, τὸν αἶσαν πλοῦ
 ὡς εἰς ἀπὸ διχρημένων. Ταῦτα
 ἰδὼν ὁ μακάριος Νεῖλος ἀθέρον,
 καὶ τινὲς δέοντες καὶ αὐτῇ θύσαν
 ἐκένειν, καὶ τὸ ξένον χῆμα κα-
 τανοήσας, οὐ τῆς οἰκίας φρενὸς
 ὑπερέστη, οὐδ' ἡλθιῶν ὅλως
 τινὲς ὅτι, ἡ τὸν λόγον παρεστα-
 λῶν, ἀλλ' ἡσυχῇ τινὲς χεῖρα
 βαλὼν ἐν τῇ στήθι, καὶ τὰς ση-
 μείων τῶ σαυροῦ ἱαντὸν καὶ πλί-
 στας, οὐδαμῶς καὶ ἀνδρείως ἀ-
 ταπνείναι πρὸς τὰς ἐρεθίστας.

τῇ

aduersarius, anteuerit; & dif-
 ficiles laqueos per viam ten-
 dit, volens vt quoquo modo
 retardaretur vir iustus à suo
 cursu. Ergo facienti iter,
 Deumq. psalmis & hymnis
 fusiſq. ex imo corde precibus
 alloquenti, dū littori vicinus
 est, iam aspectu maris exhila-
 randus, ecce proſilit è sarmen-
 tis barbarus; & sicut olim vi-
 pera Paulum, ita virum iustum
 manu prehendit, simulq. vltra
 gradiebatur. Non longè pro-
 fectis, en multitudo Sarrace-
 norum ad dextram sub nemo-
 re stratorum, nigrorum Ae-
 thiopum, feris intuentium,
 oculis, truces vultus habentiū,
 & omnino dæmonibus consi-
 milium: ad læuam verò naues
 magnæ subductæ; quod ven-
 tum illi secundum, vt par est,
 ad commodam nauigationem
 expectarent. Hæc vt repen-
 te vidit beatus Nilus, horri-
 bilemque. & inusitatum illum
 aspectū, & peregrinum cōtui-
 tus habitū, nō mente dimotus
 est, nec omnino facies illi im-
 mutata est, aut stuporē vllum
 passus est; sed manu sensim ad
 pectus admota, signo crucis se
 se armauit, & audacter ac viri-
 liter ad interrogata respōde-
 bat.

B

bat.

bat. Ceteris enim omnibus diuina prouidentia, veluti fræno quodam detentis, & in eodem loco quasi stupore correptis, solus cum eo loquebatur, qui cū tenuerat; quisnam esset, & cuias, & quò iret, singula perquirens. Illo verò fatēte ingenue & patriā & genus & consilium, admiratus barbarus iuuentutis florem: nondū enim expleuerat tricesimem annū: & vestimentorum decorem; adhuc enim mundanum gerebat habitum; necnon prudentiam in respondendo; ait ad illum: Non decet talem te iuuenem monasticis laboribus iā contabescere; sed prope seniū, quādo nihil mali poteris agere, tunc potius, si omnino tibi constitutum est, in hoc certamen descendes. At vir prudens; Non inquit, inuitos nos esse Deus vult bonos: sed neque placere Deo potest senex, quemadmodum nec tibi gener infirmus, aut Regi milles imbellis. Ego quoque nūc iuuentutis tēpore Deo seruire volo, vt cum senuerō, gloriam consequar ab illo. Hæc infidelis ille Agareus cū audisset, virtutem viri planè reueritus; imò potius Dei prouidentia.

cor

τῷ γὰρ ἄλλων ἀπάντων οἷον τῇ χαλινῇ τῇ τε τῷ ὄλῳ θεῷ πρὸς νοῖα καταχεῖνται, καὶ οἷον ἐπὶ τῷ ἐν πῶ ὑποναρκοῦνται, μόνος ἐκείνος ὁ τῷ τῷ κρατῆσας διελέγτο, τίς εἴη, καὶ πόθεν, καὶ ὅπου πορεύετο, πάντα διερωτῶμενος. τῷ δὲ τῷ παρῆναι, καὶ τὸ γένος, καὶ τὸ σκοπὸν τῆς ὁδοπορείας ἀληθῶς ἀναγγέλλαντος, θαυμάσας ὁ βαρβαρος ἐπὶ τοῦ παρῆναι αὐτῷ τῆς νεότητος. οὐ πῶ γὰρ ἡλικίας ἐπλήρου χρόνον τὸν ἐξείκειτο. καὶ ἐπὶ τῷ καλῷ τῷ ἱματίῳ, ἀκμῇ γὰρ τοῖς δὲ τῷ κόσμῳ ἐκείνῳ. ἡμῶν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ συνίτι καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτῷ, φησὶ πρὸς αὐτὸν. ἐκ τῶν σε τοῖς νεώτεροι ὄντα τοῖς μοναχοῖς πόνοις δὲ τῷ νῦν σε αὐτὸν κατὰ τῷ, ἀλλὰ πρὸς γῆρας, ὅτι ἐδὲν κακὸν διωκὴ ποιῆσαι, τότε εἰς ἐπὶ πορεύετο; εἴ γε ὅλως ἐβέλευ, πρὸς τὸν τοῖς ἀγῶνα. εἴ φησι πρὸς αὐτὸν ὁ ἰσχυρὸς ἀνὴρ, οὐ βέλει. ὁ θεὸς ἀκουσάς ἡμᾶς εἶναι χαροῦν. ἀλλ' ἐδὲ ἰσχυρὸς γέρον ἀρετῇ θεῷ, ὡς περὶ ἐδὲ σοὶ γαμβρὸς ἀδελφῆς, ἢ ἐκ πρώτης νῦν θεῷ βασιλῆ. καὶ γὰρ νῦν ἐν τῇ νεότητι θέλω διαλέσθαι τῷ θεῷ, ἵνα ἐν γῆρα παρῆναι δοξάσῃ. ταῦτα ἀκούσας ὁ ἄπιστος ἐκείνος ἀγαπήνους, καὶ ὡς περ ἀδελφῆς τῷ ἀρετῇ τῷ ἀνδρὸς, πολλοὶ δὲ ὑπὸ τῆς ἀνω-

ὄνουν περιόας τὴν καρδίαν μα-
 θηθῆναι, ἀπέλυσεν αὐτὴν, ὑπο-
 δείξας αὐτῇ τὴν ὁδὸν, μηδὲν
 σκληρὸν ἢ ἐρασιπῶν ποιήσας ἢ λεί-
 ξας αὐτῇ· ἀλλὰ καὶ ἐπιδείξας αὐτῇ
 φασὶν αὐτῇ, καὶ περιθυμοποιήσας
 αὐτὴν ἐν λόγοις ἱκανοῖς καὶ περι-
 ξηπτικοῖς εἰς ἀρετὴν. ὅπως δὲ τοίνυν
 δέσποσαν ἀλλήλων, καὶ ἡ τῶ θεοῦ
 περιόσια πρὸς τὸν ἑαυτῆς θερά-
 ποντα σκέπην τῇ καὶ ἀντίληψιν ἐ-
 πιδείξατο ἐν μέσῳ καμίνου τῇ καὶ
 πυρὸς, καὶ ἐν μέσῳ λεόντων, ἢ
 μάλιν ἐπὶ ὄφειν καὶ σκορ-
 πίων, καὶ τῆς τῶ ἐχθροῦ ἀπάσης δυ-
 νάμειος ἀβλαβὴ καὶ ἀπήμονα τῶ-
 τον διαφυλάττα· ἵνα γινώσκει
 αὐτὴς τὴν τῆς φύσεως ἀδυνατίαν
 καὶ τὴν τῆς ἀνθεωπίας δυναμί-
 μως οὐδυνότητα, μικρὸν ἑαυτῇ
 ὑποδείξας, καὶ οἷον αὐτὴν τῆς
 αὐτῆς ἐπεργίας καταλείψασα·
 τότε δὴ τότε φόβος καὶ φόμος ἐπι-
 πίπτει αὐτῇ, καὶ δόξα θανάτου
 περιέχει αὐτὴν. ἐννοήματα γὰρ
 εἰς οἷον παρὰ τὸν ἐπεπληρωμένον πλη-
 θυν, οὐδὲ τοῖς πόδας πρὸς τὴν
 ὁδὸν κατὰ θῦναι ἡδύνατο, ἀλλ'
 ὅλος διόλου κλονέμενος, πυκνὰ
 πρὸς τὰ ὅπου ὑπεβλήπετο,
 τὴν τῶ ξίφους τομῇ δουλειῶν,
 ὥστε ἴδως αὐτοῖς, παρ' αὐτῶν
 αὐτοῦ ἀπεκδιχόμενος. ὁ δὲ
 Σαρρακηνὸς ὡς εἶδεν αὐτὴν μή-
 τι ἄρτον, μή τι πῆραν ἐπιφειόμε-
 νον,

cor eius mutante, dimisit illū,
 viam cōmonstrans; cum nihil
 asperè aut hostiliter in eum
 egisset, aut dixisset; sed bona
 etiam precatus illi esset, ut
 aiunt; verbisq. alacritatem
 addidisset non paucis, & ad
 virtutem incitantibus. Ut al-
 ter ab altero digressus est; cum
 Dei gratia suo famulo defen-
 sionem præstitisset & præsi-
 dium in media fornace ignis;
 atque inter leones, imò verò
 serpentes & scorpiones, to-
 tamq. inimici potentiam ser-
 uasset illæsum & incolumem;
 ut agnosceret & ipse naturæ
 imbecillitatem, & nihil esse
 vires humanas; paululum se-
 se illa contraxit, & sua quasi
 vi operatè orbatum destituit.
 Tunc verò illum timor ac tre-
 mor corripere, pauorq. mor-
 tis apprehendere. Recogitans
 enim in quos laqueos, &
 quàm multos incidisset, &
 pedes ipsos ad iter dirigere
 non poterat; sed omnino ti-
 tubans, retro sæpè respicie-
 bat, gladio se per dolum,
 ut moris est ipsis, feriendum
 iamiam expectans. At Sar-
 racenus cum vidisset eum
 nec panem habere, nec pe-
 ram, nec vini refocillatio-

nem, acceptis panibus non quidē recentibus, sed ex mundissima similitudine, capit post ipsum currere, fratrem vocās, & ut se venientem expectaret acclamitans. Hoc maiorem illi timorem, ut par erat, & horrorem iniecit, opinatum vera se suspicione perstringi. Itaque solum hoc agebat, ut animam in manus Christi Domini commendaret. Ergo ut vidit illū Sarracenus nimis pavitantem, & pallēte vultu veluti mortuum, capit acriter increpare, & timiditatis probrum obijcere. Nos enim, inquit, de te dolemus, quod nihil honore tuo dignū habeamus, tu verò de nobis quæ minus decet cogitas. Accipe parva hæc, quæ Deus subministravit, & in pace tuum iter habeto.

Accepit vir Dei panes, tanquam sibi à Deo missos; & obstupescens tantam Dei de se curam ac sollicitudinem, ne oculos quidē attollere in cælum volebat; sed veluti præ verecundia non audens intueri in Deū, & multa cum humilitate defixos in terram oculos habens, Davidis voces fufis

Psal. 115 lachrymis vsurpabat: Quid re-

νον, μήτε οἶνε ὡδράκλῃην, λαβὼν μεθ' ἐαυτοῦ ἀρτοὺς ξηροὺς καὶ λίαν καθαροὺς, ἤρξατο εἰρῆην ὁπίστω αὐτῷ, κραζὼν αὐτὸν ἀδελφόν, καὶ προσμῖναι τὴν ἀφίξιν αὐτοῦ ἐκβράν. ὅπως εἰς μέγιστα φόβον καὶ ἀγωνίαν, ὡς ἐκός, πῶς ἐβαλε τὸν νεανίαν, λογιζάμενον ἀληθῶς ὑπεληφέναι ἐαυτόν· καὶ μόνον τὴν ψυχὴν παρτίθῃτο ταῖς χερσὶ τῷ θεῷ ὅτι χειρὶς. Τούτῳ ἰδὼν δὲ λαοδρόντα ὁ Σαρράκενός, καὶ τῷ δεξιᾷ ὀψὲς ἀχρωαδίντα καὶ ἀπὸ νεκρῶν, ἤρξατο ἐπιπλήττειν σφοδρῶς, καὶ τὸ ἀναιδρὸν ὀφειδίζεν αὐτῷ. ἡμεῖς γὰρ φησι λυπούμεθα πῶς σὺ, ὅτι οὐδὲν ἐχόμεν ἄξιον τῆς σῆς πηγῆς, καὶ σὺ τὰ μὴ ὀρέποντα λογίζῃ πῶς ἡμῶν. Δίξαι ταῦτα τὰ μικρὰ, ἀπὸ ἐχρηγήσεν ὁ θεός, καὶ προσέειπεν ὁ εἰς αὐτὸν τὴν σὴν ὁδόν.

Δεξάμενος τὸν υἱὸν ὁ τῷ θεῷ ἀντιθεῶς τοῦ ἀρτοῦ, ὡς ἐκ θεοῦ τιμωρὸν αὐτῷ, καὶ καταπληγὴς ἐπὶ τῇ περὶ αὐτὸν ἀπλήρῃ καὶ πλεονασμῷ τῷ θεῷ πῶς αὐτὸν, οὐδὲ τὸ ὅμμα εἰς οὐρανὸν ἐπάγει ἡ βούλησις· ἀλλ' ὡς περὶ αἰδούμενος ἀναβλέψαι πρὸς τὸν θεόν, καὶ τὸ προσώπον πρὸς τὴν γῆν μὴ πολλῆς ταπεινοφροσύνης νεκρῶς, μετὰ δακρύων ταῖς τῷ Δαυίδ ἡφίψ φωνῇ· πάντα προσέ-

μι-

σε σὺ

σου σοι Κύριε λήγων πᾶσι πάντων,
ὧν αὐτὰ πᾶσι δώκες μοι μεγίστην σου
δύναμιν σου; σὺ γὰρ δίδωσθα αὐτε-
λάβει μου ἐκ χειρὸς ἡγέρους μου, καὶ
οὐ σιωπῶντες αἶς μου εἰς χεῖρας
ἐχθρῶν. καὶ διὰ ταῦτα κελεύων τὸ
σῆμα καὶ τὰς πλῆρεις αὐτῆς, ὥστα-
ναι ἐπὶ πλῆττι τῶν ἰδίων ψυχῶν,
καὶ ἔλεγον· Εὐλόγη ἡ ψυχὴ μου
τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἐντός
μου τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ. Ὁ-
λόγη ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον, καὶ
μὴ ἐπιλανθάνει πάσας τὰς ἀντα-
ποδόσεις αὐτοῦ. ἐν τοῦτοις δὲ
νύσαντος τὸ λοιπὸν τῆς ὁδοῦ, καὶ
λοιπὸν περιεγίγνοντος τῇ ἡδὴ
περὶ ληξάντῃ μοῇ, ὑπαντᾷ αὐ-
τῇ ἐν ῥήματι ἰσχυρῶς ὁ τῷ δι-
κῶν ἐχθρῶν, καὶ φησὶ πρὸς αὐ-
τόν· ποῦ πορεύῃ σὺ κληρικῇ; μὴ
μοναχὸς ὑπάγεις ῥησέσθαι ἐν ταύ-
τῃ μοῇ; καὶ ἵνα τί οὐ πᾶς ἐπὶ λα-
νθήκης κακῶς; ὄντως κάλλιον ἡ-
δύναστο ἐν τῇ οἰκῷ σου καθεζό-
μενος σῶσαι τῶν σὴν ψυχῶν, ἢ
ἡσυχάζοντος μίσον τῷ ἀγρίων τέ-
των θηρῶν. ἤρξατο δὲ κατηγο-
ρεῖν τοὺς μοναχοὺς, μυριάς λοι-
ποῦ ἐπὶ χεῶν τῇ ὀνόματι αὐ-
τῶν, φιλαργύρους καὶ ἐκ νενοδῶ-
ξοις καὶ χειρὶ μέρους ἀποκαλῶν·
καὶ ὅτι εἰς λίβης τῇ μαχαίρῃ αὐ-
τῶν ἐχώρησεν ἅνθρωπος αὐτῶν τῇ
ἐπαφῇ σταθῆναι ἐν μέσῳ αὐτοῦ.
μέλλοντος δὲ τῇ δικαίᾳ ἀπο-
κρι-

tribuam tibi Domine pro om-
nibus, quæ mihi retribuisti be-
neficijs maximis? Tu enim
Domine suscepisti me de vte-
ro matris meæ; nec conclusi-
sti me in manibus inimici.
Post hæc tundens pectus &
latera sua, obiurgabat quo-
dammodo animam suam, aie-
batque: Benedic anima mea
Domino, & omnia quæ intra
me sunt nomini sancto eius.
Benedic anima mea Dño, &
noli obliuisci omnes retribu-
tiones eius. In his cū reliquum
itineris confecisset, iamq̃. esset
prope monasteriū, de quo su-
pra diximus; fit illi obuiam,
equitis forma piorum hostis, &
ait: Quo tu pergis clerice? nū
ad hoc monasterium, vt mo-
nachum induas? Cur in adeo
fœdum errorem male raptus
es? potuisses domi tuæ sedens
salutem animæ facilius conse-
qui, quàm inter has sylue-
stres feras. Capitiq̃. obtrecta-
re monachis, & sexcenta con-
uicia in monasticum iactare
nomen; auro, inani gloriæ,
ventriq̃. deditos appellans: &
vnius, inquit, lebetis culinæ
eorum totum me stantem
cum hoc equo pars media
caperet. Cum ad hæc respon-
dere

Psal. 118

Psal. 30.

Psal. 102.

dere vellet vir sanctus, ac dicere: Tu verò quis es, qui inquiris, & reprehendis Dei famulos? dignus enim est operarius alimonia sua: ille sicut aspis obturatis auribus rapido cursu ab eo recessit. Et sanctus Crucis signo identidē se muniens; ac deprecatus Deum, vt se ab eo praeferuaret crimine, quemcūque monachum condemnādi; latus in sanctū illud ingressus est monasterium. Cumq. venerabundus consalutasset Hegumenū & cūctos fratres, rogassetq. vt sibi Dominum propitiū redderent, receptus est ab ijs vt filius & frater carissimus. & cū vidissent eum valde fessum de via, perhumaniter acceperūt. appositis piscibus & vino, & ceteris quibus se reficere monachi solent. At is posthabitis pluribus, quòd minus conuenirēt statum ineuntibus religiosum, & praesertim in ipso iuuentutis flore feruētibus, & Christi iugum subire volentibus, pane tantum & aqua corporis indigentiam explebat, indignum se putans ob Christi amorem vel illis vesci. Deinde Hegumenū de rebus suis certiolem facit, enarratq. oīa, & consiliū

εκ-

κλειθῆναι αὐτοῦ καὶ εἰπῶν· σὺ τίς εἶ ὁ ἀνακρίνων καὶ μιμνῆσθαι τοῖς διαλόντας τῷ θεῷ; ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ. ὁκῶνος βύσας τὰ ὄρεα, ἀνεχόμενοι ἀπ' αὐτῶν. ὁ δὲ ὅσους κρατῶν φρασιμῶν εἰαυτὸν τῷ σημείῳ τῆ σταυροῦ, καὶ δυσωπῆσας τὸν θεὸν ἐκτείνων σπεύσας αὐτὸν ὑπὸ τοῦ κρατῆρος τὸν κισσὸν περὶ μοναχὸν, ἐσπῆλθεν ἐξ ὀνόματος εἰς τὴν ἀγίαν ἐκκλήσιον μετὰ τῶν κατεσκευασμένων τῶν ἡγιασμένων, καὶ πάντας τοὺς ἀδελφούς, καὶ ὡρακαλέσας ἵνα ἐύξωνται ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς κύριον, προσεδέχθη παρ' αὐτῶν ὡς υἱὸς καὶ ἀδελφὸς ἀγαπητός. ἰδόντες δὲ αὐτὸν κακοπαθεῖν λίαν ἐκ τῆς ὁδοῦ, φιλοφρονέως ἐδεξάμενοι αὐτὸν ἐν τῇ ἰχθύσι καὶ ὀίνῳ καὶ τῇ λοιπῇ ὡρακαλίᾳ τῶν ἀδελφῶν, κατὰ αὐτοὺς ἤειπε. αὐτὸς δὲ τὰ πολλὰ παρὰ τὸν ὡς ἀνείκελα ὄντα τοῖς ἐσπαρμακοῖς, καὶ μάλιστα τοῖς σφραγιστοῖς τῇ τῆς νεότητος ἀκμῇ, καὶ βλαστῶν τοῦ τοῦ Χριστοῦ ζυγὸν ὑπελάθην, ἀφ' ὧν μότῳ καὶ ὕδατι τῶν χειρῶν ἀπεπλήρου τοῦ σώματος, ἀνάξιον εἰαυτὸν κρατῶν διὰ τῶν ἀγαπῶν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς αὐτῶν μεταλήψεως. Εἰς ταῦτα ἀναήθησι τῷ ἡγουμένῳ πάντα τὰ κατ' αὐτὸν, καὶ τὸν λογισμόν τῆς

ἀφί-

ἀφίξῃς αὐτῶν, ὡς ἀκαλῶν τὰ
τοῖς τῶν σκοποῦ ἐνδύσαι αὐτὸν τὸ
ῥῆμα τῆς μοναχῶν, ὥστε μὴ
πλέον τῆς τεσσαράκοντα ἡμερῶν
ποιῆσαι ἐν αὐτῇ τῇ μηνί, ἀλλὰ
τῇ αὐτῇ βελῇ καὶ ὀλίγῃ ὑπο-
σφίλαι αὐτὸν πρὸς τοὺς ἀγίους
πατέρας, οἷς ἐκφώθη ἐν τῇ ἀρ-
χή, καὶ ἀπῆλθον αὐτὸν νεψι-
σiais καὶ διδασκαλίαις πνευμα-
τικαῖς. πρὸς τοῖς τοῖς ὁ μὲν ἀββαῖς
ἡβούλειτο ἅμα τοῦ καθίσταται
αὐτὸν, καὶ ἡγούμενον καταστῆσαι ἐν
ἐτέρῳ μοναστηρίῳ αὐτοῦ. αὐτὸς
δὲ ἀκούσας τοῦ τοῖς τοῖς λόγου,
τοσούτον ἐφάνη αὐτῷ φοβερὸν καὶ
ἀρεπὲς, ὅτι καὶ δεξιάς δίδω-
κε τῷ θεῷ τὰ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥ-
ρας, εἰ παρῆαρχῳ βουλευθῆναι
πῶς καταστῆσαι αὐτὸν, μηδὲ πῶς
ποτὲ καταδέξασθαι οἷα δύνῃ ποτε
ἀρχῇ. ἀλλ' ἀφειπὸν τυγχάνειν
αὐτῷ, τὸ ἐν τῇ τόξῃ τῆς μονα-
χῶν διαρῆσαι θεῷ, καὶ μὴ ὑπο-
φρονῆναι, παρ' ὃ δὲ φρονῆναι, διπολ-
λυῖται τὸ σαφρονῆναι. οὐ μόνον δὲ
τὸ τοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐτέροις ποτὶ θεοῖς
πεισφύγιζεν ἐαυτὸν, ὥς ὡς ὡς
κατεκπικώτεροις καὶ κεφαλαῶ-
δεστέροις τῆς ἀρετῶν συγκροτού-
μενος, τὰ λοιπὰ πάντα ἐπαμ-
νικά καὶ καλὰ τοῖς τοῖς συνήθον-
ται ὡς ἐν ἀλύσει ἐχόμενα.
ἔτι δὲ ταῦτα. τὸ φυλάττειν τὸ σῶ-
μα αὐτῷ ἐν ἀγνίᾳ καὶ καθαρό-

την,

exponit suum cur illuc ve-
nisset, rogans sibi monasti-
cum habitum dari ea lege,
ut ne plus quadraginta dies
in illo monasterio moretur;
sed cum bona eius venia &
benedictione liceat sibi reuer-
ti ad sanctos Patres, quibus
initio addictus esset, & à qui-
bus fuisset inunctus admoni-
tionibus & institutionibus spi-
ritalibus. At verò Abbas si-
mul atque consecrasset illum,
Hegumenum volebat præfi-
cere alteri suo monasterio.
Quod ut ille audiuit, adeo
visum sibi est graue & indi-
gnum, ut Deo quoque ex il-
la hora sponderit, se nul-
lam prorsus suscipere præfe-
cturam, etiam si ad patriar-
chatum vocaretur; sed sibi sa-
tis esse, si in monachorum
ordine Deo placeret; & non
sapere plusquam oportet sa-

Rom. 12.

pere posthabita sobrietate. 3.
Quin & alios quoque præfi-
xit sibi terminos, quos tam-
quā plura comprehendentes &
principales virtutes, cetera
oīa laudis & honestatis plena
sibi ijs obstricto, tanquam an-
nuli catenarum connexa, sub-
sequerentur. Ea verò sunt, ut
corpus sibi castū purumq. ser-

uaret,

uaret, iam Christo tanquā hostiā & munus oblatū: vt avaritiā fugeret, radicem malorū omniū, vsque ad vnum obolū: vt nullum monachum, aut hegumenum de suo exturbaret monasterio ad parandam sibi mansionem. Propter hæc sibi constituta & fixa dū angelicū sumeret habitū, multas & maximas passus est vexationes. Vbi enim maior repugnantia, ibi semper pugna, iuxta illud: In via hac, qua ambulabam, absconderunt laqueum mihi.

Psal. 141.

Desiderantur aliqua.

Sed respondet amētia raptus, & ait: Recede Monache; vitæ meæ dies anni decē sunt. Per octo annos explebo animæ meæ desideria, & inimicos meos mihi subijciā, sicut volo ego. Duobus verò annis pœnitentiam agā, & recipiet me Deus, vt olim meretricem, & latronem. Tunc Abbas Nilus sancto afflatus spiritu, respondens illi ait: Caue tibi miscelle homo: Nā decem, quos te putas victurum annos, & animæ desideria expleturum, decem dies tantū sunt. Ne fallaris ergo, somnijs & diuinationibus

teip-

την, ὡς θεωροῦσιν καὶ δούλον θεωροῦντες τὰ Χείρας· καὶ τὸ ἀπάρεσθαι φιλαργυρίας, τῆς βίτης ποῦνται τῶν κακῶν μόχθῳ καὶ ἐνὸς ὀβολοῦ· καὶ τὸ μὴ ἐκβάλλειν μοιρᾶν ἢ ἡγοῦμενον ἀπὸ τῆς ἰδίας μοιρῆς ἐνεκεν τῆς παροικίας αὐτοῦ. Τούτων ἕνεκα τῶν κατοικούντων καὶ ὀρεισύντων αὐτῷ ὑφ' αὐτῆς ἐν τῇ αὐτῇ ἀμφιάσῃ τῆς ἀγγελικῆς χάριτος, πολλοὶ καὶ μαρτυροῦσι ὑπὸ μόνῃ περιστάσει· ὅτι τὸ αὐτὸ τῶν καλῶν ἢ μόχθῳ ὅτι καὶ τὸ ἐν ὁδοῖς ταύτῃ ἢ ἐπὶ τοῖς ὁδοῖς, ἱκνῶνται παρὶς μοιρῆς.

λαίφ.

ἀλλὰ ἀποκρίνεται μοι· ἀπονοίας, καὶ φησὶν· ὕπαγε καλῶς, δέκα ἔτη ὑπαρχουσιν αἱ ἡμέραι μου· ἐν τοῖς ὁκτώ ἔτεσι πληροῦσα τὰ τῆς ψυχῆς μου ἐπιθυμήματα, καὶ τοὺς ἑχθραίνοτάς μοι ὑποτάξω, ὡς θυλὼ ἐγώ. εἰς δὲ τὰ δύο ἔτη μετανοῶ, καὶ θεωροῦμαι μετὰ τοῦ Θεοῦ ὡς τῶν πορνῶν καὶ τῶν ληστῶν. τότε ὁ ἀββὰς Νήλος ὑπὸ τῆς ἀγίας πνεύματος ἐμπνεύσεως ἀποκρίνεται αὐτῷ, καὶ φησὶν· θεωροῦσε αὐτῷ ταπεινὸν ἀνδρῶν· ἃ γὰρ ἐλπίζεις δέκα ἔτη βιώσαι, καὶ τὰ θυμώματα τῆς ψυχῆς σε πληροῦσαι, δέκα ἡμέραι τυγχάνεις μοιρῆς. μὴ τοίνυν πλᾶ-

νός,

να ἐν ὀνείροις καὶ μαρτυρίαις σταυ-
 ρὸν ἀπατῶν. Ταῦτα μὲν παρρησίας
 πρὸς αὐτὸν εἰρηκαῖς, καὶ ὑποστροφὰς
 ἐν τῇ μονῇ, τὰ μὲν ἡγεμόνων
 ἀπὸ τῆς γλῆς τὰς ἀπολύτας
 τῆς διανοῆς. ὁ δὲ σοβαρὸς ἐκείνος
 αἰὲρ εἰργάζετο πυρετῶν ὡδὶ ἀρχὴν
 συχθεῖς, ἐκείτο μίχρει τῆς ἐνά-
 τῆς ἡμέρας βασιλεὺς ὁμοῦ αἰν-
 κέως· καὶ τῇ δικαίᾳ συστάσει
 αὐτῶν ἐνεργείας ὡδὶ τῶν οἰκη-
 τῶν τῆς κόμης, καὶ πάντων βυ-
 λδομομένων αὐτὸν ὑποκλῖναι, αὐ-
 τὸς μαζὰν τὴν πρὸς τῆς ὑπὸ αὐ-
 τῷ πορνοδομῆς μαινάδος, ἐπι-
 λάβετο μὲν τῶν θεῶν τῆς ἀσά-
 θης, καὶ πάντας αὐτὸς διεισδύσσειν
 ἐπιφανείας καὶ μόνον. τὰ δὲ φό-
 βον καὶ τῇ διφλίᾳ καταχευθεῖς ἐπὶ
 πλεῖον, καὶ βεβληθεῖς τῇ φυγῇ τὴν
 σωτηρίαν δέσασθαι, ὑπὸ τῶν
 ἰδίων συμποδιστῶν ἀρμάτων, καὶ
 πεσὼν τῇ ζῆν ἀπηλλάγη. Ὁ οὖ-
 τως ὑπὸ τῶν παρ' αὐτῷ πολλὰ
 κίς ἀδικηθέντων τὴν κεφαλὴν
 ἀπετμήθη, καὶ τοῖς κυσὶ παρεδό-
 θη εἰς βεῶσιν. καὶ ἐπληρώθη αὐ-
 τῶν ἡ ἐξορήσις τῇ ἀγίᾳ, ὡς
 ἔτε ἐντὸς, ἔτε ἐκτὸς, ἀλλ' ἐν
 τῇ δικαίᾳ ἡμέρᾳ. Μετὰ δὲ ταύ-
 τας ταῖς ἡμέρας ὑποστροφῶν ὁ
 ὅσιος πατὴρ Νῆλος πλήρης ὢν
 πνεύματος ἀγίου καὶ πίστεως πρὸς
 τοὺς ἀγίους πατέρας τοὺς ἐν τῇ
 Μερκερίῳ. καὶ γὰρ πέφυκε τὰ ὁ-

μοίῳ

re ipsum decipiens. Hæc cum
 animi libertate ad eum fatus,
 & in monasterium reuersus,
 Hegumeno quidem renūcia-
 uit, futuram breui perditæ ho-
 minis mortem. At insolens il-
 le vir frigida calidaq. feбри
 statim correptus, iacebat per
 dies nouē grauissimis afflictus
 doloribus. Decimo verò con-
 spiratione in eum facta à vici
 illius incolis, & consultantibus
 omnibus de inferenda illi ne-
 ce, admonitus ille de hoc à
 mænade quæ eius libidini ser-
 uiebat, arripuit quidem gla-
 dium fretus audacia; tantūq.
 illis visus omnes in fugam
 vertit: verum timore pauoreq.
 vehementius agitatus, volens
 que sibi fuga consulere, suis
 ipse præpeditus est armis, la-
 psusq. occubuit. tumq. præ-
 cisum illi fuit caput ab ijs, qui
 sæpe ab eo pessima quæque
 fuerant passi, proiectusq. ipse
 canibus ad deuorandum. Et
 impletum est quod vir sanctus
 de illo prædixerat; scilicet non
 ante, nō post, sed decima die.
 Postquam hi dies abiire, re-
 uersus est Spiritu sancto & fi-
 de plenus sanctus Pater Nilus
 ad sanctos Patres in Mercu-
 rio. Natura enim compara-

C

tum

tum est, vt planè similibus similia delectentur. & videntes cum omnes & vita, & zelo, & habitu, & instituto ornatum Apostolico, & relucens in eius fronte cum verecundia, modestissimam humilitatem, exultarūt, & letari sunt, Deoq. gloriam propter ipsum dederunt. Ipse vero omnes venerabatur, colebatq. tanquam Angelos Domini; præcipuo vero amore prosequabatur, sūmaq. charitate complectebatur venerabilem Patrem Fantinum; & ille vicissim pari, vel etiam maiori affectu amoris respondebat; Petri cum Ioanne, seu Basilij cum Gregorio summā & indiuisibilem animorum coniunctionem præferentes.

Confidentibus ergo sæpè illis, & scripturas lectitatibus, conueniebant omnes fratres ad illos, rogabātq. vt sibi utilitatis sermonem depromerēt. Et audiētes verba gratiæ, quæ procedebant de ore sancti Patris Nili; & intuentes etiam emicantem gratiam de sancto Patre Fantino, nihil aliud esse illos putabant, quam Petrum & Paulum, quorum etiam vitæ æmulatores erant. Accefferūt ergo quidam è fratribus

ad

μέτωπὸν τὸ ὁμοῖον πάντως συνήθειαι· καὶ ἰδόντες αὐτὸν πάντες ὑποστατικὸν καὶ βίον καὶ χῆμα καὶ ἐπιπόδισμα ὡσεὶ βιβλημίον, ἔχοντα δὲ καὶ τὴν δι' ὁμοειπενία τὴν ταπείνωσιν πρὸς τῇ αἰδοῦσά τὸν μετώπῳ προσκαθημένον, ἠγαλλιάσαντο καὶ ὑπερέσθισαν, καὶ τὸν θεὸν ἐκ' αὐτοῦ δοξάζοντες ἔμελλον. αὐτὸς δὲ πάντας μὲν ἐσέβετο καὶ δι' λαβὴν ὡς ἀγγέλοις κυρίως, ἐξαιρέτως δὲ χάριν καὶ ἀγάπην μαγίστην ἐκείνῳ πρὸς τὸν ἡμῶν πατέρα Φαυτίον. καὶ καὶ πάλιν τὸ αὐτὸ φίλτερον ἢ καὶ πλέον ἐδίδκνυτο πρὸς αὐτὸν· τὴν τε Πέτρον καὶ Ἰωάννου, ἢ Βασιλίον καὶ Γρηγορίου συζυγίαν καὶ ἀδελφάσασιν γνώμην ἐν ἑαυτοῖς προσδηλοῦντες.

Συγκαθημένων γὰρ αὐτῶν πολλὰς, καὶ τὰς γραφὰς ἀναγιγνωσκόντων, συνήζοντο οἱ ἀδελφοὶ πρὸς αὐτοὺς πάντες, ὡς ἀκαλοῦντες ἀκοῦσαι λόγον ὡφελείας ἐκ τοῦ σώματος αὐτοῦ. καὶ ἀκούοντες τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τῆς ἐκ πορθωμένων ἐκ τῆς σώματος τῶ ὁσὶς πατρὸς ἡμῶν Νείλου, θεωροῦντες δὲ καὶ τὴν ἀσπράττειαν χάριν ἐπὶ τὸν ἄγιον πατέρα Φαυτίον, ὡδὴν ἄλλο ὑπελαμβανόντων τοῖς ὑπάρχον, ἀλλ' ἢ Πέτρον καὶ Παῦλον, ὧν καὶ τὸν βίον ἐζηλοῦν. Τινὲς οὖν τῶν ἀδελφῶν ἀπελθόντες

τις

τις εἰς προσκυλήσῃ τῷ μεγάλῳ
 πατρὶ Ἰωάννῃ, ἤρξαντο ἐπαυῆν
 τὸν μακάριον Νεῖλον, ὡς ὠφειλάς
 ὑποδισιν τοῦ τοῦ Θεοῦ πεμ-
 φθέντα ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις·
 προσειδόντες καὶ τοῦτο, ὅτι εὐτε
 αὐτοῦ, εὐτε οἷνι μεταλαμβάνει,
 ἀσκητὴν διώκων ὑψηλοτάτῃ.
 ἐκχέοντο καὶ αὐτοῖς ὁ πατὴρ διπο-
 σεῖται αὐτὸν πρὸς αὐτόν. Ὁ τοῦτο
 γινώσκων, καὶ μετὰ χαρᾶς πρὸς
 διδόντες, καὶ ὁ μὲν πατὴρ
 Ἰωάννης διδόναι αὐτὸν ποτήριον
 οἷνι μεγίστου, βελόμηνος ἰδὼν
 ἢ καὶ Θεὸν ἦν ἡ αὐτοῦ πολι-
 τία. λαβὼν δὲ τὸ ποτήριον ὁ
 ὄσιος πατὴρ Νεῖλος, καὶ ἀνιστά-
 μινος ἐλθόντων, ἀνυποσώλως πέ-
 πωκεν αὐτὸ μέχρι τέλους, μήτε τὸ
 ἀθρόον τῆς βλάβης τῷ οἷνι κα-
 τὰ πῆξας, μήτε τὴν οἰκίαν κεί-
 σιν τῆς τῷ πατρὶ δακρυόσπυγος κυ-
 ριωτέρας διποδίσας, ἀλλὰ τὴν
 κοπὴν τοῦ θαλήματος ἐλθόντος
 καὶ ἐλθόντος ὡς σωτηρίας μεγί-
 στῃ ὑποδισιν τῇ λοιπῇν προ-
 σμήσας. τότε ὁ μὲν καὶ οὐκ ἔτι
 θαυμάσας καὶ ἱκανὸν τοῦ ἀν-
 δρός τὴν σοφίαν, καὶ τὸ ἀνυπόκει-
 τον τῆς αὐτοῦ ὑπακοῆς καὶ πάν-
 των· ἐπείρασεν γὰρ αὐτὸν καὶ ἐν
 ἄλλοις, μάλλον δὲ ἰδὼν αὐ-
 τὸν οἶα πατὴρ ἦν γήσιον· ἴφην
 πρὸς τοῖς παρόντας· οὐκ ἔλεγον
 αἱ πατέρες ὅτι ὁ ἀββαὶς Νεῖλος

εὐ

ad magnum Patrem Ioannem
 salutationis causa; cæperunt-
 que celebrare beatum Ni-
 lum, quod missus à Deo ef-
 set ea in loca utilitatis ergo:
 addebantque, illum nec pa-
 ne vesci, nec vinum bibere,
 asperissima vitæ ratione uten-
 tem. Iussit ergo pater, ut is
 ad se mitteretur. Eo profe-
 cto, & comiter excepto, iubet
 magnus pater Ioannes offerri
 illi generosissimi vini poculū;
 experiri volens, num secun-
 dum Deum institutum eius ef-
 set. At B. Nilus acceptum
 poculum petita benedictione,
 nihil moratus totum ebibit,
 nec damnum ex epoto vino
 veritus, nec suum consiliū
 proposito Patris dijudicantis
 præferens: sed abdicationem
 voluntatis suæ siue rationi cō-
 sonæ, siue minus consonæ,
 tanquam salutis ansam lon-
 gè maximam, ceteris ante-
 ponens. Tunc magnus ille
 viri sapientiam, sinceram-
 que ac plenam obedientiam
 secum admiratus (tentavit
 quippe illum & in alijs, imò
 docuit uti pater germanum
 filium) ad astantes ait: Non-
 ne dicebant Patres, Abba-
 tem Nilum abstinere à vino?

C 2 Vt

Vt videre est, alia vident homines, & alia dicunt. Continuo surgens ille profunda incuruatione sese demisit; & ignoscito, inquit, venerande Pater, nam coram Deo nihil boni vnquā feci. Abstinencia tamen Pater, quod ipse melius nosti, omnibus ad omnia prodest; senibus quidem, vt exemplar sint iunioribus; nobis verò, qui iuvenes tyronesq. sumus, ne flāmx addamus vberius pabulū, vel feram immittio- rem & indomitam reddamus. Assequi porrò benedictionem sacratissimæ tuæ manus siue per vini porum, siue per frustū panis, patriarchali est gratia dignū, & tantūdem valens est donum. Hæc audiēs magnus Ioānes subrisit, & spiritu exultans multo pluribus illū benedictionibus cumula- uit, & votis bona ei precatus locupletauit. Cæterum admonuit, vt medium asperioris viæ cursum teneret; ne forte morbo, aut senio grauior ea tunc quæreret, quæ religiosum habitum nō decent. Et tunc quidem illū apud se manere voluit mira suauitate captus, quā eo legente sentiebat, & perspicaci sentētiarum explanatio-
ne,

οὐ γάρ βέται οἶνον; ὡς τοῖσαν, ἀλλὰ
ὀρεσθὲν ἀνθρώποι, καὶ ἔπειτα λέγει-
σιν. Εὐθέως οὐδ' ἀναστὰς ἐκείνος
βάλλει μετάνοιαν λέγων. Συγ-
χάρησόν μοι ἡμῖν πατέρη, ὅτι οὐδέ-
ποτε ἐποίησά τι ἄγαθόν ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ. ὅμως ἡ ἐγκράτεια
πάτερ, ὡς καὶ αὐτὸς πολλὸν
ὀπίστανται, συμβάλλεται πᾶσιν
ἐν ἡμῶσιν, τοῖς μὲν γέγουσιν ἵνα
εἰκὼν καὶ τύπος γίνωνται τοῖς
νέοις. τοῖς δὲ νέοις ἡμῶν καὶ ἡσυχ-
αστοῖς, ἵν' ὅπως μὴ τῇ φλογὶ
πλείονα ὑπὲρ προσθήσωμεν, ἢ
τὸ θεῖον ἀκριώτερον καὶ δι-
σκατέκτον καθίστασωμεν. τὸ μὲν
τοὶ ἐπιτυχῆν τῆς παναγαστάτης
δολογίας τῆς σῆς πρῶτης χάριτος,
ἢτε διὰ πόματος οἶνου, ἢτε διὰ
κλάσματος ἄρτου, πατριαρχικῆς
χάριτος ἄξιον, καὶ τῆς αὐτῆς δω-
ρεᾶς ἰσορροπῶν. Ταῦτα ἀκούσας ὁ
μέγας ἱωάννης, ὑπομείδοντας τὰ
προσέπων, ὁ ἀγαλλισσάμενος τὰ
πρόματι πολλὰ πλέον δολογίας
αὐτὸν ἀντιμείψας, καὶ δὲ χάρις κα-
τέπελούτησεν. ἐνδεῖς δὲ αὐτὸν
συμμέτρως ἀσκήν, μὴ πως ὑπὸ
νόσῃ ἢ γήραος πιδεῖς μέλλῃ τό-
τ' ἐπιζητῆν τὰ μὴ τὰ ἡμέραν
πρόποντα. Καὶ τότε μὲν κατέ-
χεν αὐτὸν παρ' ἑαυτοῦ, δὲ φρανό-
μινος ἐπὶ τῇ ἡδυτάτῃ ἀναστη-
σὶ αὐτῷ, καὶ τῇ δόσῳ τῆς
νοσημάτων ἀναπύσεως, καὶ διαστα-
φίσεως.

φήσιν τῷ θεῷ γραφῶν. ἐχόλα-
 ζει γὰρ ὁ μέγας Ἰωάννης ἀπὸ τοῖς
 λόγοις τῆ ἀγίας Γρηγορείου τῆ Θεο-
 λόγου· ὥστε τῇ πολλῇ πείρᾳ, καὶ
 εἰς αὐτὸν ἀνίστα βετο, ἄλλον Θεο-
 λόγον ὡς πᾶσι γνωρίζει.
 ἐν μᾶ δὲ τῷ ἡμετέρῳ ἀγαγνῶ-
 σκοντες ἐν τῇ αὐτῇ βίβλῳ τοῦ
 ὁσίου πατρὸς ἡμετέρου Νείλου, καὶ τοῦ
 γέροντος βυλκιδέντος διδάσκειν ἡ-
 σαι ἐν τῷ τῷ ἀγίῳ διδασκάλῳ
 ποιηθέντων δογματικῶν, ἐκ ἡρε-
 σε τῶ ἀββᾶ Νείλου ἡ τοῦ γέρον-
 τος ἐκμελέναι, αἷς μὴ τὸν σκοπὸν
 τῆ διδασκαλίας ἐν ἀκρίβειᾳ κα-
 ταλαβόντος. καὶ βυλκιδέντος τὸ
 ἴσον τῆς δόξαιος ἐν ἐτέρῳ χωρίῳ
 τῆς αὐτῆς βίβλου σαφέστερον ὑπο-
 διῆξαι, καὶ τὴν ὁρθότητα τῆ δόξ-
 ματος καθὼς ἐστὶν ἀποφῆναι, ἐ-
 πιτημῆθη σφοδρᾶς ὡς τοῦ μα-
 γάλου, ὡς ἐκ ἐξὸν αὐτῷ ἐξελ-
 νᾶν τὰ ποιῶντα, ἐν ὅντι καὶ ἀρ-
 χαιῶν, καὶ ἀκμῶν ἐν τοῖς παθούσιν
 τῆ βίβλου ἰλυσσωμένῳ. αὐτὸς δὲ
 ἀκούσας, ἐδαμῶς ἐπαράχθη, καὶ
 ὅλως περυσταλῶδη τῆς πίστεως
 καὶ ἀγάπης, ἥς ἐκίκετο ποιεῖν
 τὸν γέροντα. ἀλλ' ὅπως ἐδείχθη
 αὐτῷ τὰ ὀνείδη, αἷς ὁ δειψὸν ὕδα-
 τος ἐμπληθισμένον ἀγγεῖον. καὶ
 γὰρ εἶχεν αὐτὸν ὡς τὸν ἄγιον Ἰωάν-
 νην τὸν βαπτιστῆν· πολλὰ γὰρ
 δὲ ἔτα ὡρεσε καὶ τὸν πόπον, ὅ-
 που ἴσταντο οἱ πόδες αὐτοῦ ἐν τῇ

ἐκ-

ne, sacrarumq. scripturarum
 expositione. Vacabat autem
 assidue magnus Ioannes Gre-
 gorij Theologi scriptis; ut ex
 multa eorum lectione alter
 Theologus apud omnes audi-
 ret. Quadam ergo die librum
 eundem legente sancto Patre
 Nilo, placuit seni dogma,
 quoddam Doctoris dilucida-
 re. Abbati vero Nilo probata
 non fuit tradita à sene exposi-
 tio, utpote non assecuto ger-
 manum Doctoris sensum. Et
 cum voluisset ex altero libri
 loco planius ostendere rem
 ita esse; & dogmatis rectitu-
 dinem, ut habebat, explica-
 re; vehementer correptus fuit
 à magno Patre, quod fas ei
 non esset iuveni, & tyroni,
 cænoq. sæcularis vitæ adhuc
 inquinato res huiusmodi cu-
 riosius tractare. Quod ille
 audiens, non est turbatus,
 nec vlla ex parte mutata est
 illi voluntas in observando
 diligendoq. ut antea sene:
 sed increpationes eius æquæ
 accepit ac sitibundus aquæ
 vas plenum. Erat enim illi
 senex alter Ioannes Baptista.
 Sæpe verò etiam ita venera-
 batur locum, in quo stete-
 rant pedes eius in Ecclesia,
 quem

quemadmodum & ipsa sacri altaris penetralia. Ad vesperrum cum se in cellam quietis causa contulisset, subiit mentem illius cogitatio, quæ illum turbauit, multumq. vexauit: Num fortasse magnus ille pater ex animo reprehendisset vt male interpretatum Theologi verba, atque hæreticum ipse habuisset sensû; an verò meâ, inquit, voluit deprimere arrogantiam fastumq. plurimum. Dum hæc secum cogitat, leui somno corripitur. Interim qui iustorum omnium lapsus obseruat in sacris eorum gressibus ad supplantandum aut ponendum laqueum, cribrare volens & hunc virum iustum, apparet illi non per somnum & somnium duorum specie senū iusta proceritate, dicentiū: Nos sumus Petrus & Paulus; & quia te vidimus in diuinis dogmatibus laborantem, venimus ad erudiendum te, docendūq. omnē veritatem. Protulerunt ergo illi locum quendā, quantum dominicæ precis amplecteretur oratio; & discesserūt. Ille sese colligens, neque enim dormiebat, applaudebat sibi quidē interim de importuno viso; & sententiam in ore habebat; licet quid per eā significare-

ἐκκλησία, ὡς καὶ τὸ ἅγιον βῆμα τῆ θυσιασθεία. τῆς δὲ ἐσπέρας καὶ λαβύσης, ἡ πορεύειντος αὐτοῦ ἡσύχως ἐν τῇ καλῇ τῇ ἰδίῳ, ὑποπλῆθιν αὐτῷ λογισμὸς ἐκταράσων καὶ ἐνοχλῶν αὐτὸν σφόδρα, ἃ γὰρ ὁ μέγας ἐπ' ἀληθείας ἐπέπληξεν αὐτῷ, ὡς κακῶς νουηκότι τῷ χεῖσιν τῷ θεολόγῳ, μή ποτε καὶ ἄλλοις λογισθῇ· ἢ μόνον ταπεινῶσαι βεβήλωτος τῷ ὑψηλοφροσύνῃ καὶ μεγίστῳ ἀλαζονείᾳ. καὶ ταῦτα διενθυμούμενος, μικρὸν ἀπειύσαζεν. ὁ δὲ πάντων τῶν διχῶν ὡδρατρεφὸν τὰς ὡδρατρεφῶν τῶν ἐν δυνάμει δαβημάτων τῷ ὑποκρίσῃ ἢ κρύψαι παγίδα, βεβήλωτος σινιάσῃ καὶ τὸν ὅσον τοῦτον, φαίνεται αὐτῷ καὶ ὅτι παρ' ἐν χάματι δύο περιεστυπῶν μεγάλων λειτουργῶν· ἡμεῖς ἐσμὲν Πέτρος καὶ Παῦλος· ἰδόντες δὲ σε φησὶν ἀγάλλονται ὡς τῶν θείων δοξμάτων; ἢ λυτῶν τοῦ σιωπῆσαι σε, καὶ διδάξαι τῷ ἀληθῶς πᾶσαν. Εἶπον οὐκ καὶ χεῖσιν ὅσον τὸ τῆς διαποικῆς ὁ γῆς ὕψος, καὶ ἀπῆσταν. ὁ δὲ ἐν ἑαυτῷ ἐλθόν, ἔδιδε καὶ ὁ δὲ ὑπῆρχον, ἐφίλοπμῃ τοῦ πρὸς τὸ παρὲν ὅτι τῷ ἀκέρως φαίνεται, καὶ τῷ χεῖσιν ὅτι σόματος ἔχον, τῷ δὲ ἐννοια αὐτῆς

εἰς
τις,

ἐκ ἡρώνα, καὶ ταῦτα δι' ὅλου τοῦ
 ὁρθρου καὶ ἕως ὥφωτος. πρὸς δὲ τὸ
 διαφαιμαῖς ἡσυχίας ἄγων βαθεῖαν,
 καὶ μέλλων ἐρδύησθαι τὸ τῆς δυο-
 καλύφειος βέβος, ὅρρε τὸ νομι-
 ζόμενον μέλι περὶ πτερον ἀφιν-
 θίς· καὶ τὴν κρυπτομένην θεολο-
 γίαν, πρὸς δήλως ἀφίεσιν διανο-
 τάτην. τότε ὁ ὀξύνοιος ἐκείνος ἀνῆλθε
 καὶ ταχὺ εἰς τὸ διακρίνειν τὸ κα-
 θαρὸν ἀπὸ τοῦ κινδύλου, κατα-
 μαθεὶν τὴν παμμέγιστον δόξαν ἡρώ-
 νοητῶν πολέμων, ὅτι τὴν ἀφθα-
 στον πανουργίαν ἐκείνην, πρὸς ἑρ-
 χὶ τῇ τῷ σωτήριος σωροσφί, ῥί-
 πῃ ἐαυτὸν ἐπ' ἐδάφους, ἐν σωτη-
 ριμῇ καὶ ταπείνῃ τῇ καρδίᾳ
 αἰτῶνται ἀπάλυψιν ἐκ καρδίας
 τῆς ποιητῆς ἐκείνης ἐγγραφῆς καὶ
 βιβλίου, ἧς καὶ πύτυχες ὡδὲ α-
 ρχῆς. ἀναστὰς γὰρ τὸ τόπου ἐκεί-
 νου, ἐδάμῳς ἀπὸ ποτὶ ἡδυνήθη
 ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας εἰπὼν, ἡ
 καὶ ἐννοῶσαι τῆς ποιητῆς ἐκεί-
 νης χρησμοδίας μήτε ἀρχὴν, μή-
 τε τέλος. ἄψις δὲ καὶ πρὸς τὴν
 μέγαν ἐργάτην, καὶ βάλλας ἀν-
 τὴν μετανοίαν, ἀπαγγέλλων τὰ
 πάντα. ὁ δὲ γέγονεν μεθ' ὧν τὴν
 πρὸς τὸν ὀξύνοιο ἐκείνου αὐτὸν τῆς
 χροῆς καὶ εἶπεν· αἰδρίζου ὁ τέ-
 κνον, αἰδρίζου καὶ κραταίειν ἡ
 καρδίᾳ σου, καὶ ὑπόμεινον πρὸς α-
 σμοῖς

liter age fili, viriliter age, & confortetur cor tuum, & susti-

tur, non examinaret; idq. per
 totū nocturnarū precum spa-
 tium vsque ad illucescentem
 diem. Cū verò illucesceret in
 summa animi quiete perscru-
 taturus latentē vim expositæ
 sibi sententiæ, comperit quod
 putabatur mel, absinthium
 amarissimum; & occultam
 theologiam hæresim esse ma-
 nifesto prauissimam. Tunc
 acuti vir ingenij, veloxq. ad
 discernēdum purum ab adul-
 terino, cognita nequissima
 fraude spiritualium hostium,
 & immensa illa versutia, ac-
 currit ad Crucem Saluatoris,
 prostermit se humi, contrito &
 humili corde petit deleri si-
 bi ex intimo corde nefariam
 illam & impuram scriptionē;
 quod etiam continuo impe-
 trauit. Cum enim de loco il-
 lo se erexisset, numquam ex
 illa hora potuit aut effari, aut
 reuocare quicquam omnino
 in memoriam, quod ad pra-
 uam illam allocutionem quo-
 quomodo spectaret. Accedit
 quoque ad magnum vitæ san-
 ctioris operarium, & profun-
 da vsus inclinatione singula
 enarrat. At senex subridens,
 præhensoq. manu dixit: Viri-

Psal. 26.

ne

ne dæmonum tentationes ; vt conuersus tu etiã confirmes in generatione tua multorũ animas, luxq. fias & sal in mundo errantibus. Noui equidẽ mētis perspicaciam, & sermonis gratiã, qua De⁹ te donauit; & scio te rectẽ defendere mētem sancti Doctoris; sed quia timebã, ne magna de teipso elatus opinionione præceps rueres ; q̃ sæpẽ tui similibus, velocitate ingenij præstantibus euenire solet; fatius duxi te contristando me

2. Cor. 7. oblectari, quemadmodũ Apostolus docet, quã Spiritũ sanctũ de te contristari, si tumida existimatione superbiaq. inflatus corrueres. His, alijsq. pluribus ad eũ vsus verbis, & precatus ei optima quæque, cum benedictionibus dimisit in pace. Sanctus verò Pater noster Nilus maiora in dies incrementa faciens ad altiores virtutũ gradus, quibus homo accedit ad Dei similitudinem, amauit etiã virtutũ omniũ matrẽ, solitudinem, maiores ex ea diuinitas lucraturus, & immensum sapientiæ cumulũ. Et cõmunicato cõsilio suo cũ sanctis patribus: agebat enim nihil illis in cõsultis: annuẽte illorũ prudentia, precibusq. opitulãtib⁹, q̃ in cõsultatione erat, decretũ fuit.

Est

σμοὶ τῶν δαιμόνων, ἵνα καὶ αὐτὸς ἐπιστρέψας σπείξῃς πολλῶν ψυχὰς ἐν τῇ γῆνι σου, φῶς καὶ ἀλάς ἀναδελφείοις ἐν τῷ κόσμῳ τοῖς πλατωμένοις. καὶ γὰρ ἐγὼ οἶδα τὼ ἐκ τοῦ θεοῦ δοθεῖσθαι σοὶ ἀρχήν, καὶ τὴν χάριν τῆς λόγου· καὶ ἐγνων ὅτι ὁρθῶς διεκδικᾷς τὸν σκοπὸν τοῦ ἀγίου. ἀλλὰ φοβούμενος μὴ τῷ τῆς οἰκτιρῶντος πάθῃ καὶ κρημνῷ πειρασθῇς, ὅτι πολλὰκις ἦν οὗτο συμβαίνει τοῖς καὶ σὲ ταχυδρόμοις, ἀμφὶον κέκενται ὀφρανθῆναι μὲν ἐν τῷ σὲ ὑπὲρ ἡμῶν λυπηθῆναι, καὶ οὗτος ὁ ὑπόστολος διδάσκει, ἡ τὸ ἄγιον πνεῦμα καὶ σὺ λυπηθῆναι ἐν τῷ σὲ οἰήσῃ καὶ ὑψηλοφροσύνῃ κατηνέχθῃ. Ταῦτα καὶ πλείονα τούτων ἡρεσκῶς πρὸς αὐτὸν, ἐπισυζήματός ἐστι καὶ διλογίας ἀπέλυσεν ἐν ἡμετέρῃ. ὁ δὲ ὅστις πατὴρ ἡμεῶν Νεῖλος ἐπὶ καὶ ἐν περιόπῳ καὶ ἀνταβύδρῳ ταῖς καὶ θεὸν ἀναβάσσει καὶ θεώσσει, ἡγάδη καὶ τῆς μητρὸς παστῶν τῶν ἀρετῶν ἡσυχίας, πλείονα πλεῖστον ἐκ ταύτης ἰσχύων κερδήσαι καὶ ἀπέρειν σοφίαν. καὶ τὸτο ἀναθήκει τοῖς ἀγίοις πατέρας, ὅτι τὸ πάντα μετὰ βελῆς αὐτῶν πρεσβύτην, τῇ αὐτῶν συνείσῃ καὶ δι' ὁρῶν συνεργία τὸ βελῶθιν ἐκκερᾷ.

Σπῆ-

Σπήλαιον δὲ ὅστις οὐ μακρὰν ὑπὸ
 μοναστηρίων, ἐν τῷ ὑψί τῃ κρη-
 μνὴ διακείμενον, ἔχον ἐν αὐτῷ καὶ
 θυσιασταίον ἐπ' ὀνόματι τῆ ἀρχι-
 ερατῆρου Μιχαὴλ, πάνυ πρὸς
 ἡσυχίαν ὃν ἐπιτηδεύον τοῖς ἐπιτη-
 δείοις. ἐν τούτῳ τῷ σπηλαίῳ ὁ
 ἀνδρῆος ἑκατὸς ἀναλαβὼν Ἡλιῶ
 τὸν ζῆλον, καὶ Ἐλισάου τὴν καρ-
 πελίαν, τὴν δὲ ὑπομενὼν πάντων
 ὑμῶν ἀγίων, ἀνέρχετο καὶ τοιήτων
 μετὰ πλήθους χαρῶν καὶ πρὸς
 θυμίας. ἐν ᾧ κατὰ μόνας ἀνυλίζό-
 μινος, καὶ τὸν θῆον πρὸς διχόμο-
 νος, καὶ ἄλλων δ' ἐνώπιον αὐτῶ πα-
 ρεισάμενος, καὶ τὸν ἀόρατον ὡς ὁ-
 ρατὸν προσεφύμενος, πολλοὶ καὶ
 μεγίστοις ἀγῶνας ἀνδρικᾶς ἐπι-
 δέξατο, πάντων ὑμῶν πρὸς ἡσυχίαν
 σμύων ὁπίων καὶ δικαίων τὰς
 ἀρετὰς καὶ τὰ ἀθάλα ἀναμάξασθαι
 σπείδων. ἄπερ οὐδεὶς ἀνὴρ ἰσχύσεται
 ἢ λόγῳ φεῖσθαι, ἢ γρατῇ ᾤξασθαι,
 δουλεύει, διὰ τὸ ἐν κρυπτῷ μόνῳ τῷ
 τὰ κρυπτὰ ἐκδοῦν πρὸς ἀναφάνει-
 σθαι. ἐκ μὲν ποὺ πρὸς ταῦτα διὰ τοῦ
 τέλους τιμῆσθαι, τοῦτέστι τῆς
 ᾤξεως τοῦ θιῶ δόξης, καὶ τῆς πατρὸς
 κῆς ἀνταποδοτικῶς. ὁ πατὴρ σου
 Ἰσάφηνειν ὀβλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ,
 διὰ τοῦτο σοὶ ἐν τῷ φανερῷ καὶ τῆς
 δόξης ἄλλοντάς με φησὶ δόξασθαι.
 τίς δ' οὐτως ἐδόξασθη καὶ ἐπλήθη
 ἐν τῇ γῆ τῇ ταύτῃ, ὡς ὁ μακά-
 ριος οὗτος; οὐ μόνον ᾤξασθαι πρὸς
 βασι,

Est non procul à monasterijs
 spelunca summis in rupibus,
 habens quoque ædiculam Mi-
 chaeli Archangelo dicatā, soli-
 tudinis studiosis aptissima. In
 hanc ille fortitudine inclytus,
 assumpto Helix zelo, & Helif-
 sæi tolerantia, sanctorumque
 omnium patientia, sedem po-
 siturus ascendit maximo cum
 gaudio, summaque alacritate.
 in ea solitariam vitam ducens,
 Deumque præstolans, immo
 ante illum stans, & invisibilē
 tanquā visibilē cernens, mul-
 ta & maxima certamina viri-
 liter decertavit; studens anti-
 quiorum omniū sanctorum iu-
 storumque in perferendis la-
 boribus comparare sibi virtu-
 tes & merita; quæ nullus aut
 verbis exprimere queat, aut
 scriptis mādare; eo quod in oc-
 culto facta solū illū nō lateāt,
 qui videt occulta: nisi quis ea
 coniecerit ex fine, & retributio-
 ne paterna. Pater enim inquit,
 tuus, qui videt in abscondito,
 reddet tibi in manifesto. Et
 rursus: Quicumque glorifica-
 verit me, glorificabo eum. Nā
 quis tantā consecutus est glo-
 riam & honorē in generatio-
 ne hac, quantā beatus hic vir
 non modo à Christianis Regi-
 bus

Matth. 6.

1. Reg. 2.

D bus

bus & principibus, Patriarchis & Pontificibus siue nostris, siue externis, sed etiam ab infidelibus tyrannis, Sarracenorū inquam Dynastis? Hi sanè vel nudum eius nomen in honore habebant, quia præsertem videre non poterāt. Hæc omnia certissima sunt argumenta feruentissimi erga Deum amoris, depressique animi, quo sublimantur homines: multorūque ieiuniorum, & vigiliarū, & profundarum incurvationum, & innumerorum affligendi corporis modorū; necnon æstutium tentationum, oppugnationumque spiritualium & sensibiliū, & corporis ægotationum, quas illi nequam spiritus vehementes infixere, quod ascensurus ipse esset in eam sublimitatem, de qua illi exturbati sunt. Sed quoniā ex multis ab eo præclare gestis pauca commemorare oportet, quotquot nobis indignis, quos ex animo ipse dilexit, non mentiente lingua narravit, cohortationis ergo ad potiores virtutes auidius nobis arripiēdas, ut palæstritarum pugnatiumque magistri facere solēt; age in medium proferamus vtilitatem ex vnaquaque re volentibus capere, non quæ præferant maximorum miraculorum

βασιλέων κὶ ἀρχόντων, πατριαρχῶν ὁμοῦ κὶ ἀρχιερέων, ὁμοφύλων κὶ ἕχ ὁμογλωσσῶν, ἀλλὰ κὶ παρὰ τῶν ἀπίστων τυράννων, λίγῃ δὴ τῶν Σαρρακενῶν φυλαρχειῶν. οἵπινες μόνῳ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ πηλὴ ἀποδίδουσι, ἐπεὶ δὴ τῆς θεᾶς ἡμύμερου. ἑλπίσας δὲ ταῦτα πάντα τῆς τοῦ ἀνδρός πορῆς διὸν ὀχλὸς ἀγάπης, κὶ τῆς ὑλοποιῆς ταπεινοφροσύνης, κὶ τῶν πολλῶν νηστειῶν, κὶ ἀγρυπνιῶν καὶ μετανοιῶν κὶ κακουχιῶν. ἡ μὲν δὲ ἀλλὰ κὶ τῶν ἐμπύεσσι περὶ σμάν, κὶ πολέμων νοσητῶν κὶ ὀρεσμάτων, καὶ νοσημάτων σωματικῶν, τῶν ὧσα τῶν πινόμεσθαι τῆς ποικιλίας ἰσχυρῶς αὐτῶν ἐπινηχέωνται, ὅσα τὸ μὴ λήν αὐτὸν ἀναβαίνειν εἰς ὕψος, ὅθεν ἐκείνα κατήλθον. ἐπεὶ δὴ δὲ ἐκ πολλῶν τῶν ἐκείναις κατορθωμάτων ὀλίγα δεῖ μνημονεύσαι, ὅσα ἡμῖν τοῖς ἀναξίως αὐτῶν ἐκ καρδίας ἀγαπηθῆσιν ἡ ἀψόδης αὐτῶν ἔρηκε γλαῖστα, πορῆσθαι ἐν τῇ τῆς ἡμῶν πορῆσθαι τῆς εἰς τὰ κρείττω καὶ τοῖς τῶν παλαιστῶν ἢ πολεμιστῶν διδασκαλοῖς, ταῦτα ὧσα ὁ δαμῶν τῶν λόγων, τοῖς βυλομήσοις ἐκ πάντων ὑπέλαβεν καρπύων. οὐ θαυμάσιον μάλιστα, ἢ τῶν

ταίων ὑποδείξιν παριστάνει, οἷς
καταπλήττεται ἡ ἀκοὴ τοῦ· νηπιω-
δισέρον, ἢ τοῦ ἀπείρου· ἀλλὰ κό-
πων ἀμύμων καὶ μόρθων, οἷς τὸν ἀ-
πόστολον ἐκκαυχόμενοι οἶδα. ὁμῶς
καὶ ταῦτα τοῖς μὲν ἀπείροις πολ-
λάκις ἔπειτα δοξασιν, τοῖς δὲ πο-
σῶς πεπρωμένοις ζήλον ἐνθύ-
σασιν καὶ μνήμης ἐμπύρῳμα. Εκεί-
νος ὁ ἰσχυρὸς ἀγγελος ὑπὸ τα-
ξε μὲν ψυχῇ καὶ πνέμα τῷ
νόμῳ τῆς πνέματος, μηδὲν ὅλως
εἰστας τὸν νοῦν φροντίζει τοῦ κα-
τὰ καὶ χαμαὶ ἐρχομένων, ἀλλ'
ἐξερχομένην τὸν νόμον τῆς θεᾶς, καὶ
ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐκζητεῖν τοῦ πλη-
ροῦσαι τὰς ἐντολάς αὐτῆς. ὑπὸ
ταξὲ δὲ τὴν σάρκα τῷ πνέμα-
τι, πλῆστα αὐτῇ νομοθετήσας καὶ
σφόδρα δευλαγωγήσας, τοῦ ὁ-
ποῦ τοῦ καὶ ὁ ἡνίου εἶναι τῷ νεύ-
ματι τῆς ὁποῦ τοῦ πνεύματος. ἐδίδαξε
μὲν γὰρ αὐτῇ, ὅτι δύο ἢ τρεῖς
ἡμεῖς, ἢ καὶ πάντε λαμβάνειν
τρεῖς, καὶ ταῦτα αἰὲν ἐν δυνάμει, καὶ
εἴαν ἂν τύχη, τῇ τῇ τοῦ ἡδύων ὁ-
ρεῖται μηδαμῶς ἐπικατέδιδεν· ἀπέ-
χεσθαι οἶνον, καὶ παντοίων ὀρέων πυ-
ρὸς ἐδεσμάτων. ἐμάστιζε δὲ αὐ-
τῇ ἀρεπνίας καὶ χαλμωδίας
καὶ παινύροις εἰσεσιν. Ἐπεὶ δὲ δὲ
ὅτι καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς καλοῖς πα-
νεργαῖα διαμύων, πῶρα τοῦ μέ-
ζου

tarijs, & flexione creberrima genuum. Ceterum quia nec

D 2 in

in ipsis bonis deest calliditas
dæmonis, rudioribus modum
ut excedant suggerens, in om-
nibus ille modum adhibebat,
ut si quid ex constitutis sibi
minus fecisset, defectus tri-
bueretur focordix; & à seipso
nempe ut debitore consuetū
morem exigeret: si quid verò
amplius subiecisset cogitatio,
dignosceretur opus dæmonis,
& cuitaretur dolus. Itaque à
prima luce vsque ad tertiā ve-
lociter politeq. exscribebat,
litterarū forma vtens minuta
& densa, ut singulis diebus
quaternionē impleteret; hac ra-
tione præceptū obseruās, quo
laborandū esse iubetur. Spiritus
verò gratiā cum Aposto-
lis accipiens, stabat ad crucē
Dñi vsque ad sextā cum Ma-
ria & Ioāne, recitans psalmos,
& genuū flexiones mille per-
agens; hac etiā ex parte im-
plens perpetuæ orationis præ-
ceptum. A sexta ad nonā se-
debat legens, perscrutansque
legem Domini, & scripta San-
ctorum Patrum atque Docto-
rum euoluens; ita enim præci-
pit sacer Apostolus; Attende
inquiens lectioni. Post nonam
dirigens ad Deum sicut incē-
sum vespertinum hymnum, egrediebatur deambulatum, &

τερου ἐκταίνεσθαι ὑποβάλλουσα
τοῖς ἀπείροις, ταῦτα ἐκένω μύ-
ξω διειτελεῖτο. Ἰν εἰ μὲν ἐλλείψῃ
ἢ ἤν τετελεσμένων, ῥαθυμίας δι-
χθῇ τὸ λαΐψαν, καὶ ὡς χρεώστω
αὐτὸν τὴν συνήθειαν ἀπατήσῃ·
εἰ δὲ π. πειραστότερον ὁ λογισμὸς
ὑποβάλλῃ, δαυμόνων εἶναι τὸ
ἔργον, καὶ ἀποφύγῃ τὸν δόλον.
ὁθεν ἀπὸ πρωτῆς ἕως τριτῆς ὁξείως
ἐκαλλιγραφεῖ, λεπτοῖς καὶ πυκνοῖς
χρώμασις ἰδιοχείρῳ, καὶ τετρα-
δئون πληθεῖν καθ' ἑκάστην. ἐν τέ-
τῃ πληθεῖν τὴν τοῦ ἐργάζεσθαι
καλῶς ὡσαν ἐν πολλῷ. τὴν δὲ τῇ
πινύματις χάριν μετὰ ἡμῶν. ἀπο-
σόλων λαμβάνων, ἴσατο μέχρις
ἑκτῆς ὥρας τῆς στυφῆς τοῦ δι-
αποῦ μὲν Μαρίας καὶ Ἰωάννου
τὸ ψαλτήριον σιχαίν, καὶ ποιῶν
ζωνυκισίας χιλίας, τελεφεμένης
καὶν τούτῳ τῆς ἀν' ὁροσέυχας
ἐν πολλῇ παρεργουώσης. ἀπὸ δὲ
ἑκτῆς ἕως ἐνάτης ἐκάθητο ἀνα-
γινώσκων καὶ ὁξερδανῶν πέντε ἔμμεν
τῇ κυρεί, καὶ τὰ ποιήματα ἡμῶν ἀ-
γίων πατέρων καὶ διδασκάλων.
τοῦτο γὰρ ὁ θεὸς ἀπόστολος γρα-
φεῖ. Πέρι τοῦ λέγων τῇ ἀναγνώ-
σῃ. ἐνάτην δὲ πληθεύσας, καὶ ὡς
θυμίασθαι διὰ τὰ ἀπέρμεπων τὸν
ἱστέριον ὕμνον, ὁξήρετο ἔξω
παραταῖν καὶ ὡρεῖζόμενος, καὶ με-
κειν

1. Timot.
4. 13.

senfium

tribus familiaria fuisse lege-
rat. & quadraginta quidem
totos dies non ieiunavit, hu-
manæ laudis invidiam perti-
nenscēs, inflatiq. animi perni-
ciosum cornu perfringens: ter-
tiū vero vicenos peregit dies,
cibo per illud tempus bis tan-
tum sumpto; cum ex practica
Theodoreti historia cognouif-
set, extitisse olim Dei amātem
fœminā, quæ hoc præstiterit.
Quo circa ubi rem experimē-
to probavit, vera esse compe-
rit quæ scripta sunt. Per annū
vno minus mense nullam pe-
nitentia adhibuit potionem, pa-
ne solo quotidie ad vesperam
vſus post solis occasum; duo
sibi ea ex re magniq. momēti
beneficia cōparans; nempe, vt
vni ē quatuor virtutibus tem-
perantiæ suppetias ferret: stu-
debat enim præcipuē vel ipsa
naturali effluxione liberare
corpus; quod vt assequerētur,
plurimi sanctorū decertarunt;
cōfert autem ad hoc plurimū

*Ab. Theo-
nas col-
lat. 2. de
nocturn.
illusioni-
bus c. 3.
Prat spi-
rit. c. 84.*

aquæ abſtinentia, vt quidam
Sanctorū dixit: vtq. præterea
mentis vanitatem reprimeret
addubitantis, nec fidē haben-
tis narrationibus, quæ de ad-
mirandis magnificisq. sanctorum Patrum factis leguntur. Cer-
te enim nota est omnibus historia eius, qui per triennium in

ἐκείνῳ τῷ ἀρχαίων πατέρων
παραχρίσας ἀνέγνω. πτωχάρκον-
τα μὲν ἡμέρας ἀγύστους ὁ διήλ-
θεν, ὑπερέμμενος τὸ ἐν ἐπαύροις
βόσκαιον τῷ αἰθερέπῳ, καὶ τὸ τῷ
τύφῳ κατὰ κλάν διψόσας πέρας.
ἔτις ἡκοσι διήλθεν, δις ἐν αὐταῖς
γύσάμμερος μέναις, ὡς δὲ γυναι-
κὸς φιλοθέει τοῦτο μαθὼν πλε-
θὺν ἐκ τῆς Θεοδορήτου παρακπ-
κῆς ἰστορίας. διὸ καὶ τῇ πέρᾳ αὐ-
τὸ δοκιμάσας, εὗρεν ἀληθῆ εἶναι
τὰ γεγραμμένα. πεποίηκεν ἕνα
ἐνιαυτὸν ὡς δὲ μῆνα μὴ γύσά-
μμερος ὑγροῦ οἷσθ' ὅτι ποτε ὅλως, καὶ
καθ' ἰσότηραν ἰδίων ἀρτον ξηρεῖν
μετὰ δύσιν ἡλίου. δύο παραγμα-
τίζομενος ἐκ τούτου μεγάλην, τὸ
ἑὺ ἱσχυρομένην δὲ αὐτοῦ τῇ μᾶ-
τῃ ἀριτερίᾳ σαρκοσυνή. καὶ ὅδ'
ἐφιλοπύματο καὶ αὐτῆς τῆς φυσι-
κῆς ἐκτροῆς ἀπαλλάττειν τὸ σῶμα,
ὅπερ ἠγωνίσαντο τῷ ἀγίῳ οἱ
πλείστοι. πολὺ δὲ συμβάλλεται
ἡ τῷ ὕδατος ἰνδία τοῖς τοιούτοις,
ὡς ἔφη τις τῷ ἀγίῳ. καὶ τὸ ἀνα-
σῆλαι τὴν τοῦ λογισμοῦ φλυα-
ρίαν, διδάσκοντός τ' ὁ ἀπιστιῶν-
τος ἐν τοῖς ὑπερφυῶς καὶ μεγαλο-
φρενῶς τοῖς ἀγίοις πατέρεσι πε-
ποιημένοις. πάντως ὅδ' ἀκηκό-
αμεν πάντες τὸν ἐν τῇ διακονίᾳ
τοῦ

mini-

τοῦ φέροντος ποιήσαντα ἔβια ἔτι,
 καὶ μὴ πίνοντα, καὶ ἐν τούτῳ τηρού-
 σιντα. ὅπως ἐν θυμῷ αὐτοῦ ὁ μα-
 κρὰτος οὗτος, μὴ πως ἡ παντοφύ-
 τοῦ πινόμενος φύξις κίνδυνον
 αὐτῷ ἐπαράγῃ τὸν ἐπυρόντα,
 ἀνείλεται τῆς ἐργασίας. οὐτε γὰρ
 δίψα αὐτῷ, ὡς αὐτὸς ἐπληροφό-
 ρη, παρὼν ὁ λειψὸν, ἀλλὰ
 μέχρις ὁ γένους ἡμέρας καὶ μόρον.
 ἐν δὲ αὐτῆς ἐλάλησε καὶ ἐποίη-
 σεν, ἐκολλήθη τῷ ἐδάφει ἡ ψυ-
 χή μου, ζήσονται κατὰ τὸν λόγον
 σου. μετέπειτα δὲ τὸ, ἐξήχετο
 μου τὸ πνεῦμα, καὶ ὡδωκεν αὐτὸς
 ἔξιστα. βεβαίω δὲ τὸ ἐρημικόν
 ὁ φήσας· δίψα δίψαν ἱσταται, πᾶ-
 να δὲ πᾶναι ἐκ ἀνυσέλλει. Τὸ
 δὲ ἀγία πνευματικῶς διήχε-
 το πᾶσαν μεθόδον ἀλλὰ μετέ-
 χων, εἰ μὴ τὸ ἀντιπαραθεῖ καὶ μό-
 ρον· καὶ αὐτὸ δὲ ἐξ τὸ καὶ ἐκεί-
 νῳ ἡμέραν ἀντιπαραθεῖ τὸν ἐπι-
 στήμον ἄρτον. ὅμως καὶ αὐτὰς δι-
 πῶς ἦναι πᾶσας πολυαίς. πᾶ-
 σα μὲν οὖν ἡμέρα ὑπὸ τῶν αὐ-
 τῶν ἐν ἀγῶνι καὶ νόσῳ ἀσθενέ-
 τε· οὐδὲ δὲ πάλιν ἐν τοῖς αὐτοῖς
 διήκει ἀσθενέστερος ὁμοίως. ὥρα
 μὲν ἐπληροῦτο τὸ χρεὶς τοῦ ὑ-
 πὸν, οὐδὲ γὰρ ἔχεν ὃ περι-
 ναλώσῃ τὸ πᾶν· τὸ λείπον
 δὲ ἅπαν εἰς πληροσιν τὸ ψαλμ-

εῖς,

aliter quippe cibus non poterat

ministerio furni versatus est
 sine potu, & in hac abstinentia
 mortuus est. Hoc exemplum
 cū beato huic venisset in mē-
 tem, ne ariditas nimia pulmo-
 nis magnum inferret pericu-
 lū, ab incepto deterruit. Ne-
 que enim sitis illi iam molesta
 erat, ut ipse affirmabat; sed vs-
 que ad octauum diem tātum.
 & studiosè recitabat, & obser-
 uabat dictū illud: Adhæsit pa-
 Psa. 118:
 uimento anima mea, viuifica-
 me secundum verbum tuum.
 Deinde verò illud: Erexisti mi.
 De cap.
 hi spiritum, & consolatus vixi. Isai. 57.
 Confirmat verò assertionem
 nostram quod dicitur: Sitis si-
 tim curat, fames famem non
 reprimat. Totam porro sanctā
 Quadragesimam percurrerat
 nihil aliud degustans, quā pa-
 nem in sacris Missarum bene-
 dictum; idē, quia per dies sin-
 gulos quotidianus petitur pa-
 nis: sine potu tamen sæpe
 dies eisdem totos trāsigebar.
 Quilibet ergo dies illi sub hac
 perferendorum laborū regu-
 la, quam præterire nō licebat,
 traducebatur; & nox similiter
 agebatur iisdem distincta non
 prætermittendis officijs. Vna
 hora debitum somni soluebat;
 cōcoctione confici reliqua no-
 ctis.

dis pars cantando psalterio tribuebatur, quingentisq. genuum flexionibus hymnorum nocturnorum & matutinarum. Sæpe enim cum suo ipse contēdens animo aiebat: Qui cōmunem in cœnobijis vitam degunt, diurnis quidem occupantur laboribus, quotidie ieiunantes; noctem verò infumunt vigiles in Dei laudibus & sacra lectione, tam multa cātantes; plurimas elemosynas erogantes, & hospitalitatem exercentes. Nos autem, qui confidemus vitā hanc viuentes, quæ solitaria videtur, nisi abundauerit iustitia & religiosus labor, vanam habemus spem, & instituta vitæ ratio est nobis incongruens.

Erat autem illi vestimentū saccus è pilis caprinis ad annum vnum vnus, ad aliū alius; cingulum funis, quod non nisi semel absoluto anno soluebatur: vnde pediculorum copiam ferebat non abhorrens, nec se ob eorū molestiam prurigine versans. Ante speluncam erat arbutum, vbi formicarū multitudo inhabitabat: in illud vir sanctus superiaciebat saccū, vt à vermibus illis expurgaretur; sic enim eqs vocare decet, tēpore asperiores factos; vt formicis

είν, καὶ πεντακοσίων τροικλιπῶν μίτρον, ἣν τε μεσονυκτικὰν καὶ ὀρθρινὰν ἀνῆλθισκετο ὑμῶν. πολὺ αἰεὶ γὰρ ἀπὸ μέγιστο πρὸς αὐτοῦ λογισμῶς, καὶ ἐλάλῃ· ὅτι οἱ ἐν πρὸ κοινοῦ βίῳ ὄντες ἡμέρας μὴ δὲ διακαρτερῶσι τοῖς ἔργοις, νηστύοντες καὶ ἐκείνῳ, νυκτὸς δὲ διαγρυπνῶσι τοῖς ὑμνοῖς χοροῶντες καὶ τῇ ἀναγνώσει, ψάλλοντες τόσα καὶ τόσα· ἐλεημοσύνας καὶ ξεινοδοχίας ἐργάζονται πλείους. ἡμῶν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ δοκούσῃ ἡσυχίᾳ καθεζομένων ἐὰν μὴ πειρασώσῃ ἡ διακρίσις καὶ ὁ ἐνδοσκόπος, ματαίᾳ ἡ ἐλπίς ἡμῶν ἵσταται καὶ ἀνοίκτος ὁ ἔσποπος.

Ἦν δὲ καὶ τὸ ἐνδυμασίον αὐτοῦ. ἄπο ξιφῶν ἀγρῶν σάκκος, ἕως ἐνὶ ἐν αὐτῷ, καὶ ἐτέρῳ ἄλλος. ἡ δὲ ζωὴ αὐτοῦ ὡς χοιρίδιον μὴ λυόμενον, εἰ μὴ μίας τῆς χρόνου. διὸ καὶ ἐν πλήθει φθέρων σκαρτέρες μὴ σκαρινόμενος ἢ κητόμενος τῇ αὐτῇ ἐνοχλήσει. θάμνος δὲ ὑποήρχεν ἱμνωῶν τῇ ἀσκητικῇ, ἐν δὲ μυρμηκῶν πλήθος κατὰ πόδας, ἐν ᾧ ῥιπτόμενος ὡδὲ τοῦ ἀγρίου σάκκος ἐκαθαρίζετο ἄπο τῶν σκωλήκων ἐκείνων, οὕτως γὰρ αὐτοῖς καλῶν θείων βραχυθύνηται πρὸς χρόνον, δίκην εἰσπραττομένων ὡδὲ τῶν μυρμηκῶν, διῶν

ἡνώ-

pende-

ἠνώχλισαι τῇ δικαίῳ κλίνῃ αὐ-
 τῇ ἢ χ' ὑπῆρχεν, οὐτε θερίον, οὐ
 κιβώπιον ἢ γλωσσόκομον, ἢ βα-
 λάντιον ποτὶ ἢ πηρα, ἀλλ' οὐδὲ
 μέλανος δοχῆν ἡλοαζοντι ἐν ταῖς
 γραφαῖς· κκερὲν δὲ πηξας ὅτι ταῖς
 ἐύλῳ; δὲ αὐτῇ τῇ ποσέτων βι-
 βλίων τὸ πληθὺς ἐκαλλιγράφη-
 σε. Ταῦτα δέ μοι φιλοπεπόνηται
 τὰ μικρὰ μὲν ἐκάνω, ἰτίσεις δὲ
 καὶ λίαν μεγάλα, ἢ χ' ἵνα ποροθύ-
 κη τις ἐκ τούτων γήνηται αὐτῷ,
 ὡλλ' ἵνα γινώσκῃ μέχρι πόσου κα-
 τάρθωσεν, ἂν περ ἀρετῶν ἤρξα-
 πο τῶν ἐργασίῳ, ἀκτιμωσύνῃς
 λίγῳ καὶ ἐγκρατίας, καὶ ἀγρυ-
 πνίας καὶ παροδύχῃς, δὲ ὧν γινέ-
 ταί τις εἰκὼν καὶ ὁμοίωσις τῷ θεοῦ.
 ταῖς δ' ἐκχυσθεῖ τῇ δαίμονι δα-
 κρύων αὐτῷ, καὶ τοὺς πικροὺς τε-
 ναγμοὺς, καὶ σπιδῶν τύφους, καὶ
 μετὰ που ἐν τῇ γῇ ἀεργμοὺς τις
 ἂν ἐννοήσῃ, ἢ κατ' ἀξίαν ἔποι;
 ταῖς δ' ἐπιπλήξετε καὶ ὀφθισμοὺς,
 καὶ ὑβρεῖς, καὶ ἐξυδινώσεις, αἱ αὐ-
 πὲς αὐτῶν ἐπῆλθον ἐν ἀπασιν, ὡς
 ἐχθρὸν ἐαυτῶν παρὰ φυλάττων;
 ταῖς δ' ἐπιβιβάς, καὶ πολέμοις, καὶ
 ἐπιφροσῇ τῇ δαίμονον, ταῖς δ' αὖ
 τῇ λογισμῶν καὶ φανερῶν φαντα-
 σίων, καὶ μὲν τοὶ καὶ πόνων σωμα-
 τικῶν

intorquebat, quicquid omnino ageret tanquam suipius hostis
 obseruans; insidias quoque, conflictus, & aggressiones dæmo-
 num tūm per internas cogitationes, tūm manifestas appari-

penderet poenas ob molestias
 sancto illatas. Lectus illi nul-
 lus, nulla sella; non arcula vel
 capsula, non crumena, nō pera,
 nec etiam atramentariū tam
 multa scribenti; sed infixa ce-
 ra in ligno, per illā tot libro-
 rum copiā tam eleganter ex-
 scripsit. Hæc ego tam accu-
 rata narratione persecutus sum;
 si illū spectes, modica; si alios,
 permagna. non ut illi quidpiā
 per hæc addatur; sed ut notū
 fiat, quos progressus fecerit in
 ijs virtutibus, quarum officia
 sibi exequenda suscepit; per-
 fectæ inquā à possidendis re-
 bus abstinentiæ, continentiæ,
 vigiliarum & orationis, solita-
 riæ vitæ & castimonix, humi-
 litatis, & ceterarum, per quas
 homo fit imago & similitudo
 Dei. Ceterum feruentes la-
 chrymas, quæ vbertim illi flue-
 bant, & amara suspiria, & pe-
 ctoris tunsiones, frontisq. in-
 terram illisiones, quis mente
 comprehendere, aut per censu-
 re prodignitate queat? Nam
 increpationes, & pbra, & cō-
 tumelias, summamq. sui de-
 spicientiā, quæ in semetipsum

E

tio-

tiones, necnō dolores corporis ē grauibis morbis, & ipse q passus est omnes enarrare vix posset. Multa & grauia passus est bella, vt relicta solitudine ad coenobia se cōferret, ex quo eum maligni spiritus deserto-rem timidumq. vocarēt. Cum igitur in magnas redigeretur angustias: efficiebant enim, vt inflatus videretur præ violentia cogitationum, & spelunca eum non caperet: tunc cōtextum ē pilis indumentū tollens, quod insequentis anni futurū erat, appendebat ad lignum: nec enim baculū humero gestabat; descendensq. ad medium iter, in quo arbor erat procera, fingeat sibi illā esse beatum Fantinum, vel alium sanctum Patrē. Ergo exhibita arbori profunda reuerentia, stabat quasi interrogaretur à Patre, responderetq. de causa suæ profectiois; mox obiurgaretur deridereturq. ab eo & fratribus dicētibz: En eremi incolā. Hisce modis, & op. positis ratiocinationibus hostes in fugā vertens, reuertebatur in speluncā, velut in carcere patienter sustinens, & secum ipse dicens: Bonū est mihi magis mori, quā vt gloriam

πικρὴν ἐκ νόσων χαλεπῶν, μάλιστα ἀν καὶ αὐτὸς ὁ παθὼν κακοζήτης ἰχύσαι φερέσαι δι. πολυάκις ἐπολεμήθη δι' αὐτοῦ ὑπὸ αὐτῶν τῶν κατὰ τὴν φύσιν καὶ ἐκ τῶν κοινόβια ἀπεχθῶν, ἵνα ὡς φυγάδα καὶ διελθὼν αὐτὸν ὑποκαλέσασιν οἱ διανοί. ὅτι οὐκ ἐπηρεαζήτο αἰσχύνη πολλῇ ὑπὸ αὐτῶν. ἐποίησεν γὰρ αὐτὸν ἐμπροσθεν τοῦ δόκῃν ὑπὸ τῆς βίας τῶν λογισμῶν, ὥστε μὴ χωρεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῆς σπηλαίου. ἐπαίρειν τὸ ἔρχινον ἐνδυμα αὐτοῦ, δ' ἀπέκτετο ἐν ἐτέρῳ ἐς αὐτῶν, ἐπίθη ἐς ξύλον, οὐδὲ γὰρ ῥάβδον εἶχεσθαι τοῦ ὅμου. καὶ κατηρχόμενος μέχρι μεταστροφῆς τῆς ὁδοῦ, ἐς ᾧ ἵστατο δένδρον ὑψηλόν, ἐποίει αὐτὸ, ὡς ὁ ὁστος Φαεινὸς ἔστιν, ἢ ἑπὶ τῆς πρὸς τῶν ἀγίων πατέρων. Εἴτα βαλὼν τὰ δένδρῳ μετὰ νοίαν, ἵστατο ὡς ἐροπούμενος ὑπὸ τῷ πατρὶ, καὶ ὑποκρινόμενος τῆς ἰλασεως αὐτοῦ τῶν αἰτίων, καὶ πάλιν ὀψιζόμενος καὶ καταγλωμῶνος ὑπὸ αὐτοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν λεγόντων. ἴδεσι ὁ ἡσυχαστής. τοῦτοις τοῖς ἔργοις, καὶ τοῖς αἰτηρητικοῖς συλλογισμοῖς ἔροπούμενος τοὺς πολέμιους ἐχθρούς, ὑπέσπεφεν ἐν τῇ σπηλαίῳ ὡς ἐς πνευ φυλακῇ, διακαρτέ-εσθαι καὶ λήγων ἐν αὐτῇ καλὸν μοι μάλλον ὑποθαῖναι, ἢ τὸ καυχή-
μα μου

μὰ μου ἵνα τῆς κανώσης . πολλὰ-
 κίς προσδύχιδρύω καὶ ψάλλοντι
 ἔλεγον οἱ λογισμοί· βλέπον εἰς
 τὸ θυσιαστέριον , ἴσως ἀγγελον
 ἢ φλόγα πυρὸς , ἢ τὸ ἄγιον πνεύ-
 μα θεῶν τοῦ αὐτοῦ , καὶ θεὸς ἐ-
 θεάσατο πολλοὶ . αὐτὲς δὲ μύων
 τοῖς ὀφθαλμοῖς , τοιοῦτον κατε-
 πόνησαν ἐν πληθύνει διακρύων
 καὶ μετανοοῦν , ὡς κατέρχεται τὸν
 ἰδρωτὰ αὐτῶν ὡς ὕδωρ ἐπὶ τὴν
 γῆν . ὑπέβαλλε δὲ αὐτῶν ὁ πο-
 νερὸς καὶ πύρωσεν δριμυτάτῃ ἐν
 τῇ σαρκί· αὐτὲς δὲ τῇ προσέφαι
 τῶν ἀκαθάρτων καὶ ἀγρίων κινήτων
 ἐσβέννυε διὰ τῆς ὀδυμένης τῆς
 ἡδονῆς .

Καθημέρῳ ποτὲ δὲ τῆς ἀ-
 γρυπνίας , καὶ μικρὸν ἑαυτὸν ἐκ
 τῆ κόπου ὑποχωρῶσαντι , ἐπί-
 σταν αὐτῶν δύο δαίμονες κατέ-
 χροῦντες καὶ ἄλλον μίσον αὐτῶν· ἔ-
 καὶ ἀορίζαντες ὡσανὶ τὰς πλῆ-
 ρεις , καὶ ἐκβαλόντες ἅπαντα τὰ
 ἐν τοῖς αὐτοῖς , ἔρριψαν ἐπὶ τὴν γῆν·
 ὁ δὲ συνῆγομος αἰσῶν , καὶ δὲ
 τῆς ναυσίας ἐμίσας περυστάτῃ
 χελῶν , ἡσφαλίστατο ἑαυτὸν εἰς
 τὸ ἔξῃς .

Ποτὲ ἐν τῇ Ρώμῃ ἀπελθὼν
 λόγῳ προσδύχης καὶ ἀνερδνή-
 σιως βιβλίων πινών , ἦδεν ἐν τῇ
 ναφί τῇ ὑποσώλῃ Πίτρου ἐν παρ-
 ούσῃ γυναικα ἀλεμάναν , ὑψηλὴν
 καὶ σώματι καὶ μορφῇ . ταύ-

της

riam meā quis euacuet . Sæpe
 in oratione defixo & psallenti
 suggerebat cogitatio: Respice
 in sanctuariū , videbis fortasse
 in eo vel Angelum , vel ignis
 flāmam, vel Spiritum sanctū ,
 vt alij multi viderūt . ipse ve-
 rò claudens oculos tanta se
 inflexionum copia defatiga-
 bat , vt sudor illi deflueret in-
 star aquæ in terram . Subie-
 cit quoque illi malignus ve-
 hementissimum ardorem libi-
 dinis ; ipse verò in spinis se
 volutans & asperis vrticis, vo-
 luptatem dolore extinguebat.

Sedenti aliquando post vi-
 giliam , seq̃ue post laborem
 paululum relaxanti, duo asti-
 terunt dæmones alium tenen-
 tes medium ; quo veluti per
 laterum apertionem exente-
 rato, viscera omnia proiece-
 runt in terram . Hoc ille vi-
 so contremuit , & præ nausea
 bilem euomuit amarissimam ;
 ex quo se munitiorem in po-
 sterum reddidit .

Cum Romam aliquando
 profectus esset orandi gratia,
 & perquirendorum quorum-
 dam librorum, vidit in æde
 Petri Apostoli transeuntem
 mulierem Alemanam , corpo-
 ris proceritate præstantē. Ημ-

E 2 ius

ius effigiem animo impressam ostendebant maligni spiritus viro sancto, siue is psalleret, siue legeret, aut scriberet, vel aliud quiduis ageret. Hac pugna inualecente, cum nihil prorsus excogitare posset, quo hostes repelleret, confugit ad Deum, suarum viriū imbecillitatem illi exponens. Proster nit ergo se ante sacrum altare contrito & humili corde, & Saluatori ait: Tu scis Domine, quod infirmus sim; miserere mei, & subleua me impurorum dæmonum bello oppressum; ego enim de mea vita iam desperavi. Hæc vbi dixisset humiliacēs, leuiq. somno correptus, videt ante se stantē pretiosam crucem, & pendentem ex eavivum Dñm nostrum; & velū pendens interpositū, candidū & tenuissimum. tum ipse magno cum timore clamans: Miserere, inquit, mei Domine, & benedic famulo tuo. Tūc Saluator excusso è dextera manu clauo, ter facto signo Crucis benedixit illi, & visio diuina evanuit; simulq. pugna omnis cessavit, & naturæ pfluviū. & q̃ præstare nō potuerunt multa ieiunia, sitisq. nimia, & vigilia, præstitit humilitas, & pro-

priæ

πες τὴν θύαν τυπώσαντες οἱ πα νοῦρηοι, ἐδέκνουν τὰς ἀγίω καὶ ψάλλοντι, καὶ ἀναγιγνώσκοντι, καὶ γράφοντι, καὶ πᾶν ἑπ' ἄλλο ποι οῦν. πύττε τὴν πολέμου κραταμ μύην, καὶ μηδὲν ὅλως ἔχον ἐννοῆσαι π' αὐτῷ φράζασθαι πρὸς τοὺς πολε μίους, πρὸς τὸν θεὸν καταφύγει, αὐτῷ τὴν οἰκίαν ἀδείξαν ἀπαγ γέλλων· καὶ ῥίψας ἑαυτὸν ἐνώπιον τῆ ἰλαστικῆς ἐν σινιτῇ ξιμμένη καὶ ταπεινῇ τῇ καρδίᾳ ἔλεγε πρὸς τὸν σωτῆρα· Κύριε σὺ ὅπιστάσαι, ὅτι ἀδυνάτης εἰμι· ἐλίσσον με, καὶ κού φισόν με· ἐκ τῆ πολέμου τῆ ἀκα θάρτων δαιμόνων, ὅτι λοιπὸν τῆς ζωῆς με ἀπέπιον. ταῦτα εἰπὼς κἀμῦρος ὅτι τῆς γῆς, καὶ μικρὸν ἀφουπνώσας, ὅρα ἔμ' προσθὲν αὐ τοῦ ἱσάμῦρον τὸν ἥμιον σαυρῆν, καὶ ἐν αὐτῷ κρεμάμῦρον ζῶντα τὸν κύριον ἡμῶν, μίσον δὲ αὐτῶν κρε μάμῦρον βῆλον καθαρὸν καὶ λίαν λεπτότατον. καὶ βοήσας μὲν φόβη πολλῇ λέγει πρὸς αὐτὸν· ἐλίσσον με διάσῳ, καὶ δολογῶσόν με τὸν δ' ἔλεγον σὺ. τότε ὁ σωτὴρ ἐξηλώ σας, τὴν δεξιὰν χεῖρα ἀπο τῆ σαυ ρῆ, τρεῖς ἱπποφράζισεν αὐτὸν, καὶ τέλος εἶχεν ἡ ἔκδοσις ὁπασία, συν αὐτῇ δὲ καὶ πόλεμος ἅπας, καὶ ἡ τῆς φύσεως ρύσις. καὶ ὅπως ἐκ ἰχθυον ἐκτίθισται αἱ πολλὰί πεῖται, καὶ δίψαι, καὶ ἀρρυθνίαι, ἰχθυον ἡ ταπεινότης καὶ ἡ ὁπίστω.

ας

σις τῆς οἰκίας ἀδυναμίας . Δια-
 ξίβειν τὸν οἶνον καὶ ὅσιον ἐν ἀνέ-
 σι καὶ χαρᾷ καὶ δόξῳ πνεύ-
 ματι, ἔρχεται τις πρὸς αὐτὸν
 ἀδελφὸς ὡδὸν καλῶν συμῳδα-
 μῶναι αὐτῷ . Ἰπὸς στολήσεται δι-
 αὐτῷ . μὲν οὖν οὐκ ἐπιτυχὼν τῷ σκο-
 ποῦ φησὶ πρὸς τὸν ὄντα . Πάτερ
 ἔχω βία νομίσματα, τὴν κηρύξας
 ποιῆσαι μοι αὐτά ; ὁ δὲ, ἀπολ-
 θὼν δὸς αὐτὰ τοῖς πτωχοῖς . καὶ
 ἄρας τὸ ψαλτῆριόν σου ἔπου ταῖς
 ἐν τοῖς αἵματι τοῦ σώματος . ὁ δὲ οὖν
 ἐποίησεν οὕτως . καὶ ἐγκατεργάσατο
 μετὰ τῷ ὁσίου ταξιδῷ οὐ μὴκιστον
 χρόνον, καὶ μεθ' αὐτὸν τὴν
 τῆς καλλιγραφίας διεδόξωτον
 τέχνην, ἀβελόως ἐπὶ τῇ σκλη-
 ροτάτῃ διαίτῃ, καὶ ἀποκαταστά-
 τῃ ἀσκήσει, ἤρξατο πρὸς φασί-
 ζοντες πρὸς τὴν ἐν ἀμαρτίαις, καὶ
 ζητῶν πόρευσιν λογιμασίας, ὁ δὲ ὢν
 τὸν πατέρα πρὸς θυμὸν διεγέρη.
 αὐτὸς δὲ αἰεὶ ἐν νῷ περιέφερον τὰς
 ἐν τοῖς αἵματι τοῦ σώματος, ὡς πρὸς μόνον
 αὐτὸν ἐρημίας, καὶ μετ' αὐτὸν
 ὡς ὁ λέγων πρὸς ἀδελφὸν αὐτοῦ βρα-
 χύ, ἔνοχος εἶσαι εἰς τὴν γέννησιν
 τῶν πνεύματων, ὅτε λέγει πρὸς
 αὐτὸν πρὸς καὶ ἐπὶ τῶν αἵματι . ἀδελ-
 φὲ πρὸς πρὸς ἐν ἐρήνῃ καὶ ἐκκλησῷ
 ἡμῶν,

dem placido & moderato animo sic eum affatus est : Ho-
 norande frater, Deus in pace nos huc vocavit, & in chari-
 tate,

pria infirmitatis agnitio. De-
 gebat itaque vir sāctus quie-
 tam & lætam vitam, spirita-
 lisq. lætitiæ plenam. Interea
 frater quidam accessit rogās,
 vt contubernalē se reciperet;
 si forte eius opera salutē con-
 sequeretur. Vix tandem cō-
 pos desiderij factus ad sanctū
 ait; Habeo Pater numismata
 tria; quid vis faciam de illis &
 Ille, Abi, inquit, & da paupe-
 ribus; tollensq. psalterium
 tuum sequere pręcepta Salua-
 toris. & ille statim obsecutus
 est. Nō multū temporis efflu-
 xit contubernio, didicitq. à
 sancto patre difficilē pulchrē
 apteq. scribendi artem. sed as-
 sperimū vitæ institutū pero-
 sus, & solitariae vitæ labores
 nulla remissione laxatos, cepit
 adhibere excusationes in pec-
 catis, & contentionis occasio-
 nes quærere, quibus posset pa-
 trem prouocare ad iram. Ille
 verò pręcepta Domini sem-
 per animo voluens, tanquam
 sibi vni prolata; & memoria
 repetens, reum esse gehennæ
 ignis, qui dixerit fratri suo,
 Racca: nunquam vsus est con-
 tra eum aspero verbo. Tan-
 dem placido & moderato animo sic eum affatus est: Ho-

Matth. 5.
22.

tate, & spiritu mansuetudinis; nunquid enim ad acerbiteriam, & iram, & bilem? Sed si humilis ego adeo grauis tibi sum, & oculis tuis factus intolerabilis, vade in pace quocunque libuerit, & peccatori mihi noli esse molestus. Scio enim te non posse, immo verò etiam nolle spiritum repellere, qui tibi facies subijcit dominandi, & fungēdi sacerdotio. Abi igitur, & exple libidinē tuam, & aptū reperies diuersorium. Verum frater ille à maligno dæmone acrius incitatus, quod redargui videret quæ latēter ipse cogitauerat, respondit iratus: Redde mihi tria illa numismata, & mox abibo: Quid enim cogebat me, ut ea pauperibus darem, nisi iussio tua, cui parere volui? & statim Pater ad eum: Scribe, inquit, frater mihi in chartula, fore ut mercedem eorū recipiā in regno calorū; & pone ipsam super altare; & ego tibi mox soluā tria numismata. Ille vero scire cupiens, unde illi ne obolum quidem habenti facultas suppeteret implendi promissum, sua manu scripsit quod postulatum erat, & chartā super altare posuit.

Qua

ἡμῶς ὁ Θεὸς ἐνταῦθα, καὶ ἐν ἀγάπῃ, πινόμεναι τὴν ἀρετὴν. μὴ γὰρ ἐν πικρίᾳ καὶ ὀργῇ καὶ θυμῷ; εἰδὼς ποσὺτον βεβάρυσται εἰς ἐμὲ τὸν ταπεινόν, καὶ ἀφόρητος ἐγγύμῳ τοῖς σοῖς ὀφθαλμοῖς, πορεύεσθαι ἐν εἰρήνῃ ὅπου αὐτὸν βούληται, καὶ ἐμὲ τὸν ἀμαρτανλὸν μὴ ἐνόησεν. οἶδα γὰρ σε ἐγὼ μὴ διωκόμενον, μάλλον δὲ καὶ μὴ βεβλόμενον ὑποσέσθαι τὸ ὡς βέλλον σοι πινόμεναι τῆς φιλαρχίας καὶ φιλοῖερατίας. ἀπλῶς ποίνω ἐκ πληρώσεως τὸ σὺν βούλημα, καὶ δεινότης τὸ κατὰ λυμα πρὸς φοβόν. ὁ δὲ ἀδελφὸς πλέον ὑπὸ τῆς πονηροῦ ἐξαφῆς ἐπὶ τῷ ἐλπίσῃ καὶ τῇ κερυφαίᾳ αὐτῇ λογισμῶν, φησὶν ὀργισμένους πρὸς αὐτὸν. δός μοι τὰ τρία νομίσματα, καὶ πορεύομαι. τί γὰρ ἀνάγκη ἔχον ἐγὼ δοῦναι αὐτὰ τοῖς πτωχοῖς, εἰ μὴ ἐπὶ δόμῳ τῇ καλῶς τῇ σῇ; ὑποκρίνεται δὲ θύας πρὸς αὐτὸν ὁ πατήρ. γράψον μοι φησὶν ἀδελφὲ εἰς τμῆμα χαρτοῦ τὸ ὑπολαβὼν με τὸν μιῶν αὐτῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῇ οὐρανῶν, καὶ οὕτως αὐτὸ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ γὰρ ἄρτι παρέχω σοι τὰ τρία νομίσματα. ὁ δὲ δόλων ἀποδῶν, πόθεν ἄρα ἐξῆν αὐτῷ πληρῶσαι τὸ ἐπαγγελλόμενον, μήτε καὶ ὀβολὸν ἔχοντι, ἰδὲα χεῖρ τὸ κηρύσσων ἀπληρώσει, καὶ τῷ θυσιαστήριῳ ἐπιθήκει.

καὶ

καὶ δὴ ὠδύλαβων αὐτὸν ὁ πα-
 τὴρ κατέρχεται πρὸς τὸ τῆ κα-
 στελλίης κοινόβιον· καὶ ἀκῆσθαι δειψ-
 σάμενος ἕξ ἑκατομίσματα, δίδω-
 κεν αὐτὰ ματὰ ἀγάπης τῷ ἀ-
 διλφῳ· καὶ ἀκῆσθαι δειψάμενος ἀνε-
 χόρησεν, καὶ πεπλήρωκεν ἰδιο-
 διλάς ὅσα περιῆπεν αὐτῷ ὁ πα-
 τὴρ, καὶ μετ' ὀλίγον καμὲν τετε-
 λεύτηκεν. ὁ δὲ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν
 Νεῖλος ὑποσέψας ἐν τῷ σπη-
 λαίῳ αὐτοῦ, καὶ καθιδὼς ἐν ὑπο-
 μνη καὶ καρτερίᾳ πολλῇ, ἐν τὸς
 ὀλίγων ἡμερῶν ἕξ ἑκατομίσματα
 γαργαφῶς· τότε γινώσκεται πε-
 πληρωμένος ἐν ἱεροῖς· ὅς αὐτῷ
 δὲ τισὶ ἀρετῇ ἡμερῶν· ἐλύθη τῷ
 χεῖρσι τῷ δὲ τῷ ἐντολῷ τοῦ
 Χριστοῦ. Ἰδὼν οὖν ὁ τῷ δικαίῳ
 ἐχθρὸς, ὅτι ἐν πάσῃ περισβολῇ
 ἠτάται καὶ καταβιβληταὶ ὑπὸ
 τῷ δικαίῳ ἀνδρὸς, μετατίθησι
 τὴν πάλιν ὑπὸ τοῦ ἐντὸς αἰθερώ-
 πος ὅτι τὸν ἐκτός, καὶ ἀρχεται
 πλητῆς αὐτὸν ἐν πόντοις διψοῖς,
 καὶ ἀρρώστιας σωματικαῖς, ὥστε
 καὶ ἐμποδίσαι αὐτὸν ὑπὸ τῆς
 καὶ θημερινῆς ἀφθαρσίας αὐτοῦ,
 καὶ τῆς κεανοδρόμης καὶ ἐχθρῆς
 αὐτοῦ περισσεύῃς. Τί οὖν μη-
 χανᾷται πρὸς αὐτόν; ὅτι καὶ δινο-
 τάτω καὶ ἀφορήτω πόνῳ πειλά-
 βων τὰ τῷ φωνίῳ ὑποτιχοῦντα
 ὄργανα αὐτοῦ, πεποίηκεν αὐτὸν
 ἀφροῖον καὶ ἀκῆσθαι πεινῶν καὶ
 ἀβροῖον τῆς σιμῆς τοῦ τοῦ.

Qua Pater accepta descendit
 in Castelli Cenobiū, & mutuo
 inde sumpta tria numismata
 fratri amicē dedit. Accepit is,
 & recessit, & voluntati suæ sa-
 tisfaciens egit quicquid sibi
 Pater prædixerat; & paulopost
 moritur. Sanctus verò Pater
 Nilus in suam speluncā reuer-
 sus, sedensq. in patientia &
 tolerantia multa, intra paucos
 dies tria exscripsit psalteria,
 (fertur enim in singula qua-
 tuor insumpsisse dies) & li-
 ber à debito mansit, quod
 propter Christi præceptum
 contraxerat. At verò iusto-
 rum hostis victum se prostra-
 tumq. cernens à viro iusto in
 singulis congressibus, luciani
 ab interiori homine transfudit
 ad exteriorem; & summis do-
 loribus & morbis corporis eū
 petere aggreditur, ut saltem
 auocaret à quotidiano mini-
 sterio, & inimica sibi oratio-
 ne, qua mens ad caelestia,
 peruolat. Quid ergo machi-
 natur in ipsum? maximo tu-
 more, doloreq. intolerabili
 vocis organa comprimēs, vo-
 cis usum illi penitus abstulit,
 & iacere coëgit consueto cibo

absti-

ἀλλ'

abstinentem. & in hoc tamen ipso multò magis cōfundebatur hostis, & vincebatur. Quò enim magis præpediebat ille linguā psalmis & hymnis assuetam, eo altius ipse mentem eleuabat ad Deū, Deoq. grata & magnifica cōtemplatione fruebatur sine vlla mentis diuagatione. Sed ne fame periret, & omnino deficeret, aqua siccum panē humectans, & frians, diarta hac utebatur. Non multo post igitur ad visendum ipsum accessit Fantinus sanctissimus; erat enim inter illos frequēs cōmercium, alterū altero instar luminariū crebro sua luce perfundēte. & cū hebdomadariū panē post multas preces, vt ab se acciperet, magnus Fātinus B. Nilo persuasisset, ab eo rursus de labore manuum eius gratia illi rependebatur. Cum ergo in talibus angustijs eū vidisset, multumq. rogasset, tandē deduxit in suum monasterium omni adhibita diligentia; in super & Deo preces fundebat ex toto animo pro eius valetudine. At patientissimus Nilus cum præter aquam nihil degustare posset, idq. cum violentia & labore per dies multos, cogitationē hāc habuit: Quod

ἀλλ' ὅμως καὶ ἐν πύτρῃ πολὺ πλεονέχον ἔχοντο καὶ ἡττᾶτο ὁ πολέμιος ἐχθρὸς. ὅσον γὰρ ἐκείνος ἀπέκλειε τὴν ψαλμολόγον καὶ ὑμνοφῶρον φωνὴν, τοσούτον αὐτὸς τὴν διένοιαν ὑψοῦσεν εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἐνεξέφρα ἀπερσάσας ταῖς διατέτοις καὶ μεγαλοπρεπέσιν ἐννοίαις. ἵνα δὲ καὶ τῇ λιμῇ μὴ ἐκλείψῃ καὶ ὑποκρίμῃ, ὕδατι τὸν ξηρὸν ἄρτον λήώσας, ταύτῃ ἐκτέχρητο τῇ διαίτῃ. μετ' οὐ πολὺ πόινειεν πορὶς ἐκτίσκειν αὐτοῦ ἐλήλυθεν Φατίνος ὁ ἀγιώτατος. παρέβαλλον γὰρ ἀλλήλοις πυκνότερον, ἀλλήλοις ὡς δύο φωστῆρες πυκνότερον καταφωτίζοντες. καὶ τὸν ἐβδωμυεῖσιν ἄρτον ὁ μύρας Φατίνος οὐ πολλὴν ὠδὴν ἐκλήθη πείσας τὸν ὅσον Νεῖλον δέξασθαι, παρ' αὐτοῦ ἐκ τῆς ἑβδωμυεῖσιν ἔργασίας τὴν χάριν αἰτίσηκούτο. ἰδὼν ποιμαίνων αὐτὸν ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀνάγκῃ, καὶ πολλὰ δυστοπήσας ἀπήγαγον εἰς τὸ μοναστήριον αὐτοῦ μετὰ πάσης σπουδῆς. ἀλλὰ καὶ τὸν Θεὸν παρεκάλει πρὸς τῆς ὑγείας αὐτοῦ ἐξ ὅλης ψυχῆς. ὁ δὲ καρτερικᾶτατος Νεῖλος μὴ δυνάμενος γάστασθαι πρὸς αἰμὴν ὕδατος, καὶ αὐτοῦ μετὰ βίας καὶ πόνου, καὶ τοῦτο ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, εἶπεν αὐτῷ ὁ λογισμὸς ὅτι

εἴπερ

Quod
si præ-

ἔπειρ ὡς δὲ ἰχθύος μέγας μι-
 κρόν, ἐλάμβανον αὐτὸν ἔξ αὐτοῦ,
 καὶ δίδουσί μοι τὴν ὁδὸν τῆ φα-
 γῆν. πυκνῶσας οὐδ' ἐπὶ ἡμέρας
 ὀκτὼ, ἢ καὶ πλεονεξίας μὴ ἀναίτη-
 λαι τὸ πρῶτον πνί. Ὁ μέγιστος
 καὶ ἐκείνῳ ὁρῶν διερχόμενον π-
 νά τῷ ἀδελφῶν ἐμ' ἀποδοῖν αὐ-
 τῷ, καὶ πλεονεξίας πορεύ-
 μενον, καὶ αὐτὸς μετ' ἰχθύων ὑπο-
 σπρίφοντα. μετὰ πολλῶν ἁθλησιν
 καὶ πάλιν τῷ τοιοῦτου λογισμοῦ,
 ἰδοὺ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν κο-
 σμικός ἐπιφροσύνης κοφίνιον με-
 σὸν ἰχθύων, τῷ μὲν μηχανιστῶν,
 τῷ δὲ ὁπλῶν τυχερόντων, ὡς ὁ-
 κλαδὸν καὶ δρόμος αὐτοῦ, ὅπως
 γένηται ἔξ αὐτῶν. ἐπικηρύχ-
 σιν, ἐσπέρως ἀκούσας τὰ κατὰ σὲ,
 ἔξῃλθον τῷ ἀλιεῦσαι ἐπὶ τῷ
 ὀνόματί σου πρὸς ἀγῶν, καὶ τῷ δ-
 ρῶν ὑμῶν συνερχομένων ἡρε-
 σάμεν ἀκούσας. καὶ δίδον σε
 πᾶτες μεταλαβῆναι ἔξ αὐτῶν.
 τότε ὁ μακάριος Νεῖλος τὸν μὲν
 ἀνδραποδὸν ἀπὸς ἑλκεῶς δολορήσας,
 καὶ μεγάλως δόχαισι τῆς ὑπὸ
 τῆ αὐτῆς κόπου. τῷ δὲ λογισμῷ
 αὐτῷ διελίγγο οὕτως. ταῦτα ἐχ-
 ὁ Θεὸς ἡτοίμασεν, ἐδ' ἀγγελοῦ.
 ἢ δὲ γὰρ ἔμμε τῷ φοβερῶν αὐ-
 τῶν, ἵνα το θελήματός μου ποιήσῃ. ἀλ-
 λά τίς το τὸ ἔργον τῷ ὁραβίλῃ τυγ-
 χάνει, ἐσφδῆ με ἡσθετο δουλω-
 δύντα τῇ τοιαύτῃ ἐπιθυμίᾳ. Γέ-
 γρα-

si præsto esset aliqua piscis
 particula, vescerer, & aperire-
 tur mihi via ad comedendum.
 Et cum luctā passus esset octo
 diebus, aut paulo plus, ne cui
 rem aperiret; cū præsertim vi-
 deret quotidie quēdam ἐ fra-
 tribus transeuntem ante se, &
 euntem ad piscandum, & re-
 deuntē cum piscibus; post mul-
 tum certamen, & palæstrā hu-
 iusmodi cogitationis, ecce ve-
 nit quidam ad ipsum vir laicus
 afferēs corbem plenam pisciū
 frictoiū & assatorum, hortans
 rogansq. vt de ijs gustaret:
 Quoniam aiebat de tua ægra
 valetudine cum vesperi audis-
 sem, egressus sum, vt in tuo sā-
 cto nomine piscarer; & adiu-
 uantibus precibus tuis venatio
 commoda fuit: & opus est
 Pater cibum ex ijs te sume-
 re. Tunc Beatus Nilus vi-
 rum quidem dimisit; bene-
 dicens illi, gratiasq. pro la-
 bore suscepto agens: secum
 vero ipse dicebat; Hæc non
 per Deum, non per Angelum
 mihi præsto sunt: neque enim
 ego sum ἐ numero timentium
 eum, vt meam voluntatem fa-
 ciat: Sed hoc diaboli opus est.
 Cognouit enim me captum
 cupiditate hac, quia scriptum
 F est;

est: Non concupisces. Vivit Dominus, non ingreditur ex ijs in os meum. Aderat tunc forte monachus quidam è superioribus partibus profectus, ipsi carissimus, quia suavissimè canebat. Hunc B. vir cum aduocasset, dedit cophinum, vti oblatus erat; addiditq. Accipe xenium, quod à Christo misitū tibi est: accepit ille, & recessit. Videns igitur Deus summam viri patientiam atque constā-
tiam, tulit opem, dolocibusq. liberauit, & morbo illo grauif-
simo, disrupto intus in ceruice abscessu, multa q. sanie per os egesta. Ita paululum recreatus reuertitur in suam speluncam, pristinum vitæ institutum pro-
secuturus, amore solitudinis, quam parentis loco amplecte-
batur. At vero diabolus den-
tibus in eum frendens enite-
batur, si per Dei prouidentia licuisset sibi, vt vel ipsam vitā sancto viro eriperet. Quadam ergo nocte, cum is de more di-
uinis vacaret officijs, perno-
ctaretq. in psalmis & genuum flexionibus in parua spelunca, quam ipse sibi extauauerat, & splendor lucis illustraret om-
nia; erat enim tempus æstiuū; apparet illi visibili æthiopis spe-

γραπται γδ, μὴ ἐπιθυμήσης. ἔη
κύριος, ἐκ' ἡσυχίας π εἴς αὐτὸν
ἡς τὸ σῶμα μὲ. ὑπῆρχε δὲ τότε
ἐκτὸς μοναχὸς τις παρὰ θηρύμων
ἐκ τῆς ἀνω μερῶς, δὲς λίαν ἡγαπᾶ-
το παρ' αὐτοῦ διὰ τὸ ἀσμαπικὸν εἶναι
αὐτὸν καὶ σφόδρα καλλίφωνον. τῆ-
τον καλέσας ὁ ὁσιος δίδωκε αὐ-
τῷ, καὶ δὲς αὐτὸ τὸ κοφίνιον, εἰπὼν
πρὸς αὐτόν. λάβε τὸ τὸ ξένιον,
ὅπερ σοι Χεῖρὸς ἐξ ἀπείρου. ὁ δὲ
λαβὼν ἀνέχρησεν. ἰδὼν ἔν ὁ θεὸς
τὴν μαγίαν αὐτοῦ ὑπομονὴν καὶ
καρτερίαν, ἀντελάβετο αὐτοῦ, καὶ
ἀπηλλάξεσεν αὐτὸν τὸ δούλιον καὶ τῆς
νόσου ἐκείνης τὸ πονηρὸν, τὰ πάντα
ἐν δὲν ἐν τῷ τραχήλῳ ῥαγίτος, καὶ
ἔλκεος πολλοῦ διὰ τὸ σωματικὸν εἶναι
δοῖτος. μικρὸν οὐκ ἀνίστατο ἐπι-
τυχὼν ἀνέρεχε. ἡ πάλιν ἐν τῷ σπη-
λαίῳ, τῆς συνήθους ἐχθροῦ πολλοῦ.
τείας, καὶ τὸ ἡσυχίας ἀσπαζόμενος
ὡς οἰκῆσαι μητέραν. ὁ δὲ δῖος βόλος
ἐκ ἐταύσατο βούρων κατ' αὐτοῦ.
τοῦ δούτατος καὶ ἀγωνιζόμενος, εἶρα
ὑπὸ τῷ Θεῷ πρηνείας παρεχερέ-
το, ὡς καὶ τῷ ἑνὶ ἀπαλλάξαι τὸν δι-
αβὸν ἀνδρᾶ. Καὶ δὴ καὶ τὸ εἶδος ὁ-
λάζοιτι ἐν μετ' ἑκτῇ, καὶ ἀσχυ-
πνούντι ἐν ψαλμοῖς καὶ ῥοιυκλισίαις
ἐν τῷ μικρῷ σπηλαίῳ τῷ ὑπὸ
αὐτῷ λελατομημένῳ, καὶ τῷ φέγγους
ἀνγῆς τὰ πάντα καταλαμβάνουσιν,
ὡς γδ τὸ θεῖον ἡ ὥρα, φάνει. αὐτῷ
ὁ δῖος βόλος ὁρθαλμοφαιῶς ὡς αἰ-
δίοψ.

Διοψ, πρόπαλον ἐν ταῖς χερσὶ κατέ-
 χων· μὴ δ' ἐτύφας τὴν κεφαλὴν τῇ
 ἀγῆ, ἵρμιψεν αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ
 ἀφῆκεν ἡμῶν τὴν γῆν. μὴ
 γοῦν μίαν ὥραν εἰς ἑαυτὸν ἐλθάν
 ὁ ὅσος, ἴστω μὲν τοῦ διαβόλου τὸν
 φθόνον· ἐτὶ ἀπὸ τοῦ κατ' αὐτοῦ
 βασκανίας, σφόδρα δὲ τὴν κεφα-
 λὴν ἀλγυνόμενος, καὶ τὸ ἡμισυ
 τοῦ προσώπου σὺν τῷ ἀριστερῷ
 ὀφθαλμῷ πεφυσιμαμένον καὶ πε-
 λιθόντατον ἔχων, ἐμὴν ἀλλὰ καὶ
 τὸν βραχίονα ὠδραλελυμένον καὶ
 πᾶσι χόρμινον, ἤκεν μὴ ἴχυ-
 σαι σῆται καὶ τὴν τῆς ὁχῆς λει-
 τεργίαν ὑποπαρεῖσθαι, καὶ μένος
 δι' ἐπ' ἐδάφους τὸν Κύριον ἐπικα-
 λῶτο· ὁ Θεὸς λίγων εἰς τὴν βοή-
 θειάν μου ἐσέδωκε, Κύριε εἰς τὸ
 βοηθῆσαι μοι ἀπέσπον· αἰχμωδή-
 τωσαι καὶ ἐν ἑαυτῇ τωσαν οἱ ζη-
 κούτες τὴν ψυχὴν μου, καὶ τὰ
 λοιπὰ τοῦ ψαλμοῦ. ἐν τούτοις
 διῆξεν ὁ ἅπαντα χρόνον ἐκῆνον
 μυρίοις πόνοις πυκνῶν καὶ συμ-
 φοραῖς αἰνέσεις. πολλῶν μόντοι
 βελούονταν ἱατρικῆς ὀπμιλείας
 προσαναχέδου, ἰδαμένως κατε-
 δῆξατο τῆτο, ζωῶσκων ἀθερά-
 πύτον· ἔτι ὑπὸ χερσὶ ἀνδράπε
 τὴν διαβολικὴν ἀλγυμένην· τοῦ
 ὅτι καὶ χερόν ὠδραδραμόντος,
 καὶ τῆς μνήμης τῇ ἀγῶν ὑποσό-
 λων ἐπὶ φθασίας, σιωπῶν ἐν
 τῷ κοινοβίῳ οἱ αὐτὴν μνηταῖ

specie diabolus, clauam manu
 tenens; qua cum caput eius
 percussisset, strauit humi semi-
 mortuū. Post vnus horæ spatiū
 sese recolligēs sanctus, cogno-
 uit quidem diaboli inuidiam
 inmensumq. liuorē: sed vehe-
 menti capitis dolore laborās,
 & dimidiam faciei partem cū
 sinistro oculo inflatam habens
 & liuidissimā, præterea luxatū
 & arefactum brachium, stare,
 & orationis officium persolue-
 re non valebat. iacebat ergo,
 & Dominum inuocabat dicēs:
 Deus in adiutorium meum. *Psal. 69.*
 intende, Domine ad adiuuan-
 dum me festina; Confundan-
 tur, & reuereantur qui quærūt
 animam meā: & quæ sequun-
 tur. In his totum illum peregīt
 annum, innumera dolorum &
 acerbissimorum incommodorū
 certamina sustinens. & cū
 suaderetur illi à multis, vt me-
 dicinalem curationem admit-
 teret, omnino abnuī, sciēs cu-
 rari manu hominis non posse
 vulnus diabolicum. Elapso de-
 mum anno, & recurrente SS.
 Apostolorum solemnitatem, cō-
 uenire in coenobium imitato-
 res eorum Fantinus & Nilus,

vt

Φατίνος καὶ Νήλος σιωποῦντα καὶ

F 2

συν-

vt simul diem festum celebrarent, & se inuicem consolarentur, qui germana erant Apostolorum proles. Cum igitur peruigilium cum hymnis agerent, & exultarent fratres audientes Sāctorum doctrinam, & scripturarum explicationē, hortatur magnus Fātinus B. Nilum, vt surgeret & legeret encomiū in Apostolos S. Ioannis Damasceni, Iambis & metris satis ornatum. B. Nilus, qui nunquam non obedire noverat, licet iam esset pene aridus, cum gaudio & alacritate surrexit; utq. primum aggressus lectionem est, acerbam illam agrotatio paulatim ē corpore defluabat. & cum præter spem sibi auxiliū sensisset, nulli omnino quicquā de eo dixit, donec matutinæ preces absolutæ sunt: tumq. S. Pantino procūbēs gratias agebat, quod per illum tam graui noxa liber esset. Ille contra, obedientiæ eius & fauori Apostolorū tribuebat miraculū. ita humilitatem vterque præferebat, in Deum miraculorū auctore referentes gloriam. Multiformis porrō & inexcogitabilis in omnes Dei prouidentia, quorum vero id in suo fa-

mulo

συμῶν κατακληθῆναι ἀλλήλοις, ὡς γήσινα τέκνα τῇ ὑποστάσει. πανύμνον αὐτῶν ὑμνοῦσαν ἐπιτηγνύσαν, καὶ τῇ ἀδελφῶν ἀγαλλιωμένων ἐπὶ τῇ τῷ ἁγίων διδασκαλίᾳ, καὶ τῇ τῷ γραφῶν ἀναπύξῃ, ὡς ἀγαλλῆ ὁ μέγας Φανῆνος τὸν ὅσον Νῆλον ἀναστῆναι καὶ ἀναγνῶναι ἐκάμην εἰς τοὺς ὑποστόλους, συγγραφέν παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοις δαμασκηνοῦ Ἰωάννου, ἱαμβικοῖς καὶ ἐμμέτροις ὁμοῖς καὶ πεποικιλμένον. ὁ δὲ μακάριος Νῆλος μηδέποτε παρακούσας γνώσκων, καίτοι χεῖρον ὡς ἡμίσητος τυγχάνων, ἀνέστη μετὰ πάσης χαρᾶς καὶ θερμίας αὐτὸς τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀρχαῶν ἱστοιῶν, καὶ ἡ πονηρὰ ἐκάνηστος κατὰ μικρὸν τοῦ σώματος ὑπεξῆλθε. ταύτης δὲ τῆς ἀνιπλήσεως αἰσθηθεὶς ὡς πρὸς προσδοκίαν ὁ μακάριος Νῆλος, οὐδὲν ἐδὼν ἔπειτα μέγιστον τῆς ὑπολύσεως τοῦ ὀρθρου. καὶ τότε βαλὼν μετάνοιαν πρὸς δικαίῳ φανήνῳ, ὡς χαλεπὸν αὐτῷ, ὡς δὲ ὡτὲ τῆς τοιαύτης ἀπαλλαγῆς ἐπιτηρείας. αὐτὸς δὲ πάλιν τῇ ἐκάνῃ ὑπακοῇ, καὶ τῇ ἐπισκοπῇ τῶν ὑποστόλων προσαντιθεὶς τὸ θαῦμα καὶ διέμενον ἐκ ταπεινότητος αὐτῆς τῶν θαυμασίων Θεῶν δοξολογῶντες. ἡ δὲ πολυξοπος καὶ ἀπελθόντος τῷ Θεῷ πάντας οἰκο-

οἰκονομία, πὶ θεωρομένη πρὸς τὸν
 ἑαυτῆς οἰκέτην ἐκ οἴδα, ἔασεν αὐ-
 τὸν μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς γήραος πρὸς
 φέρειν πρὸς μακρὰ ἵκνη τῆς ἀρρώ-
 στίας ἐκείνης, ὑπομνησκοντα αὐ-
 τὸν τῆς αὐτῆς πρὸς αὐτὸν ἀνελή-
 φτως καὶ κηδεμένης. ἐπὶ πᾶσι δὲ
 τούτοις ἡδονικῆς δὲ τῆς ἀγα-
 πῆς αὐτοῦ αὐτὸν Θεὸς ὁ ἴψ' ἀγίων
 πάντων ζηλωτής, καὶ ἴψ' ἐντολῶν
 τῆς Χειρὸς πληρωτής, πρὸς ἐπείγειν
 ὡς πάλιν καὶ ἀγῶνα τοῦ
 δαβύλου, ἔσθ' ὅς δὲ πάντων ἀπο-
 κρουδῆναι, καὶ ἔτιως ἀεδῆλως τῇ
 εὐκλειᾷ στεφανίτῃ ἀναδιδῆναι.
 Εἰς τὰς καὶ ἐκείνῃ ἐκαστῇ
 ἐπιτίμῃ τῇ μακρῇ τῇ Φανίῃ,
 ἀληθῶς δὲ ἑπείγειν ἀλλοτρίως τῇ δι-
 ξίᾳ τοῦ ὑψίστου, καὶ οἷον δὲ τὸν ἱερε-
 μίαν ἀκούοντα τὴν καφαλὴν καὶ
 τὸν πάγονα ξυρήσαντα, τὴν ἱερ-
 σαλὴν ἐν θρήνοις κατακομῶντα
 πρὸς ἑλπίαν, καὶ ὑποληψὶν ἐξ ἐσθλότητος
 δίδόναι τοῖς ἐκείνοις, τῇ αὐτὸν ἱε-
 ρονεῖαν καὶ πρὸς τὸν πρὸς
 φηπικώτατον καὶ μακάριον ἀνδρα-
 γῶνα τοῦτον. ἔτε ὅς τὴν ἀνδρῶν
 ταύτης τῆς χάριτος θεωρητῶν
 κατὰ λυσιν, καὶ τὴν ἴψ' ἀγα-
 ρην ὡς ἰκνύσιν ἐπὶ λυσιν. ἔτε
 τὴν τῆς ἀρετῆς παιδείαν ἑλπί-
 σιν, καὶ ἴψ' μοναστείων πρὸς
 κα-

mulo egerit, ignoro) parua,
 quædam vestigia morbi il-
 lius in eo reliquit ad ipsam,
 usque senectutem, quibus ad-
 moneretur auxilij & prote-
 ctionis erga se diuinæ. In his
 omnibus cum se plusquam vi-
 ctorē præstitisset per Dei vir-
 tutem, cui dilectus erat, omniū
 ille æmulator sanctorū & præ-
 ceptorum Christi obseruator,
 ad aliā se accingebat luctū cer-
 tamenq. diaboli. Oportebat
 enim hunc in omnibus deuin-
 ci, vt victor Nilus sine contro-
 uersia præmij coronam conse-
 queretur.

Per illud tēpus B.mem. Fā-
 tinus exstasim est passus; & vt
 vere dicam, mutatio dexteræ
 excelsi obuēnit illi. Nam sicut
 audiuius de Hieremia, capil- *Hier. 7.*
 lo & barba abrafis circumfisse
 Hierosolymam, luctu omnia
 complentem, & infansientis su-
 spicionem dedisse insipienti-
 bus; ad eundem modum con-
 tigit & beato huic viro, qui iti-
 dem erat prophetiæ dono ex-
 cellentissimus. Siue enim præ-
 sagiret vastationem, quā ocu-
 lis cernimus, regionis huius, &
 miserrimam excursionē Aga-
 renorum: siue generalem virtutis defectum, & prolapsionem
 monasteriorū ad vitia & plebeios mores, quod verò propius
 est:

ἔφα τῇ ἀνα-
στατικῇ χρί-
σματος οί-
κτρῳ πνευ-
ματι .
Hæc precu-
latus Orien-
talis schis-
matis præ-
sagias ait :

est : circumibat & ipse simili-
ter, deplorans ecclesias, mona-
stera, & libros; illas inquit
afinis oppletas, & iumentis vi-
lissimis esse pollutas; monaste-
ria flammis combusta perijisse;
libros madafactos nō esse am-
plius vsui, nec iā esse quod le-
gamus . Cum vero aliquem
monasterij sui fratrem videbat,
lugebat illum quasi mortuum,
dicebatq. Ego te fili occidi .
Hæc & similis agebat & lo-
quebatur, neque sub testamento
nec cibum sumere volēs;
sed per loca oberrans deserta
siluestribus victitabat oleribus.
Hæc celeberrimum Nilū mœ-
rore & dolore maximo percus-
serunt; & fere diu nocturne
deflebat & ipse optimi sodalis
& cooperatoris orbitatem .
Nam cum sapienter secutus illum
secedentem rogaret, ut redi-
ret ad suos, & sederet in mo-
nasterio; audiebat ab illo re-
nuente: Qui sunt in monaste-
rio, fratres mei non sunt; nam
& ipsi mecum flerēt: nunc con-
tra ipsi furere me, & insanire
putant. Scito igitur delectissimè
pater, me ad superiorem
transitum regionem, ibique
mor-

ἔσο τοίνυν γνώσκων πολυπόθητε πατέρ, ὅτι δεξιόσμαι πρὸς τὴν
αἰν

καίαν ἀποκλίσιν κὶ χυδαίωσιν,
ὃ κὶ μάλλον ἐστὶ κυριώτερον·
ὁμοίως κὶ αὐτὸς πρὸς θεοῖς
κατακοιμῶν τὰς τὸ ἐκκλησίας
καὶ τὰ μοναστήρια καὶ τὰς βί-
βλους· τὰς μὲν λέγων, ὅτι ὄντων κὶ
βιβλῶν ἐπὶ πλῆθος κὶ μαρ-
τυροῦνται· τὰ δὲ περιέκλειον φησὶ
γνώσασιν, κὶ ἀπολύοντο· τὰς δὲ
ὅτι ἐβράχυσαν κὶ ἡχρῶνται, κὶ
λοιπὸν ποῦ ἀναγινώσκειν ἔχουσιν·
ἡνίκα δὲ ἀδελφὸν ἰδῶσα τῆς αὐ-
τοῦ μονῆς, ὡς νεκρὸν ἐπὶ τοῦ αὐ-
τοῦ λίθου· ὅτι ἰδὼς αὐτὸν τίκων
ἀπὸ τῆς αἰσθητικῆς· ταῦτα κὶ τὰ τοιαῦ-
τα ἐλάλει τὸ κὶ ἐποίει, μήτε ὑπὸ
σέλιον ἀνιχνεύσας καταμύσσει,
μήτε ξοφῆς ἀπογνώσασθαι, ἀλλ'
ἐπὶ τὰς ἐρήμους πλανώμενος διη-
τάτο τοῖς ἀγριοπαράδοξοις· ταῦτα
ὡς μαρτυροῦν θλίψιν καὶ λύπην
ἦεν, καὶ Νῆλον τὸν αἰοῖσμον· ὁ
χεδὸν νύκτωρ τὸ καὶ μεθ' ἡμέραν
ἐπὶ τοῦ καὶ αὐτὸς τὴν στήθεσιν τοῦ
καλοῦ σπινθόμου ὁ σπινθόματι·
πολλὰ κὶ ὅτι ἀκαταστάσιον αὐ-
τῷ ἀναχωρεῖν, κὶ δυσωπειῖν
τοῦ ὑποσφίλαι καὶ ἡσυχάζειν
ἐν τῷ μοναστηρίῳ, οὐκ ἔπρεπε
σε λέγων· ὅτι οἱ ἐν τῇ μονῇ οὐκ
ἦσάν με ἀδελφοί, ὡς αὐτὸς καὶ αὐ-
τοῖς ἐκλαίον σὺν ἐμοί· αὐτοὶ δὲ
τοιαῦτα ποιοῦσιν, ὥς ἐσηκότα
ὁ μαρτύρομαι με κρατοῦντες·

ἄνω χώραν, καὶ κἡ τῆς ζωῆς μοῖρα,
 καὶ εἰς τὸ μοναστήριόν μου ἐκέπ
 ἐπιστραφήσομαι. ὡς γὰρ μὲν οὐδὲ
 ὁ μακάριος, καθὰ καὶ περιήρη-
 κει, οὕτως καὶ τιτίλειαν, κατα-
 λαβὼν τὸν τόπον, ἐν ᾧ περιώρε-
 σκε αὐτῷ ὁ Θεὸς περὶ πάντων
 τῶν αἰώνων τιτλωθήναι. ὁ δὲ ὁ-
 σιος πατὴρ ἡμεῶν Νῆλτος ὑποστῆ-
 ψας ἐν τῷ σπηλαίῳ, ἐν ὑπομο-
 νῇ διήρχετο τὴν ἐνὶ τῷ ταύτῃ
 πύλῃ καὶ τιτλιμιδίου ὁδὸν τὴν
 ὀλίγοις δεικνυμένην. ἔρχονται
 ποιησέμεν περὶ αὐτὸν οἱ τῆς μο-
 νῆς τῆς ὁσίας Φατίνης πατέρες, πα-
 ρακαλοῦντες αὐτὸν σκυλῆσαι, καὶ
 ἡγουμένον αὐτοῖς καταστήσαι διὰ
 ἐκλήξοιτο ἢ αὐτὸς ὁσώτης. ὡς γὰρ
 αὐτὸς ἐκείνῃ ἡδυνῶτο καὶ ὀνομάσαι
 γνώσκοντες τὸν ἀνδρα. ὁ δὲ ἔχας
 τῇ αὐτῶν ὡδρακλήσει, καὶ ἐσχηθὼν
 ἐν τῇ μονῇ μετ' αὐτῶν ἐσχηθὼν ἐν
 τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς δόξης. Καὶ πάν-
 των ἀκολουθησάντων αὐτῷ, μετ' αὐ-
 τὸν τιτλωθήναι τὴν δόξαν, ἃ κατὰ
 σάρα ἀδελφὸς τῷ μακαριωτά-
 τῳ Φατίνῃ, Λυκῆς πρὸ ὀνόματι,
 περιστραμὸν, καὶ τῶν ποδῶν τῶν
 ὁσίων δραξάμενος, δεκούς αὐτὸν καὶ
 ἐπιπυλίοις φερεκαθίστασις διὰ τὴν
 τῆς ἀγίας Τριάδος καὶ τῶν ἀγίων
 πατέρων ὑποβάλλει τὴν κατὰ δόξα-
 σαι τῇ αὐτῶν αὐτοῖς ποιμνία καὶ
 καθεγούμενον. Τί οὐδ' ἔχει ποιῆ-
 σαι ὁ ἀρχιεὺς ἐκείνους ἀνὴρ καὶ
 ὡς

mortem appetiturū, & ad meū
 monasterium nūquam reuer-
 surum. Itaque beatus ille pa-
 ter, sicut prædixit, finem forti-
 tus est, in eum profectus locū,
 in quo illū ex hac vita migra-
 turum Deus ante secula præ-
 finierat. At S. Pater Nilus cū
 in spelūcam remeasset, in pa-
 tientia per angustam portam, *Matt. 7.*
 & spinosam ibat viam, quam *Luc. 13.*
 procedunt pauci. Veniunt igitur
 ad ipsum Patres monaste-
 rij B. Fantini, obsecrantes ut
 laborem susciperet, & consti-
 tueret ipsis Hegumenum, quem-
 cumque pietas eius dele-
 gisset: illum enim ipsum vel
 nominare verebatur, cum pro-
 be hominem scirent. Cessit is
 precibus illorum, & perrexit cū
 illis in monasterium: & ingres-
 so ipso in Ecclesiam ut oraret,
 omnes subsecuti sunt. Peracta
 oratione frater beatissimi Fa-
 tini secundum carnem, Lucas
 nomine, accurrēs, pedesq. san-
 cti viri amplexatus, horrendis
 maximè obtestationibus, dira-
 rumq. interminationibus per
 Sanctam Trinitatem, & San-
 ctos Patres adiurabat, ut pa-
 storem & Hegumenum se esse
 pateretur. Quid agendum
 erat viro sagacitate & perspi-
 cacia

cacia præstantissimo? Præua-
lens ipse detinentis Lucæ ma-
nibus, & non abfimili modo
pedes eius præhensans, iisdem
funibus circumligauit, quibus
ille ligauerat; vt tandem is in-
terminationū nodos soluerit,
& fieri sibi passus fuerit, quod
per insidias Patri moliebatur.
Erat enim & ipse, licet diuina-
rum scripturarum non admo-
dum peritus, aptus tamen ad
fufcipiendam administratio-
nem, & prudens, vitæq. sancti-
monia fratri non inferior. Er-
go beatus vir constitutis om-
nibus quæ opus erant ad Dei
beneplacitum, animatisq. &
confirmatis per sacras institu-
tiones tam Hegumeno, quam
fratribus, hanc etiam tentatio-
nem superauit, dans gloriam
& benedicens Deo.

Sed iam tempus est, vt fa-
uente Deo retrocedamus ad
narrationē de Beato Step-
hano, quo magnus Pater vfus est
zeli æmulatore, certaminum
focio, & commilitone; vt arbor
non tantum è sancta radice
cognoscatur, sed etiam ex san-
ctis fructibus ramisquē admi-
rationi fit. Confido autem per

diuinā opem fore nobis hanc narrationem nō inutilem. Nam
tamen si æmulari præstantissima eius gesta non poterimus, at
certē

ὡς τὸ διασηθῆναι ὁξὺς; ὑπε-
ρβύσας τῷ χρίστῳ τὰ κρατουμένους,
καὶ τῷ αὐτῷ χρίσματι παλαβῶν
τοὺς πόδας αὐτοῦ, τοῖς αὐτοῖς χρο-
νίοις οἷς ἐκέχρητο αὐτὸν ὡς εἰδή-
σεν, ἅς τε λύσας αὐτὸν ταῖς ἰδα ἐπι-
τίμια, καὶ ἡμέτερος αὐτῷ ὅπερ τῷ
πατρὶ ἐπεβούλευσεν. ὡς γὰρ καὶ
αὐτὸς εἰ καὶ μὴ λίαν ἔμπροσθεν τῷ
δαίμονι γρηφῶν, ἀλλ' οὐδὲ οἰκο-
νομικὸς, καὶ σωτὴς, ὅς τῷ βίῳ
μηδὲν ὑποδίδων τὰ ἀδελφοῦ. συ-
στήσας οὐδὲ πάντα ὁ ὅποιος πατὴρ
καὶ τὸ Θεοῦ δοκοῦν, καὶ καθιέρων
ἐνδοξοῖς ὡς ἀκαλίπτας καὶ σπεί-
ζας πῖν τὸ ἡγούμενον καὶ τοὺς ἀδελ-
φοὺς ἀπηλλάγη καὶ τοῦτου τοῦ πρ-
εσμοῦ, δοξάζων καὶ ἀδελφῶν
τὸν Θεόν.

Καθὼς δὲ λοιπὸν ἀνακαμψαι
ἡμᾶς ἀδελφαιῶν Θεοῦ καὶ ὅτι
τὴν μνήμην τῆς ὁμοζήλου καὶ συ-
ναθροῦ καὶ σωματικῶν, τοῦ με-
γίστου πατρὸς Στεφάνου τῆς μέ-
γας. ἵνα μὴ μόνον τὸ δένδρον
ὑπὸ τῆς ἀγίας ρίζης ζωοποι-
εῖται, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῷ καρ-
πῶν καὶ κλάδων θαυμάζεται.
Πιστεύω δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἐκ εἰς
κενὸν ἡμῶν ἢ ποιῶται μνήμη γνή-
σται. ἀλλ' εἰ μὴ καὶ ζηλωταὶ τῷ
μεγάλῳ αὐτῷ κατὰ τὰς μαρτυ-
ρί-

ἡρώδης ἰχθύσμεν, τὸ γουὺ μνη-
 μονεύσαι αὐτὸν μετὰ πίστεως καὶ
 ἀγάπης, ἀφίστως ἡμῖν πλημμε-
 λημάτων πολλῶν ἐρεξένον γο-
 νήσεται, καὶ οὕτως διδασκόμεθα.
 Οὗτος τοίνυν ὁ ἐν ἀγίοις Στέφανος
 νέος ἐπὶ ὧν ὡς ἐπὶ τὴν ἑκοστὴν, ἀγχι-
 κος δὲ καὶ ἔξ ὧν γένων
 ὑπαρχόν, ὁφθαλμὸν αὐτὸν κατα-
 λάβαντες τὸ πατρὸς καὶ τῆς μη-
 τρὸς καὶ μιᾶς ἀδελφῆς, πσαύτη
 ἀκακία καὶ ἀπονηρία ἐκεκόσμη-
 το, ὡς ἦν αὐτὸν Ἰακὰβ ἔποι-
 πὴν πατριάρχην, καὶ τὸν ἀπλούσα-
 τον Παῦλον τὸν ἀββᾶ Αντωνίου,
 ἔκ ἀπρόκωπος ἐσχάστοιτο. Οὗτος
 οὐδὲν ἐραδιὸς τοῦ μοναδικοῦ ἐπα-
 γέλματος, καὶ καὶ τὸ ἰσαγγέλιον
 τὸν Χριστὸν ὑπὸ τῷ ἀδελφῷ καὶ
 μητρί, καὶ ὑπὸ ἰαυτὸν ἀγαπή-
 σας, ὡδηγήθη ὡρᾶ τοῦ Θεοῦ
 ἀπαλθῆναι ἐνταῦθα ὁ μακάριος
 πατὴρ Νηλός· καὶ ὡρᾶ καθήσας
 αὐτὸς μηδὲν εἰρηκός, ἀλλὰ δι-
 σμύς ἡλίμ· λέγει αὐτὸς ὁ πατὴρ·
 τί ζητῆς ἀδελφε; ὁ δὲ φησιν, κα-
 λόν μερὸς θέλω ἡρώδης. λέγει αὐ-
 τὸς ὁ μέγας· καὶ εἰ καλό μερὸς
 θέλεις ἡρώδης, ἐγὼ σοὶ δέκνυν
 τὰ μοναστήρια, καὶ ἀπαρτίζω·
 ὁ δὲ γὰρ κατοικῆσαι οὐ θέλει μὴ
 ἔχον τί φαγεῖν, καὶ ὑποθιγόμενος
 ὑπὸ λιμοῦ. ὁ δὲ ἀπαρτίθει, ὅτι
 τὰ μοναστήρια φησὶ γινώσκω καὶ
 εἶδα, ἀλλ' οὐκ ἀρέσκουσιν μοι. πά.

λιν

certè cum fide & charitate
 agere memoriam eorum, con-
 sequi erit veniam multorum
 delictorum, vt à magistris ac-
 cepimus. Hic igitur S. Stepha-
 nus, cum adhuc esset adolescēs
 annorum ferè viginti, rusticus
 tamen, & infimis parentibus
 natus, & pupillus à patre reli-
 ctus cum matre & sorore vna;
 tanta simplicitate candoreq.
 animi præditus erat, vt si quis
 ipsum alterum dicat patriarcham
 Iacob, aut simplicissimū
 illum Abbatis Antonij Paulū,
 non longe petita similitudine
 vtatur. Hic amore instituti
 monastici captus, & secundū
 Euangeliū matri, sorori, sibiq.
 præferens Christū, Deo Duce
 eo peruenit, vbi B. Pater Nilus
 morabatur. & cum iuxta illum
 sedisset nihil effatus, sub occa-
 sum solis Pater ad eum; Quid
 inquit, quæris frater? at ille;
 Monachus fieri volo. Et ma-
 gnus Pater ad illum; & si mo-
 nachus fieri cupis, ego tibi
 ostendo monasteria, & vade
 ad illa; hic enim habitare non
 poteris, cum nihil sit quod co-
 medas, & fame morieris. Re-
 spondit ille: Scio esse mona-
 steria, & noui illa; sed mihi nō
 placet: hic locus placet. Inter-

G. roga;

rogatus num' quemquam haberet; respondit id quod res erat. cogeatur ergo abire, ut matrem sororemq. nutriret. Ille tamen; nullum ait, in locū me conferam: illas enim non ego, sed Deus nutriuit, & nutrit. Cum ergo repellere non potuisset, dedit illi quod habebat, panis dimidiū, quo vesceretur; ipse vero Pater infrequenti die ieiunus mansit. Nā cum sexta esset feria, cibus ad mensurā repositus absumptus iam erat. Hoc porro contigit altero B. Patris in speluncam secessionis anno. Videns itaque Pater illum natura simplicem & pigrum, contra quā ipse qui acri erat ingenio, ferebat agrē quidem dolebatq. eius segnitiam, nihil tamen asperum illi dicebat, memor præceptorum euangelij. Monebat tantum instruebatq. illum placidē & mansuete, cupiēs reddere solertem & impigrum, qualis ipse erat, Nondum quippe satis didicerat, Tolli non posse quod à natura est inditum. Cum ergo nihil proficeret, tempusq. triū annorum iā abiisset, secū ipse Pater dixit: Nū si meus hic frater esset, aut filius, aut certē fratris filius, minime adhiberē con-

λιν ἐρεθισθεὶς, εἰ ἐχθρὸν, καὶ ὑποκρίθεὶς. ὅπερ ὡς· ἐβιάζετο γὰρ ἀπειθεῖν καὶ θρεῖσθαι τὸν τὸ μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴν. ὁ δὲ φησιν, ὅτι ἐκ ἀπέρχουμαι ἐδαιμοῦ· ἐκείνας γὰρ οὐκ ἐγὼ, ἀλλ' ὁ Θεὸς καὶ ἐθρεψεν καὶ ἐτρέφει. λοιπὸν μὴ ἐχθρὰς ἀποδιώξαι αὐτὸν ὁ πατήρ, δίδωκεν αὐτῷ ὅπερ ἤχου ἡμῶς ἀφ' οὗ φασιν, αὐτὸς δὲ διήμεινε ἀγρυπνῶν μέχρι τῆς αὔρου· παρουσδῶς γὰρ οὐκ ἔστι τέλος ἡμεῶς καὶ ἡ μεμενημένη διαίτα. Τοῦτο δὲ ὡς ἐν τῷ δόκτωρ ἐστὶ τῆς τοῦ πατρὸς παροικίας ἐκείνῃ. ὁρῶν οὖν αὐτὸν ὁ πατήρ φύσει ὄντα ἀπλοῦ καὶ ἀργόν, ὅπερ ὡς ἐναιτίον τῇ ἐκείνῃ ἀσφόδῃ, ἡχέτω μὲν ἐπὶ τῇ ἀργότητι αὐτῆς καὶ ἐθλίβετο, οὐ μὴν ἐλάλει αὐτῷ π σκληρὸν, ἔχων τὸν νοῦν αὐτοῦ ἐν ταῖς ἐναγρηλικαῖς ἐστολαῖς· νηδυνῶν δὲ αὐτὸν μετ' ἐπιτηκίας καὶ πρᾶότητος, ἐσπῶδεν ἀσέειον καὶ γρηγρὸν ἀποδιδῆσαι αὐτὸν, ὡς καὶ αὐτὸς ὡς. ἀκμῶν γὰρ ἐκ ἡδὲ σαφῶς, ὅτι τὸ ἐκ φύσεως οὐ μεθίσταται. ὡς οὖν ἀπὸ πύργου τοῦ σκοπεῦ, καὶ διήλθον ἡμέραι ξιῶν ἐπ' αὐτὸν, λέγει ἐν αὐτῷ ὁ πατήρ· ἀεὶ γὰρ ἐν ὡς μοι ἀδελφὸς ἢ υἱὸς ἢ ἀνελτός, οὐκ ἂν καὶ ὑβρίζει καὶ ὀνειδισμοῖς ἡχρησάμην περὶ τὴν ἐκείνῃ

con-

ἐκείναις παίδεσιν ; Δοκιμάσ-
 μιν πάλιν τὸ τοιοῦτον εἶδος ἐπ'
 αὐτῷ, μή ποτε μείνῃ ἀπαίδετος
 ὁ ἀδελφός. τότε ἤρξατο ἀνσιρᾶς
 λέγειν αὐτῷ, καὶ ὑβριευσύφην αὐτόν·
 πολλὰ καὶ δὲ καὶ ἀπὸ χυρῶς ἐδίδου
 αὐτῷ. βυλόμενος γὰρ διδάξαι αὐ-
 τὸν τὰς σιμῆφιν δόχας καὶ τὸ ψαλ-
 τήριον, ἀνάγκην εἶχε καὶ κολαφι-
 στικῶς ἀπείδει αὐτῷ. αὐτὸς δὲ πάν-
 τα ὑπέφευκεν ἀβραῆς καὶ καὶ χαρῆς,
 μήτε τὴν σκληροτάτην ἀσκησιν
 τὴν ἀληκτὸν ἀγρυπνίαν ἀφελίσας,
 ἐν πᾶσιν ἐξισούμενος τῷ μερά-
 λῳ, μήτε τὰ ὀνείδη καὶ τὰς ὤδους
 τῆ πατρὸς ἐπηρᾶς ἀποδράσας.
 διὸ καὶ πρὸς τοῦ Θεοῦ ἐφυλάχθη,
 μέναις ἀπείραστος τῆς δαμο-
 νικῆς πανουργίας. πολλὰ καὶ γὰρ
 ἐρωτηθεὶς ὤδους τοῦ ὁπίου, ποίους
 ἄρα λογισμοὺς ἐνοχλεῖται, ἀπε-
 κρίθη· ὅτι οὐκ ἔχω λογισμὸν τί
 ποτε, μόνον δὲ νυσάζω πολλὰ, ὅ-
 δὲ τοῦτο θλίβομαι. τότε ποιεῖ
 αὐτῷ ὁ πατὴρ σκαμνίον ἔχον πό-
 διον ἔν, καὶ λέγει αὐτῷ· ὅτι σὺ
 μὲν ἔχεις πόδας δύο, καὶ τὸ σκα-
 μνίον ἔν· ἰδοὺ τρεῖς πόδες· καὶ
 οὕτω καθήμενος, τῆς μελέτης μὴ
 ἀμειλήσης. ὁ δὲ πῶν ὤδους γε-
 λῖαν διεξάμενος, οὐδαμοῦ ἐκά-
 θητο ἔκ τοτε εἰμὶ ἐν τῷ σκαμνίῳ
 ἐκείνῳ καὶ ἐν τῇ μελέτῃ, καὶ ἐν τῇ
 ἐκκλη-

uebatur, quàm scamno illo, siue meditaretur, siue esset in-

uicia & increpationes ad eru-
 diendū? experiamur & hoc in-
 stitutionis genus, ne frater in-
 correctus maneat. Tunc cœpit
 austerè cum ipso loqui, & per
 contumelias acrimoniam ver-
 bis addere; nō raro etiā manu
 percutiebat. Nam cum docere
 illum vellet consuetas oratio-
 nes & psalterium, necesse ha-
 bebat & colaphos illi impin-
 gere. Ille verò nihil moleste,
 sed libens ferre omnia, non
 asperrimo viuendi genere, nō
 vigiliarum assiduitate perter-
 ritus, æque ac pater sustinens
 omnia, & probra non deuitās
 & insultationes, quibus eū pa-
 ter impetebat. ex quo factum,
 vt Deo seruante nullas passus
 fuerit per diaboli calliditatem
 tentationes. Nam sæpè roga-
 tus à B. Patre, quibus nam co-
 gitationibus vexaretur; respō-
 debat; se nullas habere cogi-
 tationes, sed nimia tantum
 somni oppressione torqueri.
 tunc fecit illi Pater scamnum
 vno pede constans; & ait: Tu
 quidem duos pedes habes, &
 scamno est vnus: ecce tres pe-
 des: ita sedēs meditationi ope-
 rà dabis. Ille accepto hoc mā-
 dato, nulla deinceps alia fede

ecclesia, siue sumeret cibum ; Sed somno plerumque victus cadensq. in terrâ, modo brachium, modo sibi faciem perfringebat. Rursus dum iret ad elixandum legumen, vasque vltra modum impleret, repente illud vi dirumpebatur. Quadam ergo die fragmenta omnia collecta Patri ostendebat, erratum suū confitens. Et Pater ad illum : Quid verò prodest mihi vni confiteri? Perge ad monasteria, & ostende illa, vt cognoscant quales solitarij simus, ollarum fractores. Acceptis ergo ille fragmētis perrexit ad beatissimum Fantinum, remq. illi enarrauit. Ille verò diuina sapientis, & vnanimiter sapientis viri mentem secutus, fragmēta omnia collecta, funeq. colligata ad colum eius appendit, & stare iussit habentem illa in cœnaculo, dum fratres pranderent : Postea ad sanctum virum in speluncam remisit, correctum in posterum.

Cum olim per agros iret B. Stephanus, inuenit asparagus; legit, coxit, apposuitq. hora prandij. Vbi Pater de-

gu-

τὰ καὶ ἐψήσας παρέθηκεν ἐν τῇ ὥρᾳ τῇ γεύσασθαι. μεταλαβὼν δὲ

ἐκκλησίᾳ, ἔτι ἐν τῇ γεύσασθαι. νικηφόρος δὲ πολλάκις ὑπὸ τοῦ τυταγμοῦ, καὶ πίπτων ἐπὶ τῷ γῆρᾳ, ποτὶ μὲν τὴν βραχίονα, ποτὶ δὲ τὸ πρῶτον σπινθίβετο. πάλιν ἐρχόμενος ἐπὶ τὸ ἐψῆσαι τὸ φαεινόν, καὶ πηλὴς πλῆν ἡ τὸ σκῆνος χορῆσαι ἡδυνάτο, ὑπὸ τῆς βίας ἀφ' ἑσθλῶν ἐρήρητο. ἐν μὲν τοῦ τῶν ἡμερῶν συναγαγὼν πάντα τὰ κλάσματα, ὑποδύκνους τὰ παρὰ τὸ σφάλμα ἐξομολογούμενος. ὁ δὲ λίγῃ πρὸς αὐτὸν· καὶ τί τὸ ὄφελος, ὅτι ἐξομολογῇ μόνω ἑμῶν; ὕπαγε εἰς τὰ μοναστήρια, καὶ διδάξον αὐτὰ, ἵνα γνωρίσωσι ὅποιον ἀσκητὰ ἡμῶν ἰσχυρὸν χυθόκλασαι. τότε λαβὼν τὰ κλάσματα ἀπέρχεται πρὸς Φαιήτον τὴν ὁπίωτατον, καὶ τὸ πρῶτον αὐτῷ ἐξηγήσατο. αὐτὸς δὲ τὰ σκαπὰ ἰπομέρος τῷ θυόφρονος καὶ ὁμόθετος, συναγαγὼν πάντα τὰ κλάσματα, καὶ χοιρίῳ συνθήσας, καὶ τῷ φαρίῳ αὐτοῦ κρεμάσας, ποιήκει αὐτὸν ἵππευον ὡς αἰθέρα ἐν τῇ ἀριστηρίῳ ἔτι ἀδελφῶν γενομένων. τοῦτον δὲ γενομένην ἀπίστωσαν αὐτὸν πάλιν πρὸς τὸν ὅσον ἐν τῷ ἀσκητῶν τῷ λοιπῷ διορθώσαντα.

Πειρηχόμενος δὲ ποτὶ ὁ μακάριος Σπύριδης εὗρε τὰ λεγόμενα σπαράγματα· καὶ συναγαγὼν αὐ-

ἐξ

ἐξ αὐτῶν ὁ πατήρ, καὶ ὡς ᾠδὴ
 συνεθεῖτο μικρὰς ἡδονῆς ἀνδρό-
 μωνος, ἐπὶ τοῦ τῆς ἰταρίας, εἶγε καὶ
 αὐτὸς τῆς ἀντὶς γλυκύτητος ἤθε-
 το. τοῦ δὲ συμφωνήσαιτος, ῥί-
 ψαι αὐτὰ ἐξω ᾠδῶν τῆς πατρὸς
 ἐκζητέτω· ταῦτα γὰρ φησι πι-
 κρὰ φύσις πυγχνόντα ὁ δὲ βό-
 λος ἤρπυσσε, καὶ γλυκίᾳ πεποιή-
 κτο. ἵως τοσούτοις ἐγκρατέον-
 το οἱ μακράειοι, καὶ βίᾳ τῶν φύ-
 σιν διπνικῶς κατεδάμαζον. μὴ
 δὲ ταῦτα ἔκλεινε ὁ ὅποιος Νεῖλος
 φρονήσαι καὶ θεῶν τὸ ἀδύνατον
 μέρος τῆς μακρείας Σπφάνης· καὶ
 ὁποσείη αὐτὸν μὴ χραμμάτων
 θεῶν τῶν ὄντων Θεοδώρας τῶν
 μακραιωτάτων παρθένων, ἀσκη-
 μόνων τῶν τότε καθεστῶτων λι-
 γομυρῶν Αἰωναρίων, καὶ καθηγεμό-
 νων ὀλίγων παρθένων, γραῦν ἀ-
 γίας καὶ λίαν σμειωτάτων καὶ σο-
 φωτάτων, ἐκ νεαρῶν ἡλικίας τῶν
 μοναδικῶν ἀσκημόνων σκληρο-
 γωρίαν· οὐκ οἶδα, εἰ τοιαύτων
 ἀλλῶν τὸ Ρυσσάριον ἐξήνεγκεν·
 ἥ τις ὡς ἐὼν γήνησιον ἀγαπῶσα ἦν
 τὸν ἄγον πατέρα ἐκ νεαρῶν ἡλι-
 κίας αὐτῆς· πείθειται δὲ ἐξαπα-
 τῶν τῇ μητρὶ καὶ ἀδελφῇ τῇ ὁσέως
 Σπφάνης ἐν τῇ μοναστείᾳ. ἐν
 ᾧ καὶ γήνησιος δελφύσασαι τῇ
 Κυρίῳ, καὶ μογάλως ἀρεσύντα-
 σαι, ἐπιδέσθασαι ἐν ἡρώῃ. Ταύ-
 ταις μόναις ᾠδῶν τῆς ζωνῆς αὐ-
 τῶν

gustasset, & modicum capisset
 voluptatis præter consuetudi-
 nem, quæsiuit ex socio, num-
 & ille similem voluptatem
 sentiret. affirmante illo, iussit
 ipse vt foras proijceret; nam-
 cibū, inquit, natura amarum
 condiuit diabolus, & suauem
 reddidit. Adeo cōtinētes erāt
 beati viri, & vi assiduo adhi-
 bita edomabāt naturam. Post
 hæc B. Nilus cogitandum,
 censuit de impotente quoque
 B. Stephani parte. mittit ergo
 ipsum additis litteris ad verē
 Theodoram (hoc est diuinis
 auctā muneribus de nomine)
 virginem beatissimam, id tem-
 poris vitam degentem mona-
 sticam eo in loco, qui Arenar-
 ium dicitur; paucis præfectā
 virginibus; anum sanctā, pru-
 dentissimam & sapientissimā;
 quæ à tenera ætate in mona-
 sticæ vitæ asperitate se exer-
 cuerat: nescio verò an alterā
 illi similem tulerit Rosānum:
 & sanctū Patrē à prima ætate
 materno amplectebatur amo-
 re. Hæc igitur & matrem B.
 Stephani & sororem in suum
 recepit monasterium: in quo
 illæ sincerum Deo cum exhi-
 buissent famulatū, & magnis
 virtutibus floruisent, in pace
 quie-

quieverunt . Ceterum quoad vixerunt , singulis annis æstivo tempore Beatus Stephanus adibat illud monasterium ; & peracta messe , rursus ad monasteria redibat , & fratribus ad omne opus collaborabat , duplici certamine lucrans , continentię , laborisq. quotidiani .

Cū vero suis excursionibus totam peragrassent Calabriā impij Agareni per annum , devastassentq. omnia ; & futurum iam esset , vt partes etiam impeterent mercuriacas (neque enim parcere monasterijs cogitabāt , aut in monachos aliquam impendere pietatem) præcurrit fama , & omnes ad obuia Castella confugiebant . Tunc etiam B. Stephanus cū esset in cœnobio magni Fantini , ascendit cum fratribus in vicinum Castellum . increbescente quippe rumore non potuit in speluncam reuerti . Sanctus verò Pater cum ex editiori loco speluncæ excitatum puluerem conspexisset , & ingruentes Sarracenorū copias , cogitauit subducere se se illorum perfidię , ne fortè etiam videretur tentare Dei potentiam . Asportato igitur figlino aquæ

τῶν ἑτη ἅπαντα , καὶ κηρὸν , τῇ ὥρᾳ τοῦ θέρους ἀπηρχατο ὁ μακάριος Στέφανος ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἐκφύειν , καὶ τρυφᾶν τὸν ἁγίον ἀμπελὸν , πάλιν ὑπὲρσπερεῖς εἰς τὰ μοναστήρια , καὶ συμικοπία ἐν παντὶ ἔργῳ τοῖς ἀδελφοῖς , διπλοῦ ἀγῶνα ἀγωνιζόμενος , τὸν δὲ τῆς ἐγκρατείας , καὶ τὸν πανήμεριον κόπον .

Τὰν τοίνυν αἰθίον ἀγαθῶν ὠφελωμένους πᾶσαν τὴν Καλαβρίαν οὐρανὸν ἕνα χρόνον , καὶ πάντα ληίσταμένων , μελλόντων δὲ ἐπιβαίνειν καὶ ἐν τοῖς μερικευμακοῖς μέρεσι , μήτε μοναστήριον καταλιπεῖν ἀχέροτον λογιζάμενοι , μήτε μοναχὸν ἐλθεῖν καὶ φθιδῶς ἀξιώσασθαι , περιέλαβον ἡ φήμη αὐτῶν , καὶ πάντες κατέφωρον ἐπὶ τὰ τυχόντα κατέλλια . τότε δὲ καὶ ὁ μακάριος Στέφανος ἐρεθισθεὶς ἐν τῷ κοινοβίῳ τῷ μεγάλου Φαντίνου , ἀνῆλθε σὺν αὐτοῖς ἐς τὴν γητιῶρον Καταλίαν , μὴ δυνηθεὶς ὑποστέφαι ἐν τῷ σπηλαίῳ οὐκ τὸ κατεπῆγον τῆς φήμης . ὁ δὲ πατὴρ ἄνωγειν δὲ τῷ σπηλαίῳ διασάμενος τὸ κανορτόν , καὶ τὸ πληθὺς ἐπερχόμενον τῶν Σαρρακηνῶν , ἐλογίσαστο ἀποκρυβῆναι δὲ τῆς δολιότητος αὐτῶν , μή ποτε καὶ ὡς παρέρων τὴν δυνάμιν τῷ Θεῷ ἐρεθῇ . λαβὼν οὖν μὲν αὐτὸς τὸ μακά-

κτεράμιν τοῦ ὕδατος, ἰπορεύθη
 ἐν δορυφόρῳ πνιτόπῳ, ἔνθα ἀ-
 φόβως διῆγει. τῇ δὲ νυκτὶ ἐκεί-
 νῃ περὶ πατρὸς περὶ τοῦ ὄρους ἐκεί-
 νο, καὶ τὸν Δαβὶδ καὶ τὴν σιμὴν
 εἶδαν αὐτοῦ περὶ τὸν ὄρον, πολλὸν
 δὲ τὸ Δαβὶδ βασιλεῖα, ἥκα-
 σε κύριον ὡς ἀποδόν ἱππας πε-
 ρερχόμενον καὶ κυκλῶντα αὐ-
 τόν, καὶ μὴ θυμῶντος περὶ
 γίγναι αὐτοῦ. καὶ τὰ μὲν περὶ
 αὐτοῦ εἰρησποντοῦ νομίσας πνῆ,
 εἶδεν ἐλάλησε, πληθύνει βα-
 λόμενος τὴν ψαλμῶν. ὡς δ' εἶδεν
 αὐτὸν μήτε ὑπάρχοντα, μήτε περὶ
 σιγίζοντα, λέγει περὶ αὐτόν·
 Τίς εἶ σύ; καὶ ἅμα τῷ λόγῳ ἀ-
 κοίφ, ὅτι σιμὴν εἶρε τὸ κτεράμιν
 τοῦ ὕδατος, καὶ ἄφαντος γέγο-
 νεν. Τότε γὰρ ὁ μακάριος τὸν
 ἐργάτην ἐκ τῆς οἰκείων ἐργων, ἤρ-
 ξατο πάλιν τοῦ ψαλμοῦ καὶ λέ-
 γει· Κυκλώσαντες ἐκύκλωσαν
 με οἱ ἐχθροί μου, καὶ τῷ ὀνόματι
 Κυρίου ἠμυνάμενοι αὐτούς. ἐ-
 μέμφετο δὲ πάλιν ἑαυτὸν, καὶ
 ἔλεγε τῷ λογισμῷ· ἄρα τοῦ
 ἐλθεῖν τοῦτον ἐνταῦθα, ὃ ἡμέ-
 τερος ῥεμβασμὸς γέγονεν ἀπὸς
 αὐτοῦ· διότι τῷ μὲν νόμῳ τοῦ
 λογισμοῦ, τῷ δὲ νοῦ ἀλογισμοῦ.
 Καὶ ἔλεγε ἑαυτῷ, ὅτι οὐδὲν ἄλλο
 διεγέρει τοὺς δαίμονας κατὰ τοῦ
 μοναχῆ, ὡς ὁ ῥεμβασμὸς ἐν τῇ
 περὶ αὐτοῦ καὶ τὰ μὴ περὶ αὐτοῦ τοῖς ἐξερχομένοις λόγοις ἐκ τοῦ νό-

aquæ vase, secessum subiit, in
 quo sine timore versabatur.
 Nocte verò illa per montē il-
 lū ambulans, & suo more Da-
 uidē in ore habens, immò verò
 Davidis Regem, audiuit stre-
 pitum tanquam equi circum-
 euntis & circumdantis ip-
 sum, nec valentis accedere
 propius. Et primo quidem
 esse hominem ratus, nihil di-
 xit, ut psalmum absolueret.
 Ut verò vidit neque abeun-
 tem, neque propinquantem,
 dicit ei: Quis tu es? simul-
 que audit vas aquæ ab illo
 perfractum: quo facto evanuit.
 Agnoscens igitur Beatus Pa-
 ter auctorem ex operibus, cæ-
 pit rursus psallere, ac dicere:
 Circumdātes circumdederūt
 me inimici mei, & in nomine
 Domini ultus sum in eos. Rur-
 sum verò seipsum culpabat,
 dicebatquē secum: Ut iste ad
 nos veniret, nostræ mentis fe-
 cit euagatio: Siquidem in ore
 Deum habemus, in animo nō
 habemus. familiare porrò eius
 dictum erat; Nihil ita excita-
 re dæmones aduersus mon-
 achum, ut mentis vagationem
 dum orat, nec attendit quæ

Psalm. 117

οὐκ
κατα-
μαρτυ-
ρεῖται

ore profert. Tunc igitur Beatus Pater Nilus, ubi illuxit in speluncam reuersus cognouit illuc usque peruenisse Sarracenos, & abripuisse cilicinum saccum, quo ipse utebatur alkernum, pyris agrestibus implentes, quæ ibidem repererant. Descendit quoque in monasterium; & cum vastata omnia vidisset, & desolata, captum existimauit à Sarracenis B. Stephanum, siue in spelunca, siue in monasterio. Cæpit ergo vehementer tristari, & secum dicere: Heus miserande Nile, Frater Stephanus proculdubio captiuus est. Certè enim te expectans siue hic, siue in spelunca, captus est. Iustum planè est, ut eamus, & seruiamus cū illo. flebatq. dum hæc diceret, proteruiam quidem & impuritatem paganorum horrens, coactus tamen animam pro amico ponere propter Christi præceptum. Hæc animo cogitās abit, & in media via sedet, transitum Sarracenorum expectans. Non multo post ecce tibi equites ferè decem veniebant habitu, armatura, fascioli capiti circumpositis, & reliquo cultu Sarracenco. Quos

ubi

μαῖτος αὐτοῦ. Τότε τοίνυν ὁ δ-
σιος πατὴρ ἡμεῖς Νῆλος ἡμέρας
καταλαβούσης ἀπηλθὼν ἐν τῇ
σπηλαίῳ, εὗρε ὅτι ἀπῆλθον ἔως
ἐκεῖ οἱ Σαρράκενοι, καὶ ἀφίχον-
το τὸ ξίχινον τῆς ἀλλαγῆς αὐτῶ,
ζαμίσαντες αὐτὸ ἀπὸ τῶν ἀγρίων
καμίνων ἐκεῖ. κατελθὼν δὲ καὶ
εἰς τὸ μοναστήριον, καὶ ἰδὼν ἅπαν-
τα καταπραμμένα καὶ καταρημω-
μένα ἐλογίσασα τὸ ὅτι τῶν Σαρρά-
κενῶν κρατηθῆναι τὸ ὅσον Στί-
φανον ἦν ἐν τῇ σπηλαίῳ, ἦν
ἐν τῇ μοναστείῳ. ἤρξατο γοῦν
σφόδρα λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν ἐν
ἑαυτῷ· ὅτιως ταπείνη Νῆλε, ὁ
ἀδελφὸς Στίφανος δοῦλος ὑπάρχῃ
πάντως γὰρ ἀδελφῶν ἡμεῖς ἦν
ὥστε, ἦν ἐν τῇ σπηλαίῳ, ἐκρατή-
θη. ὅπως δὲ κερὶν ὅσον, ἵνα ὑπά-
γωμεν, καὶ δολοσώμεν μετ' αὐτοῦ.
καὶ ταῦτα λέγων ἰδοὺ κρυε, φο-
βέμενος μὲν τὸ ἀναιδὲς καὶ ἀκα-
θαρτον τῶν παγανῶν, ἀναγκά-
ζομενος δὲ πάλιν θῆναι τὴν ψυ-
χὴν ὑπὸ τῇ φιλῶν αὐτῷ δέ τῳ
ἐν πολλῷ τῷ Χριστῷ. Ταῦτα τοί-
νυν ἐν θυμῷ μιν, ἀπέρχεται
καὶ καθέζεσθαι ἀναμίσσον τῆς δη-
μοσίας ὁδοῦ, ἐκδιχόμενος τὴν
δὲ βασιλῆα τῶν Σαρράκενων. οὐ πο-
λὺ τὸ ἐν μίσῳ, καὶ ἰδοὺ ἤρχοντο
ὡσὲν δέκα καβαλλῶται, ἐν δὲ
ματα καὶ ὄπλα καὶ φακίδια, καὶ
ὄλον τὸ χῆμα ἔχοντες τῶν Σαρρά-
κεν.

κκ-

κηναὶν· οὗς ἰδὼν ὁ μακάριος πα-
 τὴρ δίδως ἀνέστη, καὶ κατασφρα-
 γισάμενος ἑωπτόν τῃ σημεῖω τῇ
 τιμῇ σταυροῦ ἔστη θεωμένων αὐ-
 τοῖς. αὐτοὶ δὲ μακάριος ἐπι-
 γινόντες αὐτὸν ἀπέβησαν ἵπ-
 πων, καὶ περὶ ἤλθεν, καὶ προσε-
 κύλισαν πρὸς πόδας αὐτῶν. θεω-
 λόμενοι δὲ τὰ φακίλια ὑπὸ ἱπ-
 προσώπων αὐτῶν, ἐγνωρίσθησαν
 ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ὅτι τὸ κατελλίου
 εἶναι αὐτοῖς, καὶ χρίειν τὸ ὑποκει-
 πάσθαι τὸν τύπον ποιῆσαι ταῦτα
 αὐτοῖς. καὶ μαθὼν παρ' αὐτῶν, ὅ-
 τι σεπτασμενοὶ εἰσὶ πάντες οἱ ἀδελ-
 φοὶ, καὶ δὴ καὶ ὁ ἀββᾶς Στέφα-
 νος, ὑποβρέψας ἐν τῇ σπηλαίῳ
 δολχεύων τῇ Θεῷ. ἀναχωρη-
 σάντων δὲ ἡμῶν Σαρρακηναῖν, ἤλ-
 θη καὶ ὁ μακάριος Στέφανος, καὶ
 πάλιν ἔρχοντο τῇς θεωτήρας ὁδοῦ.
 οἷτος δὲ αὐτῶν ἐν τῇ μοναστείῳ
 τὸ ἄρτον δὲ τὸν θυρεὸν μόνον, καὶ πε-
 γήσαν ἐκεῖ ποιῶν τὰ σωείδεια·
 καὶ μαθὼν παρ' αὐτῶν πλέκων τιλ-
 σφραν, ἐπέκρινεν ἐν μαλάκιον, καὶ
 λέγειεν εἰς τὸ σπήλαιον, νομί-
 ζων ὅτι χαρὴν ἔσται αὐτοῖς ὁ πα-
 τὴρ. ὁ δὲ λέγει πρὸς αὐτοὺς· δό-
 ρον ἀδελφεὲ Στέφανε πληροῦσθε με-
 καὶ ἡμεῖς μίαν ἐποπλίαν· ἐπεὶ δὴ
 ἀνὸς ὡρεῖσθεως καὶ βελῆς ἐ-
 ποίησας ὑπὸ, βάλλωμεν καὶ καύ-
 στομεν αὐτό· οὕτω γὰρ λέγει ὁ μά-
 γας Βασίλειος. καὶ συν τῇ λόγῳ

vbi conspexit B. Pater, statim
 erexit se; & iterato Crucis pre-
 ciosæ signo se muniens, sta-
 bat expectando illos. Illi cum
 eminus ipsum agnouissent, de-
 silientes ab equis ad eum pe-
 destres accesserunt, & pedes
 eius venerati sūt: quos etiā de-
 tractis de facie fasciis agnouit
 Pater, castelli Ciues, vt lo-
 cum tutaretur ita compositos.
 Compertoque ex ijs, saluos
 esse fratres omnes, & vna cum
 illis B. Stephanum, redijt in
 spelūcam Deo gratias agens.
 Vbi Sarraceni abscessere, ad-
 uenit & B. Stephanus, & pri-
 stinum vitæ institutum profe-
 quebantur. Verum ante hæc,
 cum ipse olim esset in mona-
 sterio messis causa, didicit à fe-
 ne quodam, qui texebat spor-
 tulas, texere & ipse restim. fe-
 cit ergo fiscellam, detulitq. in
 speluncam, putans se ita per-
 gratum Patri facturum. Ille
 cum vidisset; Age inquit, fra-
 ter Stephane, nos etiā implea-
 mus præceptum vnum. Quan-
 doquidē iniussus & absq. con-
 silio fecisti illā, tradamus igni
 ad comburēdū; ita enim iubet
 magnus Basilus. statimq. sur-
 gens

Respō. 125,
 c: mpendios.
 definit.

ἀναστὰς ἀνῆψεν πυρὸν, καὶ ἔβα-

H

Λε

gens accendit rogam, & fiscel-
lam iniecit. cum verò vidisset
agrè illum feire, & nequaquā
cum gratiarum actione, sed re-
fragāte animo, permisit fiscel-
lā penitus cōburi, & nimio eū
rei affectu liberauit. Quadam
ergo die accessit senex ille, qui
Stephanum texendi artē do-
cuerat, petens à Patre, vt vna
eum ire permetteret ad legen-
dam herbam. Abijt ille iussus.
Cum ergo senex suum haberet
psalterium, alicubi repositum
oblitus amisit. Venit itaque ad
sanctū Patrem, deq. suo psal-
terio contristari cepit. Videns
Pater illū in summo mœrore,
misericordia permotus est, coe-
pitq. obiurgare B. Stephanū,
ac dicere: Plane insulfus tu &
insipiens. Cur psalterium nō
requisisti? tu es in culpa. æquū
ergo est, vt senex tuum sibi
tollat psalterium: tollensq. il-
lud seni dedit; & ille exultās
abijt. Alio tempore misit eū
Pater Rossanum ad emendas
membranas. Profectus ergo
redijt, comitem habens quē-
dam aliū senem ex primarijs
Castri, virum nobilem, Geor-
gium nomine. Qui interroga-
tus

ἀνόμεν. ὅς ἐρωτηθεὶς ὡρᾶ τοῦ ἀγίου πατρὸς, τὸ τί ἂν θέλῃ,
ἀπὶ-

λε τὸ μαλᾶκιον. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν,
ὅτι βαρίως ἤνεγκε τὸ ψαλτήριον,
καὶ ἔμετ' ὀχραεισίας, ἀλλὰ μὴ
λογισμοῦ, εἶπεν τὸ μαλᾶκιον
κατακαυθῆναι πασιπλῶς. καὶ οὐ-
τως ἀπήλλαξε αὐτὸν τῆς ψο-
σθαθείας αὐτοῦ. Ἐν μᾶ ῥουῦ
ἣν ἡμεῶν ἐρχεται ὁ γέρον ὁ δι-
δάξας αὐτὸν τὰ σπουδαία, ζητῶν
αὐτὸν ὡρᾶ τῆς πατρὸς, ἵνα πο-
ρεύθῃ μετ' αὐτῷ πρὸς τὴν τ' χορ-
τῶ συλλογῇ. ὁ δὲ καλῶς εἰ-
σέπληθον. ἔχων οὐδ' ἐαυτῷ ὁ
γέρον τὸ ψαλτήριον αὐτοῦ, ὅπου δὴ
ποτε τίθειεν αὐτὸ, καὶ λησάρεν-
θην ἀπώλειτο. ἔλθων οὐδ' ὁ γέ-
ρον πρὸς τὸν ὅσον ἤρξατο θλί-
βεσθαι πρὸς τὸ ψαλτήριον αὐτοῦ.
ὁ δὲ πατὴρ ἰδὼν αὐτὸν σφόδρα
λυπούμενον ἐσπαραγχεῖσθαι ἐπ' αὐ-
τῷ, καὶ ἤρξατο ὀκνημᾶν πρὸς μα-
κρείω Σπυρίων, καὶ λέγειν· ὄν-
τως σὺ ἀναίειν καὶ ἀνόητε, δι-
τί οὐκ ἀνεξήγητος τὸ ψαλτήριον;
ὅσον τὸ πᾶσισμα ἔστι. δίδωμι οὐδ'
ἔστιν, ἵνα ὁ γέρον ἐπάρῃ τὸ σὸν ψαλ-
τήριον. καὶ ἐπάρας δίδωκεν πρὸς γέ-
ρον, καὶ ἀπῆλθεν ἀγαλλώμενος.
ἄλλοτε πάλιν ἀπέστειλε αὐτὸν ὁ
πατὴρ εἰς τὸ Ῥωσιάνον ἀγοράσαι
μεμβράνας· καὶ δὴ πρὸς θείας
ὑπερέψεν μετὰ καὶ ἄλλας πνὸς
γέροντες ἣν μεγάλων τῶ χάριτι
καὶ δόξῳ αὐθρόπων, Γεωργίῳ
ἀπὶ-

ἀπὸ κρείθῃ • ὅπῃ φησὶ, καθήμενος
 μοι μετὰ τῶν ἡμετέρων ἐν τῇ οἰκῳ
 με, καὶ διαλογιζομένη τὴν τοῦ
 βίβη καταπόνητα, καὶ τὰς ἁμαρτίας
 μου, ἐπὶ ἡλθὶ μοι καὶ ὁ φόβος τοῦ
 θανάτου, καὶ ἡ ἀπολογία τῆς κρεί-
 σσεως. Ταῦτα γοῦν διαλογιζό-
 μιντο, μικρὸν ἀπεινύσασα • καὶ ὁ ἔσθ
 ἔμελλεν τὸν εἰσπερχόμενον διὰ τῆς με-
 γάλους πόλεως τῆς πόλεως, ἐν ᾗ
 τῶν ἀγίων ἀποστόλων καθιδρύεται
 οἰκηπίεον. ἔνθα ἔακούσας ἐν-
 δύναι πρὸς μέλους ἀπήχημα, οἷς
 ἔδιδότο ἡκουτα, ἀρμητα ἐκεί-
 νῃ ἰδὲν τίνες οἱ ψάλλοντες. καὶ λοι-
 πὸν τιμωρὸν ἅπαν τὸ βῆμα μετὸν
 διζέδων δινούχων καὶ λαχμαίνων
 οἷα ἀγγέλων, καὶ σὺ ἀνταίχιστά-
 μιν σὲ τὸν νῦν μοι ὁρατόν •
 ἐν δὲ τῇ τῇ ἐπισκόπου θρόνῳ
 καθήμενον πάντοτε ὑμνοφον, νεώ-
 τερόν τ' καὶ ὑπερλαμπρότερον, ἢ τὸ
 χάλλος ἀμύχανον διηγήταος. ἐν
 τῇ γοῦν εἰσῆλθὼν μοι ἐν τῇ ναῷ,
 καὶ θεωρῶντα παρθένους καὶ ἁλ-
 λα ἐκείνα, καὶ ἀκούον τὴν εὐνοχον
 μελωδίαν, ὁρῶ δύο τῶν λαχο-
 φόρων ἐλθόντας πρὸς με, ἰδοῦ-
 σαντος τ' ὅτι θρόνους, καὶ λέγον-
 τὰς μοι διῆρες, καλεῖσθαι σε ὁ δεσπό-
 τις. ἐγὼ δὲ σὺν φόβῳ πολλῷ πο-
 ρεθῆναι καὶ σταθεῖς ἔμπαρθεν αὐτῶν,
 ἡκιστα αὐτὸν λέγοντά σοι ἀπαχθῆναι
 κοῦ.

lo steti, & tibi dicentem audiui: Vade, & attende hunc.

tus à Patre, quid rei veller; re-
 spondit: Quadam die cum se-
 derem domi meæ, deq. vani-
 tate mundi & peccatis meis
 cogitarem, subiit mihi & mor-
 tis timor, & iudicij quæstio.
 Hæc igitur cogitantem brevis
 sopor oppressit; & visus mihi
 sum intrare per maiorem vrbis
 portam, ad quam situm est tē-
 plum SS. Apostolorum. & cū
 inde perlatum ad me esset di-
 uinæ melodix, qualem audiui
 nunquam, tenue vestigium, ac-
 cessi statim, vt viderem qui
 nam essent qui canerent. Vi-
 deo itaque totum Sacrarium
 formosis eunuchis plenum, ac
 veluti albatis Angelis; & cum
 illis te ipsum, quem nunc vi-
 deo, stantem: in sede autem
 episcopali iuuenem pulcherri-
 mum & splendidissimum, cu-
 ius decorem exprimere nemo
 queat. Cum ergo ingressus es-
 sem in templum, & admiran-
 das illas species cōtemplarer,
 & suauissimam audirem mo-
 dulationē; video duos ad me
 venire ē candidatis innuente
 illo qui sedebat in throno, ac
 dicere: Veni, Dominus te vo-
 cat. Ego autem magno cum
 timore profectus, coram il-

Tu verò accedens totondisti, & monachum me fecisti. Statim igitur experrectus addubitare capī, & mecum cogitando dicere: Sane visum hoc inane fuit; non à Deo missum. Mihi enim nunquam venit in mētem, vt monachus fierem. Constitui tamen hoc ipse meū, vt si die illo frater aliquis veniret è Monasterijs in domum meā, verè cognoscerem, diuinæ voluntatis esse vt monachus fiam: Quod si hoc non eueniret, somnium vt non diuinitus oblatum missum facerem. Ad euitandā ergo ociositatem, egressus in vestibulū vidi fratrem Stephanum; & cum aduentus sui causam ab ipso didicissem, festinanter res meas composui, atque ad tuā sanctitatem veni. Nunc igitur quod Deo placet tibiq. sancto Patri, in me facito. His Deo plenus Pater auditis, respondit: Nos plurimum honorande frater, nō propter Deū, aut virtutis ergo sedemus in hac solitudine; sed quia ferre non possumus obseruationis cœnobiacæ pondus, segregauimus nos ab hominibus, quasi leprosi quidam & immūdi. Tu verò bene facis, animæ salutem

κούρυσεν αὐτόν. σὺ δὲ προσελάθων ἐκούρυσας, καὶ ἐποίησάς με μοναχόν. εὐθεὺς οὖν ἐξυπνισθεὶς ἠρξάμην διαζῆν τῇ λογισμῷ καὶ λέγειν, ὅτι ὄντως φάντασμα ὅστις τὸ φανέν μοι, καὶ ἐ θεόπαιμπτον· ἐγὼ γὰρ ἐδῆποτε ἐνεθυμήθην τῇ γηύεσθαι μοναχός. ὁμῶς ἐποίησα ἐοίματόν τοῦτο, ἵνα εἰ καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔλθῃ ἀδελφὸς ἡμῶν μονασθεῖων ἐν τῷ οἴκῳ μου, ἀληθεῶς βούλημα θεοῦ εἶναι τὸ μνάσθαι με· εἰ δὲ μὴ τοῦτο γήνηται, ὥς οὐ θίγκει ὄντι τῷ φαινέντι ὀνείρω ἀπροσέξῃσθαι με. ἐκ πολλῆς οὖν ἀδολείας ἐξῆθην εἰς τὰ περὶ αἰτία, θεωρῶ ἱσαίμενον τὸν ἀδελφὸν Σπύφανον· καὶ μαθὼν παρ' αὐτῇ τὴν αἰτίαν τῆς ἐλπίσεως, σαφδώς πάντα διδόνευστα, καὶ πρὸς τὴν σὴν ἀγωνισμὴν ἐλήλυθα. νυνὶ οὖν, ὡς δοκῇ τῷ Θεῷ καὶ σοὶ τῷ ἀγίῳ πατρὶ, ἐπ' ἐμὲ ποίησον. Τούτων ποίνην ἡμῶν ἀκούσας ὁ θεοφορὸς πατὴρ λέγει πρὸς αὐτόν· Ἡμεῖς ὁ πτωχὸς ταῖς ἀδελφῇ, ἐδὲ τὸν θεὸν ἡμεῖς ἀρετῆς καθήμεθα ἐν τῇ ἐρημίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ ὅτι τὸ μὴ δύνασθαι ὑπενεγκῆν τῇ κοινῇ βακουῦ κανόνες τὸ ἄγθος, καὶ χωρεῖ καμὲν ἑαυτοῖς ὑπὸ τῇ αὐτῇ πῶν, ὡς πῆρ πινε λεπρῶ καὶ ἀκάστατοι. σὺ οὖν καλῶς ποιεῖς φρονήτων

πίων τῆς σωτηρίας τῆς σῆς ψυχῆς. πορεύου τοίνυν εἰς τὰ κοινόβια, ἔνθα ἀναπαύσῃ ψυχὴν τε καὶ σῶμα. ὁ δὲ, ὡς περ ἀδάμας ἀπείραστος μένει τῇ τοῦ σιδήρου πειρασβολῇ, ἔπε δέ κ' ἐποτρύνετο πρὸς τοὺς ἐν πειρασίᾳ λόγους τῶ πατρὸς. τῆς δὲ κυριακῆς ἡμέρας καταλαβούσης, ἐν ἧ τα κοινόβια μεκράς πρὸς ὀρθοκλήσεως σωματικῆς μεταλαγχάνουσιν, λαμβάνει αὐτὸν ὁ πατὴρ εἰς τὸ τοῦ Κασσαλλάνου λιγυρόμενον μοναστήριον, ἔνθα ἑοφῆς δαψιλοῦς ἐμφανίζοντες, καὶ μεταλήψεως οἶνον μεθύων τεύχοντες, καὶ τὸ ἀναστῆναι τῆς ἑσπέρης λέγει ὁ πατὴρ πρὸς τὸν γέροντα· κύριε Γεώργιε, μετ' ἐμὸν ὡς μικρὸν, ἔως ἂν ἀπελθὼν εἰς ὁπίσκειν ἐπίθεον ἀδελφῶν ὑποσέψω. τοῦτο δὲ εἶπε θέλων αὐτὸν ἐκείνῳ τοῦ λοιποῦ καταλείψαι. ὅπερ νοήσας ὁ γέρον, δεινῶς ἀπεκρίθη· ἡ δὲ κἀμὸν ἔστι πῦρ πάτερ, ἀλλ' ὅπου ὁ δεινότης ἀπέλθῃ, ἐκείνῳ καὶ ὁ κύων ἐπακολουθήσῃ. ἀγαθὸς ἔν ὁ πατὴρ ὅτι τῷ ὀρθοκλήματι αὐτοῦ, παρέλαβεν αὐτὸν μετ' αὐτοῦ, ὃ ὑπέσπευον ὁμοθυμαδόν. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Γεώργιος κατὰ τὴν ὁδὸν· οἶδ' με τί με πάτερ δορεῖν ἐν τῷ εἶκῳ με ἑοφῆς καὶ παντοίας χληδῆς, καὶ δ' ἀγαθὴν με νομίζεις ὡς βεῖφος ὑπὸ δαψιλίας τῆς

lutem curans. Perge igitur ad cœnobia, in quibus animæ & corporis quiete frueris. Ille adamātis instar, qui ferri ictu nō frangitur, ad Patris verba probantis eū immotus stabat. Die verò Dominico, quo solent cœnobia modica corporis relaxatione vti, duxit eum Pater secum in Monasterium, quod Castellani vocatur; in quo opiparè excepti, & vino modicè recreati, postquam de mensa surrexissent, Pater ita senem affatus est. Domine, Georgi expectato hic parumper, donec profectus ad visendos alios fratres reuertar. Hoc verò dixit animo relinquenti illum deinceps in monasterio. Quod senex intelligens, statim respondit: Non æquum est venerande Pater; Sed quocunque iuerit Dominus, eo sequetur & canis. Admiratus Pater exemplum, eum sibi assumpsit socium, & vñanimiter reuersi sunt. Dum essent in itinere, ait senex ad Patrem: Putas venerāde Pater domi meæ deesse mihi copiam deliciarū & voluptatum? ac veluti puerum abundantia ciborum me

ca.

ἑοφῆς; πίψου, ὅτι ἡ θεοῦ με οὐτε

captum existimas? Certò scias me non abstinentiam, non quamvis aliam austeritatem formidaturū. Ego enim multa nauigatione vsus, multisq. regionibus per agratis, multa bona & mala expertus sum: & potest Deus per sanctas tuas preces ita me corroborare, vt sicut illa ob mundi gloriam, ita hæc perferam ob Dei amorē. Nihil ergo aliud cogita: me enim Deus ad te mihi; & fieri non potest, vt à te separer.

Hæc magnus Pater cum audisset, germana cum charitate amplexus est; & deinceps habuit loco Patris: & ipse vicissim communiēs se concepta in Patrem fiducia, speransq. se per cum cælestis Regni compotem fore, amauit eum quasi ipsum Deū. Verba porro quæ audiebat ex ore eius, siue suas ille institutiones traderet, siue scripturas explanaret; ita suscipiebat, & iucundabatur in illis, vt sentiret affectum dicentis; Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua, super mel ori meo. Idcirco asperā illam supra modum perferebat vitæ rationē, mutatus repēte ex asfuetudine domestica in hanc; quam experti complures cum

οὐτε ὑπὸ ἐγκρατίας, οὐτε ὑπὸ ἄλλης οἷαι δὴ ποτε χακρίας. ἐγὼ γὰρ πολλὰ πλώσας, καὶ πολλὰς χεῖρας ὑπερέσας, πολλῶν καλῶν καὶ κακῶν ἐπιδραβών. καὶ δίδεται ὁ Θεὸς δὲ τῷ ἀγίῳ σου δούλῳ ἐνδυναμῶσαι με τὴν ὑποσῆναι ὡς περὶ ἐκείνη δὲ τὴν δόξαν τοῦ κόσμου, ἔγω καὶ ταῦτα δὲ τὴν αὐτὴν ἀγάπην. μὴ οὐκ ἄλλο τίποτε ὑπολάβης· ὁ γὰρ Θεὸς πορὶ σέ με ἀπέστειλεν, καὶ ἀδίδακτον ἐστὶ χροειδῆναι με ὑπὸ σοῦ.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ μέγας ἐκύευσεν εἰς αὐτὸν ἀγάπην, καὶ τοῦ λοιποῦ ἔχεν αὐτὸν ὡς πατέρα· αὐτὸς δὲ πάλιν κατοχρησάμενος αὐτὸν τῇ πορὶ τὸ ὅποιον πίστεν, καὶ ἐλπίσας δὲ αὐτοῦ τυχαίῃ τῆς οὐρανῶν βασιλείας, ἠγάπησεν αὐτὸν ὡς αὐτὸν τὸν Θεόν. τοῖς δὲ λόγους, οἷς ἠκούειν ἐκ τῆς στόματος αὐτοῦ νεδιτοῦντος ἀφ' αὐτοῦ, ἡ καὶ ἐρμηνεύοντες τὰς γραφαίς, εὐτὸς ὑπεδίδραβεν, καὶ ἠδιδάκτετο ἐπ' αὐπῆς, ὡς ἐν δὲ θεοῖς γίνεσθαι τὴν εἰπόντος· ὡς γλυκεία τῷ λάρυγγί μου τὰ λόγια σου, ὡς ὡς μέλι τῷ στόματί μου. διὸ καὶ ὑπέφερε τὴν ἄφατον ἀσκησιν ἐκείνῳ, μεταβληθεὶς ἀφ' ἑσέον ὑπὸ τῆς ἐξω σκευθείας εἰς ταύτην· εἰς τὴν πολλοὶ δοκιμάσαιτε εἰσέλθαι καὶ καρ-

animo persistendi in proposito, cito

καρτερῆσαι , ταχέως ἀπαυθίσ-
σαι, καὶ ἀπέφρασαν . τὸ δὲ θαυ-
μαστὸν, ὅτι μηδὲποτε θράμματα
μοθῶν, ἥτοις ἑφ' ἄλλῃ τῶν ὑμνω-
δῶν ἦν ἡ ψαλμοὶ καὶ κανόνων, ὡς
θαυμάζειν καὶ ὀκπῆντες παί-
τας τοὺς ἀκούοντας, ἀπὸ καὶ ἄν-
τὸν ὃ ὅσον πατέρα ἀναπαύειν
ὅτι τῇ δούλῳ καὶ ἀκατανύττει
ψαλμοὶ αὐτῆς . ὡς αὐτὰς ἀρ-
χῆς καὶ οὐκ ὡς δούτῳ συνεθείας,
ἡνίκα μικρὸν νύμφῃ, ὡς ἡγεῖτο
ὡς τὸ τυχεύοντα, αἶθε καὶ ἡκα-
σεν ἐν τῇ κοσμῳ . Εἶτα ὡς πα-
τερὰ τῆ πατρὸς ἐνεκρίπτετο, λέ-
γοντος ὡς αὐτὴν ὡς καὶ νύμφῃ,
ποῦς συγγραφεύς, ὁ Λεωνίδης ἱερός,
ἡ ὁ μαθῶντες, ὡς ὡς καὶ ὡς
τὸ σῶμα αὐτῆς ἀνίστατο , καὶ ἀ-
περχόμενος κατὰ μέρας, τοσούτον
ἐαυτῇ τὰς παρὰ ἐμψύχῃ ἐβεί-
ζων καὶ ἐπὶ πμῶν ἐαυτὸν, ὡς οὐ
αἶ καὶ πῶς ἰδάνειν .

Γέγονε δε καὶ τοῦτον πρὸς τὰς
κασσέων τὴν ἐκλήθεον Βισσιμάνων
ἐκείτους πρὸ τῆς σφόδρα ἀκατα-
στάτου ἐπὶ τῆς ἐβραίων ὑποστρέ-
φοντι ἀποκαταστάσεως, καὶ δι-
πλαθεὶς ἐπὶ τοῖς ἐπ' αὐτὴ ἀπο-
φερομένοις, μαχόμενος αὐτὸν συγ-
κατακόφως ἀπέκτεινε, καὶ ὥρας
πλὴν ὅσον αὐτὰν σπύει τὴν γῆν,
φυγὴν ἐζητήσατο. κρατήσας αὐτὸν
ὁ τοῦτου κηδεὺς, ὑπὸ τῆς τότε
κρατοῦντος ὡς δαδιδότα τοῖς δε-

cito resiliunt, & aufugerunt. Et quod mirum erat, cum nūquā didicisset litteras, ita psallebat & cantabat psalmos & hymnos, vt mirarentur & obstupescerent omnes; qui audiebant; & ipse sanctus Pater oblectaretur suavi eius melodia; Spiritus compunctionem ingenerante. Et primo quidem tempore, si quando illi parum vacasset, narrabat vt sui moris antiqui erat, cuius quæ vidisset, & audisset in sæculo. Interrumpente autem Patre sermonem, ac dicente; Vah, Qualis tu Domine scriptor; Lucas, an Matthæus euasisti? statim ille os suum percutiens surgebat; secedensq. tam diu sibi genas cædebat, sese obiurgans, probriq. onerans, quoad satis lacrymarum excuteret.

Contigit etiam tale quid-
piam in oppido, quod Bifinia-
num appellatur. Iuuenis qui-
dam valde procax obuiū forte
habuit Hebræum à negotia-
tione redeuntem; & captus
aniditate mercium gladio con-
cisi iugulauit; tollensq. asinā
cum sarcina fugam arripuit.
Captus ergo est socer eius à
loei moderatoribus, & Iudæis

traditus ad crucifigendum ob iugulatum Hebræum . Vbi id reficiuit sapientissimus Nilus à propinquis damnati, scribit ad iniquos iudices in hunc modū.

Oportebat quidē . vos legis confcios iuxta legem quoque ferre sententias, quæ plectendum iubet Christianum vnum pro septem Iudæis . Aut ergo sex alios tradant Hebræi de suis occidēdos pro eo, qui crucifigendus est: aut si vobis omnino constitutum est pervertere optimas leges; detur Iudæis ad crucifigendū ille, quē ad vos mitto cum litteris, vir nobilis ex primarijs Rossani, & liberetur miser ille; vt simul ipsi & uxori & liberis misericordia impendatur .

Vocauit ergo B. Pater Abbatem Georgiū; & nihil apcriens eorum quæ scripserat, epistolam dat, & Bisinianum mittit . Acceptis lectisq. litteris, ad senem Iudices; O monache, inquirunt, scripsit Pater, vt Iudæis te tradamus ad crucifigendum. placet ne tibi? & ille: Paratus sum ad implendū quicquid scripsit dominus meus . & si forte non est qui

cru-
elios me plectens . . . εἰ δὲ καὶ τὸ

δαίσις τοῦ σταυροθῆναι αὐτὸ τοῦ σφαγῆντος ἑβραίου . καὶ τὸτο μα-
ζὼν ὁ σοφώτατος Νήλος ᾤδρα τῆς
ιδίῳ τῷ κατακακωμένῳ, γραφὴ
πρὸς τοὺς ἀδίκους κεῖται ταῦτα·

Εἰ δὲ καὶ ὑμῶν τὸν νόμον ἐπι-
σαμένους, κατὰ τὸν νόμον ἀποφαί-
νεσθαι καὶ ταὶ κρίσεις, καὶ κηρύσσοντα
ἀπολλυμένῳ ἵνα χριστιανὸν ἱσθῇ
ἐπὶ ἑβραίων . ἡ τοίνυν δόξασαν
ὅτι αὐτῶν οἱ ἑβραῖοι ἐπίστευε ἔξ
τοῦ ἀποκταθῆναι ἱσθῇ τὸ μέλ-
λοντος σταυροθῆναι . ἡ ἔτι ὅπως
ἔδοξεν ὑμῖν ᾤδρα κείνῳ τὰ κα-
λῶς νεομοδετημένα, ὅνπερ αὐ-
τόθι μετὰ τῆς γραμμῶν ἀπο-
τέλλω, ἀγῶνις δὲ ἐστὶ τῆς πρώ-
της τοῦ Ρ' ὑπαίτης, δεδῆται τοῖς
ἑβδαίοις τοῦ σταυροθῆναι, καὶ ὁ
πρωτὸς ἐλθὼν σταυρώσῃ, ἵνα σὺ
αὐτῶν καὶ γυναῖκα καὶ τέκνα ἐλεη-
θῶσιν .

Καλίστας οὖν τὸ ἀββαὶ Γεώρ-
γιον ὁ ὁπὸς, καὶ μηδὲν αὐτῶν εἰρη-
κῶς ὥνπερ ἔγραψεν, δίδωσιν αὐ-
τῷ τὴν ἐπιστολὴν, καὶ ἀποστέλλει
εἰς τὸ Βουσιναῖον . διδάσκοντες δὲ
οἱ κεῖται, καὶ ἀναγνόντες τὰ γε-
γραμμένα, λήγουσι πρὸς τὸ γε-
γενῆσθαι· ὡς δὲ κατέρηκε ὁ πατήρ
ἔγραψεν, ἵνα σὺ δώμῳ τοῖς ἑβ-
δαίοις τῷ σταυροθῆναι· ἀρέσκει
σοι; λέγει αὐτοῖς ἐκείνος· ἔτοι-
μός εἰμι εἰς πάντ' ὃ ἔγραψεν ὁ κύ-
ριος· οὐκ ἐστὶ πῶς ὁ κατασκευά-
ζων,

ζων,

ζων, ἐγὼ εἶδα χαλῶς αὐτὸν πᾶ-
 λεκῆσαι. εἰ δὲ αἰδιόθεν τις τῶν
 τοῦ γέροντος θεωροῖται, καὶ τῷ
 ὅποιον αὐτοῦ τῶν μαγαλιούτων,
 ἔτ' ἢ πῶλλον ἢ ὅπως θέλουν, καὶ τ'
 γέροντα μὲν τιμῆς μεγίστης ἀπέ-
 λυσαν. ἐπὶ δὲ καὶ ἐπὶ κτ' κρημνῶν
 ἐπερχομένων ἔτι αἰθῶν Σάρρα.
 κλυῶν πῶς τίποις ἐκείνοις, καὶ μὴ
 διωκομένων καθίσταναι ἐν ταῖς σπη-
 लाῖς τῶν ὁσίων πατέρων, ἐκῆ-
 θεο ἡ δὲ ἡ δίοδος τῶν σωματιῶν,
 ἰδοῦσε τὰς μεγάλας κατασκευὰς
 τὰς ἐκῆσται· καὶ καταλαβὼν τα-
 σάχευσα τῆς πατρὸς, ἐμῆκο
 ἐν τῷ οἰκῷ, ἐν ᾧ μικροὶ δι-
 κήριον ἱερὸν τῷ ἁγίῳ Ἀδριανῷ.
 νομίστας μηδὲ ποτὶ ἐκῆν ἀσχε-
 σάδ' ἔθνος ὅτι τὸ δούλευμα καὶ πα-
 τέρων ἐστὶ τὸν τόπον. Τοῦτο δὲ
 ἡγουμένης, ἤρξατο πῶς τῶν πτω-
 χῶν πρὸς πᾶσι ματι, οὗς καὶ εἰς τὸ
 εἰκῆον δῶπνον ἐκάλει ὁ Κίριος,
 προσέειπε τὰς πατρίδας καὶ τὴν σωμα-
 τικήν· ὁ δὲ ἀπὸ ἀρχαῖς δι-
 μένος ἐπ' αὐτοῖς, εἰδὼς τὸ πόσις,
 καὶ τὴν καὶ σωματικὴν αὐτῶν τ'
 σωματικὴν ἐπερχομένην. καὶ
 μικρὸν δὲ προσέειπεν τοῦ γέροντος
 σωματικῶς μίχρη τῶν δούλων,
 καὶ πλείους, καὶ μοιραστέον τοῦ
 σωματικῶτος ὁ πόσις ἐχέμετο·
 πλείους μὲν ὅπου διδρασκόντων τὸ
 δρασκὸν τῶν καλῶν, καὶ τὸ σκλη-
 ρὸν τῆς διαίτης, ὅσοι τῶν πλα-
 τῶν

Crucē conficiat, ego satis peri-
 tus sum eius fabricandæ. Illi
 promptum senis animum re-
 ueriti, ac mittentis generosi-
 tatem, & miserum illum absol-
 uerunt, & senem summo cum
 honore dimiserūt. Impiis por-
 ro Sarracenis loca illa inuadē-
 tibus itatis vicibus, sancti Pa-
 tres in spelunca confidere nō
 poterant; illac enim iter pate-
 bat exercitui. Visum ergo est
 magno patri locum deferere.
 Quare profectus in adiacentes
 patriæ sedes mansit in sui iuris
 loco, in quo posita erat sancti
 Adriani ædícula; ratus eo nun-
 quā persuasuros infideles pro-
 pter difficultatem ac distantiam
 loci. Quod ubi factum, coepe-
 runt quidam spiritu pauperes
 ex eorum numero, quos Do-
 minus ad cenā vocabat, con-
 uenire ad Patrem, & rogare vt
 reciperentur in cōtubernium.
 Ille verò misericordia permo-
 tus suscipiebat, & salutem corpo-
 rī animarūq. cōsulebat. & fa-
 ctū est decursu tēporis, vt fra-
 tres iā essent ad duodecim, vel
 etiā plures; & locus Deo iuuā-
 te euaserit monasteriū. Enim-
 uerò fugiebāt plurimi opero-
 sam regulam, & spinosam vitę
 rationem, quotquot spatiosam
 1 viam

Luc. 14.

viam præferebāt angustæ , tolerantibus eā Dei amantibus viris, & perferentibus omnia , propter regnū cælorum. Erant porro duo quidā germani fratres vicinum incolentes locū , qui tum spiritus maligni stimulis agitari, tum invidiæ facibus, cœperunt obloqui sancto viro , & quavis occasione detrahere, seductorem vocantes & magum , hypocritam , & mendacē, & quicquid aliud suggerebat improbitas. Hæc beatus vir cum audisset, conabatur omni studio liuorē extinguere, & cordibus eorum mederi: quod etiam non multo post assecutus est .

Cū enim illi calumnijs impeterent , & maledictis vehementer lacerarent, ipse contra laudibus cumulare, & commendare multum apud omnes, vt sanctos viros. Cū verò illi rursus arrepta occasione modica, vel iumento transiliente fines claustrī, vel stipulam vento inferente, contra sanctum egrederentur sexcenta effundentes conuicia , & impudenter contumelijs pugnarent, tunc Pater præcipiebat fratribus, ne quisquam illis quippiā responderet ; & Dauidem in-

ore

τῶν οὐδὲν τῆς σενῆς πορευόμενον· ὅτι διὰ φιλοθεῶν ἰγχαρπευόμενον, καὶ πάντα ὑποφειντὸν διὰ τῶν ὁυρανῶν βασιλείαν. ἦσαν οὖν δύο ἀδελφοὶ ὁμαίμονες πλησίον ἐκείνῃ καὶ θυμῶν, οἵτινες ὑπὸ τῆς πονηροῦ πειρασζόμενοι, καὶ τῶν φθόνῳ βαλλόμενοι, ἤρξαντο καταλαλῆναι τῷ δικαίῳ, καὶ ἐν παντὶ αὐτὸν διασύρειν, πλάνοντες ὅτι λέγοντες καὶ μάχην, ὑποκατελάττει καὶ ψεύδονται, καὶ ἢ πᾶν ἄλλο ἔπικειν ἢ κακία. ταῦτα δὲ ὁ μακάριος ἀκούσας, ἠγωνίζετο παρῶντο ὁπίσθεν τῶν φθόνων αὐτῶν κατασβέσαι, καὶ ὑποφειντὸν αὐτῶν τὰς καρδίας, ὃ καὶ πεποίηκε μετ' ὀλίγον .

Εκείνων γὰρ διαβαλλόντων καὶ σφόδρα χακολογούντων, ἔτος πρὸ ἐναντίον οὐκ ἐπαύετο ὁ φημι, καὶ ἐπαίνοις πολλοὺς ποιεῖ αὐτῶν ἀναγγέλλων εἰς πάντας ὡς ἐπὶ ἀγίων . ἦν δὲ πάλιν ἐκεῖνοι μικρὰς πνοῆς ἀφορμῆς ἐπιχαρμαίνοντες, καὶ κτήνοισι διαβαίοντες τὸ κλῆσμα, ἢ φρυγανῶν τῶν ἀρρύνοντων ὑπὸ ἀνέμου, ὅτε ἐρχόμενοι ἀπὸ τοῦ δικαίου μελείας λοιδορίας ἐλάλουν, αἰσχυρῶς μαχόμενοι καὶ ὑβρίζοντες . ὁ δὲ πατὴρ διαγγέλλας τοῖς ἀδελφοῖς μηδὲν μηδὲν αὐτοῖς αὐτὰ πολεμεῖν, αἶψαν ἐν τῷ σώματι αὐτῶν τὸ Δαβὶδ ὑπαλάσσει .

χαρῆ· καὶ αἱνοῖ αὐτὸν θωπεύοντες, κεχυμένους ἔλεγον· βλήπης τὴν ὑποκριτὴν; ἑαυτὸν ποιεῖ εἶπον, καὶ ἡμᾶς δαίμονας. οὐ χαλῶς ἐλέγχοντο, ὅτι ὁ δὲ βέλους σε ἐνταῦθα ἤγαγον, ἵνα κατ' ἡμῶν μαχόμεθα; ὁ δὲ ἀκούων ἐκ ἀπεκρίνετο· ἀλλὰ τῆς ἐσπερας καταλαβούσης, ἔπειτ' ἡπαύειν ἡμέρα, ἡνίκα ἐθαύρη ὅτι εἰσῆλθον τῶ γόστῳ, ἀπερχόμενος πρὸς αὐτοὺς ἐποίει αὐτοῖς μετάνοιαν αἰτιώμενος τὴν συγχέρησιν. Εἶτα συνεδιόμηντο αὐτοὶ καὶ συναγαλλόμενος, τῇ καλῇ συνήθει αὐτῶν ἐθεράπευε τὰς καρδίας αὐτῶν, καὶ ὑπέσχετο μὴ χαρᾶς εἰς τὸ καλλίστον αὐτῶν.

Μετὰ δὲ χρόνον ἱκανὸν τῇ δουρίᾳ ὁ μεζότερος ἀδελφός, ἐν ταῖς χερσὶ τῆ ἀγίας πατρὸς κατέλιπε· ἔπειτα ἐπέκρητο καὶ τὸ ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς αὐτὰ ὁμοκρόμησε κατὰ τὸ βούλημα τοῦ Θεοῦ. Μία δὲ τῶν ἡμερῶν ἐλήλυθο ὁ υἱὸς τῆ ἀββᾶ Γεωργίου ἐν τῇ μοναστείᾳ, φέρον μὲν αὐτοῦ βόας ἑπτὰ ὡς δὲ πάντας μεγάλας καὶ μεγάλαις. καλῆς δὲ ὁ μέγας τὴν γέροντα λίχ' αὐτῶν· πῶς ἔλας ὡς τοὺς βόας τῆς τοῦ; ὁ δὲ δῆτας τὰς χεῖρας ὡς ὅτι ἀρχόντων, ἀπεκρίνετο μετὰ φόβου· τιμώτατε πατέρ, ἐπεὶ δὲ κοπιῶσιν οἱ ἀδελφοί, ἵνα ἐργάζονται

τῶν

ore habens abibat. At illi videntes magno clamore dicere: Vides hypocritam? se ipsum sanctum, & nos æstimat dæmones. Nonne bene dicebamus, à diabolo te huc adductum, ut pugnam quotidianie conseramus? Ille verò audiens nil respondebat, sed vesperi, aut etiā postridie, postquā eos ad prandium vidisset ingressos, accedebat, procumbensq. petebat veniam. Tum verò conuescens, communic. læticia perfruens, egregia sua prudentia corda eorum deliniebat, & cum gaudio suam in cellam reuertebatur.

Post aliquātū tēporis natu maior frater moriens, omnia quæ possidebat, sancto Patri legavit, & fratrem cōmendatū reliquit: & ipse secundū Dei voluntatē disposuit omnia.

Quadam porro die venit in monasteriū fili⁹ Abbatis Georgij tres secū afferēs vaccas valde pulchras & magnas. Accersuit ergo magnus Pater senē, & ait. Cur halce vaccas huc attulisti? Ille verò colligās sibi manus, ut corā Principibus fieri solet, cū timore respondit: Plurimum venerande Pater, quoniam fratres laborant ad

I 2 com-

comparandum panem quotidianū, commodum erit, si per te licebit, eas habere ad labores modice subleuandos. & magnus Pater; Non his, inquit indigent fratres; imò conducit eis, vt laborent. Vade igitur, maῖα, & dilargire pauperibus. Statim vt senex audiuit, nulla interposita mora, sublati manicis brachia nudauit, & arrepto gladio ad cædēdas ibat vaccas: & impleſſet præceptum, nisi pater velocius acclamando manum detinuiſſet. Cognita ergo Pater in eius animo Abrahamica virtute; Ne occidas, inquit; quia parū utilitatis erit. Sed duas quidē demus egentioribus & numerosioribus monasterijs, tertiā vero cū vicinis iungentes necessitatem nostrā subleuemus. Nam quod supra indigentia est, ad auariciam pertinet. Cū ergo factum esset, vt pater iuſſerat, magnam frumenti copiā anno illo collegerūt: & omnes Deo gloriam dabant.

Cum aliquando tres fratres in molendinum iſſent cum tribus iumentis onustis, redirētq. postero è mola, iamquē prope monasterium eſſent, viſo accēſo in via rogo, dixerunt: In

τὸν ἐπίσκοπον ἄρτον, καλὸν ὅστιν εἰ καλὸν εἴη, ἵνα ἔχωσι ταῦτα βραχύ τι ὠφθαλμοῦσι. λέγει οὐδὲν πρὸς αὐτὸν ὁ πατήρ. ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐκτείνεται οἱ ἀδελφοί· καλλὸν δὲ συμφέρει αὐτοῖς, ἵνα κοπιῶσι. ἀλλ' ἀπλῶς σφάζον, καὶ ἐξέσθης αὐτοῖς τοῖς πτωχοῖς. δίδως δὲ ὁ γέρον ἀκούσας, καὶ μὴδὲ πρὸς ὄραν μελλήσας, ἀνέκρυβώσατο τὰς χεῖρας, καὶ τῆς μαχαίρας δραξάμενος ὤρμησεν τὴν πέλεκυν τὸ κηρύσσον. καὶ ἐπλήρωσεν αὐτὸν δίδως, εἰ μὴ ταχέως φωνήσας ὁ ὅσος τὴν χεῖρα ἐκώλυσεν. Τότε γοῶν ὁ πατήρ τὸ ἀβραμαῖον τῆς ψυχῆς αὐτοῦ· μὴ φοβήσῃς αὐτὰ ἔφη, ἐπεὶ δὴ ὀλίγον ὄργηος γίνεται· ἀλλὰ τὰ μὲν δύο δώσωμεν ὅτι τὰ ἐνδοῦ μοναστήρια καὶ πληθυννότερα, τὸ δὲ ἕτερον μίξας μετὰ τῇ χητόνῃ ἡμῶν, τὴν χεῖρα ἡμῶν ἐργασώμεθα· ὅτι πάντ' ὅσον τὴν χεῖρα πλεονεξία ὅτι. ποιῶσάντες οὐδὲν ὡς ὁ πατήρ διατάξατο, ἐπείσωσεν τὸν ἑαυτοῦ ἐκείνῳ αὐτοῖς πολλὰ, καὶ πάντα ἐδέξαζον τὸν Θεόν.

Ποῖς δὲ βίωσιν ἀδελφῶν ἐκ τῶν μοναστηρίων ἐν τῇ μέλει ἀπὸ τῶν καὶ βίωσιν ζῶων πτωχολογῶν, καὶ τὸ ἀλλοτρίῳ τῇ ἐπαύρειον ὑποστροφῶν, καὶ ὅτι τῇ μοιρῇ ἐκ μέρων, ὅρῃσιν ἐν τῇ ὁδῷ πυρὰ καὶ

κακομύλου καὶ λείπει· ἄρτι ἐν τῷ
 μοναστηρίῳ ηἰσέσκηπεν ποιήσασθαι
 ὧδε ἄρτον καὶ φάρμακον, μήποτε
 τῆς ἡσυχίας ἀποχθόντες καὶ ἡμῶς
 μετ' αὐτῶν ηἰσέσωμεν. καὶ ἔπος
 ἐπίσταν, καὶ οὕτως ἐβλάσαντο.
 Γνοὺς δὲ ὁ πατὴρ τὴν ἀνόμιον τὰ
 ποιεῖ αὐτῶν, ἀκλήσας ἐπομάσαι
 τὰς κατὰ λαίτῃ, ἵνα φησὶ τῷ ἀ-
 δελφῶν φθασάντων ὅπου τοῦ μύ-
 λου γυμνάσθαι ἄρτου. ὁ δὲ οὕτως
 οὐδ' ἐκείνων ἤδυντο, καὶ πάλιν
 μετ' αὐτοὺς παρὸς τὴν ἀδελφάν γυ-
 μνάσων, μετὰ τὸ τῆς φατρίης
 ὁρῶσθαι, καλῶς αὐτοῖς ὁ πα-
 τὴρ καὶ μύσας, καὶ λίγη αὐτοῖς·
 ὅσα π' ὑποκούετε τῷ διαβόλῳ
 συμβεβλήσται ὑμῖν ποιῆσαι καὶ
 τίμω ὅσον ἄρτους καὶ φάρμακα· μὴ με-
 κρῶν τῆς μονῆς ἐπιτρεῖται· ἡ δὲ
 λοι μὲν ὑπαρχέτε, ἵνα ὅσα τ' ἐμὸν
 φόβον λαθρεῖ ἐδύντε· ὑμῶς ἀ-
 δελφοί με εἰσέτε, καὶ ὁ ἄρτος ὑμέτερος
 κόπος ὅστις, καὶ ἐδύν ὅστις ὁ βιά-
 ζων ὑμᾶς ὡς τὴν πειρασίαν
 ὑμῶν. τοῦτο τοῦτον γινώσκοντες
 μηδέποτε τι ὡς κακὸν ποιή-
 σθε. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐβαλον
 μετάνοιαν, καὶ ἐπὶ γάλακτος τοῦ
 λουτοῦ διαβόησαντες.

Ἄλλοτε πάλιν τοῦ μεγάλου
 πατρὸς ἐν τῇ μονῇ μὴ ὑπαρχον-
 τος ἐλήλυθ' πρὸς παρδένος πει-
 τυχῶν αὐτῷ βελομένη, μὴ εἰδὴ
 ὅτι περιεργάζεται μάλλον ἀσπίδι,
 ἡ ἡνωται.

monasterio nunc ieiunatur. Conficiamus hic panē, & co-
 medamus; ne si ieiuni illuc
 peruenerimus, & nos cum illis
 ieiunemus. feceruntq. vti deli-
 berauerāt. Cognouit hoc spi-
 ritu Pater, & præcepit cellæ
 præfecto, vt mensam appone-
 ret, quò fratribus, inquit, ve-
 niētibus pane vescamur. è ve-
 stigio venerunt illi, iterumque
 cum Patre & fratribus cibum
 sumpserunt. Ergo è mensa sur-
 gentes vocat seorsum Pater,
 & ait: Quare præbuitis aurē
 diabolo cōsiliū danti, vt per
 viam conficeretis panem, &
 vesceremini? Numquid à mo-
 nasterio longè eratis? aut serui
 mei estis, vt quia me timetis
 clam comedatis? Vos fratres
 mei estis, & panis vester est la-
 bor, nec est qui præter volun-
 tatem vos adigat. Hoc igitur
 scientes, nihil vnquam com-
 mittatis, per quod regula frā-
 gatur. Quod illi audiētes pro-
 strauerunt se, promiseruntq.
 in posterum vitam se emen-
 daturus.

Alio tēpore cum Pater ab-
 esset, virgo quædam venit in
 monasterium, vt eum alloque-
 retur: nec sciebat, malle illum
 aspidis commercium, quam
 mu-

mulieris sermonem . & cum fratres omnes quietè in cellis morarentur , & neminem illa vidisset in ecclesia , ingressa est , & orauit . Vt ergo fratres egressam viderunt , conquesti de illa sunt , quod præter consuetudinem fecisset . Et illa ubi rescivit Patrem abesse , confestim abiit . Reuersus magnus Pater post dies quatuor , cœpit fratres qui ad consalutandum conuenerant , increpare ac dicere : Tales vos estis monachi , quos vna mulier adueniens eluserit , & vestram ecclesiam factore oppleuerit ? Profecto digni estis , qui graui poena mulctemini . Illi vero stupentes miraculum , procubuerunt , & veniam petierunt . At verò beatus reuera Georgius egregijs iuxta Dei legem editis operibus , & probatus illi propter abstinentiam & asperum vitæ institutum , necnon obedientiam nihil dijudicantem , & summā humilitatem , & suæ voluntatis abnegationem , quod est & vocatur martyriū ; migravit ad Dominum , præmia recepturus , propter quæ sustinuit omnia . Super hoc magnus Pater egit Deo gratias , pro certo habens , se primicias

ἡ γυναικὶ ὁμολῆσαι . τῇ δὲ ἀδελφῶν εἰς τὰ καλλία ἡσυχάζοντων , ἰδούσα αὐτὴ τὴν ἐκκλησίαν μαμονωμένην , ἐπῆλθε καὶ ἠύχατο . ἰδὼν τις δὲ αὐτῶν οἱ ἀδελφοὶ ἐξηλυθῆσαν , ἐλόγυσαν κατ' αὐτῆς ὡς ὧσα συνήθως ποιήσας . ἡ δὲ μαρτυροῦσα ὅτι ὁ πατὴρ ἐκ τῆς ἐκείνης , ἀπῆλθε ὡς δίδως . καταλαβὼν οὖν ὁ μέγας πατὴρ τὰ τέσσαρα ἡμέρας , καὶ τῇ ἀδελφῶν εἰς περισκοπίαν αὐτῇ συνελθόντων , ἤρξατο αὐτοῖς ἐπιμύμησαι , καὶ λέγων τοῖς τοῖς μοναχοῖς ἐστὶ ὑμεῖς , ὅτι μία γυνὴ ἤγαγον κατηπάτησεν ὑμᾶς , καὶ συνώζησεν τὴν ἐκκλησίαν ὑμῶν ; ὁπότες μεγάλῃ ἐπιτημίᾳ ἐστὶ ἀξιοί . οἱ δὲ καταπλαγῆντες ὅτι τὸ θαύματι , ἔβλαστον ματαίους , καὶ συγχώρησιν ἐξητήσατο . Ὁ τοίνυν μακάριος ἀληθὺς Γεώργιος μεγάλως κατὰ Θεὸν πολιτεύσας , καὶ διατήσας αὐτῷ ἔντι ἐκκαταίᾳ , καὶ κακουρίᾳ , καὶ ὑπακοῇ ἀδιαλείπτῃ , καὶ ἀπρόφραστον μέγιστην , καὶ τῇ κοπῇ τῆ οἰκίου θρησκείας , ὅπως ἐκδύσειον ἐξέτι καὶ λέγεται , ὡς Κύριον ἀπαδήμωσεν , ὁποληφόμηνος τὰ δὲ ἀπαντὰ ὑπέμνητο . ὅτι τοῦτο μαγάλως τῷ Θεῷ ἡσυχάζειν πληροπορηθεὶς , ὅτι ἀληθῶς δοκιμὸν γινώσκοντα καὶ ἀγαθαίρεμα δόξαστικτον καρπὸν αὐτῇ τῷ Χει.

Χειρὶ περιπαράγο. αὐτὸς δὲ
 ἀνέλαψεντα ἔχον ἐν τῇ ψυχῇ
 τὰ τοῦ ἀγίου διαγγελίας ἐντάλ-
 ματα· καὶ τοῖς ὁμοῖς δὲ μὴ κλη-
 θήτε ῥαββί, μηδὲ κληθῆτε κα-
 θημεταί· οὐδέποτε κατεδέξατο
 ἀκούσαι οὐδὲ ποτε ὄνομα δόξης
 ἐκπολῆσαι ἔχον· ἀλλ' αἰτὸ φε-
 ρημα πάντων κατόπιστον ἔχον,
 ὡς ἵνα τὰν ἐξατάων ἀδελφῶν ἐ-
 αὐτὸν ὑπογίγῃτο. διὸ καὶ τῷ τέ-
 κνων τῆς ἐρήμης πληθυσμύων,
 καὶ καθ' ἡμέραν ὑπ' αὐτῆ πνέου-
 μακῶς θηρουμένων, καὶ διαγ-
 λικῶς ποιμανομένων, ἐπὶ τῷ τῷ
 τῆς ἡγεμονίας ὄνομα πάσας τὰς
 ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἐνεχέει-
 ζεν· ὡν ἅς ὑπῆρξε καὶ πρῶτος ὁ
 παμμακάριστος καὶ τεισόσις Πέ-
 κλος, αἷρε τῆς ἐκκλησίας πα-
 δόσιως σφόδρα πεπρωμένους,
 βιβλίων τῶν ἔξωθεν καὶ τῶν
 ἡμετέρων, ἐδιδάσκων τε καὶ τῶν
 ὕστερον ἐκπαιδευτῶν κιβώτιον τῶν
 εἰκόνων καρδίας ἀποτελέσας. ὅς
 τις ἐλέγητο περὶ τοῦ μονάσαι ἐπ
 νείας ὡν, ἐν τῷ κατὰ τὴν γαίαν,
 τοιαύτῳ ἐργασίᾳ τῶν ἐργασίῳ·
 καθ' ἡμέραν νηστῶν ἕως ἑσπεί-
 ρας, καὶ τῇ ἀναγνώσει χολαζών,
 ἀπὸ γυμνάσιον τῶν ἐκκλησιῶν καὶ
 ἡδυνόντων βερεμάτων τε καὶ πο-
 μάτων, περιπαράγο ἀφ' ἑσπείρας
 ἕως

mitias suas obtulisse Christo,
 egregium suae agricolationis
 fructum, & oblationem acce-
 ptissimam. Ipse vero indelebili-
 lia gerens animo Sancti Euan-
 gelij præcepta : & illud : Vos
 autē nolite vocari Rabbi, nec
 vocemini magistri: numquam
 passus est vocari quouis nomi-
 ne, quod opinionē gloriæ præ-
 ferret : Sed infra omnes hy-
 millimē de se sentiens, vnum
 se de minimis fratribus habe-
 bat. Quapropter crescente
 numero filiorum eremi, & na-
 scentibus quotidie spiritualiter
 ex ipso qui evangelica vive-
 rent regula, titulum Hegumeni
 toto vitæ suæ tēpore alteri
 tribuebat: quorum vnus & pri-
 mus extitit beatissimus & san-
 ctissimus Proclus, vir huma-
 nioribus litteris apprimē eru-
 ditus, & qui suum cor fecerat
 sacrorum & profanorū libro-
 rum arcam; & tam eorum quæ
 nunquam diuulgata, quæ quæ
 postea in lucē edita sunt. Nar-
 rabant autem, illum antequā
 monachus esset, in eo se iuue-
 nem exercuisse, vt quotidie
 ad vespēram vsque ieiunaret,
 & in lectione totus esset, & ab-
 stineret cibo & potu, qui ardo-

Matth. 23.

8.

pus

is voluptatisque fomes esset : à vespera ad matutinum tem-

pus cunctas peragraret Civitatis ecclesias totum recitando psalterium; & ad ianuam cuiusque ecclesiæ tot profundis incurvationibus se inflecteret, quot ipse sibi præstituit, se sciebat: nam occulta eius opera nulli patebant.

Hic monasticum ingressus stadium, sigilloque instituti ad virtutem ferentis à sancto Patre nostro Nilo insignitus, tanta abstinentia, tantaque vitæ asperitate usus est, ut membra sua, quæ sunt super terram mortificauerit, & molestissimis morbis afflictus fuerit usque ad ultimum vitæ spiritum. Verum res ab eo gestas, quæ integræ historiæ utilitatis plenæ potest esse materies, relinquamus illi, quæ nihil latet, & pro labore suo quemque remunerat, & ad magni Patris narrationem redeamus.

Per id tēpus Rossano post vehemētissimos multorū dierum ac noctiū imbres magno terræ motu quassato, & superiori eius parte, hoc est edibus & templis, collapsa in inferiorem, ita ut domos & ecclesias obruerit, excepta episcopali ecclesia ob reuerentiam sanctæ Irenes; admirandum erat

& hor-

τως ὄρθρου πάσας τὰς ἐκκλησίας τῷ κράτει πληρῶν τὸ ψαλτήριον, καὶ καθ' ἑκάστην θύραν αὐτῶν ποιεῖ μετανοίας, ὅσας ἑαυτῷ ἐκείνος τυπώσας ἐξηνώσκει. εὐδὲς γὰρ τῷ ἐν κρυπτῇ ἐργασίᾳ αὐτοῦ ἡπίστατο.

Οὗτος τοίνυν εἰσελθεὶς εἰς τὸ μοναδικὸν εὐαγγέλιον, καὶ ὑπὸ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμεῶν Νείλου τῆς ἐναρέτης πολιτείας τῷ σφραγιστῇ ἐνσημασθεὶς, τοσαύτη ἐγκρατεία τὴν καὶ ἀσκήσιν ἑαυτοῦ καθευπνέβαλεν, ὥστε νεκρῶσαι αὐτῷ τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀθανάτως περᾶν θεωρησαλαῦσαι μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς ἐσχάτης ἀναπνοῆς. ἀλλὰ τὰ μὲν ἐκείνῳ ἱκανὰ ὄντα ἴδιαν συγγραφὴν ὠφελείας μεστὴν ἐκτελέσας, πρὸς τὰ πάντα ἐπιστάμενός τε καὶ πᾶσι διποδιδυμῇ κατὰ τὸ ἴδιον κόπον Θεῷ ἀναθήστωμεν ἡμῖς δὲ ἐπὶ τῷ τοῦ μεγάλου πατρὸς δειγμάτων ἀνακρίνωμεν.

Εἰν πρὸς καὶ ἡμεῖς ἐκείνῳ σέσμῳ μεγάλου καταλαβόντος τὸ Ῥουσιάνον μετα πολλῶν νυξημίων ὁμβροκλυσίας, καὶ τοῦ αἰωτέρου μέρους ἰσχυροτάτου σεισμοῦ καὶ ἀκρωτείου, καὶ ἐπὶ λατῆρος τοῦ κατ' ὅσον, καλεῖται τὸς τὸ εἰκοὺς καὶ ἐκκλησίας, καὶ μὴ ἀφιδέντος εἰμὴ μόνον τῷ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας Εἰρήνης, θαυμαστὴν δὲ καὶ

φο-

φαιβρόν τοῖς ὄρεσιν τὸ γαρονδὲς,
 ἀλλὰ ἐξ ἄλλων φανόμμενα τα
 πάντα. καὶ ἔπειτα αὐτὶ ἐπέσαν. τὸ
 δὲ ὠδυσσεύς, ὅτι ἐν τοῖσιν κα-
 τὰ λυσσῶν φοβερὰ ἢ θηρία ψυ-
 χὴ αὐτὸς ἦν καὶ κτήνους ἀπώλε-
 το. ταῦτα πίνων πολλὰν ἐξη-
 γημάτων περ μακροῖσιν, καὶ ὅτι
 πύλοισι ἐκπλητόμην ἐδοξε αὐ-
 τοῦ μετὰ ταῦτα ἐισελθῆναι καὶ ἰσο-
 ρῆσαι τὰ γαρονδῆ. ὁ δὲ ἔδοξε
 τὸ ὕδωρ αὐτῷ ἦν τοῖς δὲ ὄ-
 ρον γὰρ καὶ τὸ ὄδον δέμας ἀλώ-
 πικος ἔρριμνόν, καὶ τοῦτο τῇ κα-
 φαλῇ αὐτοῦ περιέδρας, τὸ δὲ
 περιβόλαιον ἐν τῇ ῥάβδῳ ὡς
 τὸ ὤμον κρεμάσας, ἔπειτα διήλθεν
 ἅπαν τὸ χάσρον ὑπὸ ἑσθλὸς γυν-
 αϊστὶς. οἱ δὲ παῖδες ἰδόντες
 αὐτὸν ἐν τοιοῦτο χήματι διερχό-
 μενον, ἠκολούθειον αὐτοῦ λιθά-
 ζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες. ὦ σὺ
 βούλγαρε καλόζηρι. καὶ ἔπειτα
 φερέγον αὐτὸν ἀπὸ κάλυσιν, καὶ
 ἄλλοι ἀρμένιν. αὐτὸς δὲ σιω-
 πῶν, περιβλεψάμενος πάντα,
 ἐφίας ἢ δὴ οὐσης ἀπέχεσθαι ἐν τῇ
 μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ ῥίψας δὴ
 πῶς καφαλῇς τὸ δέμας, θίς τὸ
 ὀτελὲς περιβόλαιον ἐπὶ τὸ ὤμον,
 ἠσέχεσθαι καὶ πόθου καὶ κατανύ-
 ξιως περισηπῶσιν τὴν ὑπέρτα-
 τιν οἰκον, τὴν αὐτῇ παλαι-
 γαρον καὶ περσάν. ἰδὼν δὲ αὐ-
 τὸν ὁ περσμενέας, ὅς ἤγγετο

Κα-

& horribile vidētibz specta-
 culum; cum mutata esset ubi-
 que resū facies, & alia se ocu-
 lis pro alijs offerrent. & quod
 stuporē mouebat, in tam hor-
 rendo diluvio nullus homo,
 nullum iumentum perierat.

Cum hæc multos narrātes
 B. Pater audiret. & obstupe-
 sceret, visum illi est postmodū
 ingredi, & contueri quod con-
 tingerat. ingressus autem est ad
 hunc modum. Proiectam in-
 via pellem vulpinam inuenit;
 capitique circumligauit; palliū
 vero baculo iniectum gerebat
 humero. ita totum pertransijt
 oppidū omnibus incognitus.
 Videntes autem pueri hoc ha-
 bitu euntē, sequebantur. lapil-
 lis petentes, dicētesque: Heus
 Bulgare Calogere; alij Fran-
 cum; alij vocabant Armeniū.
 Ille verò tacitus cum omnia
 perspexisset, ad vesperam
 contulit se in maiorem eccle-
 siam; & abiecta pelle de ca-
 pite, vilique pallio humeris
 imposito, subit magno cum
 deuotionis & compunctionis
 affectu, vt adoraret Virginem
 omni puritate sublimiorem;
 cuius ille ductu & patrocinio
 vivebat. Cum vero Præfatus
 custodix templi vidisset eum,

Κ

Ca-

Canifcas nomine, quo is olim præceptore vſus fuerat, & quidam alij ſacerdotes, & magnū Patrem agnouiffent, acceſſerunt & ad pedes eius prouoluti ſunt, admirantes de inſolito eius aduentu. ille verò ſalutaria cunctis monita dedit, magnāq. vtilitate impertita, dimiſit, manſitq. in eccleſia cum ſuo præceptore; & conſilium dabat vt vale diceret ſeculo, & ſalutem animæ quæreret. Vixerat enim is in perpetuo cælibatu, non gula, aut ventri, aut mollitiæ deditus; ſed auaritiæ morbo adeo implicatus, vt videretur muſcæ ſimilis aranearum telis irretitæ. Vnde etiam Pater hac eſt in eum vſus parabola. Qui vētris, inquit, neceſſitate premuntur, eſt cur ſe miniſterijs & laboribus exerceat: tu verò cum hac neceſſitate liber ſis, qd fruſtra ſedes, & colligis tibi quæ in ſtercus abeūt, & eorū repleris graueolentia? Reſpondit ille: Multi ſanè ſumus, Reuerēde Pater, qui vitæ tuæ inſtitutū beatū predicamus; & ſæpe conſiliū inijmus exeūdi ad pietatē tuam; ſed quia non fert nobis animus abſtinere vino, deterriti ab hoc ſumus.

Et

Καίſοκαῖ, διδάſκαλος αὐτῷ χρηματίſας ποτὲ, καὶ ἄλλοι τῶν ἱερέων ἦντες, καὶ ἐπιθρόνιτες ὅτι ὁ μέγας πατήρ ἦεν; ἤλθον καὶ πρὸς αὐτὸν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, ἔκκοιζόμενοι ἐπὶ τῇ ᾠδῇ αὐτοῦ παρυσία αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ πᾶσι τὰ συμφέροντα πρὸς αὐτοὺς, καὶ μεγάλως ὠφελήſας καὶ ὑπολύſας αὐτοῖς, παρέμεινε ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μετὰ τῷ αὐτοῦ διδάſκαλῳ, συμβουλῶν αὐτοῖς ἐκβῆναι ἀπὸ τῶ νόσου, καὶ ὁδοῦται τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. λέγει γάρ, μὴ τίποτε γυναικὶ σὺν δίδῃς, μὴ δὲ γαστριμαργίᾳ ἢ βλακῇ κατὰ διδουλωμένος, τῇ δὲ φιλαργυρίᾳ τοσοῦτον ἐπιρρεῖς συμπεπλημένος, ὅσον καὶ μᾶλλον ἀπὸ χρημάτων παρῆναι. διὸ καὶ ὁ πατήρ τὴν ᾠδὴν αὐτοῦ ταῦτο πρὸς αὐτὸν εἶρηκε· ὅτι οἱ μὲν τῇ τῷ γαστροῦ αἰαγῇ ἐκκοιζόμενοι χρεῖα, διόλογος τῇ ὑπηρεσίᾳ πρὸς σκαρτεροῦσι· σὺ δὲ ταῦτο ἐκπύεις τὴν γλάνων, ἢ καὶ μᾶλλον ᾠδῇ καὶ ἡσυχίᾳ τοῖς ἐκπορνεύουσιν, καὶ τῇς ἐκείνων δυſταθείας μεταλαμβάνεις; ἐπιτούτως ἀπικέσθαι ἐκείνος· ὅντως ἡμεῖς πάτερ, πολλοὶ ἴσμεν οἱ μακαρίζοντες σὺ τὴν πολιτείαν καὶ πολλὰ κίς ἐβλησάμεθα τῷ ἐξῆσθαι πρὸς τὴν σὴν ἀγωνοσύνην, ἀλλὰ ὅτι τὸ μὴ δύνασθαι ἡμᾶς αἰὶν οἷν βιώσκειν, ἡλιθιάσας τοῦτο πρὸς ἡμᾶς.

λίγῃ

λίχθ' ἀπὸ τοῦ μέγατος· διὗτε καὶ
ποιήσατε ὑμῖν αὐτοῖς κακοὺς λόγους
συγκληδισμένους, καὶ γαμή-
σατες αὐτοῖς οἴνου ἀντλήσατε
αἰνῶας καὶ πίετε. τοῦ δὲ πάλιν
προσασσζομένη προσφάσας ἐν ἀ-
μύρταις, καὶ τῆς ὡδαινίστως μὴ
αἰετομένη· ἐντυχὼν λίαν· ἀναστὰς
ὁ μέγατος ἐξῆλθε, καὶ ὑποχώρησε
τῶν ἐκείνου, ἐπαὼν πρὸς τὸν φι-
λάργυρον ἐκείνον ἐν ῥῆμα· ὅτι οἱ
μοι διδάσκαλε, τότε μετάνοήσας,
ὅταν οὐκ ὠφελήσῃ. ὀλίγη τίνυν
καρὴ διήδυντος, καὶ τὰ ὅσους πα-
τρὸς ἐν τῇ μοναστείῳ τοῖς ὀρθρι-
οῖς ὕμνοις ἐπιτηγνύσας, πόνος
κατίσχει αὐτὸν ἐξαίφνης ἀφόρη-
τος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτὸν
τὴν λήττωσαι διαποθέσθαι, ἐξῆλ-
θῆν. καὶ ῥηψαίαν περὶ ἐν τῇ σκιμ-
πιδίῳ, καὶ ἔπειτα ὑποτίξεν ταῖς ἀλ-
γηδόναις. Ἐπὶ τότε οὗτος ἰδοὺ ὁ αἰε-
τὸς ἐκείνος ὁ Κανισκὴ ἐσπύλθη
δρομαῖος, εἰσὲν ἐπιστολῶν ἐξ αὐ-
τοῦ πρὸς τὸν πατέρα τοιαύτων·
Διὺς πατὴρ ἄγε, ὡδάλαβι ὁ
πολύ πλῆστον, ὃν ἀκρίβως σιμῆ-
ξα πρὸς ἀπόλησιν τῆς ψυχῆς
μου, μή πως ὁ δόξολος αὐτὸν
καταρπάξας ἄμοιρὸν με ποιήσῃ
κέρδιος τοῦ ἐξ αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ
λοιπὸν διαποθήσκω, καὶ μετὰ τὸ
ἐκείνου ἐσπύλγεται δικαστήριον.

Ταῦτα ἀναγνούς ὁ πατήρ, ἡ
βούλητο ἀπελθεῖν πρὸς αὐτὸν,

τοῖς

Et magnus Pater; Venite, in-
quit, facite vobis novas fustas
benè obstructas, & implete
eas vino; haurite iugiter, & bi-
bite. Rursus illo excusante
se excusationibus in peccatis,
& adhortationi non auscul-
tante, surgens multa de
nocte magnus Pater egressus
est, & recelsit inde; hoc tan-
tum auaro dicens: Hei mihi
præceptor, tunc pænitebit te,
cum nihil proderit. Non
multo post matutinos hym-
nos canentem in monasterio
Sanctum Patrem intoleran-
dus repente morbus inuasit,
ut cum absoluerè diuinum
officium non posset, egres-
sus in stratum corrueret, quò
ferre dolores posset. Interim
ecce fratris Caniscæ illius fi-
lius prope ingressus episto-
lam eius ad Patrè attulit hu-
iusmodi. Veni Pater sancte,
sume tibi multā pecuniæ vim,
quam ineptè collegi in perni-
ciem animæ meæ; ne forte illā
diabolus rapiat, & lucrum ex
ea mihi eripiat. Ecce enim iam
mior, & vocat me alterius
vitæ tribunal.

Cum hæc legisset, volebat
quidem Pater ad eum ire, vin-
cente suorum viscerum chari-

K 2 rate;

tate; verum doloribus grauitèr oppressus, à proposito retrahēbatur. Ait ergo latori epistola; Nō opus habet Christus patri tui pecunia. Ipse enim dixit; Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo. Tu verò abi, prospera; viuum quippe ipsum forte amplius nō videbis. Ille cursim reuersus, mortuum reperit, & facultates eius à fisco raptas. At verò B. Pater, vbi tabellarius discessit, & dolores abiēre, admiratione & stupore correptus est, ineffabilem Dei prouidentiam obstupescens; quod volentē se agere quidpiam præter eius voluntatem, & nolentem prohibuit.

Fratribus porro laborem in monte sustinentibus in deuoluendis ambustis arboribus, vt agrum apertum redderent & cultui aptum, vbi cædua sylua erat; dixit Spiritus sanctus famulo suo: Egredere ad operantes in monte; Nam aduersarius vester diabolus circuit quærens quem deuoret. Ille confestim surgens abiit; & per totum illum diem circumiens non destitit à commonendis & excitandis fratribus, vt iugiter orarent, & Iesu Christi

τοῖς οἰκείοις ἀπὸ λαλῶντος νικῶμενος τοῖς δὲ πόνοις θνήσκῃ σιωπῶντος τὸ βαλάντιον ὑπεκκόπητο. λέγει δὲ τῷ ἀποκομιστῇ τῷ γραμματεῖ· οὐ χρῆται ἐγὼ ὁ Χριστὸς τῷ πᾶσι θεῷ χρημέταν· αὐτοὺς γὰρ ἐθήκεν· ἀποδοτε τὰ καίσαρος· καὶ τὰ τῷ θεῷ τῷ θεῷ. σὺ δὲ ἄγε, πορεύου, ἵσως γὰρ ζῶντα αὐτὸν οὐκέτι διασῶ. ὁ δὲ ὑποσπένσας δρομῶνος εὗρεν αὐτὸν τεθνηκότα, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ ὑπὸ τῷ δημῶσι διεσπαρῆστα. ὁ δὲ ὅπως ὠδυνῶς τῇ τῷ ἀποκλειστικῇ ἀναχωρήσει, ὑποχωρήσαντος καὶ τῷ κατήχρητος πόνοι, ἐν ἐκπλήξει καὶ θαύματι κατέστη, ἐξιστάμενος ἐπὶ τῇ τῷ θεῷ ἀφάτῃ περιούια· ὅτι βυβληθέντα αὐτὸν ἀφ᾽ αὐτῆς πᾶσι τὸ αὐτοῦ δέλημα, καὶ ἅπαντα διεκάλυψε.

Τὰν δὲ ἀδελφῶν ἐν τῷ ὄρει ἐργαζομένων, καὶ κυλιόντων τὰ πεκαυμένα δένδρα πρὸς τὸ ἀνοῖξαι καὶ πικρῶς χώρας σποφόρον αὐτῷ ἐνυλόφορον, ἔπει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τῷ οἰκίῳ θρασυποντῇ ἐξῆλθεν ἐν τῷ ὄρει πρὸς τοὺς κοπιῶντας, ἐπεὶ δὲ ὁ ἐχθρὸς ὑμῶν διάβολος περιερχέται ζητῶν, πᾶσα κατὰ πῆ. Ὁ δὲ ἀρχὴν αὐτῶν ἀναστὰς ἐπορεύθη, καὶ πᾶσαν τὴν ἡμέραν ἐκένειν τοὺς ἐπαύσατο περιερχόμενος τοὺς ἀδελφούς πάντας, ὅτι πονοῦμένους τε καὶ ἀειπῶ-

Mat. 23.

1. Pet. 5.

εσθίωνων προσεύχης, καὶ τὰ
 ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀποδιώκον
 τὸ ἀντικείμενον· ἰδὼν οὖν ὁ δῆ-
 βολος τὴν τὴν ἀρχὴν αὐτοφάλας,
 καὶ τὴν ἥν ὑπεκλῶν περιφραξίν,
 περὶ ἄραν δικάτω ῥήτας μίγ-
 στον δειδόν, καὶ ἵνα κυρία φονό-
 τας ἀπὸ τῆς κατασκευῆς. Τι-
 ναὶν δὲ ἀδύχων· περὶ τῆς κυνὸς
 θλιβομένης, ἔφη ὁ μέγας· Κα-
 λῶς ὁ ἀδύχων· προσέταξεν ἡ
 θεία γραφή, αὐτὴν προσεύχεται
 ἡμεῖς, μὴ εἰσελθῇ εἰς πειρα-
 σμοίς· βυβλῆταις γὰρ ὁ δῆβλος
 ἀδύχων ἐπαγαγὴν τὸ θυμὸν αὐ-
 τῆς μὲν εἰς τὴν κυρία ἀπὸ δέξου,
 ἐκάλυπτεν ὑπὸ θανάτου γλῆσ, κα-
 τὰς λέξεις ὁ ψαλμὸς· Περιμυ-
 λῇ ἄγγελος Κυρίου κύκλῳ τῆς
 φρυγῶν αὐτῶν, καὶ ῥύσεται αὐ-
 τοὺς· τοῦτοις τοῖς λόγοις καὶ ῥύποις
 ἐδίδακτο αὐτοὺς ἐν παντὶ καμῶν
 καὶ πῶς προσεύχης, καὶ ἔπειτα
 ἐπιβυβλῆταις τῆς δαιμόνων ἐκτρέ-
 χης· ἵνα δὲ καὶ τῆς τῆς γῆτων προ-
 σωθείας αὐτοὺς ἀπαλάξῃ, καὶ
 παιδείᾳ αὐτοὺς προσημαῖν τὴν
 ὑποκρίνῃ καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς, ἀλ-
 λοπεποίηται καὶ αὐτὸ μνήμης ἀ-
 ξίον· "Εδος ἐν τῇ μακαρίᾳ εἰς
 ἀρετῆς κτηδὴν ἐν ἐκ φύσεως, τὸ
 ἐν παντὶ πνεύματι εἰσὶν ἐπι-
 μίμνηται· ὅθεν πολλάκις ἐν
 εἰσὶν τοῖς λογισμοῖς τὴν τῆς ἡου-
 χίας γλυκύτητα, καὶ τὸ ἐκ κτη-

μο-

nomine depellerent aduersa-
 rium. Videns igitur diabolus
 præfulis vigilantiam, & subdi-
 tos benè vallatos, circiter ho-
 ram decimam prostrauit arbo-
 rem maximam, & canem vnū
 occidit; atque ita confusus
 abiit. Quibusdam verò fratri-
 bus mortē canis mœrentibus,
 dixit magnus Pater:Iure,ὁ fra-
 tres, diuina scriptura præcepit
 vt semper oretur, ne intremus
 in tentationem. Volebat sanè
 diabolus in fratrem vibrare
 suam iram, quam ostendit in
 canem; sed ab Angelo Dei de-
 tentus est, sicut in psalmo ha-
 betur: Immittet Angelus Do-
 mini in circuitu timentium eū,
 & eripiet eos. Huiusmodi ser-
 monibus ac monitis docebat
 eos orare quouis loco & tem-
 pore, atque ita dæmonum in-
 fidias declinare. Vt verò etiā
 rerum terrenarum affectu eos
 purgaret, discerentque ab eo
 vel ipsi vitæ obedientiam præ-
 ponere, aliud quiddam egit
 memoria dignum. Moris erat
 B. Viro non à natura profecti,
 sed virtute acquisiti, se se qua-
 libet in re reprehendere. Qua-
 re secū ipse solitariæ vitæ iua-
 uitatem sæpe cogitans, & quā
 sit omni sollicitudine vacuum.

nihil.

Mat. 26-4.

Psal. 33

nihil possidere; quodque spiritalium certaminū pugil, si cū fratribus sedeat, nullos faciat in virtute progressus; imò vix contingere possit, quin euadat deterior: hæc inquam, omnia secum cogitans, nimis ægrè ferebat esse sibi multos habitationis socios: & vel ipsa cū eis collocutio molesta erat; quòd impedimento esset meditationi mentis, & intus latētis actionis; quam experti soli sunt Deo pleni Patres, Antonius, Arsenius, & Ioannes Calybita. è contrario se offerebat dictum illud Apostoli: Nemo quod suum est, quærat, sed quod multorum, vt salui fiant. Visum ergo est ipsi periculum eorum facere, siquid eis absurdi præciperet: vt si nullo adhibito examine, nulla curiositate mandatū acciperet, esset sibi cum ijs vna viuendū; quod ea ratione possent & illi consequi salutem, & ipse à suo instituto non recedere: si vero contra eueniret, præferenda, esset solitudo. Hanc igitur ob causā die quadā peracto matutino officio, & præsentibus omnibus hunc magnus Pater habuit sermonē. Vineta, Patres, bis auaritiæ tribuitur, eo quod

μεσσηνίας ἀμεινονοι, κὺ ὅπ' ὁ κ' ἐθ' ἡ
 ἰδρος κ' ἄσθ' ἔραν ἀγωνιστὴς εἰς ἀ-
 ρετῶν ἐ θεοκίπης, βία μήτοι γό-
 τοι κ' ὑπερήση· ταῦτα παῖτα ἐ θυ-
 μού μιν εἰς δυχ' ἔρανε σφόδρα τῇ τ'
 πολλῶν συμποικιστῇ, καὶ ἤχ' ἔτο μέ-
 χρι κ' τ' ἀντὶν συνετρίχε, ὡς ἐμ-
 ποδίζούσης ἀντὶν τ' κ' νοῦ διθεω-
 ρίας, κ' τ' ἐνδοθ' ἐ χρυπῆς ἐργα-
 σίας· ἥς μόνον πατέρεσσι οἱ παῖ-
 Ἀντόνιον, κ' Ἀρσένιον, κ' Ἰωάννην
 τ' Ἰ Καλυβίτῳ, τὸς διποφῶν πα-
 τέρων, τοῖς τοῖς λογισμοῖς αἰπ-
 σήγατο τὸ τῷ ὑποσώλου· Μηδὲς τὸ
 ἐαυτῷ ζητεῖται, ἀλλὰ τὸ τῷ πολ-
 λῶν, ἵνα παθεῖσιν· ἰδεξέ τοῖσι αὐ-
 τὰ παθεῖσαι αὐτοῖς ἐν πη ὡδ' α-
 λόγως ἐπιταγῆς θεάγκαπ'· κ' σί-
 μιν ἀδελφεῖς παρ' ἐκδορυπερ' ἰδ-
 νως συγκαταθήσονται, αἰρήσεσθ' ἢ
 συνεικηνῇ, ὡς κ' ἀντὶν ἦτο δυνα-
 μῶν σιθῆναι, καὶ κ' ἔνιν τ' ἰδ' ἰαν
 τάξιν φυλάξαι· εἰ δ' ἐπ' ἰχθύναι τῷ.
 ἰαντόν, τ' αἰαχόρησιν περὶ μῆσσι.
 Διὰ ταῦτ' αὐτῶν οὐκ ἔα ἰαν τ' ἐωθι-
 νῆς ὑμωθίας ἐν μῆ τ' ἐθεόσεως,
 κ' παῖτεν συμπεθεροσώμων, λίγη
 αὐτοῖς ὁ μίγας· Πολλὴς ἀμπαλῶ-
 νας περὶ αἰκάμεν ὡ πατέρες, καὶ
 τοῦτο λογίζεται ἡμῖν ὡς παρ' ἐν-
 ξία, διότι πλέον τῆς χεῖρας ἡμῶν
 ἐκτισσάμεθα. διὲτε κόψωμεν

gen-

εἴ αὐτῶν, καὶ μὴ ἐξ ἑαυτοῦ εἰ μὴ
 μόνον τὸ αὐτάρκεις. ταῦτα εἰπόν,
 καὶ ἰδὼν ὅτι συγκατατίθεται, ἄρας
 τὸν πέλεκυν ὅτι τῶν ὤμων αὐ-
 τοῦ ὤρμησεν ὅτι τὸ κράλλον καὶ
 ἀφ' ὧν ἔτερον μέρος τοῦ ἀμπελῶ-
 νος· ὁμοίως δὲ καὶ αὐτοὶ ἀπαυτίς
 ἠκολούθησαν ὁπίσω αὐτοῦ, ἐν ῥῆ-
 μα καὶ μόνον μὴ ῥήξαντες· καὶ ἐκ-
 εῖπον, ὅτι ὁ αἰθέρας ἐμαίη, ἐκ
 οἷοι ἢ ποιῇ· τοῦτο ποτὶ οὐτε ἐ-
 φάνη οὐτε ἠκούσθη· ἀλλὰ οὐχ ἡς
 γλυκύτης ἤρξαντο κόπιεν ὑπὸ
 πατρὶ ὥς ζήτης ὤρας. τότε γνοὺς
 ὁ πατὴρ τὴν τῆς πικρίας ὑτακὴν
 ἀμυλληθεῖσας τοῖς πάλαι ἰσο-
 ρυμίοις, δίδωκε πρὸ Θεοῦ διζῆσαι
 μηδὲν αὐτῶν πρὸς ἐπιμύσησιν μέγας
 ἐχθρῆς ἀνὰ πνοῆς. Τούτοις οὐκ
 τῆς ἐργασίας ἡμετέρας γαργότος καὶ
 ὥς αὐτοῦ τῆς ἀγίας ὁδοῦ, καὶ ὥς
 τῆς Σικελίας, ἐδ' ἡς ἠδυνήθη κα-
 ταλαβέδω τῆς πρὸς ἡμᾶς τῆς
 ὑπόδοσιν· ἀλλ' ἄλλοι μὲν ἤ-
 γουν, ὅτι οἱ μοναχοὶ ἐμυθώθησαν·
 ἄλλοι δὲ, ὅτι ὁ πατὴρ ἐθυμάθη,
 καὶ ὅτι τοῦτο ἐποίησεν τοῦτο· καὶ
 ἄλλοι, ὅτι πολλὰ ὄντα καμῶν ἐκ-
 ἔχουσιν. καὶ τοῦτο ἐβλαμῶν, ὁ-
 παρὰ οὐδὲ αὐτοὶ οἱ συγκόψαντες.
 ἠδ' ὡς ὅτι ἐκοίται, ἐμὴ οἷς ἠ-
 βελήθη ὁ μέγας πατὴρ ὑπακα-
 λύψαι.

Ποτὶ τῆς ἀγίας πέμπτῃς τοῦ
 πάχα καταλαβούσης, ὡς ἡμέ-

πε

gentiæ. Agite dum cædamus
 partem eorum, nec relinqua-
 mus nisi quod sufficit. His di-
 ctis, cū vidisset illos nō abnue-
 re, securim humeris tollēs per-
 rexit ad pulchriorem & vbe-
 riorē vineæ partem, cunctis
 post eum insequētibus, ne ver-
 bo quidem vno prolato. Nec
 enim dixerunt; insanit homo
 iste; nescit quid agat; hoc nū-
 quā visum, nunquā auditū est.
 Sed facta pri^o oratione cæperūt
 mane cædere vsque ad horā ter-
 tiā. Tunc Pater agnita filiorū
 obedientia, quæ antiquas hi-
 storias exæquaret, pollicitus
 est Deo, se vsque ad vltimum
 spiritū nihil illis præpositurū.
 Cū igitur diuulgatū hoc esset,
 & vsque ad montem Athon &
 Siciliam fama celebratū esset,
 nemo rei causam assequi po-
 tuit: Sed quidam aiebant,
 monachos ebrios fuisse. Alij
 Patris iram causabantur. Alij
 vero, quod multas haberent
 possessiones, nec sufficerent ad
 colendas omnes. Nec mirum
 hoc est, quādoquidē nec illi ip-
 si, qui cæciderant, causā norāt
 cur cæcidisset, nisi quibus ipse
 magnus Pater detexit arcanū.

Obrulerunt quidam sancta
 feria quinta paschæ monaste-

rio

rio corbem egriorū & magnorum piscium plenam, ut modico afficerentur refrigerio fratres diuturno ac nimio ieiunio confecti. & cum vidisset illos Pater conspectis piscibus leuiter exhilaratos, permisit quidem desquamari pisces, lauare, & ad coquendum parari; sed omnes mendico cuidam tunc se se offerenti donauit, ne vno quidem relicto. Ita illos docuit ex animo

Psal. 37. canere; Domine, ante te

Psal. 118. omne desiderium meum: &

Hier. 12. Portio mea Domine, & portio desiderabilis.

Est oratorium in summa Rossani parte speciosissimū, sanctæ Anastasiæ dicarum, ab Eupraxio imperiali quondam iudice Italiæ & Calabriæ edificatum; quod postea sacrum extitit etiam domicilium virginum. Huius sacri loci curam demandauerat idem Eupraxius, dum esset Constantino-
poli, cuidam monacho, Antonio nomine. Qui cum esset pecuniosus, & morti vicinus, timens rapacitatem Principum cuncta absorbentium, ad tutissimam turrim, B. Patre confugit; quem suarum omnium rerum curatorem instituens, liber tum demum omni so-

πε ἰχθύας ἐν τῇ μονῇ καλοῦς καὶ
μαγολοί, ἐν κοφίνιον πλήρεις,
ἵνα μικρὰν ὠρεὶ κλησιν λάβω-
σιν οἱ ἀδελφοὶ ἐκ τῆς πολλῆς καὶ
μακρᾶς νηστείας. καὶ ἰδὼν αὐτοὺς
ὁ πατήρ, ὅτι μικρὰν ἠγαλλιά-
σθησαν ἰδόντες τοὺς ἰχθύας, ἔασε
μὲν αὐτοὺς ἔχουσιν, καὶ πλῆναι, καὶ
ἑτοιμάσαι πρὸς τὸ ἐλθεῖν αὐτοὺς
δὲ πρὸς αὐτὴν κατὰ λαβόντος, δι-
δωκεν αὐτῷ ἁπλῆς, μὴ ἑσπᾶς
ἐξ αὐτῶν ἕδνα. οὕτως ἐπαί-
δωσεν αὐτοὺς ἐκ θαλάσσης ψά-
λιν τὸ· Κύριε ἐσπᾶσον σου πᾶ-
σα ἡ ἐπιθυμία μου· καὶ τὸ· Με-
εἰς μου ὁ Κύριε, καὶ κληρὸς ἐπι-
πόθητος.

Εὐχόμενος ἔστι ἐν τῇ ἀκρῇ
Ρυσσάνῃ προπύργιον ἐπὶ ὀνόματι
τῆς ἁγίας Ἀναστασίας, καὶ πρὸς μὲν
ὑπὸ Εὐφραξίου τῷ βασιλικῷ, καὶ
τῷ γερνόντῳ Ἰαλίας καὶ Καλα-
βρίας, φερνισσέλιον δὲ χρηματί-
σαι παρθένων. τῆς δὲ πρὸς αὐτὴν
ἐπιστάθης ὡς αὐτῇ Εὐφραξίῳ
ὄντος ἐν Κωνσταντινὸς πόλει, ὁ ἀρχι-
επίσκοπος ὑπὸ ὀνόματι ὁδὸς, καὶ
ὑπὸ τῷ θανάτῳ κατὰ τὸ γινώσκον,
ὑποφωτισμένος τὸ τῷ ἀρχιεπίσκοπῳ
ἐν τῇ παλαιᾷ καὶ ὡς αὐτῇ, ἐπὶ τὸν ἄστυ-
λον πύργον κατὰ τὴν παλαιὰν τῇ
δοκίμῃ καὶ τοῦ τῶν πατέρων τῶν αὐ-
τῶν

lici-

τῇ καταστάσει ἐπιβόρον, οὕτω
λοιπὸν ἀφρονήτως τετήκετο.
ὅπερ ἀκούσας ὁ τῷ Θεῷ οἰκονόμος,
καὶ ἀλαγχευθεὶς οὐ τοσούτον ἐπὶ
τῷ ἀπαιδύειν, ὅσον ἐπὶ τῇ τῆς
μονῆς καταστάσει· ὡς γὰρ λοιπὸν
ἐξ ἐκείνων ἀφανισθῆτα καὶ δια-
σκορπισθῆτα· ἐσέρχεται ἐν τῷ
ἀσεί, καὶ τὰ μὲν ἐγκαταλείμματα
τοῦ διοικητοῦ διέμελτο τοῖς
πώροις, καὶ ἐκκλησίαις, καὶ τῷ
μοναστήριον· πᾶσαι δὲ σπουδαῖ
κατεβάρητο τῷ τῷ μονῷ κα-
ταστάσει, καὶ παρθένοις ἐν αὐ-
τῇ ἐμμενῆσαι ἀξίας τῇ ἐπαγ-
γέλει· ὅπερ καὶ Θεοῦ σωτη-
ριῶτος τετέλεκεν, πᾶσας τὰς
διοσκοπισμίας συνάξας, καὶ
ἡγουμένην ἐπ' αὐταῖς ἐπιστάσαν,
οἷον ἀπὸ τοῦ λόγου· ὡς ἀγαθέ-
σαι τοὺς ἐκείνους πάντας τῇ χά-
ριτι θεωρεῖσθαι αὐτὴν, ὡς ἀδινε-
στερον μέγας, καὶ ὡς μέγα ὄφελος
δι' αὐτὴν καρπομεν· λήγων αὐ-
ταῖς καὶ τοῦτο· ὅτι αὐτὴς ἐξ ὑμῶν
τετήκετο, καὶ βεβηθῇ ἡ γυνὴ αὐ-
τοῦ τῷ λοιπῷ ἐν ἀγνείᾳ βιώσας,
μὴ ἔχουσα δι' αὐτὴν καταφυγὴν,
ἐπεὶ γὰρ μετ' αὐτὴν ἐμμενῆσαι, ὡς
τερον ἐπὶ πᾶσι, καὶ μὴ σπ-
δαίνανται ἵνα τοιαύτη πόλις ἐν
μοναστήριον ἔχη. Ἐπὶ δὲ αὐτῇ ἐν
τῷ χάριτι θεωρεῖσθαι αὐτὴν, καὶ
μικρον ὑπὸ νόσῃ καταληθύν-
τος, ἐσθλὸν καὶ ὁ μετ' αὐτὴν πόλις

Κα-

licitudine defunctus est. Quod
vbi cognovit Dei œconomus,
misertus non tā defuncti, quā
status monasterij: iam enim
defecerat, dispersumq. erat
ex eo tempore: ingressus est in
oppidum; & mortui quidem
res quæ supererant, in paupe-
res & ecclesias & monasteriū
erogavit; omne vero studium
posuit in restituendo monaste-
rio, & collocandis illic virgini-
bus professione dignis. Quod
etiam Deo adiuuante perfecit,
& quæ dispersæ erāt, eas vnū
in locū redegit, præfecitq. illis
eiusmodi foeminam, qualem
oportebat; rogans omnes ci-
uitatem incolentes, vt curam
illarum susciperent, tanquam
infirmitioris sexus, vnde etiam
essent magnā percepturi utili-
tatem. illud insuper addens;
Quod si quis vestrū decedat,
& vxor eius velit in posterum
celibem vitam agere, si non
sit quo illa confugiat, & proin-
de ad secundas nuptias tran-
seat, vos in culpa eritis, qui
studium non adhibueritis, vt
tam nobilis Ciuitas vnum ha-
beat monasterium. Cæterum
cum adhuc moraretur in oppi-
do, & in morbum non grauem
incidisset, venit & metropoli-

L

ta

ra Calabriæ Theophylactus, & vna cū ipso Leo. Domesticus, litteratissimi & eruditissimi viri. At verò sanctus Pater Nilus populi turbam fugiens, & amicam quietem seper exoptans, parum ab oppido digressus petijt templum cultoris eremi Ioannis Baptistæ, cuius etiam vitæ institutū imitabatur; ibiq. cū Deo sermocinabatur totus in meditatione defixus. Prodiit ergo ad eum Metropolitā, & Domesticus, & magistratus, multiq. Sacerdotes, & populi non minima pars. Porro inter viam iniere consilium, quis quid illi proponeret è Scripturæ arcanis, non tam addiscendi studio, quàm periculum faciendi. sedebat è regione vir sanctus, & cum vidisset illos ad se venientes, secum dicebat: Ecce venient hi, & sermonum nobis inanium ansas dabunt. At tu Domine Iesu Christe libera nos è laqueis aduersarij; & largire nobis, vt cogitemus & loquamur quæ oportet, & agamus quæ tibi placita sunt. Cū ira orasset, aperit librum, quē præ manibus habebat, & incidit forte in narrationem de

καλαβρίας Θεοφύλακτος, πυνάμαρ δὲ αὐτῶ καὶ ὁ δομέστικος λέγων, ἄνθρωποι γραμματικῶτατοι καὶ σοφώτατοι. ὁ δὲ ὅποιος πατὴρ ἡμεῶν Νείλος φάσκειν τὴν τῆς λαοῦ ὀχλήσιν, καὶ τὴν φίλῳ πονεῖν αἰεὶ ἀσπαζόμενος, ἐξηλθεν μικροῦ ἀπὸ τοῦ ἄσους ἐν τῷ ναῷ τοῦ φιλαρίμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου, & καὶ τινὲς ἐξ ἡλίου, καὶ καὶ πρὸς αὐτὸν ἐξήλθον οὐδὲν πρὸς αὐτὸν ὁ μητροπολίτης καὶ ὁ δομέστικος, καὶ οἱ ἄρχιεπισκοπῶν, καὶ τῶν ἐκείνων πολλοί, καὶ λαοὺ μέγας εὐβροχύτατον. ἐβηλόσατο δὲ καὶ τὴν ὁδὸν, τίς τί αὐτῶν ἐρατήσῃ τῇ τῆς γραφῆς ἀπορρήτῃ οὐ ποσὺν μαθῆναι, ὅσον πρὸς αὐτὸν ἐρχομένους, καὶ διασάμνους αὐτοῖς πρὸς αὐτὸν ἐρχομένους, λέγει ἐν αὐτῷ: ἰδοὺ νῦν οὗτοι ἵδόντες, εἰς ἀρχιλογίας ἡμᾶς ἐμβαλοῦσιν. ἀλλὰ κύριε ἰησοῦ χεῖρ σου ἐν ἡμῶν, ἐν τῇ παρίσταν τῷ ἀλδοξίᾳ, καὶ δώρησαι ἡμῖν ἐννοεῖν καὶ λαλεῖν ἃ δὲ ἡμεῖς περὶ τῆς πίστεως ἔχοντες, καὶ ταῦτα διδάσκοντες, ἀνείχῃ τὴν ἐν τῇ χεὶρ αὐτοῦ βίβλον, καὶ καὶ συγχεῖν διείσδῃ τὴν θεωρητικὴν ἀποκάλυψιν πρὸς τὸν ἐν ἀλήθειᾳ

Συμεῶν

ijs, quæ reuelata fuerant Beato Simeoni, cognomento Montis admi-

Συμεῖνα τὰ εἰς τὸ θάμασόν ὄρε.
 ἐκείνων οὐκ ἐγιστάντων, καὶ μὴ τὴν
 περιουσίην κατιστάντων, ἐπιθί-
 δωπιν ὁ μέγας τὸ βίβλον τῆς
 Δομῆτικῆς τοῦ ἀναγνώναι, ἔνθα
 τὸ σιμῆον ὑπῆρχε. ὁ δὲ ἀνοί-
 ξας τὸ σῶμα, ἤρξατο πάνυ δι-
 φυῶς καὶ νομιστῶς ἀναγνῶναι.
 ἰλθόντος δὲ εἰς τὸν τόπον, ὅπερ λέ-
 γει, ἀπὸ μυρίων μόλις δύνεισκε-
 ῖς μίαν ψυχὴν ἐν τοῖς ἐνεσῶσι
 χερσίν τινος ἐν ταῖς χερσὶ τῶ ἀγίου
 ἀγγέλων περιερχομένου· ἤρξα-
 το πάντες ὡς ὅτι ἐνὸς σώματος λέ-
 γει· μὴ γινώσκω· οὐκ ἔστιν ἀλη-
 θές. αἱρετικός ἐστιν ὁ λαλήσας.
 λοιπὸν ἡμῖς θεωρεῖν ἱεραπείαν.
 μεσὶ καὶ τὴν σαρκεν περιουσιώμεν,
 καὶ κοινωνοῦμεν, καὶ χριστιανοὶ λε-
 γόμεθα; ταῦτα καὶ τὰ ὅμοια τού-
 τοις πάντων ἀπληρόντων, ἰδὼν
 ὁ μακάριος, ὅτι ὁ μητροπολίτης
 ὁ Δομῆτικος οὐδὲν αὐτοῖς λέ-
 γουσιν, ἀπεκρίθη παρὰ τὸ καὶ ἑ-
 ῶς· ἰὰν δὲ ὑμῖν ἀποδείξω καὶ τὸν
 μέγα Βασίλειον, καὶ Χρυσόστομον,
 καὶ Εφραίμ τὸν πανόσιον, καὶ Θεό-
 δωρον τὸν σοφὸν τὴν, καὶ αὐτὸν τὸ
 δόξολον, καὶ τὸ ἄγιον διαγγέλιον
 τὸ αὐτὸν σκοπὸν καὶ φρονεῖντας καὶ
 λέγοντας, πῶς πιστάδι ὑμῖς οἱ ἀ-
 σκώπας τὰ σώματα θειοποιῶντες,
 ὅτι πρὸς ἀγίῳ πινόμεθα ἀπὸ πίπτον-
 τος,

refragamini, & tremendis Patrum sententijs hæreseos notam

admirabilis. Cū ergo illi propē
 accessissent, & peracta saluta-
 tione consediscent, librum
 porrexit Domestico magnus
 Pater, ut legeret vbi notarum
 erat. Ille os suū aperiens cœ-
 pit legere multa cum venustate
 & intelligentia. Cum autē
 peruenisset in locum illum, vbi
 dicitur: De mille vix vnam
 reperiri animam his temporib-
 us, quæ in manus sanctorum
 Angelorum de corpore exeat:
 cœpere quasi vno ore omnes
 dicere; Absit; non est verum;
 hæreticus est, qui hoc dixit.
 Frustra ergo nos baptizati su-
 mus, & Crucem adoramus, &
 Christi corpus sumimus, &
 Christiani vocamur? His &
 similibus verbis cum omnes
 contradicerent, videretq. san-
 ctus nihil ad hoc à Metropoli-
 ta, & Domestico responderi,
 respondēs ipse placidè dixit:
 Quod si vobis ostēdero & Ba-
 silium magnum, & Chrysosto-
 mum, & beatissimū Ephræm,
 & Theodorum Studitam, &
 Apostolum ipsum ac Evan-
 gelium sentientes idem atque
 affirmantes, quid pœnarum
 feretis vos, qui inconsideratē
 os aperitis, & Spiritui sancto

L 2 inuri-

inuritis ob vitæ vestræ nequitiam? Dico aurem vobis fratres propter ea omnia quæ recensuistis, nullam à Deo vobis haberi gratiam. Quæ idola, quam hæresim deseruistis, & ad Christum accessistis? Audet quisquam vestrum dicere, hæreticus sum, & in suam ingredi civitatem? nonne ab omnibus obruetur lapidibus, & occidetur? Pro certo habetote, nisi virtutem colueritis, & toto animo colueritis, neminè vos à damnatione erepturum. Cum hæc audissent omnes, vehementer conterriti suspirare cæperunt & dicere, Væ nobis peccatoribus & miseris. Ait ipsi Nicolaus Protospatharius: Cur dicit Evangelium Pater: Quicumque potum dederit vni ex minimis istis calicem aquæ frigidæ, non perdet mercedem suam? Respondit Pater. Hoc dictum ad eos est, qui nihil habent; ne quisquam excusationes obtendat, quod ligna non habeo, ut calidam parem. Sed vos quid facturi estis, qui & frigidam ipsam pauperi eripitis? Cum is tacuisset, surrexit alius; & Vellem, inquit, scire sancte Pater,

An

τις, καὶ τοὺς τῶν ἀγίων πατέρων φεικάδεις λόγοις αἰρετικοῖς ὑποβάλλοντες, διὰ τῶν ὑμῶν τοῦ εἶναι φανόσηται; λέγω δὲ ὑμῖν ἀδελφοί, ὅτι ἐκ παλαιῶν ἂν ἐψηφίσαντο οὐδὲ μία· ὑμῖν χάρις τοῦ Θεοῦ. ποῖα εἶδωλα, ἢ ποῖαν ἀρετὴν καταλείψαντες τῶν χειρῶν προσεδράματε; τολμᾷ περὶ ὑμῶν εἰπᾶν, ὅτι ἀρετικὸς εἰμι, καὶ ἐιστάθην εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ; οὐχὶ λιθοβοληθεὶς ὑπὸ πάντων ἀποκτανθήσεται; πληροφρόνησεν, ὅτι ἐὰν μὴ ἐνάρξειτο γῆρας, καὶ σφόδρα ἐνάρξειτο, οὐδὲ εἰς ὑμᾶς ἐξαγρήσεται τῆς κολάσεως. τούτων ἀκούσαντες ἅπαντες, καὶ σφόδρα καταπαλῆντες, ἤρξαντο σινάζειν ἅπαντες καὶ λέγειν· Οὐαὶ ἡμῖν τοῖς ἀρετικωτέροις καὶ ἀθελοῖς. λέγει αὐτῷ Νικόλαος ὁ περὶ τοῦ πατρὸς· διὰ πᾶν λέγει τὸ εὐαγγέλιον· ὅς ἐστιν ποτήριον ἵνα τῶν μικρῶν τούτων ποτίειον ψυχῶν ὑδατός, οὐ μὴ ἀπολίσσῃ τὸ μυστὸν αὐτοῦ; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ πατήρ· Τὸ τοῦ πατρὸς μυστὸν ἔχοντας εἴρεται, ἵνα μηδὲς θεωρασθήσῃ, ὅτι ξύλα οὐκ ἔχω, ἵνα ποιήσω θερμὸν. Τὸ δὲ ποιήσῃ ὑμῖν, οἱ καὶ αὐτὸ τὸ ποτήριον τὸ ψυχρὸν ἀφαιρούμενοι τοῦ πῶρχου; τούτοις δὲ σιωπήσαντος, ἀνίσταται ἕτερος καὶ φησὶν· ἡδύτην γὰρ ἡμεῖς πατήρ,

ἢ γὰρ

Matt. 10.

42.

εἰ γὰρ σέσωσται ὁ πῦρ θάλασσαν
 Σολομῶν, ἢ ἀπόλετο. Γυνὸς δὲ
 ὡπὲν ὁ πατὴρ τῷ πῦρ πορνείας
 πῦρ κατακείμενον, εἶπε πρὸς
 αὐτόν· ἦ θέλον γινῆναι καὶ γὰρ πα-
 εἰ σοῦ, ἢ γὰρ σάξῃ, ἢ διπύλλυ-
 σαι. ἢ γὰρ ὄφελος ἐμοὶ τε καὶ
 σοὶ ὑπὸ τῷ σωθῆναι τὸ Σολομῶ-
 να ἢ κατακείσθαι; ὃ γὰρ ἐκέ-
 κω, ἀλλ' ἡμῖν ἐντέταλται τὸ·
 Πᾶς ὁ ἐμβλέψας γυναῖκα πρὸς
 τὸ ὀπιθῆναι αὐτῆς, ἥδη ἐμεί-
 χασκε αὐτῇ. καὶ τὸ· εἴπῃ τὴν
 γυναῖκα τοῦ Θεοῦ φθίρεθ', φθίρεθ' τοῦ-
 τον ὁ Θεός. πρὸς δὲ τοῦ Σολομῶ-
 νος μηδαμῶς ἐν ἐπισκοπῇ ἐ-
 τῇ θείᾳ γραφῇ μετανοήσας τις μὴ
 τὴν ἀμάρτηαν, καὶ τὴν δόξιν
 ὁ Μανασσῆς, τίς δυνάται εἰπῶν
 ὅτι ἐσώθη; Μετὰ τούτων ἀνίσταται
 τις τῶν ἱερέων, καὶ φησὶν· πατήρ
 ἅγιε, τί ἔστι τὸ ξύλον, ὅπερ ἔφαθον
 ὁ Ἀδάμ ἐν τῷ πᾶρθεσίῳ καὶ
 κατακείσθαι; ὁ δὲ ἀπεκρίνατο·
 ἄγχιον μῆλον· μὴ δὲ σῶσαι πάν-
 τας πάντων, λέγει αὐτοῖς ὁ μίσας· μὴ
 γελάσῃτε ὀπιθῆναι, πρὸς γὰρ
 τὴν ἐξέτισιν ἢ διπύλλυσις. Τὸ
 ξύλον ἐκείνου Νωυτῆς ἐκ ὠνέμα-
 σεν· οἱ διδάσκαλοι πάντες τὴν
 μὴ ἐνέργειαν εἶπον, τὸ δὲ εἶδος ἐκ
 ἑδῶν. ὁ δὲ ἡ γραφὴ ἀπέκρυψε,
 πῶς ἡμεῖς ἀποκαλύψωμεν; οὐ
 μὲν

suppressit, quomodo nos expromamus? Tu verò omittens
 que-

An eximius Salomō saluus sit,
 nec ne. At sanctus Pater, cum
 spiritu eum cognouisset luxu-
 rix deditum, ait: Ego quoque
 scire de te vellem, num saluus
 futurus sis, an periturus. Quid
 enim prodest mihi ac tibi, siue
 sit saluus Salomon, siue perie-
 rit? Neque enim illi, sed nobis
 præceptū illud est; Omnis qui
 viderit mulierem ad concupi-
 scendum eam, iam mœchatus
 est eam. & illud; Si quis Dei
 templum violauerit, disperdet
 illum Deus. De Salomone
 vero, cum nusquā in Scriptura
 reperiatur, quod poenitentiā
 egerit post peccatum, sicut de
 Manasse legitur; quis de illo
 poterit affirmare, quod saluus
 sit? Post hunc surgit quidam
 sacerdos, & ait: Pater sancte,
 Quod nam fuit lignum, de
 quo gustavit Adam in para-
 diso, & damnatus est? Respon-
 dit ille; pomum sylvestre. Cū
 ad hoc subrisissent omnes: ait
 magnus Pater: De hoc ne ri-
 deatis; nam interrogationi re-
 sponso congruit. Illius ligni
 nomen non expressit Moyles;
 Doctores omnes quid actum
 fuerit dicunt, sed genius pomi
 non viderunt: Quod scriptura

Mat. 5. 28

1. Cor. 3.
17.

Paral. 2.
33.

inuritis ob vitæ vestræ nequitiam? Dico aurem vobis fratres propter ea omnia quæ recensuistis, nullam à Deo vobis haberi gratiam. Quæ idola, quam hæresim deseruistis, & ad Christum accessistis? Audet quisquam vestrum dicere, hæreticus sum, & in suam ingredi civitatem? nonne ab omnibus obruetur lapidibus, & occidetur? Pro certo habetote, nisi virtutem colueritis, & toto animo colueritis, neminē vos à damnatione erepturum. Cum hæc audissent omnes, vehementer conterriti suspirare cæperunt & dicere, Væ nobis peccatoribus & miseris. Ait ipsi Nicolaus Protospatharius: Cur dicit Evangelium Pater: Quicumque potum dederit vni ex minimis illis calicem aquæ frigidæ, non perdet mercedem suam? Respondit Pater. Hoc dictum ad eos est, qui nihil habent; ne quisquam excusationes obtendat, quod ligna non habeo, vt calidam parem. Sed vos quid facturi estis, qui & frigidam ipsam pauperi eripitis? Cum is tacuisset, surrexit alius; & Velem, inquit, scire sancte Pater,

Αν

τις, καὶ τοὺς ἡγῶν πατέρας
φεικάδεις λόγους ἀρετικοῖς ὑπο-
βάλλοντες διὰ τὴν ὑμῶν τοῦ εἶναι
φαιδότητα; λέγω δὲ ὑμῖν ἀδελ-
φοί, ὅτι ἐκ πάντων ὧν ἐψηφίσα-
σα οὐδὲ μία ὑμῖν χάρις ὦσθαι
τῷ Θεῷ. ποῖα ἔδωκα, ἢ ποῖαν
ἀρετὴν καταλείψαυτες τῷ Χρι-
στῷ προσεδράμειτε; τολμᾷ πε-
ρὶ ὑμῶν εἰπεῖν, ὅτι ἀρετικὸς εἰμι,
καὶ ἐστὶν ὧν εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ
οὐχὶ λιθοβοληθῆς ὑπὸ πάντων
ἀποκτανθήσεται; πληροφόρηθη-
τε, ὅτι ἐὰν μὴ ἐνάρξει ὁ ἡμέτερος
καὶ σφόδρα ἐνάρξει, οὐδεὶς ὑ-
μᾶς ἐκκλησίου τῆς κολλάσεως.
τούτων ἀκούσαντες ἅπαντες, καὶ
σφόδρα καταπλαγάντες, ἤρξαν-
το σιναῶν ἅπαντες καὶ λέγειν·
Οὐαὶ ἡμῖν τοῖς ἀδελφωτοῖς καὶ αἰ-
σθητοῖς. λέγει αὐτῷ Νικόλαος ὁ
προτοσπαθάριος· διὰ πᾶν
λέγει τὸ εὐαγγέλιον· ὅς ἐστιν πο-
τήσιον ἵνα ἡμῶν μικρὸν τούτων πο-
τήσιον ψυχῆς ὑδάτος, οὐ μὴ
ἀπολύσῃ τὸ μῖτον αὐτοῦ; ἀπαι-
κείθαι αὐτῷ ὁ πατήρ. Τέτοιο πρὸς
τοῦ μῖτον ἔχοντος ἔρηται, ἵνα
μυθεῖς προσασίσῃται, ὅτι ἔχοντα
οὐκ ἔχω, ἵνα ποιήσῃ θυμένον. Τὶ
δὲ ποιήσῃ ὑμῶν, οἱ καὶ αὐτὸ τὸ
ποτήσιον τὸ ψυχρὸν ἀφαιρούμε-
νοι τοῦ πῶχου; τούτῳ δὲ σιω-
πήσαντος, ἀνίσταται ἕτερος, καὶ
φησὶν· ἡδύλον γινῆναι ἄγε πατήρ,
ἡ γὰρ

Matth. 10.

42.

εἰ γὰρ σώσωμαι ὁ πωροτάμιας
 Σολομών, ἢ ἀπολέτο. Γυνὸς δὲ
 ὡπὲν ὁ πατὴρ τῆς πορνείας
 πωροτάμιας κατεπόρευεν, ἔφη πρὸς
 αὐτὸν· ἦ θελον γινώσκει καὶ γὰρ πα-
 εἰ σοῦ, ἢ γε σάβη, ἢ δὲ πύλλυ-
 σαι. τί γὰρ ὄφελος ἐμοὶ τε καὶ
 σοὶ ἀπὸ τοῦ σωθῆναι τὸ Σολομῶ-
 να ἢ κατακείσθαι; ὃ γὰρ ἐκεί-
 νῳ, ἀλλ' ἡμῖν ἐντίταται τὸ·
 Πᾶς ὁ ἐμβλίψας γυναικα πρὸς
 τὸ ὀπισθεύειν αὐτῆς, ἢ δὲ ἐμοί-
 χασται αὐτῇ. καὶ τὸ· ἔπε πὺν
 ναὸν τῆς Θεοῦ φθίρει, φθίρει τοῦ-
 τονό Θεός. καὶ δὲ τοῦ Σολομῶ-
 νος μηδαμῶς ἐν εὐεστομῶν ἐ-
 τῇ θείᾳ γραφῇ μετανοήσας μετ'
 τῷ ἀμάρταν, καὶ τῶν δεικνύεται
 ὁ Μανασσῆς, τίς δεικνύεται ἐπ' αὐ-
 τῷ ὅτι ἐσέθη; Μετὰ τοῦτον ἀνίσταται
 πρὸς τὸν ἱερέαν, καὶ φησὶν· πατὴρ
 ἄγιε, τί ἔστι τὸ ξύλον, ὅπερ ἔφαρχυ
 ὁ Ἀδάμ ἐν τῷ πᾶραδείσῳ καὶ
 κατεκείθη; ὃ δὲ ἀπεκρίνατο·
 ἄγχιον μῆλον. μετὰ ταῦτα τὸν δὲ
 παῖτα, λέγει αὐτοῖς ὁ μέγας· μὴ
 γελάσθαι ὅτι ποῦται, πρὸς γὰρ
 τῷ ἐρώτησιν ἢ ἀπεκρίσεις. Τὸ
 ξύλον ἐκείνο Μωυσῆς ἐκ τῶν ὀνέμα-
 σιν· οἱ διδάσκαλοι παῖτες τῷ
 μὲν ἐνέργει εἶπον, τὸ δὲ ἔδος ἐκ
 ἔδου. ὃ δὲ ἡ γραφὴ ἀπεκρίνατο,
 πῶς ἡμῖς ἀποκαλύψωμεν; οὐ
 μὲν

suppressit, quomodo nos expromamus? Tu verò omittens
 que-

An eximius Salomō saluus sit,
 nec ne. At sanctus Pater, cum
 spiritu eum cognouisset luxu-
 ria deditum, ait: Ego quoque
 scire de te vellem, num saluus
 futurus sis, an periturus. Quid
 enim prodest mihi ac tibi, siue
 sit saluus Salomon, siue perie-
 rit? Neque enim illi, sed nobis
 præceptū illud est; Omnis qui
 viderit mulierem ad concupi-
 scendum eam, iam mœchatus
 est eam. & illud; Si quis Dei
 templum violauerit, disperdet
 illum Deus. De Salomone
 vero, cum nusquā in Scriptura
 reperiatur, quod poenitentiā
 egerit post peccatum, sicut de
 Manasse legitur; quis de illo
 poterit affirmare, quod saluus
 sit? Post hunc surgit quidam
 sacerdos, & ait: Pater sancte,
 Quod nam fuit lignum, de
 quo gustavit Adam in para-
 diso, & damnatus est? Respon-
 dit ille; pomum sylvestre. Cū
 ad hoc subrisissent omnes: ait
 magnus Pater: De hoc ne ri-
 deatis; nam interrogationi re-
 sponsio congruit. Illius ligni
 nomen non expressit Moyles;
 Doctores omnes quid actum
 fuerit dicunt, sed genus pomi
 non viderunt: Quod scriptura

Mat. 5. 28

1. Cor. 3.
17.

Paral. 2.
33.

λον ἰδοὺ ταῦτα, ὡς βασιλεὺς τὸν
 ἀνδρα ὑπέβαλε καὶ ἀπώλεσε,
 πῶς εἰς ἀρίστῳ ἐλάσσει καὶ σάσει ἡ
 σοὺ ἀλλοτρία καὶ γνώμη καὶ θέσις
 καὶ ἔξις καὶ δευπλάσις; ὡς σα-
 ρε πίνω καὶ οὐ σεαυτοῦ, καὶ ὅτι
 ὃ συγκοίτη σε πεφύλαξεν. ταῦ-
 τα εἶπον αὐτῷ καὶ ἔπειρα πολλά,
 ὅτε ὡς βασιλεὺς ἔγχευ αὐτὸν εἰς
 τὴν μοναδικὴν πολιτείαν· πάν-
 τῳ ἡγάπα αὐτὸν ὅτε τὴν συνει-
 τλήν κρατάσαν αὐτῷ. ὁ δὲ ὀπο-
 κρίνεται καὶ φησὶν· Οὔτως πάτερ;
 ἄρτι πάντα ὠδῆμα καὶ συμβα-
 λήψεις καὶ κηδεύει· ἀλλὰ λέγει
 τὸ ἄγιον ἐαγέλιον· ὅτι δις ὁ
 Θεὸς συνῆλθε, ἀνθρώπος μὴ
 χωρίζετω. λέγει αὐτῷ ὁ κύριος·
 «εἰ μὴ ἄνθρωπος χωρίζεται, καλὰς
 εἶπας, μὴ χωρίζετω. εἰδὶ ὁ λό-
 γος τῶ ἐπόντος ὅτι ὁ χωρίζων·
 ὃς ἐκ ἀφῆκεν οἰκίας, ἢ ἀδελ-
 φούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ γυναικας, ἢ
 τέκνα, καὶ τα λοιπά, ἐκ ἑσέ μου
 ἄξιός· τίς ὅτιν· τὸ διαρέσει τοῦ-
 το καλύπτων; τίς δὲ καὶ οἶδεν, εἰ
 ὁ Θεὸς ὅτιν· οὐ συζύγας, καὶ οὐχ
 ἕως σαρκικῶς, καὶ ἡδονῇ σαρ-
 κῶς, καὶ διὰ τὸ ὁπίστρολος λέγει·
 ὅτι ὅτε τὰς πορνείας ἔκατος τὴν
 ἑαυτοῦ γυναικα ἐχέτω; ταῦτα καὶ
 πολλὰ ἑστῶτων ἀκούσαντες, καὶ
 μεγάλως ὠφελήθητε, ἀνελήθη-
 σαν

habeat? Hæc & plura cum audissent, non modica utilitate per-

iuncta, transgressorem fecit
 virum, & perditioni tradidit;
 quomodo te ad virtutem per-
 mouebit, quæ aliena est à te &
 voluntate, & positu, & habi-
 tu, & formatione? Caue igitur
 & ipse tibi, & suspectam
 habeto vxorem. Hæc & multa
 alia cum illi dixisset, sermoni-
 bus eum quasi alio spectanti-
 bus ad monasticam inuitabat
 vitam: nam valde illum ama-
 bat ob relucens in eo pru-
 dentiam. At ille respondit:
 Sanè quicquid ex te consilij;
 quicquid admonitionis est sã-
 cte Pater, utilitatis plenum
 est: verum in sacro Euangelio
 legimus; Quod Deus coniun-
 xit, homo non separet. Et ma-
 gnus Pater: Si quidem homo
 separaret, benediceres, ne se-
 pararet; at si dictum separat ita
 pronũtiãtis: Qui nõ reliquerit
 domũ, aut fratres, aut vxorem,
 aut filios, & cetera; non est me
 dignus; quis est, qui opus hoc
 Deo gratum impedire queat?
 Quis autem nouit, an Deus
 fuerit qui iunxit, & non amor
 potius corporum, & carnis vo-
 luptas, ob quam monet Apo-
 stolus, vt propter fornicatio-
 nem vnusquisq. suam vxorem

Mat. 19. 6.
 ὁ ὁμοῦ μὴ
 συμπορεύει
 ὁ ἄρτις, δε-
 λαδὸν τὴν
 ἀπὸ τῆς κό-
 σμου διαχό-
 ρησιν ἐκ συ-
 φάνου τῆς
 συνουσίας.

Mat. 10. 37
 Luc. 14. 27.
 Suadet sepa-
 rationẽ, hoc
 est dilectio-
 nem a seculo
 de vxoris cõ-
 sensu.

1. Cor. 7.

percepta recefferunt, admirantes virtutem & sapientiam beati viri: vt Metropolita ipse diceret; Deo teste fateor magnum esse hunc Calogerum. Postero die vir sanctus de loco illo descendit, & cum ingressus esset in ciuitatem, accessit ad eum Iudæus quidā, Domnulus nomine, qui notus illi erat à prima ætate, quod esset admodum studiosus, & in medendi arte non vulgariter doctus. Cœpit ergo ad Patrē ita dicere. Audiui de aspera viuendi ratione, qua te exeres, magna que abstinentia; & mirabar sciens corporis tui habitudinem, quod non esses lapsus in epilepsiam. Ergo si lubet, dabo tibi pharmacum temperamento congruens, vt post hac toto vitæ tuæ tempore nullum pertimescas morbū. Et magn⁹ Pater: Vnus, inquit ex vestrīs Hæbreus dixit nobis: Bonum est confidere Domino, quam confidere in homine. Nos igitur confidentes nostro medico Deo & Domino nostro Iesu Christo, non indigemus pharmacis à te cōfectis. Tu verò non aliter poteris illudere simplicioribus Christianis, quam si te iactes, quod Nilo dederis de tuis mē-

σαν θαυμάζοντες τὴν ἀρετὴν καὶ σοφίαν τοῦ μακαρίου. ὡς ἔαυτὸν τὸν μητροπολίτην εἰπὼν· ὅτι ὁ Θεὸς οἶδεν, μάγας ἐστὶν ὁ Καλόγερὸς ἔσθαι. τῇ ἰπαύειον κατή-
δόντος τοῦ ἁγίου ἐκείθεν, καὶ ἐν τῷ κάστρῳ ἡσυχαστοῦτος, ἔρχεται πρὸς αὐτὸν ἰσχυρὸς τις οὐνόματι Δόμνιλος, ὃς καὶ αὐτὸς γινώσκων ἐκ νεότητος αὐτὴν, ὅτι τὸ ἐξ αὐτὸν σφόδρα φιλομαθὴς καὶ ἰκανὸν πρὸς τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην· ἤρξατο οὐδὲ λέγειν πρὸς τὸν μακαρίον οὕτως· ἤκουσα πρὸς τὸ ἀσκήσεώς σου καὶ πολλῆς ἐγκρασίας, καὶ γινώσκων τὴν κραδίαν τοῦ σώματός σου θαυμάζων πῶς οὐ πεινῶν καὶ ἐπιλήθης· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν εἰ καλῶς, ἐγὼ σοι δώσω φάρμακον πρὸς τὴν σπὴν κραδίαν, ἵνα ἔχῃς αὐτὸ πάσαις ταῖς ἡμέραις τῆς ζωῆς σου, καὶ μηδεμίαν ἀδινῆσαι φοβηθήσῃ. ἔφη αὐτῷ ὁ μάγας· Εἰπὲ πρὸς ἡμᾶς ὅτι ὑμεῖς εἰς ἑβραῖος· ἀγαθὸν πεποιθέναι ἐπὶ Κύριον, καὶ πεποιθέναι ἐπ' αὐθροπῶν. πεποιθότες οὐδὲ ἡμεῖς ἐπὶ τὸν ἰατρὸν ἡμῶν Θεὸν καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, οὐ χρείαν ἔχομεν τῆς ὑποσουλῆς φαρμάκων. Σὺ δὲ τὸν ἄλλως διανοήσας ἐμπάξῃ τις τῶν χειριστῶν ἀκαταίσις, εἰ μὴ ἐν τῷ καυχῶ-

dica-

gloriam hominum magis quā gloriam Dei. Hæc illis cum dixisset, & ab eis recessisset, egressus in monasterium, se contulit in cellam, vacans cōtemplationi & meditationi diuinarum scripturarum. & elapso non multo tempore profecti sunt illuc ad eum Nicolaus Protospathari⁹, & Leo Domesticus, desiderio flagrantēs audiendi doctrinam & admonitiones eius. Itaque post longū congressum & adhortationem sanctus quidē se recepit in cellā, Deo rursus vacare studens: illi verò foris, ubi collibitum fuit, in herbam se prosternentes, cum fratris cuiusdam cucullulam reperissent, alter alterius capiti imponebat per risum & ludibriū Domesticus & Protospatharius. Quod vir sanctus cum per fenestram cōspexisset, & lusum eorū vehementer improbasset, seuerè illos increpauit dicens: Hoc, quod vobis ludibrio nunc est, erit cū auidè quæretis, ut vestrum contegat caput, nec habere poteritis. Simul atque prælagiente animo dicta hæc sunt, horror dolorq. capitis Domesticum inuasit. Qui domum è vestigio rediens, & in lectum

ἠγάπηται ᾧ τὸ δόξαν ἤ τὴν αἰ-
 δεῶν μᾶλλον, ἢ τὴν τὸ δόξαν
 τῆ Θεοῦ. ταῦτα εἰπὼν, καὶ ἀπαλ-
 λαγὼς αὐτὸν ἐξῆλθεν πρὸς τὸ
 μοναστήριον εἰς τὸ καλλίον αὐτοῦ,
 προσέειπεν τῇ θυγατρὶ, καὶ τῇ με-
 λέτῃ τῇ θυγατρὶ γραφῶν. Ἐμετ'
 ὀλίγον χρόνον ἐξέρχεται πρὸς
 αὐτὸν ὁ καὶ σὺ Νικόλαος ὁ πρεσ-
 βυτέραιος, καὶ ὁ δομέσικος Λέων,
 ἐπιθυμία ἐπιθυμοῦντες τοῦ ἀ-
 κοῦσαι τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ. καὶ
 δὴ ἡδυμνήεις ἰκαίης στυγρίας καὶ
 ὠδυνέστεως, ὁ μὲν ἄγχις ἐσθλ-
 οῦν εἰς τὸ καλλίον αὐτοῦ, τῇ Θεῷ
 πάλιν προστινέχῃ συνεδάζων.
 ὁ καὶ σὺ δὲ ἐξου ποὺ αἰσχυρίζεσαι
 ἐπὶ τῇ χάριτι, καὶ μικρὸν κενού-
 λιον πρὸς ἀδελφῶν ἐυεργετῶν, ἐπί-
 στειν ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς αὐτοῦ, ἀλ-
 λήλων ὅ,τε δομέσικος καὶ ὁ πρεσ-
 βυτέραιος γελοιάζοντες ἄμα
 καὶ παύροις. ὅπερ διατάμνους
 εἶχεν τῆς θυγατρὸς ὁ ὅσιος, καὶ σφό-
 δρα κατὰ γούνης τῆς ὠδυνέστεως αὐ-
 τῶν, ἐπέπληξε αὐτοὺς ἀνυσπῆς,
 καὶ φησὶν· ὅτι τοῦτο ὅπερ ὑμεῖς γε-
 λοιάζετε νῦν, ἰδοὺ ὑψύσεται ὡς, ὅτι
 ἐν ᾧ ζητήσετε ἐπιθυμητικῶς τοῦ
 ἀντιβλέπειν αὐτὸν, καὶ αὐτὸ οὐ
 καταξιώσεσθε. καὶ ἅμα τῇ
 πρὸς αὐτὸν πύπῃ λόγῳ φείκει
 τε καὶ κεφαλὰς αὐτοῦ τὸ δομέσι-
 κον ἀνέχεσθαι· ὅστις καὶ ὠδυν-
 ῆμα ἐπιστρέψας εἰς τὴν ἰδίαν εἰ-
 κον,

πον, καὶ ῥίψας αὐτὸν ἐν τῇ κλί-
 νῃ, ἐκβύλυτε κληθῆναι αὐτὸς πᾶς
 τῶν ὁ λαβὼν ἱερῶν. ὁς ἔβαν,
 καὶ τῇ κλινῇ ἰγρίσας πρὸς τὸ μα-
 θῆν τῆς κλήσεως τῶ ἀγίῳ, εὖ-
 ρε αὐτὸν ἡδὴ ὑποθαπόντα. τού-
 τῳ δὲ χρομίσας φόβος ἐπέπεσε
 τοῖς αὐτοῖς συνοδούσασιν διὰ τὴν
 μοναστείαν, καὶ πάντες ἐθαύμαζον
 τὴν περὶ ἑκείνου τὴν ἀγίαν. Τινὲς
 οὐδὲ κακὴν ἔχουσιν τὴν καὶ κέλευσιν
 ἀνθερωπείᾳ ἔχοντες ἐν Κωνσταν-
 τिनπόλει ὑποδύσαντες τὸν μακά-
 ριον εἰς ταῦτα τῆ βασιλικῇ Εὐ-
 πραξίᾳ, ὡς ληλατήσαντα τὸ αὐ-
 τῷ μοναστήριον, καὶ τὰ τῷ Ἀντω-
 νίῳ πρᾶγματα νοσησιμῶν.
 ὁς ταῖς πικρὰς συκοφανταῖς
 ἀγχιωθὲς, γράφει πρὸς τὸν ἐπιτό-
 πον αὐτῷ ἀπὸ τῶν τῶ ἀγίῳ καὶ
 λίαν. ὅτι ἀξιώσῃ με ὁ Θεὸς
 ἰγρίσῃ κατὰ τὴν καὶ γυναι-
 σὶν τίς ἐστιν ὁ καλὸς Νίλος,
 καὶ τίς ὁ βασιλικὸς Εὐπραξίος.
 κατὰ τὸν δὲ αὐτὸν μὴ πολλῶς
 ἐπαρσεως καὶ φαιδρίας, δὲ τὸ
 κατασταθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶ βα-
 σιλέων κριτῶν Ἰταλίας καὶ Κα-
 λαβρίας, ὅπαντες μὲν οἱ ἡγού-
 μενοι τῆς χώρας προσέρχοντο αὐ-
 τῷ μετὰ δώρον καὶ κοτακίας,
 τὴν αὐτὴν ἀντιλήψιν τε καὶ βοή-
 θειαν ἔχον ὡς καὶ λαοῦται. ὁ
 δὲ

pantes. At vero eximius Pater Nilus, ne vel minas homi-

lectum se prosternēs iussit vo-
 cari sibi reuerendum aliquem
 sacerdotem. is cum venisset, &
 propius ad lectum accessisset,
 ut cur vocatus esset causam
 cognosceret, inuenit eum iam
 vita functum. Ex quo timor
 inuasit eos, qui redeuntem
 illum ἐ μοναστηρίῳ comitati
 erant; & mirabantur omnes
 quod sāctus prædixerat. Qui-
 dam ergo improbi & adulato-
 res Constantinopolim profe-
 cti accusarunt beatum virum
 apud aures Eupraxij iudicis
 imperialis, quasi monasteriū
 eius esset depopulatus, & sur-
 ripuisset quæ erat Antonij. Ille
 verò huiusmodi calumnijs ir-
 ritatus scripsit cuidam ex suis
 procuratoribus minas in san-
 ctum iactans ac dicens: Cum
 diuinus fauor bene valentem
 eo me perduxerit, videbo quis
 ille sit monachus Nilus, &
 quisnā imperialis Eupraxius.
 Cum ergo peruenisset ille cum
 multo fastu & pompa; Consti-
 tutus enim erat ab Imperato-
 ribus Italiæ & Calabriae iu-
 dex; omnes Prouinciæ Abba-
 tes ad illum cum muneribus
 & assentatione ibant, fauorē
 eius & præsidium sibi aucu-

РГОИ. 30.
19.

[illegible]

τείας ὄρατον, δι' ἃν ἀκρατῶς ἦ
 τῆς φύσεως νόμον ἐξυβρίσκει.
 ἦθ' ἂν οὐκ εἰς σιναῶδιον αἰτῶ, καὶ
 μεμψόμενος τὴν κατὰ τοῦ ἀγίου
 θρασυτητα αὐτοῦ· λέω γὰρ ἐχθ-
 ρον ἰκανῶς ὁ ἀνὴρ, εἰ καὶ πετύ-
 φωτο τῇ τῆς ἐξουσίας ὑπερβολῇ·
 ἰκέτης καθεύδατο ὁ παρὼν ἐμ-
 βρυμώμενος ἢ ἀπ' αἰῶν, ἥτοιμα-
 δίας ἐπιτύχει καὶ μόνον, δι' ὅ-
 γις τι καὶ συγχωρήσεως ἢ παρ'
 ἐκείνου ἀξιωμαθῆναι. ὁ δὲ πατὴρ
 πρὸς μὲν τὸ παρὲν ἀντιβέβηκετο
 τὴν κατὰ πρῶτον οὐλίαν,
 μή τι ἐκείνῳ καταδιχόμενος ἐρ-
 χόμενος ἐν τῇ μοναστείᾳ, μή-
 τι ὡς βεβλήμενος ἀπ' ἡθῶν, καὶ
 τὴν δόξαν αὐτῷ ἐκλήψεται, τῷ
 ποιῶνι τοῦ ἔργου τὴν σωτη-
 ρίαν αὐτῷ παραγμυελόμενος.
 ἦ δ' ἐν ἐνδοκίᾳ καὶ τῷ
 τύφῳ δύναντες ἢ τῷ ἀναιδήτῳ
 χρῆσθαι. ὡς τοῦ ἐπὶ τῇ
 χερσὶν ἢ διόπτῳ ἐκείνῳ νότος
 κατὰ σμικρὸν αἰαλώμενος. τὰ
 κρυπτόμενα μέλει, πρὸς ἡγίαν
 λοιπὸν τῷ καλεώμενῳ τῷ με-
 λῶν, καὶ θάνατον ἠπείλει τῇ τύ-
 τι ἀφ' ἧς, ὅτι πρὸς ἐταίρῳ
 ἐν πνὶ ἢ ψυχρὸς ἰατρὸς, δυσωπη-
 θῆς ἢ οὐκ ἐξοστῆς αὐτοῦ ἐπιστο-
 λῆς. ἰδὼν τοίνυν πνὶ θρονὸν βα-
 σιλικὸν, καὶ πρὸ λαβῶν τρεῖς πύλας
 πόδας αὐτῶν, τοσούτων πληθὺς δια-
 κρύβων ἐξήχεε καταφιλῶν αὐτοῦ,
 ὡς τε

gibus intemperanter abusus.
 erat. suum igitur agnoscens
 errorem; sibi que crimini dans
 quod in sanctum virum proca-
 cior fuisset (erat quippe satis
 prudens, quamquā fastu elatus
 ob excellentiam potestatis) supplex
 efficitur qui pri-
 dem comminationibus infre-
 mebat, si quo modo illum pos-
 set vel contueri tantum, veni-
 amq. ab eo cū benedictione
 impetraret. At Pater tunc
 quidē differebat congressum,
 nec se coram praebebat viden-
 dum, aut permittens ut ille
 ad monasteriū accederet, aut
 ipse ad illum ire cogitans, ut
 roganti satisfaceret; nimirum
 hac ratione salutis eius consu-
 lens. Sciebat enim in tempo-
 re fastu etiam decenter con-
 tra insipientes uti. Ergo post-
 quam triennio morbus ille à
 Deo immixtus paulatim verē-
 da absumpserat, perueneratq.
 ad præcipuam corporis partē,
 & mortem ea corrupta mina-
 batur, tunc spiritualis medicus
 pfectus est, permotus lucu-
 osissimis eius epistolis. Vbi Pro-
 rex sanctum virum conspexit,
 venerandos amplexatus pe-
 des, tantam eos deosculando
 profudit lachrymarum vim, ut
 sanctus

sanctus ipse Pater, & astantes omnes simul lugerent, & vehementes ederent fletus. Nichil enim aliud videre apud eos erat, quàm peccatricis imaginem contrito animo tenētis Saluatoris pedes, & petentis erratorum veniam. Vbi iam exsaturatū fletu vidit Pater, instar infantis qui lac ex vberibus abunde suxerit, extendit manum, & apprehendens erexit. Ille verò iussis egredi omnibus, denudare cæpit cum morbis animi & corporis mala; & lachrymando aiebat: En venerande Pater, diu noctuq̃ per triennium grauissimo hoc malo afflictus sum, acerrimis oppressus doloribus, & inenarrabili fœtore; quem neque vnguentorum adhibitorū copia, neque mutatione crebra vestium, qua septies vtor per dies singulos, effugere potui. Erat porrò morbus, vt B. Pater narrabat, sub pectine, quasi circino circumactò descriptus, vt pendentium membrorum nihil superesset. Rursus igitur Prorex sancti viri manus tenens, & rigans lachrymis aiebat: Miserere mei per Dominum, Christi Domini imita-

tor:

ὥς τε καὶ αὐτὸν τὸν ἄγιον πατέρα καὶ πάντας τοὺς συμπαισι. κῶτας συνθρῆκῃν αὐτοῦ, καὶ κλαίειν σφοδρῶς. ἐοδὴν γὰρ ἄλλο ἐκείνῃ καὶ ἰδοὺν παρ' αὐτοῖς, ἢ τὴν πόρην ἐν καταύξει κατέχευαν τοὺς συντήρος πόδας, καὶ ἄφισιν αὐτοῦσαν τῇ πλημμελημάτων. Ἰδοὺ οὐδ' αὐτὸν ὁ πατὴρ χερσὶν αὐτοῦ τοῦ κλαυθμοῦ, καὶ πατρὸς βεβήκας τοῦ εἰκνύεσθαι, ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπιλάβετο καὶ αἰτήσας αὐτὸν. ὁ δὲ πᾶσι κηρύσσας ἐξεληθῆναι ἀπ' αὐτοῦ, ἤρξατο διπορυμνῶσαι τοὺς τοῖς ψυχικοῖς πάσιν καὶ τὰ σωματικὰ, καὶ διακρύων ἐλεῖν. ἰδοὺ πτωχὸν πᾶν ἐξελθῆναι, ἡμέραν καὶ νύκτα βεβασάνισμαι ὑπὸ τοῦ δεισιπότητος πάσιν, ποίοις δριμυτάτοις καὶ ἀφάτω δυσκοῖα πυκνῶν. καὶ ἔτι πληθὺς περιβόητος μύθων, οὕτως μὲν τῇ πυκνότητι τῇ ἰματίων παλαιῶν. ἐπὶ αἰσὶν γὰρ τῆς ἡμέρας ἀλλάσας. ἐκφυγῆναι ἡδυνήθην. καὶ δὲ τὸ πάθος, ὡς ὁ μακάριος ἐλεῖν, ὑπὸ τὸ ἦρον αὐτὸν ὡς περ ἀπὸ διαβήτου διελθῆναι, καὶ ἔχον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ μοῖραν εἶναι. πάλιν ἐν ταῖς χεῖρας τῆς διακρύων τῶν βασιλικῶν, καὶ πλύναν αὐτὰς τοῖς δάκρυον ἐλεῖν. ἐλθέσθαι με δὲ τὸν κύριον μεμνητὰ τοῦ διαπότητος Χειροῦ, &

κα-

καταξίωσον ταῖς πρῖαις σοῦ ταύ-
ταις χερσὶν ἀποχεῖραι με τὴν πα-
νάστων · ἐπεὶ δὲ ὡμολόγηται
τὸ Θεῷ τῷ ἡγούμενῳ μοναχός· λέ-
γει οὐκ ὥρως αὐτὴν ὁ πατήρ· ἐκ
ἐξέσι σοι εὐθερόπω συνιτὶ δὲ ὅτι,
καὶ σφόδρα πεπαγδωμένῳ τὰ τῆς
κοινῆς αἰθερώπου λόγια φρονεῖν
τι καὶ λέγει· ἀπαίτις γὰρ οἱ τοῦ
θεοῦ βαπτίσματος καταξιοδίν-
τες, καὶ ἀμέλειτον ὑπὸ πάσης
ἀμερτίας μὴ φυλάξαντες τοῦτο,
χωρὶς πάσης ὁμολογίας χρεώσου-
σι πάλιν τὸ μακάριον τοῦτο βά-
πτισμα· ὅπερ εἶχε πολλὰ δό-
σασαί χάρις καὶ ἀγαθήματα τοῖς ἀν-
θρώποις ὁ θεὸς ἐδωρήσατο, πλε-
στοῖς καὶ πνίκοι, βασιλεῦσι καὶ ἀρ-
χιερεῖσι, ἱερεῖσι καὶ ἀρχιερεῖσι, καὶ
πάσῃ ψυχῇ τῇ βαλομένη ἐν μιᾷ
καρπῷ ῥοπῇ αἰσχυνηθῆναι ὡς
αἰτοῦ ἡ νόστις, καὶ πάντων ἀπαλ-
λαγῆναι τῆς περιμυρμηχίων.
καθὼς δὲ ἔφησεν ὅτε τὸ με ἀπο-
κρυῖσαι σε, ὅτε τέλος καταγορεύ-
τῃς ἐμὴ ἐγὼ, μηδεὶς κεκτημέ-
νος βαθμὸν ἱερατικόν· ὅδε μη-
τροπολίτης ὄσιν· ὡς γὰρ τότε
ἐκὰς ὁ πᾶς ἀγίας Σιβνείνης μη-
τροπολίτης· ὅδε ἐπισκοπὸς καὶ ἀρ-
χιμαρδρίται εἰσὶν· αὐτοὶ τὴν ἐπι-
θυμίαν σου πληροῦσθε· καὶ ἐγὼ
τίς εἰμι, ἵνα μιτάζωμαι; ὁ δὲ
πάλιν τὰς χεῖρας καταφιλῶν τοῦ
θείου πατρὸς περιέλαβεν ὁμοῦ κα-

στερ-

tor: nec me dedigneris hisce
venerandis manibus omni lu-
xuria plenū monachi tonsura
insignire; promisi enim Deo
monasticum subire institutū.
Ad quem Pater: Non licet
tibi viro prudenti, & per-
quam docto sapere aut loqui
more multorum: omnes enim,
qui sacrum baptismā suscep-
ere, nec purum illud ab omni
peccato seruauere, sine quouis
voto tenentur ad sacrum hoc
recipiendum baptismā, quod
pro multa sua clementia & bo-
nitate Deus hominibus dona-
uit diuitibus & egenis, Regi-
bus & Principibus, Sacerdoti-
bus & Pontificibus, & cuius
animæ volenti vno temporis
momento renasci, sicut Aquil-
æ iuuentus, & præteritorum,
impetrare veniam delictorum.
Quod verò aiebas, vt te ton-
derem; ego sane monachorū
minimus sum, nullo sacerdotij
gradu ornatus. Hic metropo-
lita est (erat enim ibi per id
tempus sanctæ Seuerinæ me-
tropolita) præsto sunt Episco-
pi & Archimandritæ: ipsi vo-
ta tua expleant: quis ego sum,
vt me immisceam? Ille rursus
sancti Patris manus deosculās
precari simul & obtestari, ne
opus.

opus: hoc alij permitteret, sed habitu sancto & Apostolico ipse illum indueret, fieretque sibi sequester ad Deum & patronus. Flexere Patrē lachrymæ cum precibus, & suis illū totondit manibus; viliq. amictu, quem veneranda humilitas gloriosum reddit, illum contexit, qui nuper molli ac diffluente vestimento sectabatur delicias; præsente metropolitā Stephano cū Episcopo vrbis, hegumenis non paucis, & alijs sacerdotibus. aderat quoque Iudæus Domnulus, nempe vt medicus, cuius etiā antea memini; spectator eorū, quæ agebantur. qui egressus, & admiratus quæ facta erant, ita astantes affatus est: Hodie mirabilia vidi, quæ facta olim audiuius. Nūc vidi Danielē prophetam cicurātem leones. Quis enim vnquā potuit leoni huic admouere manus? At nouus hic Daniel & comam derafit, & monasticum imposuit pileolum. Et hæc quidem Hebræus. At vero Prorex peractis sibi Angelici habitus omnibus cæremonijs, cohortatus omnes vt præderēt, ipse ministrū se præbuit; astabatq. instar famuli ad præstanda obsequia

θεοκρίζων τοῦ μὴ ἄλλω τῇ τῷ ἁγίῳ ἔργῳ ὡς ἀπερὶ ἡσσαι, ἀλλὰ δι' αὐτὸ τὸ ἅγιον καὶ ὑποστολὴν γῆμα ἀμφιαδῆναι, ὥστε πρὸς Θεὸν αὐτῷ μεσίτεω καὶ προστάτεω ᾔνυσθαι. Καμφοδὴς οὐδ' ὁ πατὴρ τοῖς δάκρυσι καὶ τῇ ἰκασίᾳ αὐτοῦ, τῇ οἰκίᾳ χειρὶν αὐτὸν ἀπακρίετο, καὶ τὰ τῇ στερῇ ταπεινώσει δεδοξασμένα ῥάκη περιεβάλετο, τὸν ἀπαλὴν καὶ περὶ ῥεοῦσιν ἰαδῆν πρὸς μελακίζοντο, παρόντος τοῦ μητροπολίτου Σπυρίδωνος οὐδ' ἐπισκόπου τοῦ Κάσρου, ἡγουμένων τῶν ἐκ ὁλίγοις, καὶ ἄλλοις ἱερεῦσι. παρῆσαν δὲ ὁ ἱεραρχὸς Δόκιμος αἰεὶ ἰσχυρὸς, οὐδ' ὡρῶν ἐμνήσθη, θεωρῶν ἅπαντα τὰ τῇ ἁγίᾳ. ὁ δὲ ἔξωθεν ἔξω, καὶ τὰ γυμνασία θωμάσας, ἔφη πρὸς τοὺς παρόντας· Σήμερον ἰδυσάμενοι θαυμάσια, ἀπὸ πάσης ἡμετέρας ἀκηκόαμεν· νῦν εἶδον τὸν περὶ φημί Δανιὴλ ἡμερῶν τοῖς λέοντας. τίς γὰρ ἠδυνήθη ποτὲ χεῖρα ἐπιβαλὼν τούτῳ πρὸς λέοντι; ὁ δὲ νέος ἔτος Δανιὴλ καὶ τὴν κόμην ἀπέτεμε, καὶ κεκάλιον ἐπιτίθηκεν. καὶ ταῦτα μὲν ὁ ἱεραρχὸς. Οὗ δὲ βασιλικὸς μὲν τὸ πᾶσαι τῶν ἀγγελικῶν ἀκολουθίαν τελεῖσθαι ἐπ' αὐτῷ, περὶ ἱεράρχος ἁπαντασὶν τὸ γινώσκειν, καὶ συντάξας δι' ἐαυτοῦ, αὐτὸς παρίστατο καὶ οὕτως

καθάπερ οἰκίτης, προσκυμύμε-
νος ὑπονεύσας ὁ πρὸ πολλῶν
ἡμερῶν τῇ κλίνῃς μὴ διωκόμενος
ἀνάσσειν, βιώσας τῇ διωκίμῃ· τῇ
πυλῇ ματρὸς, ἐν ταῖς τῷ ὅσις χει-
ρῖν. ὡς ἀκελόμενος δὲ καθεστῆ-
ναι ἔργα αὐτοῦ, ἡγήσατο πάλιν
τοῦ διατάξασθαι ὅτι τῇ ἑαπέτης
λίαν λαβεῖν. καὶ ταῦτα γυμνῶν
πάντες ἐξίστατο ὅτι τῇ ἀναρρώ-
σῃ καὶ προσκυμῇ τοῦ ἀσθενέος, καὶ
ἐδέξαζεν τὴν Θεόν. καὶ δὲ ταύ-
τα, πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ
τῇ ἰδίᾳ χειρὶ διείπνησι, καὶ ἐκ-
κλησίαις, καὶ πᾶσι τοῖς δυνάμει,
ληγατόσας τε ἀπασαν τὴν οἰκί-
τῃ αὐτοῦ, καὶ ἡθελείας κατα-
ξιώσας, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ πρὸς Κύ-
ριον ἀπεδήμησε μετὰ πάσης κα-
τανύξεως καὶ ὀχλειῆς, πένθους
τε καὶ ὑπὸ βεβαίας ἀπὸ τῶν
πρὸς τὴν ἀρετὴν ὁρῶν τῇ πρὸς
τοῦ· οὐδέλω τῇ δυνάμει τῇ ἀνδ-
ραλῇ, ὡς τὸ ὁπότε καὶ ζῆσαι
αὐτὸν ζῶντι τῷ αἰῶνι.

Μετὰ δὲ τὸ κατετιθεῖναι τὸ σῶ-
μα αὐτοῦ ἐν τῷ μοναστείῳ τῇ ἀ-
γίας Αναστασίας τῇ παρθενῇ, προσ-
έρχεται τῷ διαποσίῳ πατρὶ ὁ ἱε-
ρεὺς μητροπολίτης ὑποδύκνουν
αὐτοῦ τῇ βασιλικῇ διαθήκῃ·
ἐν ᾗ τῇ πᾶσι κλητῇ καὶ ἀκλή-
τῃ αὐτοῦ ὑποσάφ. ὁπότερον καὶ
διαπόσει τὴν ὅσον διαγράψατο.
καὶ περὶ διατάξιμος ὁ μακάριος,

καὶ

sequia paratissimus, qui per
multum antea tempus è lecto
surgere non poterat, virtute
Spiritus, & beati viri manu sa-
natus : infusus autem sedere
prope ipsum, rursus facultatē
petijt ministrandi ad mensam:
Quod vbi factum, stupere
omnes ob restitutam viro bo-
nam valetudinem, eiusq. mi-
nistrandi studium; Deo que
gratias agere. Post hæc om-
nes suas facultates manu sua
dilargitus pauperibus, & ec-
clesijs, & cunctis egentibus; di-
tributisq. pro vniuersa fami-
lia legatis, donataq. libertate,
tertio die migravit ad Domi-
num, summa compunctione
animi, & cum gratiarum
aditione, fide ac spe certa pro-
fectus ad eum, qui per Pro-
phetam dixit: Nolo mortem

Ecc. 33.11

peccatoris, quam ve conuer-
tatur, & vitam viuat æternam.
Postquā corpus eius depo-
sitū fuit in monasterio sanctæ
virginis Anastasiæ, accessit ad
venerandum Patrem metro-
polita, quem diximus, Proce-
gis testamentum ostendens;
in quo omnium ille bonorum
suorum mobiliū immobilium-
que curatorem & dominum
scripserat sanctū virum. Quod:

N

ipse

ipse videns, & negotiorum huiusmodi occupationē, diaboli laqueum & ludibrium esse intelligens, eidem metropolitæ tractanda omnia iuste permisit, tanquam rationem reddituro de illis inspicienti omnia Deo: ipse vero in suum se contulit monasterium, sibi attendens, Deo que vacans, & sanctis Angelis audiēs hortantibus ac dicentibus; Transmigre in montes sicut passer: quoniam ecce qui de nobis sunt peccatores intenderunt arcum, rerum scilicet humanarum procurationem & sollicitudinem; & parauerunt sagittas in pharetra, praua, videlicet consilia & cogitationes, quas in mentem immittunt, quibusque in obscuro rectos corde sagittare nefarii student. Cum itaque admirandus vir totus esset cum fratribus in oratione sermonisq. pio ministerio, Dux quidam exercitus venit ad eū, Polyeuclus nomine, è regione Mesubiani Calabriae, secum ducens filiū suum nequissimo dæmone oppressum. Procidens igitur ad pedes B. Patris rogabat, vt misericordia flecteretur, suūq. filio opem ferret, depulso ma-

ligno

καὶ τὴν ἐν ἐκείνοις τοῖς περά-
μασιν ἀρχολίαν παγίδα ἔχῃ καὶ
χλιδίῳ τῷ δαβόλῳ κατανοήσας,
πάντα ἐπιβέβας τῷ αὐτῷ μη-
τροπολίτῃ δικαίως οἰκονομήσας,
ὡς τῷ τὰ παῖτα ἐφορῶντι Θεῷ
ἀποδώσονται τὴν δόξιν αὐτοῦ ἀπο-
λογίαν, αὐτὸς τὸ οἰκῶν καταγὰς
μοναστήριον, ἐαυτῷ προσέχων, καὶ
τῷ Θεῷ προσανέχων, καὶ πρὸς με-
νος τοῖς ἀγίοις ἀγγέλοις αὐτοῦ πα-
ραίνῃσι καὶ λέγουσιν μετὰ νουθεσίας
ἐπὶ τὰ ὅρα ὡς σπεύδῃ, ὅτι ἰδοὺ
οἱ οὗτοι ἡμῶν ἀμάρτυροι ἐνέτρεσαν
τόξον, τὴν δὲ ἀνθρώπων περὶ
μάτων ἐπιμήλσαν καὶ φρονηδὴ,
καὶ ἠτοίμασαν βίβλην ἐν φάρτεραν,
τὰ τῇ δεινότητι αὐτῶν ἐναποτιθέ-
μενα πονηρὰ βελόματα καὶ δει-
νοήματα, ἀφ' ὧν καταπορεύσονται ἐν
σκοτομήνῃ βυβλίνονται οἱ ἀλά-
στορες τοὺς δόξαντες τῇ καρδίᾳ. Τῷ
πνεύματι θανασίῳ πατέρι τῇ τρο-
σολογίᾳ καὶ τῇ δεινότητι τῷ λόγῳ
μὴ τὸ ἀδύνατον φιλοδοξίᾳ προσ-
καρτεροῦντος, ἵερχαί τις πρὸς
αὐτὸν στρατηλάτης, Πολύδουκος
τοῦτομα, ἀπὸ τῆς παροικίας Με-
σουβιανῆς τῆς Καλαβρίας, φέρων
μὴ ἐαυτὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ καταγ-
μῆρον ὑπὸ σφοδρῶτά τε δαίμο-
νος. προσπατοῦν οὐδὲ πῶς τοῖς
πόδας τῶν μακαρίων πατρὸς πα-
ρεκάλει αὐτὸν ἀπαλλαγῆναι ἐκ
αὐτοῦ, καὶ λελῆσθαι τὸν υἱὸν αὐ-
τοῦ,

τοῦ, ἀπαλλάξαι τὸ αὐτὸν τῷ δέ-
 νου πιδματός. ὁ δὲ ὄντως υἱὸς
 τοῦ χριστοῦ μὴ ταπεινωθεῖς
 ἀπεκρίνατο πρὸς αὐτὸν· πίστευ-
 σον ἄνθρωπε, ὅτι ἐδύνατο πα-
 ρεχάλεπα τὸν Θεὸν τὸ δωρεῖσά-
 τῃ ταπεινώσει με χάριν ἰαμα-
 των, ἢ πονηρῶν πινδύματιν ὑπο-
 σβῆναι. ἔστι τῇ πολλῶν με ἀ-
 μνησμάτων δωράμην συγγνώ-
 μῃν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀ-
 παλλαγῇ τῶν ἀνταρραχισμῶ-
 νων με πονηρῶν λογισμῶν. Δευ-
 ερὸν τοῖνυν αὐτὸς ὡς θαλάσσης τὸ
 Θεὸν μᾶλλον ὡς ἐμὲ ἀδελφῆ, ἡ-
 πως αὐτῷ ὡς αὐτῷ τῷ περικυκλω-
 τῆν με δαιμονίων πολλῶν. ὁ γὰρ
 υἱὸς ἐν δαιμόνιον ἐχθρῷ, καὶ αὐτὸ
 ἀκουσίως, ἵστας δὲ καὶ πρὸς σωτη-
 ρίαν τῆς ἰδίας ψυχῆς, ἥτις πρὸς
 παρωχηκότων ἀμνησμάτων ἐκ-
 λύβωσιν, εἴτε καὶ πρὸς μάλόν-
 των ἀνακοπῶν. ἐγὼ δὲ τῇ ἐμῇ
 βραδυαίᾳ καὶ ἀμνησίᾳ καθ' ἑκάστην
 δουλείαν χλιδαίαν καὶ μυριάσι
 δαιμόνων πρὸς ἀπόλυσιν τοῦ ψυ-
 χῆς μου. ταῦτα ἔπαυον, καὶ ὑπα-
 ναχωρήσας μικρὸν, ἀπεκρυψά-
 μιν ἐν τῇ ἐμῇ πρᾶξι, διδοίκας μὴ
 πως ἰσθύνῃς τοῦ δαιμονιζομένου
 ἐξ ὧν τῇ φήμῃ καθ' ὅλην τὴν χώ-
 ραν, καὶ ἐκ ἐκείνων αὐτὸν ἡρεμή-
 σαι ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ. ὁ δὲ Πο-
 λύευκτος κατὰ τοῦ αὐτοῦ τὸ
 καρδίαν τῇ πίστι καὶ τῇ ἐπιδοκί-
 καρ-

ligno spiritu. Ille germanus
 plane humilitatis Christum.
 imitantis filius respondit: Nū-
 quam, mihi crede, rogavi
 Dominum, ut meæ tenuitati
 donaret curationum gratiam,
 aut spirituum malignorum
 depulsionem. Utinam impe-
 trare à Deo possem multorum
 meorum veniam peccatorum;
 & liberari à pravis cogitatio-
 nibus, quæ mihi assiduo mole-
 stæ sunt. Ipse tu magis pro
 me ad Deum preces effundi-
 to frater, si forte liberari
 queam à multis circumobfi-
 dentibus me dæmonibus.
 Nam tuus filius vnum habet
 dæmonium, idque non sua
 sponte; fortasse verò ad sa-
 lutem animæ, siue ob præc-
 ritorum expiationem crimi-
 nū, siue ob futura ad cautelā.
 Ego vero in segnitie & socor-
 dia mea quotidie subijcior in-
 numeris dæmonum copijs in
 perditionem animæ meæ. His
 dictis paulum se subduxit, &
 per dies aliquos latuit; veritus
 ne si liberaretur oppressus à
 dæmone, fama per totā ema-
 naret regionem, & sibi nō per-
 mitteretur in loco illo quiete
 vivere. At Polyuctus fide
 & spe cor suum municiens non

abibat è monasterio, sed ieiunio se affligebat, & cum lacrymis dicebat: Non recedā hinc, donec filius meus curetur. Perspecta Beatus vir præclara eius fide & patientia, misertus est ipsius, & filij; reuersusq; in monasterium secū ipse rem grauitè ferens aiebat; quid huic homini faciā ignoro: nam & sanato, & non sanato eius filio, vtrinq; nobis vexatio imminet. Ceterum nullo modo passus vel intrueri oppressum à dæmone, vocatum sacerdotali ordine fungentem iubet ire in oratorium, & fufis super ægrotum precibus vngere illum, de oleo lampadis, ac dimittere. Quod vbi factum, statim iuuenis sanitati restitutus est, egresso instar fumi dæmonibus eius. Quod pater eius cum vidisset, gaudio atque admiratione simul affectus filium præhendit, vnaq; cum illo ad Patris genua procidit, gratias Deo agens & ipsi, qui solo iussu malignum spiritum è filio depulisset. At beatus Pater vehementi sermone vsus præcepit illi, ne cui rem diceret: Deus enim, inquit, tibi non ego, curauit filiū:

& be-

καρτέρη ἐν τῷ μοναστείῳ τηςδύων καὶ κακουχούμινος, λίγων μὲν δακρύων· ἐκ ἀναχωρήσας ὧδε, ἕως ἃ οὐδὲν με ἰάσεως ἔσται. Ἰδὼν οὖν ὁ μακάριος τὴν ἔνθεον αὐτῆς πίσιν καὶ ὑπομηνῶν, ἀπαλαχιστοῖς ἐπ' αὐτῆς καὶ ἐπὶ τῷ υἱῷ αὐτῆς, καὶ ἐν τῷ μοναστείῳ ἐλθὼν, ἐδυσφόρη ἐν αὐτῷ λίγων. Τί ποιήσω τῷ αἰθερώπῳ τούτῳ; ἔκ οἶδα· καὶ γὰρ ἀμφοτέρωθεν πηρασμὸς ἡμῖν προσκίεται, ἢ τε ἰαθῇ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἢ τε καὶ μή. ὁμοῦ οὐδὲ μὴδὲ ὡς καταδιξάμενος καὶ διὰ τῆς τὸν πονήματιζόντων, καλέσας τὸν ἱερεῖα τῶν τάξιν ἐκδιδυμῶν, καὶ ἐξ αὐτὸν ἀπυθῆν ἐν τῷ δύνειῳ καὶ ἐπιέξασθαι τῷ νοσητῇ, ἀλλήλας αὐτὸν ἐλαίω ὅτι καὶ ἄλλας καὶ πολλὰς. τοῦτε δὲ γρηομίνα, ὡραχρήμα ὁ νέος ἰάσεως ἤξιώθη, τῷ δ' αἰμόνος διὰ τῶν αἰσθητῶν αὐτῆς ὡς ἁπλῶς ἐξελθόντος. ὅτε ἰδὼν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ χαρὰς πληθύν, ὡραλαμβάνει αὐτὸν καὶ προσαιπῇ μετ' αὐτῆς τοῖς τοῦ πατρὸς γόασιν, δ' χαριστῶν τῷ Θεῷ, καὶ αὐτῷ τῷ δ' ἐξέμινος προστάξεως τὸ ποιῆεν πνεῖμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἀπελάσαντι. ἰμβριμνησάμενος δὲ αὐτῷ ὁ μακάριος, παρήγγαλε μὴ διὰ τοῦτο ἡπῆν· ὁ Θεὸς γὰρ φησὶ ἰάσατο τὸν σὸν υἱὸν ἐκ ἐγώ.

καὶ

καὶ δολογήσας αὐτοὺς ἀπέλυσεν
αὐτοὺς ἐν εἰρήνῃ εἰς τὸν οἶκον αὐ-
τῶν δοξάζοντας τὸ Θεόν. τούτῳ
δὲ πρὸς ἑσπῶ πολλοὺς ὑποδαμώ-
νων ὁ θανυμόσιος ἐθεράπευσε με-
ναρχεὺς τῆς λαϊκοῦς τοὺς μὲν ἐλάττω
θεῶν ἐργῶν ἀλείφων, ὡς
μηδὲ ποτε κατὰ διζήμενος μέλει
καὶ τὸ θεῶν ἡσυχίας σφραγίδος ἐπ' αὐ-
τοῖς· τοὺς δὲ ὑποσέλλων πρὸς
ταῖς τῶν μακαρίων ὑποσώλων. τῇ
καὶ ἐκτείνων θήκας τὰς ἐν τῇ Ῥώ-
μῃ, οἷπινες καὶ τῶν ὁδῶν ἐκατα-
εἰζόντο, τῇ μακαρίᾳ πατρὸς ὁ-
φθαλμοφάρως αὐτοῖς ὁππαιομένη,
καὶ τοὺς δαίμονας ἐξ αὐτῶν ἀ-
πελαίνοντος. τούτῳ δὲ ἐζίνετο, ἵνα
μὴ κενὴ ἡ πίστις ἡ πρὸς τὸν ὅσον
αὐτὸν ἀναδεχθῇ, καὶ ὁ κόπος ἀ-
νόνητος τὴν καταφυγῆς. Εἰ γὰρ καὶ
λόγῳ ταπεινοφροσύνης φαιεῖται
ἐκ ἐπιδόχῃ αὐτοῖς, ὑποφύγων
τὸν τῶν ἀνθρώπων ἔπαυον, ἀλ-
λὰ τῇ φιλανθρωπῷ ἐκείνῳ,
ὅτι τῇ κρυπτῷ τὴν κέλῃς αὐτῇ
ταῖς πυρίναις ἐν τῷ ἔσει κατὰ φλε-
γα τὰ δαιμόνια, καὶ ταῖς νόσοις ἀ-
πήλαινε. ἅπαντα αὖ κατὰ
μέρος βυλῇ θῆκεν γραφῇ ὡς αὐ-
τοῦμαι, ἐκ ἐπαρκείᾳ μοι ὁ χεῖ-
νις τῇ ὁρομῇ ὡς αὐτῇ ἀρκείᾳ
δὲ τῷ δὲ λαβείᾳ καὶ ἐκ μέρεσι τὸ
ἅπαν καταλαβείδης, ὡς ἐξ ὀνύ-
χων τὸν λείοντα. δίδωκε δὲ αὐτῷ
χάριν ὁ πᾶν ὅλων Θεὸς ἐμὸν
τις

& benedicēs dimisit illos do-
mum in pace, gratias Deo
agētes. Multos porro in hunc
modum admirandus vir dæ-
monibus obsessos liberauit tū
monachos, tum laicos, siue
oleo per sacerdotes inungens;
eo quod ipse numquam vel so-
la manu benedictionem illis
impertire voluerit: siue Romā
mittens ad beatorum Aposto-
lorum & martyrum tumbas.
Quibus tamen, dum irent,
liberari contingebat, apparē-
te illis manifeste beato Patre,
ac dæmones depellēte. Quod
fane fiebat, ne fiducia, qua B.
Patrem laturum opem illi spe-
rabant, vana ostenderetur, &
inanis confugientiū ad ipsum
labor. Nā etsi humilitas ani-
mi efficiebat, ne palam super
illos preces effunderet, ut hu-
manas laudes vitaret; pietate
tamen victus, dum lateret in
cella, dæmonia suis igneis sup-
plicationibus vrebat, & mor-
bos fugabat. Quæ si vellem
omnia, vel minutissima nar-
rando, scriptis mandare, tem-
pus me plane præterlabens
deficeret. Satis erit pijs homi-
nibus ex parte totum capere;
tanquam ex vnguibus leonē.
Dederat vero illi omnipotens
Deus

Deus non solum vt singulos quosque ad se venientes pie subleuaret afflictos, & varijs malis oppressos, ac mederetur; sed Ciuitates quoque totas vt eriperet periculis, & calamitatibus liberaret. Quod planum fiet exemplo, quod referam.

Regebat olim vtrâque prouinciam, Italiam inquam & Calabriam nostrâ, Nicephorus dignitate Magistri præditus, primus & vnus vt hoc magistratu fungeretur missus à pijs Imperatoribus in eas prouincias. Hic igitur animi magnitudine, & magistratus amplitudine inflatus consilium habuit humana opinione non improbandum, sed vtilitatem præferens, Dei tamen voluntati obnitens, & nullo modo admittendum, vt rei finis ostendit. Cogitauit enim singulis Calabriæ ciuitatibus naues illas ædificare, quæ vocantur Chelandiâ: quibus nō solum ipsæ Vrbes tutæ essent ab incurribus hostium, sed vicina etiam & hostilis Sicilia debellaretur. Quod ægre ferentes Rossanēses, vt qui Chelandiorū huiusmodi ministe-

τοὺς καθ' ἑκάστον περιερχομένους αὐτοῖς, ὁλιβορμένοις καὶ παντοδααῖς ἀνάγκαις συνερχομένοις ἦσαν καὶ ἰατρῶν, ἀλλὰ καὶ πλείων ὁλοκληροῦν ἐν κινδύνοις ἀπλάμβάνοντες, καὶ λυτρωθῆναι ἤντι παρὰ τῶν ὀφεισάντων. ὁ δὲ λαὸς διὰ τοῦτο τὸ νῦν ῥηθροπόλητον.

Εκράτη ποτὶ ἀμφοτέρω ἤντι χωρῶν, Ἰταλίας τ' καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Καλαβρίας Νικηφόρος ὁ μέγας, πρῶτος καὶ μόνος τῶν μεγίστων ἀξιώματι τούτῳ ὡς καὶ ἤντι ὁ βασιλεὺς βασιλεύων ἐπὶ ταῖς ῥηθροῖς χώραις ὑποσταλὴς. ὡς περὶ ὁ μέγας τῇ μαγαλοφύᾳ καὶ τῇ ἀξίᾳ νικητοῦ, βελῶ ἐβηλδύσατο ταῖς μὲν ἀνθεσπύαις ἐνοσίαις ὑποδύκτον, καὶ δοκοῦσαν ὠφέλιμον, τῇ δὲ καὶ βελήματι ἀντισταμένην, καὶ μεθόλως διωρόπτον, ὡς τὸ τέλος ἀπέδρασε. ἐλογίσσατο γὰρ ἐφ' ἑκάστη ἤντι τῆς Καλαβρίας πλείων κατασκευάσαι τὰ λεγόμενα χελάνδια, καὶ διὰ αὐτῶν ἢ μόνον ἑαυτὰς φυλάττειν ἀσφαλές ταις καὶ ἀντιβελούτοις, ἀλλὰ καὶ τὰ γήτονα καὶ ἐχθρὰ Σικελίας ἀφανισμῶ ὡς ἀδυνατῶν. τοῦτο δὲ μὴ ἐνεγκόντες οἱ πατριῶτες Ρυπάνει, ὡς ἀσυνήθεις ὄντες τῇ χελανδίᾳ δελούει, μετὰ τὸ ἦδη ταῦτα κα-

τα-

essent;

πασι δάσαι, καὶ μάλιστα τοῖς ἡγε-
 ταλάσσης νατοῖς ἐπιβιβάσθην,
 ζήλου θερμότητι αἰαφθύνει· ὅ-
 πρ' αὖ νικῶνται ὑπερ πάντας Κα-
 λαβριώτας· παμπληθεὶ ὁρμή-
 σασι, καὶ πυρὸς καὶ μεγίστης θερ-
 βῆτάς τε πλοῖα κατέκαιον, καὶ
 τοὺς περὶ τοὺς καράβους ἐκεφαλαίω-
 σαν. τοῦτο δὲ εἰς μεγίστην ὀργὴν
 καὶ ἀγαμέμνησιν καὶ ἡρώδῃ Ῥωμα-
 νῶν πῖν μόνον ἤγαγεν, ὥς δὲ
 αὐτῶν καὶ τὰ λοιπὰ κάστρα τὸ βί-
 λωμα ἀναξείψαντα· ὅπρ' νοή-
 σαντες οἱ τῷ Ῥωμαῖον πάρεργοι, καὶ
 καταγόντες τὴν αὐτῶν ἀβελίαν
 καὶ ἀταξίαν, ἥν' ἑνὸς τὸ ἐν ἐβου-
 λώσαντο· ἡ παντὶν ἡγεμονίαν,
 καὶ φανερεῖν αὐτοκρατίαν ἐργάσα-
 σθαι, καὶ κακῶς τὸ κακὸν ἴασθαι·
 ἢ τῇ ἡρώδῃ χρημάτων ἐκδόσθαι καὶ
 τὰς πληθεῖς ἡρώδῃ δώρον τὰ πάντα
 ἐξευμαρίσασθαι· ἀμφοτέρωθεν
 δὲ αὐτοῖς δέχον καὶ ἐπαχθεῖς τυ-
 χάνον τὸ ἐπιχρήμα, βυλῶν βυ-
 λώοντα ἀγαθὸν καὶ σφόδρα ὠ-
 φέλμον· ὅτι πῖν ἄσθεν πύργον,
 πατέρα τὸ ὅσον καταφύγουσι,
 μεσίτῃν χυθείς ἀπὸν τὸ πρῶ-
 ματος ἰλεούμηνος, καὶ τῇ δυσα-
 πησί τὴν αὐτοῦ ἀρετῆς πῖν θυμὸν
 κατέσβεσται τὸ ἀρχιεῖς· τότε δὲ
 ὁ διαπίσιος μηδὲν ἐπιστάτης ἀνα-
 βαλλόμενος, ἀλλὰ τὸ τοῦ Χει-
 σοῦ ὄνομα περιβαλλόμενος, τὸ
 αὐτοῦ κατέλαβεν, καὶ τοῖς οἰκίτοισιν

essent; feruore animi concitati
 (quo illi semper inardescunt
 præ Calabris omnibus) irruunt
 confertim cum flamma & tur-
 bulento impetu, nauesq. con-
 cremant, & nauium præfectos
 capite plectunt. Excanduit ad
 hoc Magister contra Rossanē-
 ses, & implacabili ira exarsit;
 quod exemplo illorum & re-
 liquæ Ciuitates consiliū eius
 fregissent. at Rossanenſes re-
 cognita, suæque temeritatis &
 amentix poenitentia ducti, al-
 terum sibi è duobus agendum
 deliberarunt; vel palam defi-
 cere, & imperij iugum pror-
 sus excutere, maloque malū
 curare; vel certè pecunia &
 munerum copia bilem irati se-
 dare. Sed cum angustijs vtrin-
 que premerentur, consilium
 cepere bonum & perquā vti-
 le: Ad inconcussam turrim
 confugiunt, sanctum videlicet
 Patrem, rogantes vt seque-
 stem se præberet, & suæ virtu-
 tis reuerentia Principis iram
 restingeret. Ergo nulla in-
 terposita mora eximius Pater
 inuocato Christi nomine per-
 rexit ad Urbem, & ciuibus op-
 portuna consilia dabat; Cuius

etiam

τὰ περίπινα συμβούλιον· οὐ

πρ

etiam auctoritate freti portas aperuere, depositoque metu Magistrum excepere, ira inflammatum, & furore intumescentem. Omnibus igitur ad eius conspectum pauentibus, nobilibus, & sacerdotibus ac ceteris, solus Dei seruus antestabat, proque omnibus defensionem suscipiebat: cuius virtutem Princeps veneratio- ne prosequens, & diuinā libere loquendi fiduciam cum efful- gente in eius ore gratia. Sancti Spiritus obstupescens, temeritatis ac damni totius iudicium ipsi permisit. Ad quē vir: sanctus leni plana- que admodum voce respondit. Fatē- dum est, admissum esse crimē nimis graue & enorme. Sed si pauci id egissent, aut primores Ciuitatis, accusandi certe essent, tuosq. sapientissimo iudicio condemnandi. At quia totius populi crimen est; & cō- mune est omnium, quod in- considerate est gestum, licet ne tibi tantam multitudinem ferro trucidare, vrbemq. adeo munitam Deo & Imperatori nudare incolis? & ille; Nequa- quā gladio perimemus Patres, neque occidemus quemquā, sed facultates eorum Fisco ad-

dice-

περ τῇ πεποιθήσει τὰς πόλεις ἀ-
νοίξαντες, θαύρουτες τὸ μέγε-
θος τῆς δέξαιτο, τῇ δὲ τῇ παρι-
σμένον, καὶ τῷ θυμῷ κατειδά-
νεται. πάντων τίνυν δὲ πο-
σάπει αὐτοῦ πονήσαντων, ἀρχόν-
των δὲ καὶ ἱερέων καὶ τῶν λοιπῶν,
μόνος ὁ τοῦ Θεοῦ δ' ἄλλος παρίστα-
το, καὶ ἑστὶν πάντων ἀπολυστήρ.
το. εὐπνοῦς τὴν ἀρετὴν ὁ ἀρχὼν
αἰδούμενος, καὶ τὴν ἐνδοξάν παρρη-
σίαν συν τῇ ἐπιλαμπύρῃ ἰσχύϊ.
πρωτόμαχος ἐκκλητημένων, αὐ-
τῷ τὴν κρίσιν τῆς τοιαύτης ἀτα-
ξίας, καὶ ζημίας ἐπέβλεπον. πρὸς
ὃν ὁ ὁσῖος φράτως τὸ μέγα καὶ σα-
φὲς ἀπεκρίνατο. Ομορροήσαντες,
ὅτι σφόδρα κακὴν καὶ ἄτακτον
πράγμα γένηται. ἀλλ' εἰ μὲν
ὑπὸ δαριμῆτων ἀνδρῶν, καὶ
αὐτῶν τῶν ὑπερχόντων τὸ ἔργον
περικυρῶντες, καταγινώσκοντες
ὑπὲρ ἑλπίων, καὶ ὑποδίκοντες τῇ σοφω-
τάτῃ σε κρίνεις; ἐπεὶ δὲ διὰ τοῦ
πλήθους παντός ἐστὶ τὸ ἐχέμε-
μα, καὶ πᾶσι κοινὸν τὸ τῆς κα-
κοπραξίας ἀβούλημα, ἐξέτισον
μαχάρεα ὡς δαδουῖαι πλήθος
τοσούτων, καὶ ἐξημερὸν καταστῆσαι
τὸ τοιοῦτον φρούριον Θεοῦ καὶ
τοῦ βασιλείας; καὶ ὁ μέγιστος ἐστὶν
οὐ μαχάρεα ὡς δαδουῖαι πᾶσι
πατρὶ, οὐδ' ἀποκτινοῦμεν πᾶν, ἀλ-
λά τὰ αὐτῶν ὑποθησάμενοις
τοῖς

τοῖς βασιλικοῖς βαλαυτοῖς· ἵνα
 ἐν τούτῳ συμφρονήντες, μηκέτι
 ὁλμέσωσι μέζον ἐγχοῦσαι.
 Καὶ πῶς οὐκ ἐστὶν τῇ σὴ ἐνδοξότητι,
 ἵψη ὁ ἄγιος, εἰ τὰ βαλαυτὰ τὰ
 βασιλικά καταφορτίζων, τὴν τὴν
 ψυχὴν ἀπολίσσης; πῶς δὲ καὶ ἀ-
 φιδήσεται σοὶ ἐν μόνον τὰ τὰ ἐ-
 πικραίνω βασιλεῖ ὀφλήματα, ἀλ-
 λά καὶ τὰ ἐπικραίνω, μὴ ἀφείηται
 τοῖς ἀφελῶς καὶ ἀπώτερος τὰ
 κερὰ σου πλάσσει, σήμερον ὅτι,
 καὶ αὐτεῖον ἐχὺ ὑπάρχον; Εἰ δὲ
 καὶ ὡς εὐλογον πῶς φέρουσιν,
 τὴν τὴν βασιλείῳς ἀποφασίζουσιν ἡμῶν
 περὶ βασιλείῳς ἐβούλετο ὡς
 χωρῆσαι τὸ ἐγκλημα, ἵασον τὴν
 ἐμὴν ἐκδοτικότητα χαρῆς καὶ πῶς
 τὴν ἐκδοτικότητα· καὶ ἡ πρὸ
 ἀπὸ καλῶς τὸ ὁδοῦντες ἀπὸ κερ-
 ατος, μὴ πόσις περὶ θυμίας πλέ-
 σσει. ταῦτα ἀκούσας ὁ Μάρ-
 τος ἀπεκρίνατο· ἡμῶς μὲν ὁσιώ-
 τατα τὴν περὶ τοῦ ἀγίου Βα-
 σιλῆως ἱστορίας ἐπιστάμενοι, δωρε-
 μῶς σοὶ τὴν τοσαύτην τῇ νομι-
 σμῶν ἐκπῶν, πλέον ἢ δύο χι-
 λιάδων ἀριθμὸν ἀνέχουσιν. τὸ
 δὲ τῇ ἀρχόντων κεφαλὰ κλάσιον,
 καὶ τὸ ἀπὸ μὲν σὺν ἱμῶν παρὰ ἑν
 ἐκ εὐλογον οὐδὲ δικαίον. τότε ὁ
 παμμακάριστος ὡς ἀνεγκοῖς καὶ
 συμβαλόντες λόγοις πῶς καὶ
 αὐτοῖς μεγαλοψύχως χαρίζεται
 αὐτῷ, καὶ τὴν αὐτὴν διεδικησιν,
 μὴ

dicemus, vt hoc modo cau-
 tiores effecti, maiora in poste-
 rum non audeant. Cui sanctus
 Pater: Quid vero proderit tuæ
 excellentiæ, si Imperatorias
 crumenas lucro oneraueris,
 animam vero tuam perdidie-
 ris? Quomodo verò tibi remit-
 tentur quæ debes non solum
 cælesti Regi, sed etiam terreno,
 si non ipse delinquentibus stul-
 te & insipienter in excellen-
 tia tuam remiseris, qui es ho-
 die, & cras non eris? Si verò
 nobis vt iustum prætextum
 obtendens, Imperatoris man-
 datum, delicto veniam ne-
 gas; permitte tenuitati meæ
 scribere ad eius maiestatem;
 & quicquid iusserit pium eius
 imperium, toto animi studio
 exequemur. his auditis respō-
 dit Magister: Nos quidem Pa-
 ter sanctissime, sacri Impera-
 toris studium in te scientes,
 tantam pecuniæ solutionem
 tibi largimur, quæ duo millia
 nummum excedit: Verū Præ-
 fectorum necem, & inhonorā
 confectionem impunita re-
 linquere, nec rationabile, nec
 iustum est. Tunc vir beatissi-
 mus hortationis & cōsiliij ver-
 bis vsus persuasit, vt ea quo-
 que animi magnitudine con-
 dona-

donaret, & poenæ irrogationē sibi remitteret, quæ ad quingenta numismata non pertinebat. Cum hæc Beati Patris opera feliciter transacta eſſet, conuerſa eſt indignatio in id temporis exactorem; Gregorius hic erat cognomēto Maleinus: & cum lateret, multo labore, & plurimum impenſis precibus impetrare potuit B. Pater, vt ad Magiſtri conſpectum perduceretur. Vt verò illum vidit Magiſter; quod aliter non valeret cor ebulliens erumpere ob ſancti Patris reuerentiam; ſurgens cum ira maledixit illi, & omnibus domeſticis eius, & omnibus quæ poſſidebat, ab equo & boue vſque ad gallinam & canem, & reliqua omnia. Ille timore correptus nihil omnino reſpōdebat; ſed quia Protoſpatharius erat, permiſſum illi fuit, vt ſederet; tumq̃. Magiſter ad illum: Vade miſer cū malignis tui ſimilibus, pingite vobis B. Nili imaginem; nec deſinite illā colere, & gratias illi agere. Nam per ſacri Imperatoris caput, vos illi amplius honorem non deferretis. Omnibus igitur prudēter ſedatis, riteq. compoſitis, Pater beatitudine
paci-

μὴ μίχῃ τῶν πεντακοσίων νομισμάτων ἐκπληρωμένην. τοῦτον ποίω τῇ τῷ οὕτω πατρὸς αἰτηλή. καλὰς ὑποπαρασκευαῶν, μετεξάπῃ ἢ ἀγαθήσιν ἐπὶ τῷ κτ' ταῖς ἡμέραις ἐκείναις περὶ τὸν τα, Γρηγόριος δ' ἔτος ἐν ὃ καλῶς Μαλίνος· ὅτι περὶ σου πολλὰ ἀγαθὰ καὶ σφοδρὰ ὡς ἀκλήσῃ ἐξίχυσεν ὁ μακάριος καταξιῶσαι τὴν Μαρίαν ἐπὶ τῷ κακρυμμένοι τυγχάνοντα. ὅν ὁ Μάριος διατάμνος, καὶ μὴ ἔχων πῶς ὑποκείσῃ τὸ ἐκβερασμα τὴν καρδίας αὐτῆς, τὸν ὅστις ἐλαβήντος, αἰσας μὲν ὀργῆς κατηράσασθαι αὐτὸν, καὶ παύσαι τῷ ἐν τῷ εἰκῶ αὐτῇ, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῇ ὑποτίπῃ καὶ βίβος μίχῃ καὶ ὀρνίθους καὶ κύνες καὶ παῖται τῷ λοιπῶν. αὐτοῦ δὲ τῷ φόβῳ συνεχόμενος καὶ μηδὲν δύνως ὑποκείνα μῆρου, ἐπεξάπῃ καθεῖσαι δὲ τὸ περὶ πασὰ θάλασσαν αὐτὴν ἐξ. καὶ λέγει περὶ αὐτὸν ὁ Μάριος· ὕπαγε ταπείνῃ σου τοῖς ὁμοίοις σου κακίφροσι, ποιήσας εἰκόνα Νήλου τῷ οὕτω, καὶ μὴ παύσῃ περὶ προσκυνοῦντες καὶ ὡς εἰσίας αὐτῇ ἀγαθήσιν· ἐπὶ μὰ τῷ κεφαλῷ τῷ ἀγίῳ βασιλέως, πᾶσι ὑμῖν δέξαι εὐκρίδου. Ἄπασι δὲ συνετῶς λοιπὸν ἡμερώσας καὶ ὁμαρίτας ὁ τῷ εἰρήνισιν πῶς μακαρίσιν
ὄν-

ὄντως ἄξιός, ἀνέχοντες εἰς τὸ
 μοναστήριον, τὰς Θείας τὰς δ' ἁγίας
 αὐτοῦ ὑποδιδοὺς, καὶ τῇ χάριτι
 αὐτοῦ τὸ πᾶν λογίζομενος· σφό-
 δρα μὲν δυσχεραίνων καὶ ἀγρό-
 μενος ἐν τῷ σωματικῷ, καὶ τῷ
 ἐργαζομένων τ' ἀντομίαι, καὶ βλε-
 πόντων τῷ κόσμῳ ματαιότης
 ὁ τὸν κενὸν θόρυβον, ὁ τῷ ἁε-
 νίῳ ἐπόπτης καὶ τῆς ἡσυχίας ὑδὸς
 γήσιος· συγκαταβαίνων δὲ καὶ
 ὁχλοῖς, καὶ ἀρχαῖς σωματικαῖς
 μένος, διὰ τὰ πολλὰ πάθων καὶ
 κινδυνῶν διὰ τὸ τῷ ἀδικου-
 μένων, ἢ καὶ δικαίως πολλάκις
 παρόντων ἀντίληψιν καὶ θέρμην
 θεωρίας. ποσάκις γὰρ ἡσυχίαν
 δικήσεως καταπονεμένης ψυχῆς
 ὑπὸ τῷ μὴ φοβημένῳ τὸν Κύ-
 ριον, πρὸς πορείαν ἐπέλατο, καὶ
 κακοπάθειαν ὑπέδixατο; χερμα-
 νος μὲν καὶ κεφαλῆς τ' ὀμβρῶν δι-
 χόμενος, καὶ τῇ πικρῇ τ' ἀέρι
 χέρας τε καὶ πόδας ἀποκαρπύ-
 νους, καὶ ἅπαν τὸ σῶμα τῷ ψυχῇ κα-
 ταπονεόμενος, διὰ τὸ εἶναι καὶ σμικρῶ
 χιτῶνι περιελλόμενος; ἔτερος δὲ
 δάλφας καυσούμενος, καὶ κόπῳ καὶ
 πείνῃ καὶ διψῇ σωματικῶς; ἅπαντα
 ἅπαντα θνητῶς ὑπέφερε διὰ τὸ
 ἐν πολλῷ τῷ λείπονται· ὥστε
 ἀπαγομένους εἰς θάνατον, καὶ ἐκ-
 περιούμους κτενομένους μὴ φέση.

Ποτὶ

trahuntur ad interitum, liberare ne cesses.

pacificorum verè dignus, se-
 cessit in monasterium, sua vo-
 ta Deo reddens, & totū quod
 fiebat eius gratiæ tribuens. &
 ægerrimè quidem ferebat, do-
 lebatq. commercium cum
 operantibus iniquitatem, eo
 quod videret mundi vanitatē,
 & inanem turbam; rerum ille
 cælestium inspector, & germa-
 nus sacre quietis filius; demit-
 tebat tamen sese etiam ad po-
 pulorum tumultus, & cum
 principibus agebat, multa su-
 stinens incommoda & peri-
 cula, vt ferret opem & præ-
 sens auxilium siue inique, si-
 ue etiam iuste mali quippiam
 sufferentibus. Quoties, vt pa-
 trocinium susciperet oppressæ
 à non timentibus Dominum
 animæ pedester confecit iter,
 & mala perpeffus est? hyber-
 no quidem tempore imbres
 capite sustinens, & aeris aspe-
 ritate manuū pedumq. stuporē
 ferēs, totoq. corpore rigēs,
 propterea quod vna, eaque
 parua tunica utebatur: æstate
 vero caloribus ardens, labore,
 fame & siti male habitus? Quæ
 omnia fortiter perferebat ob
 præceptū illud; Erue eos, qui
 ducuntur ad mortem; & qui

Pro. 24. 11

O 2

Nam

Nam cum aliquando ter beatus Pater pergeret ad ferendum fratri cuidam subsidium patienti ab iniquis iniuriam, coactus fuit à patribus pedes sibi contegere vilissimis pellibus ad vim summi frigoris arcendam. Cum vero lignum maximum iaceret in via, qua transeundum erat B. Patri, statim atque pedem super illud posuit, hostili dæmonis opera factum est, ut lubrico pedum abreptus laberetur, & ligno crus offendente vulnus inflingeretur intolerabile; & beatus Pater deliquiū passus præ dolore & frigore & sanguinis defluxu putaret se deficere animam, & finem expectaret. Itaque phylactarium, quod semper gestabat, è sinu trahens (erat autē libellus, noui testamēti thesaurus) oculis, & labijs, & pectori illud admouit; dictoq. In manus tuas Domine commendo spiritum meum; paululum obdormiuit, vel potius defectum animi passus est. Apparuit verò illi Angelus confortans eum, ponensq. in ore eius quippiam instar mellis dulce. Statim ergo sese erigens, latiorq. effectus, alacrius iter

quam

Ποτὶ γὰρ παρόδους ὁ Θεός. σιος εἰς ἐκδίκησιν πρὸς ἀδελφῶν. ὡς δ' ἔβ' ἀδίκων ἀδικουμένου, ὡς ἀγαθὴ ὑπὸ τῶν πατέρων περιεῖναι τοῖς ποσὶν αὐτοῦ διπλῆ δέμας, ὅς τὸ πάρος καὶ τὸ ψύρος ἔξ' σφοδρότατον. καὶ δὲ τὸ ὁδὸν καμίνου ξύλου μυγίσου, δι' οὗ περὶ τὴν πάροδον ἐμῶν ποιῆσαι ὁ ὅστις, ἐν τῷ τὸν πόδα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον πηδύκται, τῇ τοῦ ἐχθροῦ συνειργία ὀλιγὸς μὲν τῇ τῶν δειμάτων γλιχρότητι ὡς γίνετ', ἐπὶ δὲ διὰ τὰ σκῆψ' τὸ ξύλον πληγῶν ἀφόρητον κατεργάζετ'. ὥς ἀποθυμήσαντα ἴδ' μακάριον ὑπὸ τῇ πόνου καὶ τοῦ κρούου καὶ τῆς τοῦ αἵματος καταρρέουσας ὑπολίγαται τὴν ψυχῇ, καὶ τὸ τέλος ἐκδίδωκε. ἐκβαλὼν δὲ ὑπὸ τῷ κόλπου αὐτοῦ ὅπερ αἰεὶ ἐβάσταζε φυλακτήριον. τοῦτο δὲ ἦν πυκνόν, τῆς νίκης δ' ἀθήκης τυγχάνον θησαυρίσμα. καὶ τοῦτο τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς χερσὶ καὶ τῷ στήθεϊ ὡς βαλὼν, καὶ ἐπὶ τὸν Κύριον εἰς χάριτας σου ὡς ἀπὸ τῆς πνεύμα μὲν μὲν ἀπενύστασεν, ἢ μᾶλλον εἰπὼν ὀλιγοθύμῃσεν. ὥς δὲ αὐτὰς ἀγῆλος ἐν ἰσχύει αὐτὸν, καὶ πῶς ἐν τῷ σῶματι αὐτοῦ ὥς περὶ πρὸς γλυκάριον. παρρησια τοῦ αἵματος, καὶ ἡνῶμανος ἐν διθυμῇ, διπλάσιον τὴν ὁδὸν

ὁδὸν ἢ πλεονέκτησιν ἐπιδόκετο, τῇ
 τῷ ὀφθαλμῷ ἀπληψὶ καὶ τῷ ἀν-
 ματος σαθίνῳ, ὅτι τοῦ πόνου λω-
 φήσαντος. ἔλεγε δὲ ὁ θεωρῶν,
 ὅτι πολλάκις μὲν ἡθελῶν ἐν
 πολλοῖς πειρασμοῖς τοῦ ἀν-
 λήψεως, ὡς δὲ τότε, εἰδὼς πο-
 ῖτα ταχέως καὶ μετρίως καὶ πλή-
 ρως ὡδὴ κλήσεως. ἐνταῦθα γὰρ
 εἰς πειρασμὸν τὸ ὄφθαλμον, ἐν
 κατὰρραχθῆναι, ταχέως ἀν-
 δυνάσκει· ὡδὴ Κυρίου τὰ δὲ βαβί-
 ματα ἀνθρώπου κατὰ θυμὸν
 τὸν, καὶ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ διελόντες.
 Ταύτην οὐκ ἐπὶ τῷ ὡδὴ τοῦ μα-
 κρίου βοηθῆσαι τοῖς ἀνθρώποις
 χρηρημεύει ψυχρῶς τε καὶ σω-
 ματικῶς ὅσον ὁ τῷ δικαίων ἐ-
 λθὼν, καὶ πᾶσι βασιλείαν τοῖς ἀ-
 γαστοῖς, ἵνα δὲ ἐν εἰς δυνάμει
 αὐτοῦ, πᾶσαι τὰς δόξαι καὶ τὴν
 πλοῦτον τῷ κόσμῳ συναγαγῶν
 πρὸς τῷ ὀφθαλμῷ αὐτοῦ, καὶ ἀμ-
 βλυωπῆσαι αὐτὸν μὲν· ἀπὸ δὲ τῷ
 ἀρετῶν θεωρίας, εὐρησάτω δὲ τὸν
 κόσμον τῆς παρ' αὐτοῦ ἐφελείας.
 πολλοὶ γοῦν τῷ κατὰρραχθῆναι ἀρ-
 χόντων πλὴν τῶν χρημάτων πρὸς
 φέρουσιν αὐτοῦ, τὴν οἰκονομίαν
 τῷ μετ' αὐτὸν ἀδελφῶν, καὶ τὴν
 πρὸς αὐτοῦ τῷ πᾶσι πρὸς βάλ-
 λον· ὁ δὲ ὡς περὶ σκύβαλα ἀπο-
 σφραγισμὸς ταῦτα, ἔλεγε τοῖς ἀφ-
 ρουσι· ὅτι οἱ μὲν ἀδελφοὶ ὡδὴ
 τῷ Δαβὶδ μακαρίζοντες, εἴπερ
 τοῖς

quam antea faciebat; cū eius,
 qui sibi apparuerat, ope &
 fluxus sanguinis stecisset, do-
 lorq. abisset. Aiebat autem
 vir eximius, expertum sepe
 se fuisse Dei subsidium multis
 in rebus, numquam tamen
 ita præsens tantum & magnū
 & plenum tanto cum refrige-
 rio. Huc enim spectat illud;
 Cum ceciderit, nō collidetur;
 citō resurget, Domino dirigē-
 te gressus hominis, & viam
 eius volente. Videns porro
 piorum hostis, & in bonos
 invidia æstuans, quantum
 auxilij ferret beatus Pater
 tum animabus, tum corpo-
 ribus hominum, studebat si
 quo modo posset totam
 mundi gloriam & opes subij-
 cere ipsius oculis, ut hebetio-
 rem redderet eorum aciem
 ad spectandam virtutem; pri-
 uaret vero mundum utilita-
 te, quæ per illum fiebat. Mul-
 ti profecto Principum, qui ad-
 ueniebant, magnam pecuniæ
 vim illi offerebant prætextu
 necessitatis fratrum, qui cum
 eo degebant, & alimonix pau-
 perum. Ille vero hæc ut ster-
 cora ne respiciens quidē, aie-
 bat offerentibus: Fratres à Da-
 uide beatos dici, si labores

Pf. 36. 25.

Psal. 127.

ma-

1. Tim. 5.

manuum suarum comedant, & peccatis alienis non communificent. pauperes vero de vobis quidem, ait, cōquerentur, detinentibus quæ sunt illorum; me verò laudabūt, vt nihil habentē & omnia possidentem.

Eunuchus Cubicularius cū Rolsanū esset olim ingressus, nec vidisset ad se accurrisse Patrem; norat vero illum solo famæ rumore; miratus dicebat ad eos, qui præsentes aderāt: Vbi moratur Nilus monachus? & qua ratione nō venit ad me cum omnibus hegumenis audito meo aduentu? ita enim nec ipse Patriarcha mecū agere ausus esset, vt iactāter aduentū meū contempsisse videretur. Ad hæc illi: Monachus iste, de quo tua loquitur excellētia, nec Patriarcha est, nec Patriarchā timet, sed nec ipsū cūctis formidabilē Imperatorem. Sedet aurem vna cum paucis monachis in monte, nullius ope indigens. Nam neque amplis finibus continetur, nec iumentorum copia deuinctus est: vnde nec vllam cum vllō homine controuersiam habet. Vnicornis hic est, animal liberē sibi viuens. & si illum volueris cum potestate adducere, numquam poteris faciem

ποις ποῖους ἦν· ἤξεον αὐτῶν φάρον, καὶ ἀλλοθίζαις ἀμύρτιας μὴ κοινωήσωσιν. οἱ δὲ πῶς καὶ ὁ μὲν μὴ κακῶς ἐστὶν, ὡς τὰ τῶν κατεχόντων· ἐμὲ δὲ θαυμάσον, ὡς μηδὲν ἔχοντα, καὶ τὰ πάντα κατέχοντα.

Εὐνούχης ὁ Κοιτωνίτης ἐπιστὰς ποτε ἐν τῷ Ρυσάνῳ, καὶ ἰδὼν τὸ μακάριον μηδαιμὸς αὐτῷ προσδραμόντα· ἠπίστατο ᾧ αὐτὸν ἐκ μόνης τῆς φήμης· ἔλεγα θαυμάζων πρὸς τοὺς παρόντας· ποῦ καὶ ἐστὶν Νήλος ὁ καλόγηρος; καὶ πῶς ἔσθ' ὁ πρὸς τὴν λατρίαν μοῖρὰ παύτων τῶν ἡγμένων, ἀκούσας τὴν ἐμὴν ἀφίξιν; τοῦτο ᾧ μὲν αὐτὸς ὁ πατριάρχης ἐτόλμησεν αὐτῷ ἐμὲ καυχῆσθαι, καὶ καταφρονῆσαι τῆς ἐμῆς ἐλευθέρως. οἱ δὲ παρὲς αὐτῷ ἀπακρίναντο· ἔπος δὲ ἔφη ἡ σὴ ἐνδοξότης, ὁ καλόγηρος οὐτε πατριάρχης ἔστιν, οὐτε πατριάρχῃ φοβῆναι, ἀλλ' ἐδ' αὐτὸν τὸν πᾶσι φοβερόν βασιλέα. καὶ ἐκταται δὲ ἅμα ὁλίγοις μοναχοῖς ἐν τῷ ὄρει, μὴ διόμμος πνὸς ἀνιλήφως. οὐτε γὰρ πλάτφ' ὀρεῶν συνίχεται; οὐτε πλήθ' βροσκημάτων συνήδεται. διὸ ἐδ' ἀμφιβολία καὶ κτηνῶν πρὸς πᾶσι. μοιδοκεῖς ἔστιν οὗτος, ζῶν ἀντόνομον· καὶ ἡ δὲ ἀλήθεια αὐτὸν μετ' ἐξουσίας ἀγαγῆναι.

γῆν,
faciem

γὰν, οὐδ' ἴσποτε δυνήσῃ τὸ πρὸς-
σωπον αὐτῆς καρπῶν. ταῦτα ἀ-
κούσας ὁ Κοιτωσίτης, καὶ ἐπὶ πλῆθος
τῶν ἀνδρῶν θαυμάσας, γράψας αὐ-
τῇ ἐπιστολὴν δυνατοῦ πικρῶ, συμ-
πλῆξας αὐτὴν καὶ ὄρεα φεικτεῖ,
ἵνα ἔτι πρὸς αὐτὴν ἐξερχόμενῳ
μὴ ἀποκρύψῃ ἑαυτὸν ἀπ' αὐτῆς,
ἥτις καταξίωσιν ἐς τὴν χάριν ἐ-
σχηθῇ καὶ ἀλογηταὶ αὐτῶν, καὶ
πάντας τοὺς σὺ αὐτῆς. ὁ δὲ ὅστις
πατὴρ ἡμῶν Νήλος τὸ μὲν δὲ τις
γεγραμμένοις ὄρεα, τὸ δὲ ἵνα
πάλιν ὁ ἀφ' ὧν αὐτῇ ὑπακούσῃ
ἐς τὴν φωνὴν τῆς πύργου ὡς ἀκλή-
σι, καὶ λαμβάνῃ τὴν χάριν, καὶ
πρὸς τὸν Κοιτωσίτην ἐσπῆλθεν. ὁ
δὲ διασάμμος ἡμῶν καὶ πρὸς-
σωπον πρὸς φηκῶν, μᾶλλον δὲ
ἀσφαλτικῶν, πρὸς σπικύνῃσιν ἐπὶ
τοῖς πόδας αὐτοῦ. καὶ κρατήσας
αὐτὸν ὡς χερεῖ, ἐσπῆλθεν ἅμφο-
ν ἐν τῇ κοιτῇ αὐτῆς. καλῶσας
δὲ ἵνα τῷ πιστάτων αὐτῆς τὸ
διαγγέλιον ἐνεγκῇ, λέγει τῷ
μακαρίτῃ. Ἐπεὶ δὲ ἄγει πατὴρ
τῇ τῇ ψαύδις ὑπολήψῃ τὸ ἄ-
πιστον πρὸς τὴν τῆς ἀνθρώπων,
ἔλωσιν ὁμόσαι πρὸς πληροφό-
ρῃα τῷ πατρὶ ἡμῶν ἐπαγγελόμε-
νων σι. ὁ δὲ πατὴρ πρὸς αὐτὸν
τῇ ἀγίᾳ διαγγέλιᾳ ἀποφαστικῶς
ἐπιπλομένη καὶ λέγοντος· ἰδοὺ
δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμόσαι ὅλως·
ἔγω δὲ ὑμῖν ὁ λόγος, ναὶ ναὶ καὶ
τὸ

faciem illius videre. Cum hæc
audisset Cubicularius, multo
magis admiratus est beatum
virum; epistolamq. supplicem
ad eum dedit, adiurans etiam
horrendis verbis, ut vel sibi
ad eum profecto se non sub-
traheret; vel certè non dedi-
gnaretur venire in oppidum,
& benedictionem sibi suisq.
omnibus impertiretur. At S.
Pater Nilus, tùm quia adiura-
tus erat, tùm vt & ipse Princi-
pem sibi ad auscultandum pa-
ratiorem redderet pro paupe-
ribus roganti, venit in oppidū,
& accessit ad Cubicularium.
Ille habitum & faciem intui-
tus prophetica, imo verò an-
gelicā, procidit ad pedes eius;
& manu eius præhensa simul
ingressi sunt cubiculum. tunc
præcepit cuidam ex fidelissi-
mis sibi, vt afferret librum
Euangelij, aitq. ad sanctum.
Quoniam beate Pater, suspi-
cio mendacij facit, vt homo
homini fidem non præstet; iu-
ramento tibi firmabo, quæ
promissurus sum. & sanctus
Pater ad ipsum: Cum sacrum
Euangelium certa sententia
pronuntiet; Ego autem dico
vobis non iurare omnino: Sit
autem sermo vester, est, est;
non,

Mat. 5. 34.

non, non. Quod autē his abū-
dantius est, à malo est: cur fi-
de minus dignam excellentiā
tuā ostendere studes, & exor-
dium colloquij nostri ponere
iniquitatem? Omnis enim,
qui facilis est ad emittenda
vera iuramenta, velox etiam
est ad mentiendum: & cōtra.
Ad quem Cubicularius: Iustū
est beatissime vir, nec vobis
Dei seruis quemquam menti-
ri; nec vos fidem non habere
ijs, qui fideliter dicunt quod
sibi videtur. Rogo igitur, vt
audiens fidē meis verbis tri-
buas. Nullus mihi est confan-
guineus in hac vita, nisi ma-
ter inualida, quæ me materno
affectu prosequitur. Diuitijs
porro multis & possessione
abundo plurima: mancipiorū
est mihi copia, & iumentorum
innumerabilis multitudo. Hęc
igitur omnia Deo dicare co-
gitaui, vt sacram domum Mo-
nachis construam, si Deus cor
sācilitatis tuæ tetigerit, & me-
cum Constantinopolim vene-
ris; vt per sacras tuas manus
ego & mater mea induamur
angelico habitu. Facerem
vero, vt sicut modo mecum,
ita cum sacris consideres Im-
peratoribus. Verba hæc mellis & picis plena cum audisset il-

τὸ οὐ οὐ. τὸ δὲ θαλασσὸν τοῦ-
των ἐκ τῆς πονηροῦ ὄζειν. ὁ γὰρ ἀ-
πιστίας ὑπόθετον ἀπὸ δόξης θαλασσὴν
καὶ τῇ σῇ ἐνδοξότητι, καὶ ὑπὸ πα-
ρανομίας τινὲς συμτυχίας ἀπαρ-
ξάσθαι; παῖ, γὰρ ὁ ἵστοιμοὺς εἰς ὁμο-
κίαν, ταχὺς εἰς ψεύδους λόγιαν, ὡς
πρὸς καὶ τὸ ἀνάπαλιν. ἀπεκρί-
νατο ὁ Κοιτωνίτης. διηκρὸν ὅτι
ὁσιώταται μήτε ὑμῖν τοῖς τῆς Θεοῦ
δούλοις πνῆσθαι διὰ τοῦτο, μήτε ἡμῖν
ἀπιστεῖν τοῖς καὶ πίστεως τὰ δοξα-
ζόμενα λέγουσιν. λοιπὸν οὐκ ἀκούων
ὡδὲ καλῶ τοῖς λόγοις μου πί-
στευε. οὐκ ἔστι μοι τίς περὶ ὁμογενὴς
ἐν τῇ βίῳ τοῦτο ἀφ' αἵματος, καὶ
μὴ μόνον μήτηρ ἀδελφάτος, τὸ εἰς
ἐμὴν φίλτερον σέβουσα. ὑπάρχει
δὲ μοι πλεῖστος πολὺς καὶ κτήσις
ἀφ' ἑσέως, ἀνδραπόδων πληθὺς, καὶ
βοσκημάτων. ἐσμὸς ἀναείσθη-
τος. ἐλογισάμην οὐκ ταῦτα πάν-
τα τῇ Θεῷ προσηλωσάμην, μονα-
χῶν φροντιστέον συστησάμενος,
ἢ περὶ κατένυσεν ὁ Θεὸς τινὲς ἀγω-
σύνῃ σου, καὶ ἐν τῇ Κωνσταντι-
νόλει συστήσῃ μοι, ὅπως ὅλῃ τῇ
ἀγίῳ σου χρεὼν ἵδω τι καὶ ἡ τε-
κοῦσα τὸ ἀγαθὸν χάριμα ἐνε-
δυσάμεθα. Ἐποίησεν δὲ σὺ ὡς κἀν
μοῖ ἐμοῦ, οὕτω τῷ ἀγίῳ βα-
σιλεῦσι συγκαταθεῖναι. Ταῦτα τὰ
μέλιτος καὶ πίστεως ἀνάπλεα ῥή-
ματα

la di-

ματα ὁ τῆς διακρίσεως λύχνος
ἐκῆνος ἀκούσας οὐ σιωπήσῃ
τοῖς ὑψηλοῖς ἐπαγγέλμασι τού-
τοις, ἀλλ' ἡσυχῇ τὴν χάρσιν βα-
λὼν ἐν τῷ στήθει, ὅπερ αὐτὸς αὐτῷ
ἔδωκε ὑπῆρχε, καὶ τὸ σημεῖον τοῦ
σαωτοῦ ποιητάμηνος, τῷ Κοινο-
νίτῃ ἀπεκρίνατο. Ὁ μὲν σκαπὲς
τῆς ὑμετέρας διφιλίας ἦ καὶ συ-
νείσεως ἀκλεῆς, καὶ σὺ δὲ συμ-
δικῆς. περὶ τοῦτον γὰρ ἐν ἄλλων
ἡμῶς ὁ σαπὴρ, ὁ δὲ βολικῆς ἐφη-
σεν· ὅτι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία
τῆς ἐξουσίας τοῦ σαυτοῦ κεκρυμμέ-
νη ἐν ἀρετῇ, ὃν ἄρην ἀνθρώπος
ἔκρυψε, καὶ ὅπου τὸ χαράς ὑπά-
ρχει καὶ πωλὴν πάντα ὅσα ἔχει, καὶ
ἀγροῦν τὸν ἀγρὸν ἐκείνου. ἐμοὶ
δὲ ἀσύμφορον ὅτι καταλείψαντα
τὴν ἐρημίαν καὶ τοὺς συγκακοπα-
σμένους μοι πτωχοὺς, ἀνά τὰς
πόλεις ἀλάττω, καὶ ἀνά διέξωδον
φροντίδας περιμάτην. μὴ γὰρ εἴ-
χιστο δὸτὸ Κωνσταντινουπόλεως μο-
ναχὸς καὶ ἡγούμενος, ἵνα δι' ἐμοῦ κα-
ρῶσιν οἱ ἐκείνου δόποτα σόμμε-
νοι· εἰ δὲ καὶ ὅλως περιττὸς ἦ ἐμὴν
ἐθιμότητα, κατὰ λαβὴν τὴν ἁπαλὴν
ἐν τῇ καθιζόμεθα, καὶ μὴ ἡμῶν τὴν
πθλιμότητα ὁδοῦ δύναιτο. οὐδέ πο-
τε γὰρ δυνήσῃ πτωχὸς ἡμετέρος τῷ
πλούτῳ, πρὶν παντελὸς πτω-
χόσεως τῷ σώματι· ὅπερ γινώσκων
κατάρθωσιν ὁ ἐν ἀγίοις Ἀρσένιος.
τὰ δὲ πάντα κατὰ λίπε τῇ εἰσέ-

σὶς

la discretionis lucerna, non
fuit ille lucus tam amplis pro-
missis, sed manum quietè ad
finem admouens, ut semper illi
moris erat, & signo Crucis se
se consignans, respondit Cu-
biculario. Tuæ quidem pieta-
tis prudentiæ. intentio præ-
clara, Deoq. pergrata est: ad
hanc enim nos invitans Sal-
uator, aiebat per parabolam:
Simile est regnum cælorum
thesauro abscondito in agro,
quæ qui inuenit homo abscon-
dit, & præ gaudio vadit, &
vendit vniuersa quæ habet, &
emit agrum illum. Sed mihi
non est utile relinquere soli-
tudinem, & pauperes qui me-
cum asperam degunt vitam,
& vagari per vrbes, & curas
negociorum suscipere. An-
forte Constantinopoli defunt
Monachi & Hegumeni, ut à
me tōdeantur, qui ibi mundo
renunciant? Quod si omnino
tenuitatem meam præfers, con-
fer te in secessum, in quo sedes
nostra est, & arctā cōfice nobi-
scum viam. nō enim poteris fieri
pauper spiritu, ni prius omni-
no fias pauper corpore. Quod
sciens Angelorū nūc cōtuber-
nalis Arsenius egregiè præsti-
tit. Tua vero omnia relinque

P

pote.

Matt. 13.
44.

- Agg.* 2. 9. potestati eius, qui dixit: Meū est argentum, & meum est aurum. & Siquis non renunciat omnibus quæ possidet, nō potest meus esse discipulus. Ad hæc non acquiescente Cubiculario, sed fieri quod ipse volebat adnitente, reliquit eum B. Pater, & abiit. Eunti igitur cum Dauide propheta, & ad suum reuertenti Monasteriū, dum versiculum illum recitaret: In via hac qua ambulabā, absconderunt laqueum mihi; obuiam fit ei puella quædam sola in media via; quæ præcurrens ante ipsum proiecit se transuersam, cum deflectere alio non liceret B. Patri. Tunc beatus vir spiritalem assumēs fortitudinē, & Satanæ dolum agnoscens, percutit quidem ipsam baculo, quem in manu habebat, acriter minatus; resiliit verò velociter nulla interposita mora, iuxta Prouerbiū, & abiit. Et ex eo tempore statutum habuit, vt nec sibi, nec fratrum cuiquam solis ire permitteret. Melius enim est, inquit, duos esse quàm vnum: &, Vx soli, quia cum ceciderit, non habet subleuantem se. In his omnibus contra aduersarium B. Pater noster Nilus cum se victorem per Deum, qui dile-

σία τῶ φήσαιτος· ἐμὲν ὅτι τὸ χυ-
σίον κὴ τὸ ἀργύριον· καὶ, ὅς τις ἐκ
ὑποτάσσει τὴν ψαυχὴν αὐτοῦ, ἔσθι-
ναταί μου ἐν μαθητί. Πρὸς ταῦ-
τα τοῦ Κοιτανίτης ἐνισταμένης, καὶ
τὸ ἴδιον θέλημα ἡγεῖσθαι φιλονει-
κούντος, καταλιπὼν αὐτὸν ὁ μα-
κάριος ἐξῆλθεν. Καὶ δὴ προδ-
ιμνῶ σὺν Δαβίδ τῷ θεωρητή-
τῃ, κὴ πρὸς τὸ οἰκῆον ὑποσρέ-
φοντι μονασίῳ, ἐν τῷ λόγῳ
αὐτῶν· ἐν ὁδῷ ταύτῃ ἡ ἐπορεύο-
μένη, ἐκρυψαν παγίδα μοι· ὅταν
τῇ αὐτῇ κατὰ μίσλιν τῶν ὁδῶν
μία κόρη μοναχῆ· ἥ τις θεωροῦσα
μοῦσα ἔμπαροσθιν αὐτῇ, ἐβρίβεν
ἐαυτῇ ἐν στήθῃ θάλασσαν, ἐν ἣ
ἐκ τῷ ἄλλοθεν διερχομένη τὴν
μακάριον. τότε ὁ Θεὸς αὐτῇ
πρὸς μακρὴν ἀνδρίαν ἀναλαβὼν,
καὶ τὴν δόλυν τῆ σατανᾶ ἐπιγνοῦν,
τύπτει μὲν αὐτῇ τῇ βακτηρίᾳ
τῆς χεὶρς αὐτοῦ ἐμβρυοποιήσας
αὐτῇ, ἀπεπήδησε δὲ τὰ χεῖρας μὴ
ἐλκεύσας, καὶ τῶν παροιμιῶν, κὴ
ὡχέτω. ἐκ τοῦ ποίνου συνῆδεν,
μήτις αὐτῇ, μήτις οἰωδῆποτε τῇ
ἀδελφῶν κατὰ μόνας ἐπιβίβειν
περὶ αὐτῇ· ἀγαθὴ γὰρ φησὶν οἱ
δὲ ὡς τὴν ἑνᾶ· καὶ, ἐὰν τῇ ἐν,
ἐπὶ αὐτῇ πύσῃ, οὐκ ἔστιν ὁ ἐγέρων
αὐτῇ. Ἐν τοῦτοις πᾶσι ὡς
κῆσας ὁ Θεὸς πατὴρ ἡμεῶν Νίλος
τὴν
dile-

πὺν ἀντικείμενον δὲ τῇ ἀγαπή-
σαντος αὐτὸν Θεοῦ, καὶ δοκιμῆς
παλαιστῆς ἀναδεδέχθης ἐν τῇ τῆς
πάντης ὑπομοιῇ, καὶ τῇ τῆς ἐκλί-
πτον ἀντοποιήσεως ποροβολῇ.
πρὸς τοῦτοίς τῇ τῇ παντὸς κό-
σμου δόξῃ, καὶ τῇ τῆς χερμάτων
ὑποστροφῇ, διὼν τις πιπῶν πρὸ
πύραυλός ποροκυλῶν καὶ ταῦτα
οὐχ ἅπαλ, ἀλλὰ πολλὰκις καὶ
ἐν ἐπέροις πλήστοις πύραυλός καὶ
νικήσας πολυμερῶς τε καὶ πολυ-
τρόπως· ἰδὲ δὲ αὐτὸν καὶ ἐν τῇ
πτερυγίᾳ τῆς ἱερῆς ἀκολουθίας
δοκιμαζόμεναι, ἥγα κατὰ δόξαν
δὲα τοῦτε κατὰ βληθῆναι· ὅρα
πῶς μνηστὴς ἀνεδείχθη καὶ τού-
τῳ τῇ διασώτῃ καὶ διδασκάλῳ.

Ἐν ἐκείναις γὰρ ἡμέραις τι-
λωπύσαντος τῇ ἀρχιεπισκόπου
ἐν τῇ Ρυσιάνῳ, ἱερεὺς δὲ ζήσ-
μύς τοῦ δυναμένου τὸν τόπον
ἀπαληθεύσαι, μαῖς γνώμης γε-
γνασι πάντες μικροὶ τε καὶ με-
γάλοι, τοῦ ἀποσδοκήτως πι-
εικαστῆς γνῶναι τοῦ διαπισίου
πατρὸς, καὶ βίᾳ τοῦτον τῇ θείῳ
τῇ ἐκκλησίας ἐγκαθιδρῦσαι, ὡς
ἂν εἶον ἔχοντα ὑπὸ λόγον, καὶ τῇ
λόγον ἐφάμμελλον κακῆμένον τῇ
βίᾳ. τοῦτο τοῖνυν βυλάσασθαι
ἔπειτα, καὶ ὁμολογῶν ἀρχόντων τῇ
καὶ τῇ ἐξέχον τοῦ κλήρου πρὸς
τὸ παληθεύσαι τὸ δόξαν, πορο-
λαμβάνει πῆς, καὶ τῇ πατρὶ ἀνα-
γίλλει

dilexit illum : & probatum
pugilem præbuisse, & in fe-
renda fame, & in tentatione
mutandorum lapidum in pa-
nes, necnon spernenda totius
mundi gloria & pecunia ; per
quæ qui labitur, tentatorem
adorat : victorq. non semel ex-
itisset, sed sæpè, & in alijs
plurimis tentationibus, quas
multifariam multisq. modis
passus est ; oportebat sanè il-
lum in pinnaculo quoque tē-
pli postremo probari, si in eo
se vellet deorsum mittere. In
quo vide, quàm benè Domi-
num ac magistrū sit imitatus.

Per illud tempus defuncto
Rossani Præfule, quærebatur
qui ad succedendum idoneus
esset. Ergo omnes à paruo vs-
que ad magnum vno consen-
su cōspirarunt, vt beatum Pa-
trem nihil tale opinantem te-
nerent, & per vim ecclesiasti-
ca in sede collocarent ; quippe
qui vitam ageret, quam ser-
mo exprimere non valeat, &
sermonē haberet vitæ respon-
dentem. Cum hoc cepissent
consilij, primoresq. populi &
clerici digniores tenderent, vt
executioni mandarent quod
statuerant ; præcurrit quidam,
remq. Patri denuntiat : puta-

bat enim se illi gratum fore
& acceptissimum, si tantæ rei
existeret nuntius. Nec certè
illum fefellit opinio: gratijs
enim illi magnus Pater actis
& tunc & postea, dimisit in
pace; iussitq. illi dari quoddā
munusculum. Ipse vero in
mentem reuocans, quod in sa-

Ιωαν. 6. 15

cro legitur Euangelio: Cum
cognouisset Iesus, quia ventu-
ri essent, vt raperent eum, &
facerent Regem, fugit solus in
montem: secedit pariter in
interiorem montem cum vno
tantum fratre, subtrahens se
rantisper, dum laberetur illud
consilium. At Sacerdotes, &
viri nobiles profecti in mona-
sterium, studiose perquirebāt;
& irritum videntes cōsilium,
valde gemebant. Vt verò diu-
tius expectātes nihil agebāt:
facilius enim erat vnicornem,
quàm illū prahendere: reuer-
si sunt domum, & alium sibi
præsulem elegerunt. At san-
ctus Pater exultans in Domi-
no, cū propheta canebat: Te-
nuisti manum dexteram meā,
& in voluntate tua deduxisti
me, & cū gloria suscepisti me.

ps. 72. 23.

ps. 37. 9.

Quid enim mihi est in cælo, &
præ-

σεσλάβε με. ἢ γὰρ μοι ἰσχύς ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ πάλω σου
τὴ ἡδύ-

γάλλει τὸ πνεῦμα, σεσδοκῶν
ἐν τούτῳ αὐτῷ σεσσεισάμεν, καὶ
τὰ μέγιστα χαρίσασθαι, ὡς ποιῶ-
τε αὐτῷ σεσσεύμενος ἀγγέλου
γαγγυμμένου. καὶ μετὰ τοῦ
σκοποῦ ἐν δὴμαρτην· ἐπιπυρε-
σίσας γὰρ αὐτῷ ὁ μέγας καὶ τό-
τε καὶ ὑστερον, ἀπέλυσε ἐν εἰρή-
νῃ, καλῶσαι αὐτῷ δοθῆναι καὶ
πῶς ἀπολογίας. αὐτὸς δὲ μελετή-
σαι τὸ ἱμφορῶν ἐν τῷ ἀγγέ-
λῳ ἀπολογίας τὸ Γνωὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς,
ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι, καὶ ἀρπά-
ξῃ αὐτὸν, ἵνα ποιήσωσι βασι-
λεία, ἀνιχέουσιν μόνος ἐς τὸ ὄρος·
ἀνιχέουσιν γὰρ καὶ ἔτος ἐπὶ τὸ ἐν-
δέσπον ὄρος καὶ ἐνὸς ἀδελφοῦ καὶ
μόνον, ἀποκρυβόμενος μικρὸν ὄ-
σον ἔσιν, ἔως αὐτῶν παρῆλθῃ ἡ βου-
λὴ ἐκείνη. Κατὰ λαβόντες δὲ τὸ
μυστήριον οἱ ἱερεῖς σὺν τοῖς ἀρ-
χοσι, καὶ πολλὰ πυρῶσαντες καὶ
ζητήσαντες, τὰ μέγιστα ἔσπον ἀπο-
λύσαντες τοῦ βυλῶματος. ὡς
δὲ ἐπὶ πλεον καρτηρήσαντες οὐ-
δὲν ἦν· ἀποπάτησαν γὰρ μο-
νικέσποντος ἡ ἐκείνη πνευματικῶς·
ὑπὲρ τῶν ἐν ταῖς ἰδίαις, ἐτέρω τῶν
σεσσεισάντων ἱεροδολογοί. ὁ δὲ
ὁσὶς ἀγαλλόμενος ἐπὶ τῷ Κυρίῳ
σὺν τῷ σεσσήνῃ ἀνιμῶν·
ἐκράτησας, λίγων, Κύριε πῶς χ-
εὶς τὸ διχίαις με, καὶ ἐν τῇ βυλῇ
σε ὡδήγησας με, καὶ μετὰ δέξης
τὴ ἡδύ-

τί ἡδύλητα ὅπῃ τῆς γῆς; ἐνω-
πίον σε γὰρ πάντα ἡ ἐπιθυμία μου
κύρει· καὶ σὺ ὅπως αὖτε, ὅπως ἡμεῖς
αἰδέσθῃς ἐκ ἐπιθυμίας. τὰ
τοῦτα γὰρ φρονήματα ὁ μακά-
ριος παρῆναι τὸ μικρὸν τῆ βί-
ου τούτου δεξάμενος, καὶ τὴν αἰθε-
ρίαν τιμὴν ἐβδελύξατο· νυνὶ δὲ
κατίσχεον αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐπάνω
δέκα πόλεων, ὡς αὐτὸς ὁσῶς ἐπι-
γάλατο. εὐδὲ γὰρ διότι τὴν ἱερ-
συνὴν οὐ κατέδιδε, τὸ τάλαντον
εὐκ ἐπολυπλασίασε· πλείον γὰρ
εἰσιν οἱ σωθέντες ὅτι τὴν διδασκα-
λίαν τῆς σῶματός αὐτῆς ἐν τῇ κοι-
νοβίῳ, καὶ ἐν τῇ μοναστικῇ, ἡ οὐκ ἔτι
ἐκείνη πᾶσι συσχεῖται οἰκίῳ τῆς.

Εξ ὁμοῦ ποτὶ ὁ μητροπολί-
της Βλατίων γὰρ ἀφεικῆς μετὰ
πολλῶν ἀγχαλῶται, ὅτι τὸ
πρῶτον αὐτῷ ἔως καὶ τοῦ τῆ
Σαρρακηνῶν βασιλείας, ἐν προ-
φάσει τῆ ἀδελφῆς αὐτῆς ἐν τῇ
γαμῆτι ἐκείνῃ, ἔπειτα ἐκ αὐ-
τῆς παρῆναι τῇ ἀγχαλῇ Ρυσίαν, καὶ
ἐνδοπηκῆς τὸν μακάριον
μετῆναι αὐτῷ, ἐπιθυμῶν ἀκοῦσαι
παρ' αὐτῆς τὰ δόγματα, καὶ τὰς δι-
χάς αὐτοῦ καμπύσας. μετὰ δὲ
τὸ διαρῆσαι αὐτῇ τὴν ἀρχιεπισκο-
πὴν ἅπαντα τὰ αὐτῇ ἐγγράφως
καὶ ἀφ' οὐλίας, λίγη αὐτῇ ὁ μα-
κάριος ἀκούσας μετὰ δόξα τῆς
συμβουλίας, καὶ μετὰ ὑποσέ-
ψης πρὸς τὰ τῆς ἐκκλησίας γλῶσ-
σας.

præter te quid volui super ter-
ram? nam ante te est omne
desiderium meū Domine. &
Tu scis, quia diem hominis
non desideravi. Hoc sensu vir
beatus contempsit parvā hu-
ius vitæ gloriolam, & honorē
humanū abominatus est; nunc
autem cōstituit eum Deus su-
per decē ciuitates, vt veraci-
ter p̄misit. Neque enim quia
nō suscepit sacerdotiū, nō mul-
tiplicauit talentū: nam plures
sūt, qui per doctrinā oris eius
in cōenobio & solitaria vita sa-
lutē consecuti sunt, quā ci-
ues, quos oppidū illud habet.

Vlatto Metropolitā olim,
ex Africa veniens cum multis
captiuis, eo quod amicus illi
esset quodam tempore Sarra-
cenorū Rex, quod Regis vxor
esset Metropolitæ soror, licet
re vera nō esset; appulit ad
littus Rossani, & precibus e-
git, vt vocatus ad eum beatus
Pater accederet: cupiebat e-
nim audire ab eo quæ opus
erant, & orationum eius fru-
ctum percipere. Vbi ergo Ar-
chiepiscopus aperuisset ei cū-
cta sui cordis consilia, dixit ad
eum Pater: Audi Reuerendis-
sime cōsiliū meum, nec am-
plius reuertere ad viperarum
geni.

Hier. 17.
16.

Luce. 19. 17

genimina. nā post multas blāditias & honores tuū ebibent sanguinem, gladio te perimentes. De pace autem Calabriae ne labores, nec preces effundas; hoc enim vniuersorum Domino nō placet. Tunc fratris Metropolitæ filius; Vides, inquit, sancte Pater, quot animas Reuerendissimus liberarit? Respondit sanctus; Non animas, sed corpora liberauit. Prodest autē pluribus & corporum afflictio, quibus libertas multorum malorū fit ansa; quemadmodū furentibus prodest, quod medici illos occludant, & fame crucient. Quod si hæc quæ molesta videntur, ad multorū salutem nihil conferrent, certē à Deo non permitterentur. Oportet tamen à potentibus auxilium eis impendi quoad eius fieri possit. Metropoliota cum hæc audisset, & consilio Patris non paruisset, vaticinium in se adimpleuit. At sanctus Pater noster Nilus tum nimio austerioris vitæ labore, tum ingrauescente iam ætate; nam ferē sexagesimum agebat annum; deficientibus viribus non valebat amplius lōgis itineribus pedester se cōmittere sine periculo;

κατὰ . μή γὰρ τὸ λίαν κολακεύσαι σε, τὸ ἄμωσθαι πίννται μαχαίρα σε θανατῶσαι τις . καὶ εὖ τὸ ἐρώλης τῆς Καλαβρίας μὴ κοπῶν, μὴ δὲ ἀγῆναι, οὐ γὰρ δύσκολόν ὁ ἦν ὅλων διασώτης ἐν τοῦτοις . λίγῃ δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ αἰετὶς τῆς μητρὸς πολίτου . ὅρας πατέρ ἄγε, πόσας ὁ διασώτης ψυχὰς ἤλκυθῆρσεν; ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ ὅσιος· ἡ ψυχὰς ἤλκυθῆρσεν, ἀλλὰ σώματα . λυσιτῆρ δὲ τοῖς πολλοῖς καὶ ἡ ἦν σωματῶν κακῶς, ὅσοις τὸ ἦν διελεύζειν πολλὰν κακὰν αἶπον γίνεταί . ὥσπερ αἱ ὡδὲ ἦν ἰατρὸν τῆς μαρομῆροις συσκληρόσας τὴν λιμαρχονίαν . εἰ δὲ μὴ ταῦτα δοκῶντα λυπηρὰ τῇ ἦν πολλῶν σωτηρία συνέβηεν, ἔκ αὖ πρὸς τῷ Θεοῦ συνεχωρήθησαν γίνεσθαι . δὲ δὲ ὁμῶς τὴν διωαμῆροις βοηθῆν τοῖς τοῖς τοῖς, ὅσον ἐνδέχεται . Ταῦτα ὁ μητρὸς πολίτης ἀκούσας, καὶ τῇ τὴν πατρὸς συμβουλίαν μὴ ὑπακούσας, τὸ πρὸς φησὶν αὐτῷ ἐπ' αὐτὸν ἐτῆρσεν . ὁ δὲ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν Νήλος τὸ μὲν ἐκ τῆς πολλοῦ τὸ ἀσκήσεως πόνον, τὸ δὲ ἐκ τῆς ἦν χροῖαν ἰκανῆς πεινῶντος . καὶ γὰρ τὰ ἐξήκοντα ἔτη ὑπερῆρχε· ἀδυνατήσας λοιπὸν, καὶ μὴκέτι ἰσχύων ταῖς μακρὰς ὁδοὺς ἀκινδύως πεζοπορεῖν, ἐκέρχθητο ἰππῳ πρὸς διερπνίαν τῆς πολλῆς αὐτο-

ἀπορίας· ἐν γὰρ τῷ πλήθει τῆς
ὁδοῦ μίρεθ, λόγω τῆς πωρικτικῆς
ἐκκαταστάσεως ἐπισύρουσιν αὐτὸν ἐπο-
ρεύσασθαι. τοῦτοι τὸν ἵππον ἐν τῷ
τὸν ὅσον τυγχάνει μετὰ τοῦ ἀρ-
χιεπισκόπου, ἐποβληθείς πρὸς τὸ
τῷ δαβόλου, κλέψας ἀνέχεσθαι
σεν. κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν χιμῶνος
αὐτῷ ἐπιφύγοντος, δοποῦντος τῷ ἵπ-
που ἵστατο ὑφ' ἐν τῷ δένδρῳ ἐκ-
διχόμενος παρὰ τὸν τῷ σφοδρῶ-
σιν τοῦ ἀέρος. βρογνῶν δὲ οὐρα-
νόθεν ἐλθούσα ἐπάταξε τὸν ἄ-
λκιον, καὶ τῷ ἄρ' ἡ παρέμ-
ψε, μὴ πρὸς τὴν τῷ λέγοντι·
ζημιῶν ἀνδρᾶ δίκαιον, οὐ κα-
λόν. καὶ ὁ κλέπων μηκέτι κλε-
πέτω, ἀλλὰ κοπιᾷ τὸ ἐργαζόμε-
νός τῆς ἰδίας χρῆσιν, ἵνα ἔχῃ
μεταδοῦναι τῷ χριστιανῷ ἔχοντι.
καὶ ὁ μὲν ἄθλιος ἐκείνος ἡμαρ-
τεν ἀνομήσας δακρυῶν· πρὸς δὲ
τῇ ἐπαύρειν τῷ ὁδὸν διερχόμε-
νοι, καὶ τὸν ἵππον γινώσκουσιν ἐπὶ
τῷ τόπῳ νεμόμενον, πρὸς τὸ με-
νασθέντων διεσώσαντο, καὶ ἀπὸ τῶν
τοῦ δικαίου τὸ ἴδιον.

Ἄλλοτε πάλιν τῷ ἐραπτῶν
πρὸς ὁρμήσας πρὸς τὸν ἵππον
ὑπὸ τοῦ μοναστηρίου συλῆσαι, καὶ
πρὸς δυσμαῖς ἡλίας ὑπὸ τῷ μόνῳ
ὅς ἐναντίας, ὡς πρὸς ὁρμαλίου
φα.

mo furandi equum è monasterio, cum sol fere iam occide-
ret, & ille è regione monasterij staret, illudque oculis pro-
spice-

riculo; itaque vtebatur equo
ad subsidium magnæ imbecil-
latis: nam maiorem itineris
partem studio seruandæ con-
tinentiæ, qua virtutes conti-
nentur, equum trahens ipse
ibat. Quem, dum sanctus Pa-
ter cum Archiepiscopo sermo-
nem conferret, suggerente
diabolo furatus est quidam, &
abiit. Cum verò eunte illo
coortus esset turbo, ex equo
descendens sub quadam arbo-
re stabat, expectans serenita-
tem aeris: & fulgur è cælo la-
psum percussit miserum, & orco
transmisit, quod non audie-
rit dicentem; Damnum infer-
re iusto non est bonum. Et, qui
furabatur, iam non furetur;
magis autem laboret operan-
do manibus suis, ut habeat,
vnde tribuat necessitatem pa-
tientis. Et ille quidem infelix
peccauit, frustra operatus ini-
quitatem: postridie vero qui-
dam illac transeuntes agno-
uerunt equum, qui ibi pasce-
batur, & in monasterium de-
duxerunt, viroque iusto quod
suum erat reddiderunt.

Alio quoque tempore mi-
les quidam profectus est ani-
mo furandi equum è monasterio, cum sol fere iam occide-
ret, & ille è regione monasterij staret, illudque oculis pro-
spice-

Prou. 17.
26.
Ephes. 4. 28

spiceret, noctem expectans, ut nocturno tempore tenebrarū opus efficeret. Cum verò tota illa nocte perambulasset, numquam potuit monasterio propinquare; sed incidēs in prærupta & rupes inaccessas, satis pœnarū & laboris passus est: vbi vero illuxit, monasterium ante se vidit. Itaque vehementer obstupescens miraculo, adiit pœnitentiam agens, & palam enuntians sui consilij prauitatem.

Per illud tempus impiorum Agarenorum incursione deuastante Calabriam, & omnia depradante, sanctus Pater Nilus in arcem se contulit cum fratribus, ibiq. tuto morabatur: tres verò segregati ab illis manserunt in monasterio, captiq. sunt à Sarracenis, & abducti in Siciliam. Quos tamen B. Pater non negligendos existimauit, sed requirendos ut propria membra, & suo loco restituendos. Collectos igitur ex frumento, vino, & alijs frugibus nummos aureos vsque ad centum dedit cuidam fratri probatissimæ fidei cum iumento, quod acceperat à Basilio Calabriae Stratego, missiq. Panormum cum epistola scri-

φανῶς αὐτὸ βλέψεν, θεέεμμε τὴν νύκτα, ἵνα ἐν σκοτὶ ποιήσῃ τὸ ἔργον τοῦ σκότους. ὡς πατήσαι δὲ πᾶσαν τὴν νύκτα ἐκένειω ἐδόλως ἔχυσεν τῇ μορῇ πορσεγγίσαι, ἀλλὰ φάσαρχι καὶ κλημενῖς ἐντυχὼν ἀβάτοις, ἀρκομίτας ἐπαειχάδιεν. ἡμίραι δὲ ἡμεμένης ἐμ πορσεν αὐτοῦ τὸ μοναστήριον ἔδιν· καὶ τὰ θαύματα σφόδρα καταπλαγῆς, εἰσὶν μετανοῶν, καὶ τὴν οἰκίαν ὄξομολογοῦ· μένος κακοβουλίας.

Ἐν τῇ καμρῷ ἐκένειω ἔπειδρα· μόντην ἤν' ἀθίων ἀγαρηνῶν τὰ θέματα τῆς Καλαβρίας, καὶ πάντα ληΐζομενίων, ὁ μὲν ὅσιος πατήρ τὸ φρούριον καταλαβαὶν συντοίς ἀδελφοῖς διεσώζετο· ἔτι δὲ ἐξ αὐτῶν ἰδιορρυθμῶς πορσεκαρτήσαντες τὰ μοναστήρια ὑπὸ τῶν Σαρρακηνῶν ἐκρατήθησαν, καὶ ἐν Σικελίᾳ ἀπήχθησαν. ἔκρινεν γοῦν ὁ μακάριος μὴ παρεωραθῆναι τούτους, ἀλλ' αἰς οἰκίαν μέλη ζητηθῆναι, καὶ εἰς τὸ ἴδιον τόπον ἀποκατασταθῆναι. ὁπισυτάξας γοῦν ὑπὸ τοῖς καὶ οἰνοῦ καὶ καρποῦ ἑτέρῃ μέλει ἤν' ἱκανὰν χερσίνων, καὶ βορρῶν, ὁ δὲ αὐτὰ διδωκας βασιλεὺς ὁ ἑρμ. πηρὸς Καλαβρίας, καὶ δοὶς αὐτά πινι ἤν' ἀδελφῶν λίαν δοκιμωτάτω, ἀπέστειλεν αὐτὸν ἐν Πανόρμῳ, γράψας ἐπιστολῶν πορσ

τοῦ

τὸν νοτάριον τοῦ ἐκκλησιᾶς φυλάρ-
χου χριστιανικῶτα τον καὶ φιλόσο-
φῇ τυγχάνοντα. ὅς τις νοτάριος,
ὑποδάξας τὰς λειτουργίας Ἀμνηστῶ
τὰς ὡδὰς τὸ ὅσιον σαλίντα, ἐρ-
μηνεύσας δὲ αὐτῶ καὶ τὸν θαυ-
μασίαν ἐκκλήνην ἐπιστολῶν, κατε-
πάλην ἐπὶ τῇ σοφίᾳ καὶ συνεί-
σῃ τοῦ μακαριωτάτου, ἐπιγινώσκων
αὐτὸν φίλον τοῦ Θεοῦ ὄντα, καὶ
ἀγαπῶν πάσης ἀγαθοποιΐας.
Ἐπεὶ δὲ τοίνυν οὐδὲν ἀρετῇ ἀδύ-
νατον καὶ ὡδὴ πολέμοις, ἀγα-
γὼν τοὺς μοναχοὺς καὶ φιλοφρονη-
σάμενος περιπόντως, καταχρῶν-
τε δὲ ὑπόμνησιν καὶ καύχημα
τὸ βερεδύνην, ἀπέλυσεν αὐτοὺς
συνὸ τοῖς ταρίοις. περὶ δὲ καὶ
ἱκανὰ δέματα ἐλάβον, καὶ με-
νύσας τὰς παρὶς τοιαύτης. Σὺν τῷ
παισμάτι βῆν ὡς τὸ κολασθῆ-
ναι τοὺς σοὺς μοναχοὺς, ἐπεὶ δὲ ἔκ-
ἐγνώρισάς μοι ἐν περὶ τοῖς στυ-
γόν. εἰ γὰρ τοῦτο ἐγίνετο, ἀπὸ
ἐλλογῶν αὐτῶν τὸ σημεῖον τὸ ἐ-
μὸν, ὅπερ ἐκ ἐκρήμας ἔξω ἐν τῇ
πλατείᾳ, οὐκ ἔχας ἀνάγκην οὐ-
δεμίαν τὴν σαλῶσθαι ἀπὸ τῆς
μνησῆς σου, οὐδὲ ποσὺς παρεχθῆ-
ναι. Εἰ δὲ καὶ ἡξίως φέρεις με πα-
ρεχθῆσθαι, ἔχας αὐτὸ ὅξυσμα ἐν
πάσῃ μου τῇ περὶ χάριτι κατασκευ-
νῶσαι, καὶ πολλῆς ἀπηναικῆς τῆς
παρ' ἡμῶν πμῆς τι καὶ ἄλα-
βείας.

Ταύ-

scripta ad notarium Dynastæ
ibi morantis Christianissimū
& maximè pium. Is verò legit
epistolam Dynastæ quem vo-
cant Amirā : & cū interpreta-
tionē quoque addidisset admi-
rabilis epistolæ, obstupuit ille
sapientiā viri beatissimi & pru-
dentiā est admiratus; agno-
uit enim illū Dei amicū, & om-
nis probitatis plenū. Quoniā
igitur virtus etiam apud ipsos
hostes venerationi est; produ-
xit monachos, & honorifice
tractavit: iumentum tamen re-
tinuit ad rei memoriam, de
qua posset gloriari; dimisitq̃
eos cum pecunia, in super lar-
gitus multas ceruinas pelles,
addensque epistolā eiusmodi
ad Patrē. Quod monachi tui
malè habiti fuerint, erratum
est tuum, cum tu mihi ab ini-
tio non innotueris: quod si fe-
cisses, ego tibi meam tesseram
misissem; quam si foris appē-
disset in platea, nulla tibi fuisset
necessitas recedendi è tuo
monasterio, aut quamvis mi-
nimam pati turbationē. Quod
si etiam non dedignareris ad
me venire, posset liberè in pro-
vincia mihi subiecta habitare,
multoquē apud nos honore
& veneratione fruereris.

Q

His

Indic. 14.

Matth. 4.

His auditis B. Nilus Dei providentiā de se admiratus ; problema Sampsonis commemoravit ; Re vera nunc de comedente exiuit cibis, & ab inhumano humanitas . Addidit etiā ad Sarraceni promissa illud ; Hæc omnia tibi dabo, si cadēs adoraveris me . At verò prudentissimus, menteq. acerrima præditus Basilius Strategus , tanta fide & amore affectus erga Patrem, quāta Centurio prosequabatur Salvatore ; obtulit illi usque ad quingētos nummos aureos, iurans dicensq. Hæc ego iniuste non possideo, sed meo sum adeptus gladio . Nam quando obtinui- mus Cretam cum beatissimæ memoriæ Nicephoro, tunc tēporis nondum ad imperium euecto , apud quendā presbyterum invenimus ipsum verū Præcursoris operimētū , è pilis cameli confectum, & circa cervicem cruentatum . Quod ille beatæ mem. sibi sumens, totū aurū mihi concessit . Inde igitur cum hæc mihi sint , accipe propter Dominum , & pro me ora . Ceterum terrenorum reuera contēptor S. Pater noster Nilus ne respicere quidē illa dignum arbitratus, respon-

dit,

Ταῦτα ἀκούσας ὁ διαπύπης Νήλος , καὶ θαυμάσας τὴν ἐπ' αὐτῇ τοῦ Θεοῦ οἰκονομίαν , τὸ τῷ Σαμψὼν ἐφθίγγατο φερόβλη-
μα . ὅπ' ὄντως νυν ὑπὸ ἐδιδόντος ἐξ ἡλθ' ἡ βροχίς , καὶ ὑπὸ μετα-
θεσίου φιλαθεσπίας : φερόντις
καὶ τὰ τοῦ φερέ τὰς τῷ Ἀμφοῖ ἐ-
παγγελίας . ὅπ' ταῦτα πάντα σοι
δώσω , εἰὰ πᾶσιν περὶ σκευῆς
μοι . Οὐ δὲ σκευῆς τῆς καὶ ἐσκέμ-
μῆτος τῷ νοῦ Βασιλέως ὁ στρατη-
γός , δὲ τοσαύτῃ πίστι καὶ ἀγά-
πῃ ἰδὲ φέρε τὸν πατέρα , ὅ-
σῃ ὁ ἐκατένταρχος φέρε τὸν Σω-
τήρα . φερόντις αὐτῇ μέχρι
τῇ πᾶσι κοσίαν χρυσίων , ὅ-
μῶν καὶ λέγων , ὅπ' οὐκ εἰσὶ μοι
ταῦτα ἐξ ἀδικίας , ἀλλ' ὑπὸ τοῦ
ἰμοῦ παθῶν . ἦν ἡ γὰρ ἐκείνῃ
σαμῶν τῆς Κρήτης καὶ τῇ μαχα-
ρειωτάτῃ Νικηφόρῳ ἀκμῇ ἐκ
ὅτῃ βασιλείας , ἐν ἡμετέροις
πᾶσι περισβυτῶν ἐπ' ἀληθείας τὸ
ἱερὸμα τοῦ Περγάμου , ἐκ φα-
χῶν καμήλου πυγμῶν , καὶ φέ-
ρον τὸν φάχλον ἡμαγμένον . ὅπ' ἐ-
λαβὼν ὁ μακάριος ἄγιος , ἀ-
παν τὸ χρυσὸν ἐμοὶ παρεχώρησα .
ἐξ αὐτῶν οὖν πυγμῶν ταῦτα
δίδωμι ἐξ ἡ Κρήτης , καὶ εὐχαρισ-
τῶ . ὁ δὲ ὄντως ὑπερόπτης τοῦ ἐπ' ἀπὸ
πατρὸς ἡμῶν Νήλος μὴ κατα-
χρόνιος φέρε αὐτὰ ἐπιβλέψας ,
λέγει φέρε αὐτὸν , ὡς ἐν φερό-
σι

οὐ δὴ δ' οὐ τοῦ φάβῃς τὸν θάνα-
 τον· θύλῃς, ἵνα ὄξ' τὰ σκυβα-
 λα ταῦτα ἐνεδρόσας τις ὑπο-
 κλέψῃ με, καὶ ὑπολέσῃς τὸν φίλον
 σου; ὁ δὲ πάλιν εἶπεν· ἄφες με
 ἀμφιάσαι τὸ δυσασπείρον ἐνδύ-
 κισσι πολυήμοις· λίγ' αὐτῶν ὁ
 μέγας· ἀπελθεὶν βάλε αὐτὰ ἐν
 τῇ καθελικῇ τοῦ Κάστρου, ὅπου φυ-
 λᾶτον, ἵππ' ἐκείθιν ἐκλέ-
 πσον. Καὶ ἵασόν με φησὶν οἰκο-
 δομήσαι τὸ ἐκτελεῖον μέγιστον καὶ
 περνεότατον· οὐ γὰρ ἀνέχομαι πη-
 λινον διαρῆν αὐτό. καὶ ὁ πατήρ,
 ὡρα σοι φησὶ μηδὲ ἐμὲ ἀνέχεσθαι
 διαρῆν, ὅτι ἐκ πηλῶν τὴν ὑπό-
 στασιν κίετται. ὦρ' οὖν τοῦ ἐ-
 κτελεῖν μηδὲν ἐκπαύσης, ὑπο γὰρ
 τῶν ἀδελφῶν ἀγαθελῶν ἀφαιρηθή-
 σι. καὶ πᾶσα δὲ ἡ Καλαβρία
 ἔ' χερσὶν αὐτῶν ὡραδοθήσεται. Τὸτο δὲ γινώσκεις ὁ σὺ πατήρ ἡμεῖς
 Νήλως περ' αἰσθητικῶν αὐτοῦ
 ὁμωσιν, καὶ βουλευθῆναι τὸ ποῦ δου-
 ταί τῇ ὁρῇ τῇ θύκῃ, ἐκ δὲ δό-
 κησιν ἀπ' ἑβῆς πρὸς τὰ ἰθὺς μέ-
 ρη, τὴν ὑπόληψιν ὑποφύμενος ἔ'
 ὦρ' αὐτῶν ἑβ' ἐκείσιν· καὶ μέχρι
 γὰρ αὐτῶν ἑβ' οἰλοχρεῖσιν ἡμεῖς
 βασιλέων ἢ ἐνάστες αὐτῶν φήμη
 ἐπ' ἡλθε· καὶ τὴν πμὴν τὴν παρ'
 αὐτῶν ὑποφύων· ἐξ ἧς ἔατο
 δὲ τὴν μὲν τῇ λατίνων ἀναστρο-
 φῇ, ὡς ἀγνωστος ὢν παρ' αὐτοῖς,
 καὶ μηδαμῶς παρ' αὐτῶν πμῶ-
 μινος.

dit, quasi mortē timens, in hūc
 modū. Vis ut ob hāc stercora
 insidietur mihi quispiā, & in-
 terficiat, & amicum tu perdas?
 Et ille; sine me Sanctuariū or-
 nare preciosis velamentis. Et
 magnus Pater ad eū; Vade, &
 da Cathedrali ecclesiā oppi-
 di, vbi asseruabuntur; nec erit,
 qui inde illa furetur. & ille,
 Permitte, inquit, ut oratorium
 construā maximū & pulcher-
 rimū; neque enim æquo animo
 fero videns illud è luto factū.
 Et Pater; lā, inquit, nec me vi-
 dere poteris, quoniam de luto
 compactus sum. De oratorio
 vero laborem noli suscipere;
 futurum quippe est, ut illud
 impij Agāreni demoliantur:
 quin & vniuersa Calabria ma-
 nibus illorum tradetur. Hoc
 videns B. Pater noster Nilus
 praefago suo oculo, volensque
 irā Dei cedere, noluit abire
 in Orientis partes, veritus opi-
 nionem, quam apud Orienta-
 les habebat (Nam & ad ipsos
 etiā Dei amantes nostros Im-
 peratores de virtute eius fama
 peruenerat) fugienq. hono-
 rem, in quo apud illos fuisset:
 sed maluit degere inter Lati-
 nos, quippe ut illis ignotus, &
 nequaquam apud eos in ho-

nore habitus. Verum quo maiore ipse studio deuitabat honores, eo celebrior & ornatiores celesti fauore fiebat; & ab omnibus tanquam vnus è numero Apostolorum suscipiebatur, & reuerentia illi pariter exhibebatur. Nam cum venisset Capuā, vt retroacta omit- tam, quia permulta sunt; acceptusq. esset honorificè à Pādulfo tunc temporis Principe, & nobilibus viris; ita vt de eo in Episcopū sibi eligendo cepissent consilium; quod etiam successisset, nisi Princeps morte præuentus esset: tunc vocato illi ad se se S. Benedicti Præposito mōtis Cassini (Sanctissim^o hic erat Haligernus) iniunxerunt, vt B. viro concederet monasteriū, quodcunque ipse vellet, è monasterio- lis S. Patris nostri Benedicti. Cum verò profectus esset sanctus Pater ad visendum inclytum illud monasterium, processit illi obuiam vsque ad radices montis tota monachorū caterua, sacerdotibus & Diaconis eorū sacro habitu indutis, vt sit diebus festis, cereos & thuribula manu ferentibus: & huiusmodi pōpa beatum virū ad monasteriū deduxerunt; nihil aliud se putantes audire & vi-

μῦθος. ὅσον δὲ αὐτοῖς τῆς ἡγίας
θεωρεῖαν δοῦσαν ἀποδιδράσκην ἐ-
παυομένη, τοσούτον ἡ ἐξάντης
ἐκκλησία αὐτὴν περικύβητο· καὶ πάν-
τες ὡς ἓνα ἡγίαν ἀποστολῶν αὐτὴν
ὑποδέχοντο, καὶ τὸ σέβας ὁμοίως
ἀπένεμον. ἔλθων γὰρ ἐν Κα-
πούῃ, ἵσα τὰ ὄντα ἐκείνη τὸ
πλήθος, καὶ πμῆς μορῆς τυχῶν
ὡς ὅτι τῷ περιγίπτος Περδύλ-
φῃ καὶ ἡγίῳ ἀρχόντῳ, ὥστε βελό-
σταδῶ αὐτοῖς ἐπίσκοπον αὐτὸν ἐ-
αυτοῖς καταστήσαι· καὶ περιεχό-
ρησεν αὐτὸν, εἰ μὴ ὁ θάνατος τὸν
περίγίπτον ἀπέκοψεν. τότε δὲ
καλίσαντες τὸν τοῦ ἁγίου Βενεδί-
κτου ἡγεμόνον τῷ ὄρει Κασίνῳ·
Ἀλιγέρνῳ ἔτος λβ' ὁ ὁσιώτατος·
παρήγαγον αὐτὰς τοῦ δονῆσαι τῷ
μακαρίῳ μοναστήριον, οἷον αὐ-
τίλη ἐκ ἡγίου τῷ ὁσίῳ πατρὶ ἡμῶν
Βενεδίκτῳ μετόχῳ. Παρόντες
δὲ ὁ ὁσιος πατήρ πρὸς τὸ διά-
σταδῶ τὸ λελθὲν ἀνελθόντα μα-
στήριον, ὑποκύνοντες αὐτῷ ἅπαν
τὸ πλήθος ἡγίων μακαρίων ὡς ἡγίῳ
θιμλίῳ τοῦ ὄρει, οἳ τὰ ἱερεῖς
αὐτῶν καὶ ὀφθαλμοὶ, ταῖς ἐκείνου
λαῖς ὡς ἐν ἰορτῇ ἀντιβιβλημίοις
κηρύττει καὶ θυμωτικῶς μὴ χα-
ραὶ φέρει, ὅτι τῷ μακαρίῳ
εἰς τὸ μοναστήριον ἀνῆλθον· ἐ-
δωκεν ἅλῳ δοκαυῆς ἀκούει καὶ
βλέ-

βλέπειν, ἢ ὅτι ὁ μέγας Ἀντώνιος
 ὑπὸ Ἀλεξανδρείας πρὸς αὐτοὺς
 παρεγένετο, ἢ ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη ὁ
 μέγας Βενέδικτος, ὁ Θεὸς νομο-
 θέτης αὐτῶν καὶ διδάσκαλος. καὶ
 γὰρ ὁρῶντες ἐλογίζοντο, καὶ τῷ σκο-
 πῷ ἐδιήμυρτον. ἅπαντες γὰρ αὐτῶν
 οἱ τε σωματικοί, οἱ καὶ ψυχικοί
 συμμιγμένοι πάθουσιν. ἰσχυροὶ
 ἦσαν, καὶ πάντες τὰ πρὸς φθοράν
 παρ' αὐτῶν ἐκαμίζοντο. οἱ ἐν λόγῳ
 τῷ διδασκαλίας, οἱ ἐν ἔργῳ τῷ
 ποδηγίας, οἱ ἐν ἀμύρπαις καὶ διόρ-
 θωσιν, οἱ ἐν ἀρεταῖς τῷ ὡφελείᾳ
 κλησιν, οἱ ἐν ὑγείᾳ τῷ ἐγκρά-
 τείᾳ, οἱ ἐν ἀρεσίᾳ τῷ ἰσχύειν. καὶ
 σωτόμως ἡπῶν, ὥστε ποτε τοῖς
 ἰσραηλίταις τὸ μόνον ἐκείνῳ
 πρὸς τὸν κῆρτον καὶ τῷ ὀρεῖν
 μετεβάλλετο, διὸ καὶ ἐκ τῶν ἐν
 φυλαῖς αὐτῶν ὁ ἀδινῶν, ἔπα-
 κεν τοῖς τοῖς θάυμαστος διεγίγνε-
 το. ὑποθεροπείσας τοῖνυν αὐ-
 τοὺς τῇ διοπισμῇ αὐτῶν παρυσία,
 καὶ πληροφάνειαν ἐφορούσης πινύ-
 μαρκης, πάντῃ καὶ αὐτοὺς ἀγα-
 θοὺς ἐπὶ τῇ ὁδοῖα καὶ πειμα-
 δωμένη κατὰ τὰς αὐτῶν, καὶ
 θαυμάσας τὰ αὐτῶν ὡς τὰ ἡ-
 μῶν, περιεπλήρωσαν πάντας ὑπὸ
 τῇ ἀββᾷ καὶ τῷ ἐν ἔξοχῇ ἀδελ-
 φῶν εἰς τὸ μοναστήριον, ὅπως ἐδύ-
 σω τοῖς τέκνοις αὐτῶν καθιερῶνται
 ὁ ἀρ-

ipse commoraturus erat; sancti

dere, quā aduenientē Alexan-
 dria magnū Antoniū, vel ex-
 citatum à mortuis magnū pa-
 trē Benedictum; sacrū legisla-
 torem & magistrū eorū. Et sa-
 nè reſcē iudicabāt, nec sefellit
 eos opinio. Nā quotquot inter
 ipsos aut corporis, aut animi
 morbo laborabant, omnes cu-
 rati sunt; & congruētia omnes
 accipiebant ab eo, studiosi do-
 ctinā, aſtuosi ducatū, pecca-
 tores emendationem, virtute
 præditi adhortationē, incolum-
 es continentiam, ægotātes
 medelam; atque ut vno verbo
 dicā; sicut olim manna Israeli-
 tis ad corporis cuiusque habi-
 tudinem & appetitum trans-
 mutabatur; qua propter in-
 eorum tribubus non erat infir-
 mus: ita his etiam vir admi-
 rabilis se accommodabat. Ita-
 que illis à Deo missa sua præ-
 præsentia perfeſcē sanatis, spi-
 ritualiq. lætitia repletis; cum
 & ipse vicissim admiratus esset
 egregiam illorum disciplinā,
 & bene ordinatā viuendi nor-
 mam, collaudassetq. instituta
 eorum plusquam nostra; deduc-
 cebatur rursus ab Abbate præ-
 cipuiſque fratribus ad mona-
 sterium, in quo cum suis filijs
 Michaelis id erat, nomine

Val-

Vallulucium. Tum præpositus & fratres rogarunt, vt vna cū suis fratribus vniuersis ascenderet in maximū monasteriū, & græco sermone officiū caneret in ecclesia eorū; vt fiat, inquit, Deus omnia in omnibus. De quo etiam Propheta vaticinatus erat; Leo & bos simul pascuntur, & catuli eorum simul erunt. At venerabilis Nilus primo quidem abnuere præ humilitate dicens:

Rf. 136. 4. Quomodo cantabimus canticum Domini in terra aliena, qui nunc humiles sumus in vniuersa terra propter peccata nostra? Vt simul tamē consolatio susciperetur per eam, quæ communis est, fidem, & magnum Christi nomen glorificaretur, tandem assensus est; & compositis hymnis de fructu laborum suorum in sanctum Patrem nostrum Benedictū, quibus cuncta vitæ eius admiranda opera compræhēdebantur, & conuocatis vniuersis fratribus; erant autem supra sexaginta: in monasterium Cassini ascendit, & pernoctauit egregiè modulando: habebat enim apud se fratres acris ingenij, aptè legentes & canentes, quos ad vtrumque

ipse

ὁ ἀρχιεπίσκοπος δι' αὐτοῦ τὸ κα-
λούμενον Βαλλελοῦκιον· παρ-
εχάρισεν δὲ αὐτὸν ὁ, τι ἡγουμένος
καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ συνήσαντος τῇ
ὑπὸ αὐτοῦ ἀδελφότητι ἐλθόντες ἐν
τῷ μεγάλῳ μοναστηρίῳ, καὶ τῇ
ἐλλαδίᾳ φωνῇ ἐν τῇ αὐτῇ ἐκκλη-
σίᾳ τὸν καύονα πληροῦσαι, ἵνα γέ-
νηται φωνὴ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πα-
σιν· ὅπερ καὶ ὁ περὶ τῆς περα-
ναφωνῶν ἔλεγον· ὅτι λίαν καὶ βοῦς
ἄμα βοσκομένησιν, καὶ ἄμα τὰ
παιδιά αὐτῶν ἔσονται. ὁ δὲ διωσέ-
στος Νεῖλος τὰ μὲν περὶ ταῦτα ἐκ ἐ-
πίνουσιν ὑπὸ ταπείνου φρονήσεως
λέγων· πῶς ἄσπετον τὸ ὡς ἐμὲ
κυρεῖται ὅτι γῆς ἀλλοτρίας· οἱ σπ-
μασθὲν ταπῆνοι ἐν πάσῃ τῇ γῇ ὄν-
τας ἀμύρσιαις ἡμῶν ὑπαρχόντες;
ὁμοῦς ὅτι τὸ συμπαροῦς κληθῆναι
ἐν τῇ ἀλλήλων πίστι, καὶ τὸ μέ-
γα ὄνομα τοῦ Χριστοῦ δοξαζῆναι,
κατεδίχετο αὐτὸ τέτοιο ποιῆσαι.
Καὶ τυπώσας ὑπὸ καρπῶν χιλιῶν
αὐτὸ ὑμνοῦσαι ποιεῖ τὸ ὅσον πα-
τήρα ἡμῶν Βυζαντινόν, φειδέχου-
σαν πάντα τὰ ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ
περὶ αὐτὸν γράμματα· ὡς ἀλα-
βῶν τὸ πόντος τοῦ ἀδελφοῦ,
ἡσυχίας ὡς ἀδελφῶν, ἀνελ-
θὲν ἐν τῷ μοναστηρίῳ Κασίνῳ,
καὶ τὸν ἀργυρίου ἐπέλσει πα-
ναρμονίως. εἶχε γὰρ ἀδελφὸς μὲν
ἰαντοῦ σιωποῦς, καὶ ἰκανοῦς ἐν τῇ
ἀναγνώσει καὶ ψαλμῳδίᾳ, οὗς αὐ-
τὸς

hoc est incredulitatē, odium,
& inhumanitatem, omnium
malorum fit habitaculum, &
planē in dæmonem trāsit. Nā
vbi quis monachi habitum in-
duerit, non amplius in eo est
vt sit homo; sed duorum alte-
rum, aut angelus, aut dæmon
videbitur. De vobis autem
Heb. 6.9. fratres confido meliora, & vi-
cinitiora saluti.

Hæc & alia, quæ scriptis
mandare nimium esset, cum
vir sanctus disseruisset, com-
puncti sunt corde. Respondēs
autem quidam ex ijs: Cur in-
quit, dictum à Dauide est: Cū
sancto sanctus eris, & cū ele-
cto electus eris, & cum peruer-
fo peruerteris? Et magnus Pa-
ter: Hoc dixit Propheta cum
Deo loquens, non cum homi-
ne: nam quod sequitur, Deo
conuenit, non homini: Quo-
niam tu populū humilem sal-
uum facies, & oculos superbo-
rū humiliabis. audiuerat enim
Dauid dicentem Deum: Viuo
ego Dominus; si rectē mecum
ambulaueris, & ego rectē am-
bulabo tecū. & rursus scriptū
est ad obliquos: perinde enim
est ac dicere peruersos: obli-
quas vias mittet Dominus, &

non homo. Ceterum hominibus præceptum est, vt inimicos
dili.

τῶν ἀπιστῶν, καὶ μῖσος, καὶ ἀ-
πολαγῆς, παντός κακοῦ κατα-
γίγον· γίνετ', καὶ δαίμωνι φε-
ρανῶς ἀναδένου. ἀφ' οὗ γάρ
περὶ μονάσε, ἐκτείνετο· τὸ ἐξ
ἀνθρώπου, ἀλλ' ἐκ τοῦ διῶν, ἢ
ἀγγελος, ἢ δαίμων φανήσκει.
πέπυσμαι δὲ περὶ ὑμῶν ἀδελφοί
τὰ κρείττονα καὶ ἐγγύτερα σωτη-
ρίας.

Ταῦτα καὶ ἑτέρα ἰσχυρῶς συγ-
γραφῶν διεμαρτύσαντος τῷ ἀγίῳ,
κατενύγησαν ταῖς καρδίαις αὐτῶν,
καὶ ἀποκεκλήσθη· ὡς αὐτῶν ἡ-
πι· διεπλήθη δὲ Δαβὶδ· μετὰ
ὅσων ὅσους ἴση, καὶ μετὰ ἐκλε-
κτοῦ ἐκλεκτοῦ, καὶ μετὰ σβεβλῶ
διεσπέρησε; λέγει αὐτῶν ὁ μέγας·
τοῦτο περὶ τὸν Θεὸν ἐλάλησεν ὁ
προφήτης, οὐ περὶ ἀνθρώπου,
καὶ γὰρ Θεὸς ὡρίκει τὸ ἀκόλου-
θον, ἢ καὶ ἀνθρώπου, τὸ· ὅτι σὺ
λαὸν ὑπακούον σώσεις, καὶ ὁρθώ-
σεις ὑποφάνων ὑπακούσας. ἡ-
κουσε γὰρ ὁ Δαβὶδ τοῦ Θεοῦ λέ-
γοντος· ὅτι, ἔγω Κύριος, ἐγὼ
ὁρθῶς πορεύσῃ μετ' ἐμῶν, ὁρθῶς
πορεύσῃ καὶ γὰρ μετὰ σοῦ. καὶ
πάλιν γράψαι περὶ τοῖς σκο-
λιοῖς, ταυτὸν δὲ ὅτι καὶ ὁ σβε-
βλὸς· Σκολιὰς ὁδοὶ ἀποσελῇ
Κύριος, καὶ ἢ ἀνθρώπου. ἀνθρώ-
ποις δὲ νομοθέτει τὸ ἀγαπᾶν
τοῖς

Mat. 5.44
Rom. 12.17

τοῖς ἐχθροῖς, τὸ χαλῶς ποιῶν τοῖς
 μουσῶσι, καὶ κακὸν αὐτῷ κακεῖ πνί
 μὴ δόξουσαι. Πάλιν ἡρώτησε
 ἔπερος· ἡ ἦσαν ὁ λέγει· Ἀββα καὶ
 ὁ προσήτης· ἀναπαύσομαι ἐν ἡ-
 μέρα θλίψεώς μου, τὴ ἀναβῆ-
 ναι με εἰς λαὸν παροικίας μου· ὁ
 δὲ ὅσους ἀπεκρίθη· Τῷ δόξου σου
 λέγοντες, ὅτι ταῦτα πάντα τυπ-
 καῖς συμβαίνει ἐκείνοις, ἐγέρ-
 φη δὲ πρὸς τὴν ἡμετέραν νομοθεσίαν·
 ἐν τῷ πᾶσι τῶν γραφῶν εἰς ἐμω-
 πὴν ἐρμηνεύω. πὴν γὰρ Ἀδάμ
 ἀκούων, καὶ τὸν Κάιν, καὶ τὸν Λά-
 μεχ, καὶ πάντας τοὺς τοῦ Θεοῦ ἐ-
 πικτακτας, ἐνθυμούμαι, ὅτι κα-
 γῶ εἰμι ὁ ποιητής, καὶ οὐχ ἄλλος.
 Οὗτο τοῖς ἐν τῷ ῥήτιν τοῦ προσή-
 τος ἀποφάνω περὶ τῆς συνεπέως, κα-
 θεμίνω καὶ τὸν εἰς τὴν ἑλπίδα τοῦ
 κόσμου, λογίζομαι τε καὶ ἐν-
 τὴν καὶ λέγοντι· ἔως πότε προσέ-
 χεται, καὶ ἂν λέγω εἰς τὸν· τίς ἐ-
 πάγει λέγων· ἐφυλάξαμέν, τε-
 τίς ἐν ἐσκόπησιν καὶ ἐσκέψαμέν τὴν
 προσέχον τῇ χαλῶν μου· εὐ-
 χρομαι δὲ, ὅτι εἰ ἀνταποδίδωκε τοῖς
 ἀνταποδιδόνσι μοι κακὰ, πείσο-
 μαί τοι καὶ τίς. καὶ, κερῖνον μου
 Κύριε καὶ τὴν δικαιοσύνην μου,
 καὶ τὴν ἀκαχίαν μου ὁ Θεός.
 καὶ ὅτι ἐμφανῶς ὁ Θεός ἤξει, καὶ
 ὁ δόξασιωπήσει· πῦρ ἐνώπιον
 αὐ-

tiam meā Deus. &, Deus manifestè veniet & non filebit; ignis

diligant : benefaciant ijs, qui
 oderūt eos; & malum pro ma-
 lo nō reddant. Deinde inter-
 rogauit alius ; quid sibi velint
 illa Habacuc prophetæ verba :
 Requiescam in die tribulatio-
 nis meæ, vt ascendam ad po-
 pulum peregrinationis meæ .
 Respondit vir sanctus . Cum
 Apostolus dicat ; Hæc autem
 omnia in figura contingebant
 illis ; scripta sunt autē ad corre-
 ptionē nostrā : ego totam Scri-
 pturam in me ipsum interpre-
 tor . Audiens quippe Adam,
 & Cain, & Lamech, & omnes
 qui peccando Deum offende-
 runt , existimo illum me esse ,
 & non alium. Hoc igitur Pro-
 phetæ dictū viro cordato con-
 gruit, sedenti in his inferiori-
 bus , in seculi fæce, secumq.
 cogitanti, ac dicenti : Quous-
 que Deum oro; nec intelligo,
 quæ loquor ? tumq. infert :
 Obseruaui, & conturbatum est
 cor meum ; hoc est , confide-
 rauī, & meditatus sum oratio-
 nem labiorum meorum . oro
 autem hoc pacto : Si reddidi
 & hæc patiar : &, Iudica me
 Domine secundum iustitiam
 meam, & secundum innocen-

ΟΡΑΤ. HAB.
16.

1. Cor. x. ij.

17. 7. 5. 9.

17. 49. 3.

17. 96. 3.

R

in

in conspectu eius exardescet ,
& inflammabit in circuitu ini-
micos eius . Hæc & similia
dum proferri per os meum
confidero, & à me fieri cōtra-
ria video, timuit cor meum, &
cōtremuerunt ossa mea, & ro-
bur genuum meorū subter cō-
turbatum est, ita vt stare non
queam. In hac igitur afflictio-
nis meæ die video, non alia
ratione me posse quiescere,
tremoreq. ac timore liberari,
nisi ascendendo illuc, vbi est
populus peregrinationis meæ,
vbi sunt omnes aduenæ & pe-
regrini, quorum cōuersatio in
cælis est; qui proprii nihil ha-
bent, & omnia possident. nam
ficus mea, & olea mea, & vi-
nea, & iumenta mea nihil mi-
hi proderunt in die afflictio-
nis, neque post mortem mihi
fructum asferent . Porro si fa-
ciam quod cogitaui, tunc in
Domino gaudebo, & exulta-
bo in Deo salutari meo . Hac
moralī & tropologica expla-
natione data, sanctum virum
interrogauit alius. Si me mit-
tat venerande Pater, Abbas
ad ministerium, ex quo non
mediocri latione afficior, iu-
bente Regula parendum esse
nihil dijudicando; nescio, vtrū
mihi

αὐτὸ κενθήσῃ, καὶ φλογὴ κύ-
κλω τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῦ . ταῦτα καὶ
τὰ ὅμοια τοῦτοις ἐνοήσας ἐξερ-
χόμενά με τῷ χλίειν, κατα-
νοήσας δὲ ἐμαυτὸν τὰ ἐναντία
παραύφοντα τοῦτων, ἐφοβήθη μου
ἡ καρδία, καὶ ἐφόμαξαν τὰ ὀστέα
μου, ἡ δὲ ἰσχὺς τῷ γονάτων μου
ὑποκάτω με ἐταράχθη, ὥστε στή-
ναι μὴ δύνασθαι . ἐν ταύτῃ τοί-
γῃ τῇ τῆς θλίψεως με ἡμέρα
ἐκ' ἄλλως ἔγνω ἀναπαῆναι καὶ
ἀπυλλασθῆναι τὸ φόβον καὶ τοῦ
φόβου, εἰμὴ ἐν ταῖς αἰαβῆναι με
ἐνθα ὁ λαὸς τῆς ἐξουσίας μου .
ὅπως εἰσὶ πάντες ξένοι καὶ παρε-
πίδημοι, καὶ τὸ πολίτευμα ἐν ἐ-
ξανοῖς ἔχοντες . οἱ μὴ δὲν ἔχοντες
ἴδιον, καὶ πάντα κατέχοντες . διό-
τι ἡ σικκὴ με, καὶ ἡ χύα με, καὶ ἡ
ἄμπελος, καὶ τὰ κτήνη με ἐδύν-
αμε ὠφελήσασθαι ἐν ἡμέρᾳ θλί-
ψεως, οὐδὲ μὴ θάνατόν μοι καρ-
ποφόρησουσιν . εἰ δὲ ποιήσω ὁ ἐβρα-
λυσάμενος, ἀγαλλιάσομαι τίτε
ἐν πρὸς Κυρίῳ, χαρήσομαι ἐπὶ τῷ
Θεῷ πρὸς σωτήρι μου . Τοῦτοι δὲ
ἔτις ἐξημελωθέντος κατὰ τὴν τῇ
ἡθικῇ τροπολογίαν, λέγει πρὸς
τὸν ὄπιν ἄλλος . Ἰδοὺ ἡμεῖς πά-
τερ, ὑποσέλλομαι ὡς αὐτὸ τοῦ ἀβ-
βᾶ εἰς διακονίαν, ὅτι ἡς ἐ μικρὴν
βλάβειν ὑπομῆναι . ὁ δὲ κανὼν
ὡς ἀγγέλλει ὑποκολῶ ἀδύναται
τοῖς ἔχιν . τί οὐκ ἐρεπμήσῃ τῷ
ἀμφο-

ἀμφοτέρων οὐκ οἶδα . ὁ δὲ πατὴρ
ἔφη . πείθεσθαι τοῖς ἡγεμένοις ὑμῶν
καὶ ὑπακούειν , ἀντὶ τοῦ ἁγρυ-
πνοῦσιν ὑμῶν ἡμεῖς ὑμῶν , ὡς
λόγον διδοῦντες . φησὶν ὁ διδά-
σκαλος . πείνω ὑμῶν πάντα τὰ τῆ
καρδίας ὑμῶν πρὸς ἀββᾶ ὁμοίως .
λογησάμενοι , πρὸς κείνους ὡς τοῦ
τοῦ πατρὸς καταλήψομαι . Πάλιν
οὐδὲ ἔπειτα ἔειπεν . ἐὰν ἀπαξ τοῦ
ἔτους συγκαταβῇ πρὸς σῶματί μου
καὶ κρεωφαγῇ , μὴ τίποτε ὅστις ;
ὁ ὅστις ἀπεκρίθη . καὶ ἐπὶ πάντα τὰ
ἡμέρας ὑπακούων , ἐν μιᾷ ὥρᾳ κρη-
μνηθεὶς καταΐξῃς τὸ σκέλος , τί
κακόν ὅστις ; Ταῦτα καὶ παλαιοὶ
τούτων διὰ τῶν παλαιῶν
τες , ἡρώτησαν καὶ ἐπὶ τῆς τῆς σαβ-
βάτης ἡμέρας . ὁ δὲ συνέταξεν ἀ-
ποκρισάμενος αὐτοῖς , ἀπηλ-
λόγησάν . Οἱ ἰδίῳ πῖν μὴ ἐ-
πίουτα μὴ ὄξυνθῆναι , καὶ ὁ μὴ
ἰδίῳ πῖν ἰδίῳτα μὴ κρινεῖται ,
ὁ Θεὸς γὰρ ἀμφοτέρους ποιεῖ λα-
βεῖν . σὺ δὲ ἴσθι κρινεῖς τὸν ἀ-
δελφόν σου ; ἔπειτα οὐδὲ ἰδίῳτα ἡ-
μεῖς , εἴτε ὑμεῖς ἡμεῖς , πάντα
εἰς δόξαν Θεοῦ ποιῶμεν . Εἰ δὲ
πᾶσι λαμβάνετε ἡμεῖς , διότι τὸ
σάββατον οὐ ἡμεῖς ποιεῖμεν , βλέπετε
μή πως ἐνεδῇτε τοῖς ἀγίοις πα-
τέράσιν ἡμεῖς ποιεῖμεν , τοῖς ἑσπέραις
καὶ ἐκκλησίαις , Αἰθαίοις , Βασι-
λείῳ ,

ne sanctis Patribus aduersari videamini, Ecclesiæ columnis, A-

mihi præferendum sit. Respo-
dit Pater: Obedite, inquit A-
postolus, Præpositis vestris, &
subiacete eis; ipsi enim perui-
gilant, quasi rationē pro ani-
mabus vestris reddituri . Vos
igitur ubi vestro Abbati ape-
rueritis omnia cordis vestri
arcana, iudicio eius totum
permittatis . Post hæc alius
dixit: Si semel per totum anni
curriculum indulsero corpori
meo, & carnē comedero, quid
tandem hoc erit? & sanctus
Pater: Et si per totum tempus
bona vtens valetudine, vna
hora præceps cadas, & crus
frangas, quid mali erit? Hæc
& plura de Scripturis cū qua-
suisserent, interrogarunt etiam
de ieiunio sabbati . Ille vero
breui responsione contentus,
hoc modo se expediuit . Qui
manducat, nō manducantem
non spernat; & qui non man-
ducat, manducantem non iu-
dicet; Deus enim utrosque
assumpsit . Tu autem quare
iudicas fratrem tuum? Siue
igitur comedimus nos, siue
ieiunatis vos, omnia in Dei
gloriam agimus . Quod si ad-
huc reprehenditis, quod sab-
bato non ieiunamus, cauete

Heb. 13. 17

thanasio, Basilio, Gregorio, & Ioanni Chrysostomo, alijsq. innumeris, & sacris Concilijs; à quibus quod non obseruatum, nec etiam lege cautum est: Quin etiā Ambrosio Doctori vestro; de quo legitur in eius vita, tota hebdomada ieiunare solitum excepisse sabbatum, ac diem Dominicum. Ego verò nec ipsum S. Siluestrum arbitror ieiunium hoc sanxisse præter cōsuetudinem sanctorum. Patrum; nec enim potestis de hoc proferre rationem, aut canonem, nisi tantum eius vitæ scriptorem; cui facile nemo crediderit, quia nihil asserit, vnde demonstret. At nos omiſſa verbositate; ieiunare enim malum non est; dicamus illud Apostolicum: Quod esca nos Deo non commendat; & quæ sequuntur. Utinam verò miseri quoque Iudæi crucifixum Dominum adorarent, & vel ipsis diebus Dominicis ieiunarent; nihil mihi curæ de hoc esset. Dixerunt illi: Et die Dominico ieiunare non est peccatum? Respondit; & si peccatum est, quomodo sanctus Benedictus diebus quoque Dominicis & festis ieiunans, ignorabat etiam, quo die Pascha esset? Vnde pro

λήω, καὶ Γενησείω, καὶ Ἰωάννη τῷ Χρυσοστόμῳ, καὶ ἄλλοις μυρίοις, καὶ ταῖς ἀγίαις συνάδοις, οὐκ ἐποίησαν, οὐδ' ἐκοιμήθησαν. οὐ μὴν δ' ἐὰν καὶ Ἀμβροσίῳ τῷ ὑμῶν διδασκάλῳ, καὶ οὐ γέγραπται ἐν τῷ αὐτοῦ βίῳ, ὅτι πᾶσαν τὴν ἐβδομάδα ἐνήσδον ἐκτὸς σαββάτου καὶ κυριακῆς. ἐγὼ δ' οὐδ' αὐτὸν τὸν ἅγιον Σίλβεστρον οἶμαι ἐναιπούμην τοῖς ἀγίοις πατέρας ταύτης τὴν νηστειὰν νομοθετήσαι. οὐδ' ἐγὼ δύναμαι ἀποδείξαι λόγον ἢ καίνα καὶ τοῦτο, εἰ μὴ μόνον τὸν συγγραφέα τὸν ἐκείνου βίον, ὃ οὐδ' ἐς δὲ χροῖος περὶ δὲ τὸ ἀναπεδέχον. ὁμῶς ἡμεῖς ἴασαντες τὰς λογολεχίας. οὐδ' ἐν γὰρ κακὸν ἡ νηστειὰ. ἡ πόσις τὸ τῆς ἀποστόλου. ὅτι βρώμα ἡμᾶς οὐ παρίσχηται τῷ θῷ, καὶ τὰ ἐξ ἡς. εἴθε δ' ἢ καὶ οἱ πατέρες ἰσθ' αἱ τοῖς περὶ ἐκείνου τὸν ἐξαρχομένον διασώτην. καὶ εἰ ἐνήσδον καὶ αὐταὶ τὰς Κυριακάς, οὐδ' ἐν μοι ἔμελλεν καὶ τοῦτο. λέγουν αὐτῶν ἐκείνοι. Καὶ οὐκ ἔστιν ἀμάρτια τὸ τὴν ἁγίαν Κυριακὴν νηστεύσαι; ἀπεκρίθη. καὶ εἰ ἀμάρτια ὅτι, πῶς ὁ ἅγιος Βενέδικτος τὰς κυριακάς καὶ τὰς ἑορτάς νηστεύων οὐδ' αὐτὸ τὸ πάχα ἠψίστατο πό-

π
pro

ταῦτα φησὶν ὁ ἅγιος Γρηγόριος πρὸς τὴν δόξαν τοῦ ἐκείνου. ἢ γὰρ ἡ σαββάτου νηστειὰ καὶ Παναμάοις πολλῶν ἢ ἀρχιεπισκόπων. καὶ τοῦτου ζήτησιν περὶ σαββάτου γραφόμενοι Νεώτεροι Θεολογίης.

Loquitur ex sententia quondam Grecorum. nā sabbati ieiunium in Rōm Ecclesia longē antiquissimum erat. lege, quæ infra scribitur de sabbato adversus Nestorem Theſalon.

1. Cor. 8.

τε ἔστιν; ὅθεν γνωσέον, ὅτι πᾶν
 πρῶτον δὲ Θεὸν γινώσκον, κα-
 λὸν καὶ οὐδὲν ὑποβληπτον, ἐξ' αὐ-
 τοῦ τὸ φανεῖσθαι, ὡς ὁ Φινεὺς καὶ ὁ
 Σαμουὴλ ἐδείξαν. καὶ ἡμῖς πόινω
 καλῶς ποιῶντι τὸ σάββατον μὴ
 ηγεύοντες, ἐκταπείνου τοῖς βδ-
 λυκοῖς Μανιχαίοις, περὶ τοῦτον ἐν
 τούτῳ, καὶ διαβάλλουσι τὴν πα-
 λαμὰν διαθήκην, ὡς ὡρᾶται Θεῷ
 μὴ δοθῆσαν. ἔχοντες δὲ
 πάλιν ἀπὸ τοῦ ἔργου, ἵνα μὴ ἐξο-
 μωθῶμεν τοῖς θιοκτόνοις καὶ
 ἀσεβέσιν ἰσδαίοις. καὶ ὑμεῖς ἀ-
 ναγκαίως ηγεύεσθαι, περὶ κατὰ
 ἐκείνους ἐκείνους τῇ ἀναστασίμῳ καὶ
 ἀγία ἡμέρᾳ. Ἐν τούτοις καὶ πλεί-
 ον ἄλλοις οἱ μοναχοὶ ὡφυνθέν-
 τες καὶ ἡδυνθέντες, ἐξίσταντο
 πάντες καὶ ἰθαυμάζον ὅτι τοῖς λό-
 γοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκποδω-
 μένοις ἐκ τῆς σόματος αὐτῆς, καὶ
 ἔλεγον. ὅτι οὐδέποτε εἶδον αὐ-
 θροπον τὰς γραφὰς ἐξημενύοντα
 ὡς τούτων πὺν ὅπου. καὶ γε ἀλη-
 θῆς ὑπελόμβανον, καὶ ὁρῶντα
 ἔλεγον. πάντων γὰρ τῶν παθῶν τῶν
 νοῦ καθεύδοντων κεκτημένοι, καὶ
 τὰ ὑπερῷα φῶς λαμβανόμε-
 νοι, ὁ λόγος αὐτῆς ὡς πάντοτε ἐν
 χάριτι ἀλατῇ ἡγετυμῶς τοῖς μὲν
 ραθύμοις καὶ ἀδυνάτοις κέντρον καὶ
 βροχὴν χρηματίζων, τοῖς δὲ θεα-
 σέσι

audacibus verò, & temere profilientibus fraxum & retina-
 culum;

pro certo habendum; omne
 quod fit propter Deum, bonū
 esse, & non improbandum;
 nec ipsam occisionē hominis,
 vt Phinees, & Samuel ostende-
 runt. Et nos igitur benē faci-
 mus sabbato non ieiunantes
 in detestationem abominabi-
 lium Manichæorum eo die lu-
 gentium, & calumniantium
 vetus testamentū, quasi à Deo
 non datum; non tamen absti-
 nemus ab operibus, ne fiamus
 similes Dei interfectōrib⁹ im-
 pijs Iudæis. Et vos necessariò
 ieiunatis, præpurgantes vos
 ad sanctū Resurrectionis diē.
 His & pluribus alijs Monachi
 vtilitatem & voluptatem ca-
 pientes, omnes stupcebant, &
 mirabantur in verbis gratiæ,
 quæ procedebant de ore eius,
 ac dicebant: Numquam vidi-
 mus hominem Scripturas per-
 inde explicantem. & profecto
 verum opinabantur, & rectissi-
 me loquebantur. Cum enim
 haberet ille mentem deuictis
 cunctis affectibus purgatis-
 simam, & cælesti lumine illustra-
 tam, sermonem quoque fun-
 debat lepidum semper & sale
 conditum; qui segnioribus &
 infirmis calcar esset & auxiliū:

Num. 25. 7.
 1. Reg. 15.
 33.

culum; ijs verò, qui extrema vtraque declinarent, aptèq. & iustè incederent, libra perfecta, & accommodata viuendi regula. Omnes qui ad ipsum pergebant, longè prospiciens, intelligebat, prædicebatque causam aduentus eorum: rerumq. exitus ratam ostendebat prædictionem. Scio planè, & exploratum habeo, si omnes quot sub sole sūt homines, conuenissent ad petendum ab ipso opportunum consilium, futurum fuisse, vt illorum vtilitati prospectum esset. Erat quippe consilium eius quasi Dei consilium, omnis prudentiæ & vtilitatis plenum: quod planè acceptū perducebat ad finem prosperum; minus verò executioni mandatum, animæ periculum, & corpori damnū creabat. Huius rei exemplum posse afferre plurima, nisi imensum hoc esset, & longus sermo fastidium pareret. Vnū è multis hoc erit. Pandulpho Capuæ Principe, de quo supra diximus, vita functo, vxor eius, nomine Abara, nō minus quā vir ipse, totius regionis illius potiebatur. Hæc zelotypia principatus, vel potius liuore satanico ducta subijcit duobus,

οἱ σὶ καὶ ὑπερβαλλομένοις χαλινὸς καὶ φορβία· τοῖς δ' ἀμφοτέροισιν ὑποκλινομένοις, ἀνέμωσιν τε βαδίζουσιν καὶ διευθύνουσιν, ζυγὸς ἀγασσὸς, καὶ εὐχρηστὸς ὁδηγία. Ἀπαντασὶ τοῖς πρὸς αὐτὸν ἐρχομένοις βλέπων μακρόθεν, ἐνενόησεν καὶ προσέειπεν τῷ ἀγαστῇ τῆς τούτου ἀφίξεως· καὶ ἡ ἐκβασίς τῷ πρεσβυτέρῳ ἐβελίαν τῷ πρεσβυτέρῳ. Οἶδα καὶ πέπυσμαι τοῦτο, ὅτι ἡγεῖται συνέρχοντο πάντες οἱ ζῶντες ὑπὸ τῷ ἥλιον, αὐτοῦ μὲν παρ' αὐτῶν συμβελίαν τῷ πρεσβυτέρῳ, ἐκ αὐτοῦ τοῦ συμφέροντος ἡμῶν ὡς βελίαν Θεοῦ, μετὰ πάσης συνείσεως καὶ ὠφελείας· φυλαττομένη μὲν, εἰς τέλος ὡς καὶ καταστάσις· ὡς λογισμένη δὲ, κίνδυνον ψυχῆς καὶ ζημίαν σωματικῶν προσέτινται. καὶ εἶχον πάμπαν κεφάλαια πρὸς τοῦτο συντάξαι, ἡγεῖται εἰς ἀφ᾽ ἑνὸς τέλος ἐπικλίνοντο ὁ λόγος, καὶ φορβικὸς ἐγχαρὶς· ἐν δὲ τῷ πολλῶν ὑπαρχῇ καὶ τοῦτο· τοῦ πρεσβυτέρου τῷ πρεσβυτέρῳ Πανδύλῳ, ὃς καὶ ἀρχὴν Καπούης, ἡ τούτου γαμοῦ, καλεμένη Ἀβάρα, ἐκ ἐλατῶν ἢ καὶ τοῦ ἀνδρὸς πάσης τῆς χάριτος ἐκείνης ἡγεῖται καὶ κατακράτησεν. αὐτὴ ζηλοτυπία δ' ἀρχῆς, μάλλον δὲ φθόνος σατανικῆς καὶ τυμῆς, ὑποβάλλει τοῖς κατὰ τὸ φθόνον.

φθίντας αὐτῇ δύο υἱοὺς δόλῳ φόνεισσαι ἵνα τῷ Κομήτῃ ἀνελθόντων οὐκ ᾔσθῃ, ὡς παρὰ δόκιμον ἔστι τοῦ κράτος, καὶ ὡς ἀπὸ πάντων τιμώμενον· οὐ καὶ πεποιήκασι. ἡ γὰρ τούτων ὁμάδων μετακαλεσάμενη ἑκάστην εἰς σωτηρίαν, καὶ εἰσελθόντες πρὸς αὐτὴν ἔσπονδοι, πρὸς φασιν εὐλογον οἱ ταύτης ἀδελφοὶ ὁρίκτες ἐπέβησαν αὐτῇ, καὶ μαχαίρα κατέσφαξαν. τούτων ἡ μήτηρ μετὰ νοίαν ἐπὶ πλάσσει, ἐκ ἀληθείας ποιομένη μεταστέλλεται διηπικῶς τὴν μακάριον πατέρα πρὸς αὐτὴν, ὡς παρ' αὐτῇ δεξιότητι τὸ ἀνθρώπον τοῦ πλάσματος ἐπὶ τῷ. ἡ γὰρ τοῦ οὐνοῦ τῇ ὡς ἀκλήσῃ, καὶ τὸ ἄνθρωπον καταλαβόντος ἔβριχεν ἀπαντες καὶ τὰς λεωφόρους τοῦ διασώσασθαι τὴν ἡμῶν αὐτῶν χάριν, καὶ μεταχέειν τὸ αὐτοῦ δόξα. ἐν οἷς μία διάκονος, ἡ γυνὴ μοναστείου σωτὴρ ἐκείνης πρὸς βυτίον ἡ ὄντι καὶ σφειγῶν τῇ ἡλικίᾳ· σωτηρίας διὰ καὶ τὰς ὑπ' αὐτῇ παρθένης ἔξῃ ἡλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ οὐνοῦ. ὁ δὲ μακάριος πρὸς ἑκάστην ὁμ. ματ' διασώμενος τὰ κατ' αὐτῆς, οὐ καὶ ἡ δόξα τῶν ἀπάντων αὐτῶν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὡς ὁλοκλήρως ῥομφαία, αὐτοῦ τῇ φωνῇ καὶ δριμύτι τῇ βλεψύματι λεί-

γων

bus, qui sibi remanserant filijs, vt vnum è Comitibus agnatū ipsius per dolum occiderent, quasi populo magis acceptū ad principatū, & apud omnes honoratū; quod & fecerunt. Nam vocatus ille à sorore eorum ad colloquium, profectus est non malo animo. at fratres eius pretextum nasci congruentem, adorti sunt illū, & gladio trucidarunt. Horum mater poenitentem simulans, beatum patrem ad se supplex accersit, quasi ab eo susceptura poenæ irrogationē, quæ admissum crimen compensaret. Cum vir sanctus precibus annuisset, & oppidum ingressus esset, currebāt omnes per vias, vt venerandum eius vultum inspicerent, & fierent benedictionis eius participes. Inter illos fuit diaconissa quædam, monasterio præposita, cum suo presbytero iuvene, & robore floridæ ætatis vigēte; quæ virgines sibi subditas cōuocauerat, & egressa erat obuiam viro sancto. At B. Vir prophético intuitu oculo statim illarum, non est veritus quod obuiam illi prodijset; sed occurrat illis tanquam ignea rhomphaea, voce aspera, & oris atro-

citate

citare, dicēs: Quid vobis & iu-
ueni huic? vt vos, quę virgines
esse videmini, versimini cum
istō? an nescitis hunc esse virū?
& nescit ipse, vos esse mulie-
res? Si Deum non timetis, sal-
tem homines non reueremini?
Verē in vobis non video iusti-
tię fructum. His illę auditis,
cum oporteret pudore suffun-
di, & viri iusti liberam incre-
pationem formidare, abierūt
dicentes: Non est hic seruus
Dei, sed diabolus. mox postri-
die deprehēsus fuit presbyter
concubens cum sorore Dia-
conissę; & diuulgata res est
per totam illam Ciuitatem. .
Postquam beatus Vir perue-
nit in palatiū Abat̃is, tremore
correpta est illa ad eius aspe-
ctum; & procidens ad pedes
eius confitebatur, & veniam
petebat. Ille stare illam iussit,
dixitque: Noli hoc facere; nā
& ego homo peccator sum; nec
dum accepi potestatem ligan-
di & soluendi. Sed vade ad
episcopos, quibus hęc iudicā-
di potestas demandata est; &
fac quodcunque illi dixerint.
Respondit illa. Confessa sum
Episcopis peccatum meum; &
iniunxerunt mihi, vt ter per
hebdomadam psalterium re-

ci-

γων πρὸς αὐτάς. Τί υἱὸν καὶ
πρὸ νέω τούτων; ὑμεῖς αἱ δοκοῦσαι
εἶναι παρθένοι τὸ σωθῆναι μετ' αὐ-
τοῦ; οὐ γινώσκετε ὅτι ἀνὴρ ἀν-
τὸς ἔστιν, καὶ αὐτὸς οὐκ οἶδεν ὅτι
γυνῆκες ὑμεῖς; πῶς οὖν μὴ φο-
βούμεθα, καὶ τοῖς ἀνδράποισι οὐκ
ἀγχιμύειν; ὁ γὰρ οὐχ ὁρῶν ἐν ὑ-
μῖν καρπὸν δικαιοσύνης. Ταῦτα
ἐκρίναν ἀκούσασαι, δύναντες ἐν-
πῆναι ἐκ καταπίπτειν τοῦ δικαί-
ου παρρησίαν, ἀνεχώρησαν λέ-
γουσαι. ὅτι οὗτος οὐκ ἐστὶ δού-
λος Θεοῦ, ἀλλὰ διάβολος. καὶ
ἐνδύως τῇ ἐπαύλειον ἐκκατήθη
ὁ πρεσβύτερος κοιμώμενος με-
τὰ τῆς δακόνος ὁμαίμονος. καὶ
ἠκούσθη ἐν ὅλῃ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
Κατέλαβεν οὖν ὁ ὁσῖος τὸ παλά-
τιον τῆς Ἀβάρας. ἥπερ διασαμῆν
αὐτῇ, καὶ σωτήρμος γλυμῆν πρε-
σέπεισε τοῖς ποσὶν αὐτῆς ἐξομολο-
γῆμῆν, καὶ συγχώρησιν λαβῆν αἰ-
τημῆν. ὁ δὲ ἀναστὰς αὐτῇ ἐ-
παύει. μὴ οὕτω πῶς, ὅτι καὶ γὰρ
ἀνδραποὶς εἰμὶ ἀμάρτωλος, εὐπω
λαβὼν ἐξουσίαν τοῦ δεσμεῖν καὶ
λύειν. πρὸς δὲ πρὸς τοῖς ἐπι-
σκοποῖς, τοῖς τὰ τοιαῦτα κείνην
πεπρωμένῃς. καὶ ὡς αἴσιν ἡ-
πάσιν, ποιήσων. ἡ δὲ ἀπακρίθη.
τοῖς μὲν ἐπισκοποῖς ἐκκλήρωσα
τὴν ἐμὴν ὁμῆρῆαν, καὶ ἔδωκαν μοι
ἐπιτολὰς τὴν πληρῆν τὸ ψαλτήριον
ἐξ ἑξήκοντος τῆς ἐβδομάδος, καὶ ποιῆν
ἱλεος

ἔλεος εἰς τοὺς δομένους. ὦ ἄ-
 χαλὰ δὲ τὴν σὴν ἀγωνισμὴν δὲ-
 λε Κυρίη, τὴ καὶ ὦ ἄσπαστον τὸ συμ-
 φέρον ἀκούσαι, καὶ τὴν ἀφ᾽ ἑσῶν λα-
 βῆναι τὴν ἡμετέραν. ὁ δὲ ὅστις
 ἔφη· τὸ μὲν εἶπεν τὸ ψαλτήριον,
 καὶ δοῦναι ἰλημοσύνην, σοὶ καὶ
 τοῖς δομῆτοισι ὅτιν ἔφην, τὴ δὲ
 ἀδίκως σφαγῆναι σωτηρίαν ἐκ ἁ-
 γῆ, οὐτε ἤντι ἐκείνων πενθούτων
 τὴν λύπην δέχασκεδάσθ. τί γὰρ το-
 σούτων δίδως, ὅσον ἀφείλας; εἰ δὲ
 ὅλως βούλῃ καὶ παρ' ἐμοῦ τὴ δι-
 τῆς δέξασθαι βελῶν, καὶ ποιῆσαι
 τὸ δέλημα τὴ Θεοῦ, ἰδοὺ λέγω
 σοι. ὦ ἄσπαστος ἦναι ἡμῶν ἡμῶν
 τοῖς ἰδοῖς τὴ τῆς δέξασθαι, τοῦ
 ποιῆσαι ἐν αὐτῇ ἡ παρ' ἡμῶν,
 καὶ τὸν ἀπαλλαγῆναι τὴ ἀμάρ-
 τίας. Εἶπε γὰρ ὁ Θεός, ὅτι ἐν
 χερὶ ἀνθρώπου ἀδελφοῦ αὐτοῦ
 ἐκζητήσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ δὴ
 τὴ ἀνθρώπου· ὁ ἐκχέων αἷμα ἀν-
 θρώπου, αὐτὸ τοῦ αἵματος αὐτοῦ
 τὸ αὐτὸ ἐκχέσθαι. Καὶ πά-
 λιν· Πᾶς ὁ λαβὼν μάχαιραν, ἐν
 μάχαιρᾳ ὑποθνήσκει. οὐ γὰρ εἰ
 σὺ ἀδινεῖς Σαὺλ τὴ βασι-
 λείᾳ, καὶ τοῦ κριτοῦ Ἰεφθάι, ὅτι
 οἱ οἰκίαι ἐν πολλῇ τῇ ἰδέᾳ τί-
 κται εἰς θάνατον περιδωκεν. ἡ
 δὲ ἀπεκρίθη· οὐ δύναμαι τοῦτο
 ποιῆσαι· φοβῆμαι γὰρ, μή πως
 αὐτὸν ὑποκτείνωσι. τότε ὁ μα-
 χάριος ζήλου θεοῦ πληθὺς ἀπε-
 κρι-

citem, & egenis dem elemo-
 synam. Sed rogo sanctitate m
 tuam serue Domini, vt etiam
 à te audiam, quod in rem mihi
 fit, & peccati veniā impetrem.
 Et vir sanctus; Recitare quidē
 psalteriū, & eleemosynas dare,
 tibi & pauperibus cōducit; sed
 necem passo iniuste salutē nō
 affert, nec deplorantium illum
 tollet moerorē. Quid enim das,
 quod tantumdem valeat, quā-
 tū abstulisti? Sed si omnino vis
 à mea quoque tenuitate con-
 filium capere, Deiq. volun-
 tatem implere, ecce dico tibi.

Trade de duobus tuis filijs al-
 terum consanguineis mortui,
 vt de eo faciant, quodcunque
 libuerit; & eris tunc à peccato
 expiata. Dixit enim Deus: De
 manu hominis fratris eius re-
 quiram animam ipsius homi-
 nis. Quicumque effuderit hu-
 manum sanguinem, fundetur
 sanguis illius. & rursus: Omnis
 qui acceperit gladium, gladio
 peribit. Neque enim infirmior
 es tu Saule, & Iephthe iudice,
 qui lege, quam ipsi sibi consti-
 tuerant, liberos suos morti tra-
 diderunt. respondit illa: Non
 possum hoc facere; timeo enim
 ne illum occidant. Tunc vir
 sanctus zelo Dei repletus ait:

ἢ βουλὴ αὐτοῦ
 τὸ ἀπαι-
 ξαι περ-
 σσιστὴν
 τῆς γυναι-
 κὸς τὴν μα-
 τήριον.

Confilium ad
 ostendendam
 sicut mulie-
 ris pernici-
 tiam.

Gen. 9. 5.

1. Reg. 14.

Judic. 11.

Matt. 26.

52.

1. Reg. 14.

45.

Jud. 11. 35

S Hæc

Hæc dicit Spiritus sanctus; Fili-
lij tui sanguis effundetur pro
sanguine, quem tu iniuste effu-
disti; & peccatum hoc de do-
mo tua non delebitur usque in
seculum. Regnabit autem nul-
lus de tuo semine in hac vrbe,
sed expelletur, & succumbet
inimicis suis: quoniam poten-
tia tua confisa es; nec didicisti,
quod Dominus pauperem fa-
cit & ditat, humiliat & suble-
uat. Hæc illa cū audisset, cæ-
pit flere, ac lamētari; & opple-
tis auro manibus, viro iusto of-
ferebat, putans illum sibi hoc
pactio placatum reddere. Verū
is omni plane affectu superior,
nec foeminæ lacrymis flexus,
nec auri copia illectus, nec do-
minantē veritus, disrupto cu-
biculi velo, capræ instar exi-
liens aufugit; hoc, vt ipse di-
cebat, secum reputans. Dixit
diabolus; Iste monachus est
pulis, mædaciā illum aqua
foeminæ lachrymis, & efficiā
lutum, vt conformetur mihi ad
libitum. Ita re ipsa impleuit
dictum illud; Estote prudētes
sicut serpentes, & simplices
sicut columbæ: & Apostolicū
præceptum; Ne communica-
ueris peccatis alienis. & tunc
quidē in suum ille secessit mo-
na-

κρίνατο. Τὰ δὲ λέγει τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον· τὸ αἷμα τῆς ἡᾶ σου ἐκ-
χυθήσεται ἀντὶ τοῦ αἵματος, οὗ ἀ-
δίκως ἐξέχεας· καὶ ἡ ἀμάρτια αὐ-
τῆ ἐκ ἐξαλλοφθήσεται ἐκ τῆ οἰκῆς
σου ὡς αἰῶνος. ἀρξή δ' ἐδὲς ἀπὸ
τῆ σὺ ἀέρεματος ἐν ταύτῃ τῇ πό-
λει· ἀλλ' ἔσαι ἐκδοκόμενον καὶ νι-
κόμενον ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ αὐτῆς αἰθ' ὧν
πίπτοιας ἐπὶ τῇ σῇ διουασίᾳ·
καὶ οὐκ ἔμαθες, ὅτι Κύριος πτωχεύει
καὶ πλεπύει, ταπεινοὶ καὶ ἀνυψοί.
Ταῦτα ἀκούσασα ἐκέννη ἡ ἑξήστο
κλαίειν καὶ ἀποδύρεσθαι· πληττασά-
τε τὰς χεῖρας χρυσίῳ πορροφειρε-
τῇ δικαίᾳ, νομίζοντα ὅτι τοῦτον
αὐτὸν ἐξελιγώσασθαι. ὁ δὲ ὁπτως
ἀπαθὲς ἐκέννη, μή τι τοῖς δά-
κρυσι τὸ γυναικὸς κατακαμψθῆς,
μή τι τῇ πλήθει τοῦ χρυσίου διψε-
αθῆς, μή τι τῶ ἐξουσίᾳ αὐτῆς
αἰδοθῆς, δευρῆξας τὸ καταπύ-
ψασμα τοῦ κοιτῶνος, καὶ ὡς δου-
κας ἐκπηδήσας ὡχέτο· τοῦτο λο-
γισάμενος, ὡς αὐτὸς ἔρηκεν· ὅτι
ἔπειθον ὁ δὲ βολος· Οὗτος ὁ με-
ναχὲς τοῦ ἔστιν· ἐπιβρίξω αὐτὸν
ὑδαπιδάκρυσι τὸ γυναικὸς, καὶ ἡ δὲ
ποιῶ αὐτὸν πηλὸν τοῦ τυποῦντος ὡς
ἀνέγω βούλωμαι. οὐτως ἐργω ἐ-
πλήρη το, γίνεσθαι φρόνιμοι ὡς οἱ ὀ-
φεί, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ παρτεραί. ὁ-
μοίως δὲ καὶ τὸ δυνατοῦσιν ὡς ὁ
γολματὸς· μὴ κοινωνεῖς ἀμάρτιας
ἀλλοτρίας, καὶ τότε μὴ ὁ ὅσος
ὑπάρ-

Capit. An-
ne 7.

Math. 10.
16

1. Tim. 5.
22

ὑπεχώρησεν εἰς τὸ μοναστήριον αὐ-
τοῦ. οὐ πολὺ δὲ τὸ ἐν μείσῳ, καὶ εἰς
τέλος ἐξηγήτο ἡ αὐτοῦ θεωρήτης.
ὁ γὰρ μακάριος ἦδεν τὴν λεχθείσης
ζήλων τὴν ἀρχὴν τὸν μέζω ἐν τῇ
ἐκκλησίᾳ θεωροῦν ἁγίον μα-
χαίρα κατέσφαξε. ὁ κῆνος δὲ
παλιν ὑπο τῆς τῆς φρεσίνων ῥη-
γὸς δὲ τὴν αἰτίαν ταύτην διδι-
μῆτος ἀπήγατο. καὶ λοιπὸν ἐν τῷ
ὀλίγῳ χρόνῳ παρ' ὁ κόμπος αὐτῶν
ἐξέλιπεν, καὶ ἡ ἔκστασις ἀπώλει-
το. Καὶ μή τις τῆς παύσεως ὁ τὸν
μὲν ἀπήγατο τοῦ πατρὸς εἰς τοῖς
ἀμφοτέρωθεν καταγινώσκων.
ζήλων γὰρ ὡς εἰς τὸ ἐκδικῆσαι
τὸν νόμον Κυρίου, καὶ θάπτεται Ἡλίας
ὁ θεωρητής, οὐ πῶς καὶ τὸν χρεα-
τῆρα τὸ ὅπως ἐπιφέρειτο. καὶ τοῦ-
το οὐ μόνον ἐν τοῖς ἐξωθεν καὶ μη-
δὲως θεωροῦσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν
τοῖς δοκῶσιν ἰδεῖν αὐτῶν κατὰ
σάρακα, καὶ ἐν τοῖς αὐτοῦ μέλεισιν.
ἀποσταθῶν γὰρ πρὸς τοὺς οἰ-
κίους ἑαυτῶν τοσαύτῳ ἐκκλῆ-
το, ὅσῳ ὑποδέχεται τὸ λεχθού-
μενον. ἐρῶ δὲ καὶ τοῦτο πρὸς ὑ-
σφάλειαν τῆς ἐνυγνάντων, καὶ
διόρθωσιν τῶν τὸν Ἡλίου μιμου-
μένων.

Τίς δὲ τὸν μακάριον ἀγα-
θρεψάσης ἀδελφῆς αὐτοῦ ὑπε-
γεν ἐν τῇ μονῇ, τῇ ἀδελφότητι συ-
νασκούμενος, λίαν ἄφνης, καὶ κατὰ
ἀμφοτέρωθεν ἐπιτήδεος. οὗτος ὁ δὲ

nasterium. nec multò post va-
ticinium eius finem fortieba-
tur. Namque minor dictæ mu-
lieris filius studio asciscendi
sibi principatus, maiorem in
Ecclesia orantē ferro iugula-
uit; & ipse ob eandem causā
à Rege Frácorum vinctus du-
cebatur. Quare intra modicū
tempus omnis eorum fastus
euanuit, & potentatus dispe-
rijt. Nec verò quisquam ex ijs,
qui audaces ad omnia sunt,
Patrem accuset, quasi in pec-
cantes seueriorem. Nam is ze-
lo agebatur tuendæ legis Do-
mini, sicut propheta Helias,
cuius etiam similitudinem fa-
ciei referebat: idque non solū
in extraneos, & consanguini-
tate non attingētes; sed in eos
etiam qui videbantur pertine-
re ad ipsum iure carnis, & in
sua mēbra. tantum quippe
erat in suos omni affectu liber,
quātum exemplo, quod subij-
ciemus planum fiet. narrabo
enim & hoc ad legētium cau-
telam, & eorum emendatio-
nem qui imitantur Heli.

Erat in monasterio de nu-
mero fratrum, sororis & nutri-
tiæ B. Viri filius, elegantis ad-
modū ingenij, & in vtramvis
partem aptus. Hic aliquando

cum iter faceret cū fratribus, & argenteum calicem ferret, incidit in fontem limpidissimum: cumque aquam haurire ad bibendum vellent, ille sacrum calicem protulit; & immodica nitoris metalli voluptate omnes abrepti in eo biberunt. Quod B. Vir cū rescivisset, ira in illū exarsit; & post multas increpationes ita illum auersatus est, vt ne alloqueretur quidem. auersatio porro eius perinde erat atque Dei auersio; qua prudentes cautiores reddebantur, quam baculo & scutica. Ille vero frater mœrore increpationis oppressus, & auersatione Patris confectus in grauem morbum delapsus est, quo etiam decessit. At B. Vir toto ægrotationis eius tempore cundo in ecclesiam, & redeundo, & prope cellæ eius aditum transeundo numquam inspexit, nunquam illum inuifit, vsque ad eius à vita migrationem. Quamquam fratres omnes obseruauerant, Si quando frater quispiam morbo laboraret, & cū crebro Pater inuiferet, ægrotum nūquā conualuisse. Tunc igitur vnus è senioribus cum lacrymantē conspexisset Patrem, & mortē fratris

ων ποτὲ μετὰ ἀδελφῶν, καὶ ἀργυρεῷ βασιλῶν διακοπομένην, ἐνέτυχε διψιδεσάτη πηγῇ. βυληθέντων τῶντων πῖνεν ἐκ τῆς ὕδατος, αὐτὸς ἐκβαλὼν τὸ ἅγιον ποτήριον, καὶ λιμβιδίης τῇ τοῦ μεταλλοῦ καθαρότητι, ἱπιοὶ μετ' αὐτοῦ πάντες. τοῦτο γινούσθε ὁ μακάριος, καὶ σφόδρα θυμωθεὶς κατ' αὐτοῦ, καὶ πολλὰ ἐπιτιμήσας αὐτῷ, ἀπεστράφη αὐτὸν μέχρι καὶ συντυχίας αὐτῆς. ἡ δὲ ἀποσεσφῆ αὐτοῦ ὡς ἀπαλλοτρίωσης Θεοῦ, ὡς ἀβδὸν καὶ μέσσην σφαιρικήν τοις ἐκφρονας. ὁ δὲ ἀδελφὸς τῇ λύπῃ τῇ ἐπιτημέσας συχθείς, καὶ τῇ ἀποσεσφῇ τοῦ πατρὸς καταπονηθείς, ἀρρώστια δυνήσας ἐξέπαισεν καὶ ἐτρίψεν. ὁ δὲ μακάριος ἐν πάσας τὰς ἀρρώστιας αὐτοῦ ἡμέρας ἐπιστρέφοντος καὶ ἐξελθόντος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ τῷ διόδῳ οὐσης ἡμεροῦς τοῦ καλλίως τοῦ ἀδελφοῦ, οὐδέποτε ἐπέβλεψεν εἰς αὐτὸν, ἡ δὲ αὐτοῦ ἐλπίσας ἡξίωσεν μέχρι τῆς αὐτοῦ τριψίας. κατὰ τὴν σσημείωτο ὡς πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς, ὅτι ἡνίκα ἡρώσας ὁ ἀδελφὸς, καὶ ἐσχηάζει πρὸς αὐτὸν ὁ πατήρ, οὐκ ἠγέρετο ἐκ τῆς ἀσθενείας ἐκείνης. Τότε τῶντων τὸς τῶν γερόντων ἰδὼν τὸν πατέρα δακρύοντα μετὰ θανάτου τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ θρηνούντα τὴν σφαιρικήν αὐ-

αὐτοῦ, προσήειπεν κατὰ μόναν
 διελίγατο αὐτῷ, ὡς ψυχοπονού-
 μμος θεῷ ὁ θλίψως τῷ ἀδελφῷ.
 φῶ, μὴ ἦς ἐξῆλθαι τοῦ σώματος
 ἔχει τὴν ὑποστροφὴν τῆ πατρὸς. ὁ
 δὲ ἔφη· εἰ μὴ ἐγὼ αὐτὸν ἀπεσπά-
 ϕην, ἐκ αὐτοῦ ὁ Θεὸς προσελάβει-
 το. πεπληροφθρημαὶ δὲ, ὅτι ἔχει
 ταύτης ὁ μικραῖς θλίψως, μα-
 γίστης χάρις καταξιοθῆσεται ἡ
 ψυχὴ αὐτῆς. ἔπειτα ἐκ ἀδικοῦ ὁ
 Θεὸς, διὰ φυλακῆς ἄρει, καὶ ἐς
 φυλακὴν θῆναι. Αὕτη ἡ ἐλπίς
 οὐ τῷ ἀδελφεικῷ κατὰ τοῦ καὶ συ-
 φωνάτου πατρὸς ἡμεῶν. Νεῖλον πα-
 τὸς πολλοῦ ἡμεῶν ἀγίων πατέρων.
 Ἰσορίβαλε γὰρ τοῖς ἀσκητικῶτά-
 οῖς τῇ ἐλπίδι, καὶ τοῖς ἐλπίδι-
 κῶτά τοις τῇ ἀσκήσει, καὶ τοῖς ἐν
 ἀπλότητι ἐν τῇ γνώσει, καὶ τοῖς
 γνωστικοῖς ἐν τῇ ἀκακίᾳ. τοῖς ἐν
 βίῳ τῷ λόγῳ, τοῖς δὲ ἐν λόγῳ τῷ
 βίῳ, καὶ τοῖς κατ' ἀμφοτέρω ἐν τῇ
 ἐν ἀμφοῖν ἀκρότητι. ἔτι τοῖς
 ἡθούσι, ἀλλότριοις καὶ τῇ τῷ κό-
 σμῳ, ἀταπεινοῖς τοῖς πᾶσι, ὑψηλοῖς
 τοῖς ἐν ἡμεῶν, ἀκαμπτῶς
 τοῖς ὑψηλοῖς, συμπαθῶς δὲ τοῖς
 ταπεινοῖς.

Ἐκλεψέ τις ποτὲ τῷ λογί-
 βαρδῶν ἵππον ὁ μενῆς, καὶ προ-
 σελθόντες δύο τῷ ἀδελφῷ ἡγή-
 σατο ὁ μακάριος τῷ κατὰ δὴ

ἐκεῖ

Longobardus quidam sur-
 ripuit equum monasterij. ac-
 cesserunt ergo ad Patrem ἐ fratribus duo, petieruntq. ut sibi
 lice-

fratris deplorantem, seorsum
 accessit, loquebaturq. tanquā
 dolens fratris tristitiā, ex qua
 obijt ob auersationem Patris.
 At ille dixit: Nisi ego auersa-
 tus illum essem, Deus non as-
 sumpsisset. Certus autem sum,
 eius animam magna lætitia
 fruituram propter modicam
 hanc tristitiam: quandoqui-
 dem non est iniquus Deus, ut
 è carcere tollat, & in carcerē
 conijciat. Hæc fuit discretio
 patris nostri Nili, supra multos
 sanctos. Patres discretissimi &
 sapientissimi. Superavit enim
 per discretionem summi rigoris
 observatores, & summo ri-
 gore vitæ discretissimos. super-
 ruit simplices scientia, pol-
 lentesq. scientia superavit sim-
 plicitate. vita cōspicuos sermo-
 ne, sermoneq. celebres super-
 ruit vitæ splendore; & vtriusque
 præditos sūma vtriusque per-
 fectione: præditus moribus
 peregrinis, à mundo penitus
 alienus; affectibus insupera-
 bilis, animi sensibus excelsus;
 inflexibilis sublimibus, in hu-
 miles compatiens affectum
 gerens.

Longobardus quidam sur-
 ripuit equum monasterij. ac-
 cesserunt ergo ad Patrem ἐ fratribus duo, petieruntq. ut sibi
 lice-

liceret persequi, & recuperare equum, quod esset monasterio perutilis: & rem peregerunt. nam cum labore multo peruenissent in oppidum, in quo fur erat, audito solum Patris nomine, statim loci Dominus adductum equum, furemq. ligatum illis cōtradidit. Reuersi in monasterium, & ante Patrem cum latitia procidentes aiebant: Adduximus tuis adiuti precibus, ο Pater, equum & furem. Ille Longobardum ad se vocauit: & num inquit, tu frater equum hunc verè amas? & ille; si non amarem, non surripuissem. Tunc Pater illi equum dono dedit, addiditq. ephippium, & fr̃nū dicens: Si amas, accipe, & abi. abiit ille lætus & exultās. Cūque obmurmurare fratres cæpissent, vocauit eos Pater, instruebatq. dicens: Discite hoc fratres; Priuari quomodocumque rebus, esse à peccatis liberari. An indigni sumus, q. vnū caput & nos impleamus ex ijs, quæ narrantur in vitis sanctorum Patrum? Si Deus nostri misereri vult, nos illi ne obstitamus. & illi: dolet nobis Pater,

τασώμιστα. οἱ δὲ ἔπον· τοῦτο θλιβόμιστα πάτερ, ὅτι μετὰ τὸ κοπιᾶσαι

καὶ αἰδουρῆν τὸ ἴσπον, ὅτι χρησιμὸς ἡ παύσις τῆς μοναστηρίου, καὶ ποιήσασιν. φησὶ αὐτῶν γὰρ τῶν ἀδελφῶν κέπῳ πολλὰ εἰς τὸ κέρρον, ἐν ᾧ ὁ κλέπτης ὑπῆρχεν, ἦν καὶ τὸ πᾶσι δὲ ὄνομα καὶ μόνον ὁ ἐκείνῳ ἀρχὸν ἀκήκοος; διδῶς ἀγαθὸν τὸν ἴσπον καὶ τὸν κλέπτην διδιδόμενον, παρέδωκε τοῖς ἀδελφοῖς. ὑποσχεσάμενος τοίνυν αὐτῶν ἐν τῇ μοναστηρίῳ, καὶ τῇ πατρὶ μὲν χαρᾷ θεωρησάντων τε καὶ λεγόντων, ὅτι δι' ἐκείνου πάτερ ἡγάρομεν τὸ ἴσπον καὶ τὸν κλέπτην· καλεῖ ὁ μακάριος τὸ λογισμῶν, καὶ λέγει αὐτῷ· ὄντως σὺ ἀδελφε ἀγαπᾷς τὸν ἴσπον τὸν ἐπὶ; καὶ λέγει ἐκείνους· εἰ μὴ ἡγάπων, ἐκ' αὐτῶν ἔκλειψα τὸν. τότε λαβὼν ὁ πατήρ τὸ ἴσπον δίδωκε αὐτῷ, θεωρεῖς αὐτῷ μὲν γὰρ σέλλας καὶ τὸ χαλινάριον, λέγων· εἰ ἀγαπᾷς αὐτὸν, λάβε καὶ πορεύε· ὁ δὲ ἀπῆλθε χαίρων ἐν ἀγαλλόμενος. ἀρξάμενον δὲ τῶν ἀδελφῶν καταγογγύζειν τὸ μακάριον, καλίσας αὐτοῖς ὁ πατήρ ἐνυθίτῃ λέγων· μάστιγι ἀδελφοὶ τοῦτο, ὅτι τὸ θεωρημάτων ὅπως δὴ ποτε σέβησις, ἀμνησμάτων ὅτι ἀφάρσις. Εἴτα ἐκ' ἐσμὲν ἄξιοι τοῦ γεροντοῦ ποιῆσαι ἐν κεφάλαιον; εἰ ὁ Θεὸς θέλει ἐλεῆσαι ἡμᾶς, ἡμῖς αὐτῷ μὴ ἀπι-

σαι ἡμᾶς πάνι πολλὰ περιπατή-
 σαυτας, καὶ δρᾶν τὸ ὑπολωθός,
 τότε αὐτὸ ἐδωρήσατο καὶ κλείειν.
 καὶ ὁ πατὴρ ἔφη· τοῦτο πεποίηκα ὑ-
 μῖν, ἵνα διδάξω ὑμᾶς ἀγαπᾶν ἑα-
 γω τοὺς ἐχθρούς, καὶ καλὰ ποιεῖν
 τοῖς ἐπηρεάζουσιν ὑμᾶς· καὶ τὸ πά-
 ρα κατὰ ἡμᾶς μὴδὲν ἔχοντες, κα-
 δὰς τὸ δάσκαλον καὶ ὁ δόσολος,
 ἡμᾶς ἐκδιδάσκουσιν. Ὁ μὲν ἐν
 μακαρίῃς πατὴρ ἡμῶν Νῆλος
 ταῦτα ἐφείνη καὶ ἐδίδασκε, ἀνὴρ
 ἐπὶ σώματος φέροντας ῥησέας τῶν
 μακαρίων καὶ σοφῶν διδασκάλων,
 παιτοῖω τε ῥόπῳ ἀγωνιζομένου
 ἔργῳ ὑποδιδᾶν τὸν λόγον, καὶ
 τὴν μέθεσιν φέροντι, καὶ τὴν
 ὑπόθεσιν καὶ τὴν διδασκίαν. ὁ μὲν
 οὖν δι' ἑαυτὸν, ἀλλὰ καὶ τοῖς μετ'
 αὐτοῦ ἕως ἐφ' ὅσον καὶ ἡλι-
 ζεν, ἀκούων ὡς τοῦ σωτῆρος,
 ὅτι ὑμεῖς ἐστὶ τὸ ἅλας τῆς γῆς, καὶ
 τὸ φῶς τοῦ κόσμου. πολλὰ καὶ
 ῥῶς ἔειπε πύριον ῥησέας ἡ γὰρ
 μέλω· ἔπειτα ῥοπαρίον ἐκ τῆς κα-
 νόνης, κατὰ ῥωσὶν ἡθελὲς διδά-
 σκοντα, περισκαλόμενος τοῖς ἀ-
 δελφοῖς ὡς ἐρπὺν καὶ ἡρὸν δι-
 δίδου αὐτοῖς τοῦ ὑποσηθίζου αὐ-
 τὰ· τοῖς μὲν ἰσχυροῖς τὰ ὑψηλὰ,
 τοῖς δὲ ἀσθενέτεροις τὰ ἐλαφρά·
 καὶ ἐκάστω πρὸς τὸ πάθος ὅ
 ἐπλεονεκτεῖτο, καὶ τὸ ἐμπλαστρον
 τοῦ μαθήματος ἐπέθηκε. οἷον,
 ἡνίκα γαστρίμυρος, τὰ περὶ ἐγκρα-
 τίας·

ter, quod post multos itineris
 nostri labores, postquam inue-
 nimus quod perierat, tūc illud
 furi largitus es. Respōdit Pa-
 ter: Hoc vobis feci, vt discatis
 re ipsa inimicos diligere, & be-
 nefacere ijs qui insidiātur vo-
 bis; & omnia possidere, nihil
 habentes; sicut nos docent
 Euangeliū, & Apostolus. Hic
 sensus, hæc doctrina erat. B.
 memoriæ Nili patris nostri,
 qui beatorum & sapiētissimo-
 rum Doctorum sententias in
 ore semper habebat: & omni
 conatu adnitebatur, vt dictū
 opere præstaret; & quod addi-
 scebatur, prudentiam pareret:
 & actio similis esset institutio-
 ni. Nec se ipsum tantummodo,
 sed suos etiam pariter lumine
 implebat, & sale condiebat,
 audiens à Salvatore, Vos estis
 sal terræ, & lux mundi. Sæpe
 enim vbi in dictum, aut sentē-
 tiam incidisset, aut in modulū
 ex officijs sactorū, quo ad cor-
 rigendos mores aliquid cōti-
 neretur, fratres aduocabat, &
 quasi hereditariā portionē di-
 stribuebat, vt memoriæ mada-
 rent; validis quæ sublimia dās,
 tenuioribus vero leuia; & vni-
 cuique, vt affectu laborabat, ita
 emplastrū documēti appone-
 bat.

Mat. 5. 44.
 2. Cor. 6. 10

Matth. 5.
 13. 14.

bat. exēpli gratia: Si quis esset vētri deditus, dabat abstinentiæ præcepta; si quis salax, castitatis: si quis inanis gloriæ cupidus, humilitatis: si q̄s linguax & cōtētiōsus, Apostoli Iacobi epistolā. Quod si quis esset hebetioris ingenij, nec vi memoriæ polleret, in paruula charta scribebat sententiā, & appēdebat ad eius ceruicem, siue ad brachiū, donec eā memoriter recitaret. Ita faciebat ter beat⁹ Pater, vt muti loquerentur, & surdi audirēt, & cæci viderent: Barbaros efficiebat theologos, & iumētorū pastores mutabat in doctores hominum. & multos quidē ab infestis dæmonib⁹ liberauit, plures verò ab impuris animi affectibus & cōsuetudine absona. mai⁹ porro est hoc posterius priori. Multa habeo, quæ dicam de illo; verum tempus nō permittit, quoniam ad finē propero.

Defuncto celeberrimo Aligerno, qui bene sancteq̄, administrauerat monasterium S. Benedicti; successit in eo Hegumenus, qui beatum Nilum, qui vir esset, ignorabat; imò verò dici potest, & Deum ipsum. Planum id fiet per hoc, quod paucis narrabo. Cum beatus vir profectus esset ad ipsum

ali.

τίας · ἢ πε λήγους τὰ πρὸς ἀ-
γίας · εἴ πε κριστόδος, τὰ πρὸς
πνευματικῆς · ἢ πε γλωσσώδης
ἢ κέρχμος, τὸ ἐπιστολῶν Ἰακώ-
βου τοῦ ἀποστόλου . εἰ δῖπε λῶ
δυσμαθῆς, καὶ μὴ διευκλινόμενος
μνημονεύειν, γραφῶν τὴν γνώμην
ἐν τμήματι χαρτίου, ἐκρέματα αὐ-
τῷ ἐπὶ τὸν ἑσάχηλον, ἢ πρὸς τὸν
βραχίονα αὐτοῦ, μέχρις ὅτε αὐ-
τὴν ἀπισθήσει . Οὕτως ἐποίησεν ὁ
ἱερομακάριστος τοῖς ἀδελφοῖς λα-
λεῖν, καὶ τοῖς κωικοῖς ἀκούειν, καὶ
τοῖς τυφλοῖς βλέπειν . τὸς βαρ-
βάρους, ἐκράζετο θεολόγους · καὶ
τοῖς ποτὶ κτλινώφοροις, αἰθερώπων
διδασκάλοις · καὶ πολλοῖς μὲν ἀ-
πὸ πᾶσι δὲ τῶν δαιμονίων, πλείονας
δὲ παθῶν ἀκαθάρτων, καὶ συ-
νηθείας ἀτόπων· μᾶλλον δὲ τὰ πρὸς
τίς τὸ δόκτερον . πολλὰ ἔχω
τοῦ λέγειν πρὸς αὐτὸς, ἀλλ' ἐκ τῶ
μοῦ ὁ χρόνος, ἐκλήρομαι γὰρ πρὸς
τὸ τέλος .

Μετὰ τὸ τηθεῖν τὸν ἀεί-
δημον Ἀλιγέρνον, τὸν καλῶς καὶ
οἰώως ποιμαίνοντα τὴν μονὴν τοῦ
ἁγίου Βενεδίκτου, ἀνέστη ἐπ' αὐτὴν
ἡγεύμενος, ὃς ἐκ ἡδὲ τὸν ὅσιον
Νεῖλον, ὃς περὶ λῶ· ἀληθῶς δ' ἡ-
πανούδι τὸν Θεόν· ὅμως γνωρί-
σας τὰ πρὸς αὐτὸν τοῦτο, ὅτι
σωτὴρ ἡμεῶν . ὡς βαλόντος
τοῦ

Τοῦ μακαρίου μᾶ τῷ ἡμεῶν
 πρὸς αὐτὸν, ἰσχυρὰ αὐτὸν δρᾶν
 ἐν τῇ κατὰ μοναστείᾳ, ἐν ᾗ
 ἱδρυῖ παντὶ πρὸς τοὺς ἀγίω-
 τάς Γερμανοῦ, ὑδάτων πλήθῃ
 καὶ κάλλει περικλυμένος. εὗρε
 δὲ τὸν αὐτὸν ἡγούμενον σὺν τοῖς
 πρεσβυτέροις τῆς μεγάλης μοναστείας
 λεγουσμένων, καὶ ἐν τῇ ἀριστείᾳ
 ἐδίδου. ὡς οὐκ ἐκλείμενον αὐ-
 τὸν ὁ ὁπότε ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μετὰ
 τῷ σὺν αὐτοῖς ἀδελφοῖς, ἀκούει
 ὅτι κινδυνεύει ἐπὶ τῇ κινδυνεύ-
 ζων ἐν τῇ ἀριστείᾳ. τότε ὁ μα-
 καρίτης Νίλος ἔφη πρὸς τοὺς συ-
 νόντας· μέμνησθε τὸ ῥήμα τοῦ
 ἀδελφοί, ὅτι ἐβραβύθη τὸ ἔ-
 ρειν τὴν ὁρμὴν Κυρίου ὅτι πρὸς
 ἀνθρώπους τούτους. ἐγὼ γάρ εἶμι, ἁ-
 γιωμένων ἐν τούτοις. καὶ τοῦτο ἐπὶ τῶν
 ἀνθρώπων. ἔγωγε δὲ τῷ χρόνῳ
 καὶ ὁ μὲν ἡγούμενος κρατηθεὶς
 ὑπὸ τοῦ καίρικου δι' ἀνταρσίαν
 πρὸς ὀφθαλμοὺς ἐξωρύχθη, οἱ δὲ
 μοναχοὶ ἄρρωστοὶ χαλεπῇ πε-
 πνίστηντες ἐβασανίσθησαν ἕως θά-
 νάτου, πρὸς δὲ οὗτοι αὐτῶν καὶ ἀπέ-
 θανον· ὁ δὲ κινδυνεύων ἐκείνος ἀ-
 πύχθη εἰς τὸ κλέψαι καὶ παθεῖν,
 μετὰ πολλὰς τὰς βασανίσεις καὶ αὐ-
 τὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξωρύχθη· καὶ
 πάντες ἔπαινον τὸ τοῦ Θεοῦ ὅρμη-
 σις κατὰ τὴν τοῦ γέροντος
 προφάνειαν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔ-
 γειρεν. Ὁ τοίνυν μακαρίτης Νί-
 λος

aliquando, forte illum inue-
 nit in inferiori monasterio, vbi
 sanctissimo Germano situm,
 est templum, aquarum circū-
 fluentium copia & amoenitate
 pulcherrimum. Inuenit autem
 eundem Hegumenum cum
 primarijs monasterij maioris
 lotum, & prandentem in cœ-
 naculo. Cum igitur vir sanctus
 illum expectaret in ecclesia,
 vna cum socijs fratribus, audit
 ingressum esse citharistam fidi-
 bus canentē in cœnaculo. tum
 ad socios beatus Nilus: Memē-
 tote, inquit, verbi mei fratres:
 non tarda in hos homines ve-
 niet ira Domini. Surgite, abea-
 mus hinc. Et hoc dicto disces-
 sit. Nondum elapsus erat an-
 nus, & Hegumenus à Principe
 detentus vt coniurationis so-
 cius oculorum orbatōne mul-
 tatus est: monachi graui mor-
 bo oppressi vsque ad mortem
 afflicti sunt; quidam etiam
 è vita cesserunt: citharista
 vero ille cum isset furandi
 caussa, captus est; & post
 multa tormenta tandem ipsi
 quoque oculi effossi sunt: &
 omnes iuxta senis vaticinium
 calicem iræ Domini biberunt.
 Verum hæc postea. Cete-
 rum Beatus Nilus commora-

T tus

tus in monasterio Vallelucij titulo ad quindecim annos, posteaquam creuisset numerus fratrum, & necessaria superabundarent, & monasterium esset amplū, & eius opera celebre factum, cum antea tale non esset; videbat fratres remissius affectos erga spirituale ministerium, & exactam Regulæ disciplinam, quā ab initio susceperant, & lata via gaudentes, concertantēq. quis eorum esset maior. ad hoc etiā contulit illis memorati Hegumeni leuitas, quippe qui muneribus oblectabatur, & exorsa illi erat pietas. Hæc postquam perspexit B. vir, sciens rerum copiam plerisque causam esse dissolutionis, plenāq. in tuenda religione relaxationis, surgens inde abcessit, peruagabaturq. locum quærens angustum, & cum labore supeditantem necessaria corpori; vt saltem penuria victus tāquā fræno ad monasticæ vitæ studium pertraherentur idiotæ. Quare confluentibus multis è circumiacētibus vrbibus, & inuitantibus, suāsq. facultates beato viro offerentibus; quibusdā vetō & exadificata monasteria largiētib; pror-

sus

λος ποιήσας ἐν τῇ μονῇ τοῦ λεζομβρίου Βαλλελευκίου ὧς τὰ πνιπταῖα δὲ καὶ ἴτη, καὶ τῶν ἀδ' ὕψων πληθύνοντων, καὶ πάντων τῶν τ' ἡσίας ὑποκρυνομένων, καὶ τῶν μοναστείων μαγαλυνθέντος, καὶ ὁ νομῶν τοῦ γηρομῆνους τῇ αὐτῇ συνειργία, ἐς περὶ τρεῖς ὄντος τοῖς τε, ἰδὼσα τοὺς ἀδελφοὺς ἐς πάντοθεν ἡζόντας τ' πνιδμακτικῆς λήθουρας, καὶ τ' τοῦ κατόνος ἀκρεβείας, ἐν ἣ ἐτιτύπωντο ἀρχήσας, ἀλλὰ τῇ πλάτῃ ὁ δὲ ἡδωμένοις, καὶ ἀμφιβολία περιβαλλομένοις ἡς μέζων. συνήρξθαι δὲ αὐτοῖς καὶ ἡ κοφύτης τοῦ περιεχθέντος ἡγυμῆνους, αὐτὸς δὲ περιεχθέντος καὶ μισοδολαβοῦς τυγχάνοντος. Ταῦτα ἰδὼν ὁ μακαρίτης, καὶ γνοὺς ὡς ἡ τῶν ὑλῶν ἀφθονία αἰτία καὶ ἡσίας τ' πολλῆς ἀταξίας καὶ πασι τοῖς ἀδελφοῖς, ἀναστὰς ἀπηρῶν ἐκῆθεν, καὶ διήρξατο ζητῶν τόπον, ὅπου εὖρε σινὸν, καὶ κόπῳ χρηρησάμενος τῶν τοῦ σώματος ἡσίας. ἵνα καὶ τῇ ἐνδείᾳ τῶν ἀνὰ τῶν ὡσπερ χαλινῶν οἱ πολλοὶ πρὸς τὸ ἀσκήσεως σάδιον ἡκυθῶσιν. ὅθεν καὶ πολλοὶ ἀπὸ τῶν πείρξ πόλεων περιερχόντων καὶ περιελαβάνων, καὶ τὰς οἰκίας ὑποστάσις τῶν μακαρίτη περιεφρόντων, πινῶν δὲ καὶ μοναστεία περιποιμασμένα χαρίζομένων, ὁδῶς αὐτοῖς κα-

πιδί-

πείρατο· οὐ γὰρ εὐερισκοῦ ἐν ἀν-
 τοῖς δι' ἐπιτήδεον ἐρημίας, καὶ ἡσυχίας,
 καὶ τῆς πολλῶν ἀποικίας. ἔ-
 λεγα γὰρ, ὅτι οὐ συμφέρει τοῖς ἐν τῇ
 γῆναι ταύτῃ μοναχοῖς αἰετοὶς καὶ
 ἀφροσύνῃσι· οὐ γὰρ ἔστιν ἡ χολὴ
 αὐτῶν ἐν περιστάσει καὶ θυμῷ
 καὶ τῇ τῆς γραφῶν ἀναπύσει, ἀλλ'
 ἐν ματαλογίᾳ καὶ κακῇ διανο-
 σίᾳ καὶ τῇ τῶν ματαίων θεωρη-
 γίᾳ. διόπερ δέειπον, ὅτι ἐν κό-
 πῳ θεωρησασμῶν ἀποξενώσω πο-
 νερῶν λογισμῶν καὶ πολλὰν κα-
 κῶν· θεωρημάτων τε πρὸς ἐξιδρω-
 πτοῦ θεωρημάτων ἐκείνων τὸν ἀρ-
 τον. οὕτω καὶ ἡ ἀποστολικὴ ἐντο-
 λὴ πληροῦσθι, καὶ οἱ πυκνῶς
 πατερζήλοισι συμμέτρως ἀναπαυ-
 ὀντες ἐκφαίωσιν ἡμῖν αἵτοι ἀ-
 ξίως γῆναι. Ταύτης τῆς συνέ-
 στωσιν τῆς δικῆς πίστεως τῆς ἀδελφῶν
 μηδ' αὖτε αἰδομένης, τοῦ ἡσυχ-
 αίου μὲν οὐκ ἔστιν ἀνέχοντες ὁδὸν
 τῆς ἐκείνης θεωρημάτων, ἐκείνων
 τῶν θεωρημάτων ἐκείνων, ἀναπαύ-
 οντες, καὶ ἀνέχοντες τῇ ἐν-
 φρονήσει τῆς ἀγίας. οὐ μόνον εὐρε-
 ῖν ἀναπαύσιν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς
 ἐκείνης αὐτῶν ἀσκήσεως· οὐτε
 διελθόντες αὐτοῖς ἀκαταστασία καὶ
 ἀταξία, θλίψεις τε καὶ λογι-
 σμῶν· τῆς δὲ καὶ παντὶ ὅπως ἐξεί-
 αση.

gor & futilitas ; donec tandem omnino eiectione extrusique sunt.

sus omnia reiecit. neque enim
 inueniebat in illis, quod ipse
 quærebat, solitudinē, & quie-
 tem, & secessionem à frequen-
 tia hominum. Aiebat enim ;
 ætatis huiusce monachis non
 esse vtilem animi remissionē,
 & socordiam; vacare enim eos
 non orationi, contemplationi,
 & scripturarum explanationi;
 sed vaniloquio, prauisq. cogi-
 tationibus, & ad res inanes
 curiositati. Qua propter labo-
 ris occupationē esse illis pra-
 uarum cogitationum, multo-
 rum que malorum deuotionem :
 idcirco amplectendum
 esse illud; In sudore vultus tui
 vesceris pane. Ita vero imple-
 ri Apostolicū præceptū; & eos
 qui crebro per nos transeunt,
 modica quiete fruētes, co-
 ronari nobis auctores merito
 fieri. Hanc viri iusti pruden-
 tiam quidam fratres nō perci-
 pientes, imò late patentē viam
 angustæ præferentes, perstite-
 runt in dicto monasterio, alli-
 gati cōmodis loci, & sancti Pa-
 tris leuicitatem ægre ferentes.
 Nec tamen frui quiete potue-
 runt cunctis diebus, quibus il-
 lud inhabitant; nec defuit
 ibi inordinatio & confusio, an-

Gen. 3. 19.

Ephes. 4. 28

At beatus Pater cū fratribus, quos habuerat comites, & cū celeberrimo Stephano in Caletæ finibus cū paruulum reperisset locum, imo vt verè dicam, desertum siccitate fecesum; placente angustia & ariditate eius, illum incoluit; initio quidē in magna victus inopia; sed non multo post fratribus, cunctis sane Dei amanti- bus, haud paucis conuenientibus, subsecuta est rerum omniū affluentia. Itaque assiduius erat labor, iugis psalmodia, crebræ recitationes psalmodi, & frequens genuflexio, abstinentia spontanea, & nō coacta obedientia. & sanè iam flore- bant omnes, fructumq. ferebāt irrigatione sermonum, & pe- renni magisterio dei ferri patris nostri Nili. & ipse in perferendis arduis laboribus inuictus nihil de solita abstinentia remittebat, diuinisq. exercitijs; sed quo magis corpore senescebat, & imbecillior fiebat, tãto acrius spiritu reflorescebat, & vires acquirebat. Numquā sibi indulgit, vt ieiuniū solueret, aut degustaret, biberetve præter constitutum tempus, vt moris est senibus. carne sem-

νησαν & ἀπηλάθησαν. ὁ δὲ μακάριος πατὴρ συνήθοντων αὐτῷ ἀδελφῶν, & τῷ ἀειδίμῳ Στεφάνῳ. ὡρῶν ἐν τοῖς τῷ Γαίτας μέρεσι τοπίαριον, ἀληθέως δὲ ἐπὶ τῇ ἀνανήδρυν, & ἀρεσθῆς ὅτι τῇ αὐτοῦ ἐννότη & ξηρότη κατὰ κησσε ὁκῆ, ἐν ἀρχῇ μὲν ἐν ἐνδείᾳ καὶ λήϊφ τῷ σωματικῶν. μετ' οὐ πολὺ δὲ πληθύνων ἀδελφῶν & πατέρων διοφιλῶν συνελθόντων ἅπαντα ἐν ὁδῶν κατέστη, ἀποχευάσας τὴν ἐργασία, καὶ ἀδελφῶν ψαλμῶδια, ψαλμο- λογίαν συχαί, & γονυκλισίαι πνευμά, ἐγκράτεια ἐκούσιος, & ὑπακοὴ ὀβίαςος. καὶ λοιπὸν ἅπαντα ἐν δυνάμει & ἐκάρποφροσυνῇ τῇ ἀρεσθῇ τῷ λόγῳ καὶ ἀπαύσῳ διδασκαλία τῷ διοφροσυν πατρὸς ἡμῶν Νείλῳ. ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς ὁ ἀήττητος ἐν ἀγῶσιν ἀπέκοπτε τὴν σιμῆδους αὐτοῦ ἐγκρατίας, καὶ τῷ ἐν δυνάμει κατὰ ὁδομάταιν. ἀλλ' ὅσον τῷ σάματι ἐγείρε & ἐξη- θείρε, τοσοῦτον τῷ πινύματι ἀνθραλλε & ἰδωαμυῦτο. οὐδὲ ποτε ἐν δυνάμει κατὰ κησσε, ἢ γάσας, ἢ πᾶν κατὰ μὴ νομομῆν, ὡς ἴδος τῷ κατὰ κησσε. οὐδὲ ποτε ἐγλύσατο κρέατος, ἢ τὸ σῶμα ἐλούπατο μετὰ τῷ τῷ αὐτοῦ. & ταῦτα ἐν βα-

idque

βαθεῖ ἡμέρα· ἐκαστός γὰρ ὑπο-
 θήσκει πάντα δίδοντας· καὶ νόσοις
 μεγάλαις καὶ ποιρίλαις πυκνέουσιν
 ὁ μόνον ὁρᾷ τὸ ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ
 ὁρᾷ τὸ πολλὰ καὶ κεκοιμήσθαι, καὶ ἄ-
 φατον σιληρωγόν. Εἰς τοιαύ-
 τῳ γὰρ ἔξιν ἡγωνίστατο καὶ ἡγάγετο
 ἑαυτὸν, ὅτι καὶ εἰ ἡ θύλα φαγὴν ἢ
 πᾶν πρὸς τὸ ἀνακτῆσθαι ἑαυ-
 τὸν, οὐκ ἦν αὐτὸν ἢ σωθήσθαι·
 ἀλλ' οὐδὲ ὑπὸν ἡδυνάτο μετα-
 στῆναι τὸ ἀρκούν. πολλὰ γὰρ καὶ
 ἑαυτοῦ ἐξίστατο, καὶ ὅτι πλεῖστον
 διέμελλε ἀφώνος, καὶ τῷ παρόν-
 τῳ μὴ ἀποθανόντος. πᾶν ὅτι καὶ
 ἐν αὐτῇ τῇ ἐκστάσει εἰποῖτο ἢ ἐλά-
 λησεν, ἐκ τῷ τῆς θείας λήγου-
 ρίας ὑποκρίσιν ἀπεφθέρητο·
 οἷον τὸ, ὡς ἄρα καὶ Κύριος ἢ τὸ, ἄ-
 γιος, ἄγιος, ἄγιος Κύριος, καὶ τὰ
 ὁμοῖα· ἄλλοτε δὲ καὶ ἢ ἁμῶμον
 σιλωγῶν ἠνείσκητο. εἰδὲ πρὸς μὲν
 ταῦτα τῷ ἀδελφῶν ἡρώτα αὐ-
 τὸν, τί σοι γέγονε πάτερ; καὶ ποῦ
 ἦς ἕως ἀρπ; ἀπεκρίνετο· ὅτι ἐν ἡ-
 ρεσσα τέκνον, καὶ ἐληείστα, καὶ
 ἐδαιμονίσθην, καὶ τί πύχον ἐκ
 οἶσα. ἀλλὰ καὶ τοῖς ὡς ἀβέβη-
 λουσιν ἀκέρως, καὶ ἀπασχολῶ-
 σιν αὐτὸν ἐκ τῷ καὶ θεωρίας,
 ἐκείνῳ λέγει· ὅτι ἐδαιμονίσθη ὁ
 γέρον, καὶ οὐ δυνάμει πνὶ ἀπαρτῆ-
 σαι.

ro quod patior. Quin & accedentibus ad illum importunè,
 & à contemplatione mentis auocantibus renunciari iube-
 bat;

idque iam decrepitis senex
 (agebat enim quintum & no-
 nagesimum annum cum mor-
 tuus est) magnisq. & varijs
 morbis afflictus, non tantum
 propter senectutē, sed etiā ob
 nimiam vitæ asperitatem, &
 quæ vix enarrari queat disci-
 plinæ austeritatem. Eo enim
 habitudinis per labores sese
 redegerat, vt si vellet etiā co-
 medere, vel bibere ad recrean-
 das vires, id sibi consuetudo
 non permetteret, & peræque
 somno se dare cōgruenti non
 posset. Non raro etiam mentis
 patiebatur abstractionē, diuq.
 vocis vfu carens astantiū quo-
 que præsentia non sentiebat:
 quamquā & in ipsa extasi, si
 quando aliquid submurmura-
 ret, è sacræ liturgiæ respōsio-
 nibus verba proferebat: vt pu-
 ta, Concede Domine; vel San-
 ctus, Sanctus, Sāctus Dñs. & si-
 milia. quandoq. etiam psalmū,
 Beati immaculati, recitare
 audiebatur. Quòd si quis è fra-
 tribus postea quæsisset ab eo:
 Quid tibi cōrigit Pater? & vbi
 hætenus eras? Respondebat:
 consenui fili, & deliro, & op-
 pressus dæmone sum, & igno-

bat ; Dæmone agitari senem,
nec posse ad quemquā veni-
re. Sed quo magis ipse contē-
nebat & abijciebat sese, eo la-
tius diuulgabatur & percrebe-
scebat fama eius ; & accurre-
bant omnes, vt viderent, & lo-
quentem ipsum audirent.

Itaq. Caietæ quoque prin-
cipē rogauit vxor, vt irent sa-
lutatū Dei seruū. Ille verò, Si-
gnificemus inquit, hoc illi pri-
mum, ne forte graue videatur,
& affectus molestia fugiat è
regione nostra, & serui Dei ia-
cturam faciamus. Significarūt
igitur de hoc, multis precibus
agentes ; sciebant enim illum
vehemēter auersari colloquia
foeminarum, & mulieribus nō
patere aditum in eius mona-
sterium. At contra vir sanctus
hæc ad illā perferri iussit. Igno-
sce mihi propter dominum :
nam quando viuebam in secu-
lo, dæmone exagrabar: ideoq.
ex quo sum factus monachus,
curatus sum : nunc vero si fœ-
minam videro, statim Dæmon
reuertitur, & cruciat me. Hæc
vbi audiuit, & intellexit mu-
lier, maiori exarsit desiderio
videndi ipsum ; & tamdiu col-
luctata est, donec venit, & eius
salutatione dignata est. Præceperat tamen, ne vlla oppida-

σαι : ὅσον δὲ αὐτὸς ἐξυμνείη καὶ
ἐκπαύνηται αὐτὸν, τοσούτων διπορη-
το καὶ ἐμμεγαλύνετο ἡ εὐφήμη αὐτοῦ·
καὶ πάντες ἔβριχον τοῦ θαύματος
αὐτὸν, καὶ ἀκοῖσαι τὴ συντυχίαν
αὐτοῦ.

Ἐν μὲν γοῦν ὡδρα καλεῖται τὸν
τῷ Γαίταϊ ἀρχοντα ἢ σύμβιός αὐ-
τοῦ τῷ ἀπελθῆναι εἰς περσικὴν
σιν τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ. καὶ λέ-
γει αὐτῇ ὁ ἀνὴρ· δηλώσω μὲν
πρὸς αὐτὸν, μή πως φαίη αὐτῷ
βαλὺν, καὶ ἀχθεῖσθαι φύγῃ διὰ τὴν
χώραν ἡμετέραν, καὶ ζημιωθῆναι τὸν
δούλον τῷ Θεῷ. τότε μεμύνηται
αὐτῷ πρὸς τούτω, πολλὰ ὡδρα-
καλουῦντις αὐτὸν· ἐξ ἡώσκειν γὰρ,
ὅτι σφόδρα ὑπερβίβει τὴν συν-
τυχίαν τῇ γυναικῶν· καὶ ὅτι οὐ·
δέποτε ἐπέρχεται γυνὴ ἐν τῷ μο-
ναστηρίῳ αὐτοῦ. ἀντιδηλοῖ οὖν
αὐτῇ ὁ ὁσος λέγειν· συμπάθη-
σάν μοι εἶχεν τὸν Κύριον, ὅτι καὶ ἐκ
ἡμεῶν κοσμητικῆς, ἐδάμνηται ζυμῶν·
καὶ εἶχεν τοῦτο ἀφ' ἧς γέγονα μονα-
χὸς, ἐξ ἐξιδόλου· ἰωὴ δὲ ἐὰν ἴδω
γυναικα, πάραντα ὁ δαίμων ὑπο-
ερίβει καὶ κολάζει με. ταῦτα ἡ
γυνὴ ἀκούσασα καὶ νοήσασα,
πλείον ἀντιπερὶβόηεν πρὸς τὸ αὐτὸν
διασάσαι· καὶ τοσούτων ἐπὶ κλίδα-
σεν, ἕως ὅτου ἦλθεν καὶ ἡξιώθη τῷ
αὐτοῦ πρὸς σκυμνήσεως.

γὰρ λε-

na mu-

γὰρ ἐμὸι μὴδὲν τῷ γυναι-
 κῶν τοῦ ἄσπρος ἀκολουθεῖται, ἀλ-
 λὰ πάντα ἄνδρας συμπορεύθη-
 ναι αὐτῇ. ὁ δὲ μακάριος ὀλίγα
 καὶ σφραγισμένης, καὶ ἡμεροσμένης,
 καὶ φόβου Θεοῦ καὶ δικαιοσύνης αὐτῆς,
 ἀπέχουσε μετὰ χαρᾶς εἰς τὸ οἶκον
 αὐτῆς. αὐτὸς μὲν οὐκ ἄλλως μέ-
 γα ἠγάπητο, καὶ τὸ πόθον ἀπεστέφετο
 τῶν τῶν ἐνδόξων καὶ γῆς σπου-
 χῶν, ὡς περὶ τὸ ἐξέχον κενοδοξίας
 καὶ ψυχικῆς ζημίας. ἡνάρκας
 δὲ τοῦτον τὸ κατὰ δὲ καὶ ἡ τῇ
 παρ' αὐτῶν ἀδικουμένων καὶ πλεο-
 νεκτουμένων ἐν ὀχλήσι, οὐ πολ-
 λάκις δὲ γράφει αὐτοῦ καὶ μόνης
 ἐκ τῶν φανερῶν αὐτῶν ἀνέσασ-
 σεν. καὶ εἰς τὰς τοιαύτας
 ἐπιστολάς αὐτοῦ συνελέξατο, πά-
 ντο ὡφελίμων καὶ χρησιμωτάτης βί-
 βλον ἐξ αὐτῶν συστήσας ἡδύα-
 το. οὗτοι δὲ πεποιήκει καὶ εἰς τὸν
 συμπόλιον αὐτῆς Φιλάγαθον τὸν
 ἀρχιεπίσκοπον. ἡνίκα γὰρ ὁ ῥηθὲς
 ἐπέβη τῇ Ρώμῃς ἀπλήτως δεό-
 νῳ, μὴ ἀρκεσθεῖς τῇ τῆς ἐξέσεως
 μεγαλειότητι, ἡ Θεὸς ὡς ἀδελφῶς
 αὐτὸν ἰωρὺ φῶσσε. ἐν αὐτῷ γὰρ
 τοῖς βασιλείοις διδύχατο. ὁ μὲν
 εἶα γινώσκων τὸ μέλλον, ἐπέτελλ-
 ετο αὐτὸν δυσωπῶν ὡς ἀδελφῶν
 τῇ αἰθεροπῆνι δόξῃ, ἅτε ταύ-
 τος εἰς κόρον χρησάμενον, καὶ ἐν
 ἡσυχίᾳ πρὸς τὴν μοναχικὴν κατὰ
 εὐσιν ἀνακαμψαι. ὁ κληρὸς δὲ

εὐ

na mulier sequeretur, sed om-
 nes eam sequeretur viri. Ergo
 B. Vir, postquam paucis illam
 docuisset de pudicitia, de elec-
 mosyna, deq. timore Dei, do-
 mū remisit gaudentē. Et ipse
 quod exgerrimē ferebat, & ma-
 gno studio deuitabat cōmercia
 Principū terrarū, vt originē ina-
 nis gloriæ, & perniciē animæ.
 Ceterū cogeatur id tolerare
 ob molestiā, quam exhibebāt
 iniuriā passi, & iniuste ab illis
 oppressi; quorū sepe multos ex
 eorū faucibus vel per epistolā
 solā extraxit. Et si quis colli-
 geret huiusmodi ab eo scriptas
 epistolas, librū posset cōficere
 valde vtilem, & magno vsui
 futurum. Quod idem fecit pro
 Philagatho Archiepiscopo ci-
 ue suo. Quando enim ille in-
 satiabili auiditate Romanam
 sedem inuasit, non contentus
 mundano fastigio, ad quod il-
 lum Deus præter opinionem
 euexerat: nam apud utrūque
 imperiū magnos honores ade-
 ptus erat: sanctus Pater, quip-
 pe qui præuidebat quod futu-
 rum erat, scribebat illi rogans,
 vt humanā non affectaret glo-
 riam, quod ea iam exfatiatus
 esset; sed ad quietē status mo-
 nastici remearet. Ille vero dum

se

se ad hoc parare dicit, aduenientibus Imperatore, & Praefule eiecto, intolerandam eorū expertus est irā. orbatus enim per ipsos maximè necessarijs membris, oculis inquam, lingua & naso, coniectusq. in carcerem, plenus miseriarum, & omni ope destitutus iacebat. His auditis Deo plenus Pater, mœrore cordis virgētē coactus fuit homo id ætatis, tam graui morbo affectus, & id temporis: Quadagesimale enim agebatur ieiunium: Romam proficisci, & supplicibus votis adire Imperatorem. Imperator autem cū Patriarcha audito eius aduentu prodire obuiam; & prahēsa hinc inde manu eius adduxerunt in Patriarchium, medium federe iubentes, illi vero ad dexteram & sinistram manus eius deosculabantur. At vir sanctus licet ad hæc nimium affligeretur & gemeret, omnia tamē sufferebat, si quo pacto posset obtinere quod petebat. & ait ad illos: Ignoscite mihi omnium maximo peccatori, & semimortuo seni per Dominum; indignus enim sum tanto honore. meum potius est procumbere ad honorabiles vestros pedes, & venerari

Otho III.
Greg. V.

οὐ δὲ ἔλιπον σωτηριόμοιρος, ὥς
ὅτε ἐξῆλθον ὁ βασιλεὺς σὺν τῷ
ἐκδιωχθέντι πρεσβυτέρῳ, καὶ τῆς
αὐτῶν ἀφορήτης ὀργῆς ἔργον ἐγγύε-
το. στερηθεὶς γὰρ παρ' αὐτῶν τῶν
χρῆσθαι ἐστέον μέσων, ὀφθαλμοῖν
λέγων καὶ γλώττις καὶ ῥινὸς, ἔρρι-
πτο εἰς φυλακὴν ἐλεφνός τε καὶ
ἀπερσάτωτος. ταῦτα ἀκούσας
ὁ θυοφόρος πατὴρ, καὶ τὴν καρδίαν
τῇ θλίψει καταπιεσθεὶς, ἠναγκά-
σθη ἐν τοιαύτῳ γήρα καὶ νόσῳ καὶ
καρδίᾳ. πικραμένος γὰρ ὡς· τὴν
Ῥώμην καταλαβὼν, καὶ τῷ βα-
σιλεῖ μετὰ ὀρθοκλήστως πρεσ-
βυθῆν. ὁ δὲ βασιλεὺς σὺν τῷ
πατριάρχῃ ἀκούσαντες τὴν ἰλδύ-
σιν αὐτοῦ, πρεσβύτην ἦσαν αὐτῶν.
καὶ κρατήσαντες αὐτὸν ἀμφοτέ-
ρωθεν τῶν χερῶν, ἀνήγαγον εἰς
τὸ πατριαρχεῖον, καθίσαντες αὐ-
τὸν μέσον· καὶ κῆνοι ἐκ διζυῶν
καὶ ἀρίστῶν καταφίλων τὰς χεῖ-
ρας αὐτοῦ. ὁ δὲ ὁσος, εἰ καὶ σφό-
δρα ἐβαρύνετο καὶ ἔστινε δὴ τῷ
εὐτῷ γινομένους, ὅμως πάντα ὑ-
πέμνεον, εἰ πως ἐπιτύχοι τῇ αἰτή-
ματι· καὶ φησὶ πρὸς αὐτοὺς.
συγχωρήσατέ μοι ὅτι ἢ Κύριον
τῷ ἀμύρτωλῳ ὡς πᾶντας ἀν-
θρώποις καὶ ἡμιθνήτῳ γέροντι,
ὅτι ἀνάξιος ὑπάρχω τῷ τοιαύτης
πμῆς· μάλλον ἐμὸν ὅτι τὸ πρεσ-
βυῶν τοῖς πμίοις πόδας ὑμῶν,
καὶ σέβειν τὰς τοιαύτας ἀξίας
ὑμῶν.

ὑμῶν. πάλιν ἐλθόντα πρὸς τὴν
ἐκδοχὴν ὑμῶν, οὐ δέξῃς ὁ ρε-
γόμενος, ἢ παρὲν, ἢ παρὸν
μοιῶν, ἀλλὰ χαίρειν τὴν πολλὰ
δεδόσαντος ὑμῶν, καὶ κατὰ δι-
καιοσύνην παρ' ὑμῶν. τὴν ὑμῶν ἀπο-
φασίαν ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος
ἀναδιδίμην, καὶ παρ' ὑμῶν τοῖς
ὀφθαλμοῖς ἐξοφρυγμένα. δέο-
μαι τὴν φιλοσοφίαν ὑμῶν παρὲν
σαδῶν μοι αὐτὸν, ἵνα καθίστας
μετ' ἐμοῦ, καὶ αὐτοῦ ἀμφοτέρω
ταῖς ἀμφοτέρω ὑμῶν. Τότε ὁ βα-
πτιστὴς ἐπακροῦσας μικρὸν· ἔτι
ὡς ἀληθῶς τὸ παῖν τὸ αὐτοῦ βου-
λή· ἀπεκρίθη τῷ μακαρίῳ·
πάντα ἐσμέν· ἔτι μοι τὴν πληρο-
συν τὴν δοκούσαν τῇ σῇ ἀριωσύ-
νῃ, ἢ καὶ σὺ ἐπακούσης τὸ ὑμῶν
ὡς ἀληθῶς, καὶ κατὰ δέξῃ τοῦ
λαβῆναι μοναστήριον ἐν ταύτῃ τῇ
πόλει, εἴη αὐτὸ βούλη, καὶ ἐπὶ μὲν
ὑμῶν δὲ πάντες. τὴν δὲ γένεσιν
ἀπαιωνίου τὸ ἐν τῇ πόλει δὲ
ἐξελθὼν, παρὲν αὐτῷ τὴν ὑ-
γιον Ἀναστάσιον, ὡς ἐξω δούλου
ὑπάρχοντα, καὶ αὐτὸ τὸ ἡμέτερον
γὰρ παρὸν ἀφ' ἑστέοντα. Καὶ δὲ
κατὰ δέξας ἀπεδίδων τοῦ ζητη-
μοῦ τυχεῖν παρὲν. ὁ δὲ
ἀρχιεπίσκοπος ἐκείνος μὴ χρεῖ-
σθαι ἐφ' οἷς ἐπαρῆκεν εἰς τὸ παρὲν
ρηθῆναι Φιλάγατον· ἀγαθὸν τὸ
αὐ-

rari tā eximias vestras digni-
tates. Sane accessi ad gloriam
vestram non gloriæ cupidus,
aut largitionum, aut maximo-
rum prouentuum, sed in bene-
ficij loco petiturus illum, qui
multū vobis inferuiuit, & malè
à vobis tractatus est; qui utrū-
que vestrum de fonte baptis-
matis suscepit, & oculorum à
vobis erutorum luce priuatus
est. Obsecro· studium pietatis
vestræ, ut illum mihi dono de-
tis, quò mecū sedeat, simulq̃.
peccata nostra defleamus. Tūc
Imperator paulum collacry-
matus (neque enim totum
quod successerat, erat reuera,
de eius consilio) respondit B.
Viro: Parati sumus ad imple-
nda omnia, quæ tuæ pietati pla-
cent, si & ipse nostrā petitionē
audiueris, & non dedignatus
fueris accipere monasteriū in
hac Vrbe, quodcūq̃. volueris,
ut nobiscū perpetuo maneat.
Recusate sene commorationē
in Vrbe, protulerunt illi san-
ctum Anastasiū, procul à tur-
ba positum, & Græcanicæ gē-
ti semper addictum. Itaque
annuit, cupiens sibi donari
quod petebat. Verum Papa
ille immitior nō expletus ma-

ἢ διὰ τὴν
τὴν γὰρ
καὶ.

lis, quibus Philagathum, de quo supra memini, affecerat, pro-
duxit

duxit illum, & sacerdotali habitu super ipsum discisso circumduxit per totam Urbem. Quo audito sanctus senex vehementer indoluit, nec amplius ab Imperatore Archiepiscopū petijt. Quod ubi animaduertit Imperator, misit quēdam de suis Archiepiscopis blando prępotentem eloquio, qui senis animum leniret. Ad quē vir sanctus: Vade inquit, dicito Imperatori & Papę: Hac ait delirus ille senex: Donastis mihi hunc excum, non ob mei timorem, nō ob magnā meam potentiam, sed ob vnus Dei amorē. Nunc igitur quæcūque illi mala addidistis, non ipsi, sed mihi fecistis; quinimo in Deum ipsū cōtumeliosi fuistis. Estote igitur scientes fore, vt quemadmodum vos non doluistis vicem, nec miserti estis eius, quē Deus tradidit manibus vestris, ita vobis quoque Pater cęlestis peccata nequaquam dimissurus sit. At verbosus ille Archiepiscopus sanctum virū sermonibus onerabat, excusando Imperatorem & Papam. Quare senex demisso ante illū capite dormire se simulabat. Et is cum vidisset sermones suos prorsus non attendi,

αὐτὸν, καὶ τὴν ἱερατικὴν σοφίαν
διαρρήξας ἐπ' αὐτῷ, διελέγατο
αὐτὸν πάσαν τὴν Ρώμην. ὅπως
ἀκούσας ὁ ἄγιος γέρον, καὶ πάνυ
λυπηθεὶς, οὐκ ἐπὶ ἡγήσατο ὡς
τοῦ βασιλέως τὴν ἀρχιεπισκοπὴν.
ὡς δὲ ἴγνω τὸ τοῦ βασιλεῖς, διπο-
τέλλει ἔτι τὴν αὐτῆς ἀρχιεπισκοπῶν
λίαν σωμύλον πρὸς τὸ δουρατῆ-
σαι τὸν γέροντα. πρὸς δὲ ἔπιν
ὁ ὅσιος· ἀπελθε, ἐπὶ τῇ βασι-
λεῖ καὶ τῇ πάπῃ. Τὰ δὲ λέγει ὁ
ἱερεὺς γέρον· ἐλαίσαθέ μοι τὸ
τυφλόν τοῦ πιν οὔτε δὲ τὴν ἐμὴν
φύσιν, ἔτι δὲ τὴν μαγάλην μου
δυναμίαν, ἀλλὰ δὲ μόνον τὴν
τῆ Θεοῦ ἀγάπην. νῦν οὐκ ὅσα
αὐτῷ προσεδύκατε, οὐκ αὐτῷ
ἀλλ' ἐμοὶ ἐποιήσατε, μαγάλων δὲ εἰς
αὐτὸν τὴν Θεὸν ἐνυβερίσατε. ἔτι
τοίνυν γινώσκοντες, ὅτι καθεὺς ὑ-
μῖς οὐ συνεπαθήσατε, οὔτε ἐνε-
δύξαθε ἕλως εἰς τὴν ὑπὸ Θεοῦ
ὡς δὲ δυνάμεις εἰς ταῖς χεῖρας ὑμῶν,
ἔπος οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς
οὐρανοῖς συνεπαθήσῃ ταῖς ἀμάρ-
τιας ὑμῶν. Οὐ πολυλόγος ἐκεί-
νος ἀρχιεπίσκοπος διελαλῶν τὸ
ἔπος οὐκ ἐπάνετο, διπολοῦντα
νὸς ἡμεῖς τὸ βασιλέως καὶ τὴν πά-
πα. καὶ ὁ γέρον κλινὰς τὴν κεφα-
λήν ἑμ' προσθὶν αὐτῷ, προσποιή-
σατο τῇ νυστάζειν. ὡς οὐκ εἰδὼς
αὐ-

recef-

αὐτὸν ἐκείνος μηδ' ὅλως προσέ-
 χοντα τοῖς αὐτοῦ λόγοις, αἰσας
 ἐπορεύθη. ὁ δὲ ὅσους παρὰ θύς σου
 τοῖς συνοῦσιν αὐτῷ ἀδ' ὕφαις ἐπι-
 βαί τοῖς κτήνεσι, δι' ὅλης τ' ἡ-
 κτὲς ἐκείνης κατὰ λαβὴν ἰδὸν μο-
 ναστήριον, τῇ προσόχῃ ἑἴσω.
 τῷ προσπαίχων, καὶ τὴν Θεὸν ἀ-
 παύτως ἐξελιγμένου. μετ' οὐ
 πολλὰς οὐδ' ἡμέρας ὁ μὲν πάππας
 ἄσπερος τῷ τυράννῳ βιάσας τῷ ἐν-
 ὄσῳ ἀπῆγατο, ὡς πρὶν λειζόντων
 ἀκήκοα, τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐκβε-
 ῶν, καὶ ἐπὶ τῷ παρῶν αὐτοῖς
 ὡς ἐφίερον ἔπειτα τὰ παρὰ παρὶ
 ὁδοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς μετανοῶν
 ἐπὶ γαλῶν, περὶ πορῶν ὑπὸ
 Ῥώμης πρὸς τὴν τ' Γαργάνου ἀ-
 πῆς ἀσώματον ἀρχιερέτην. καὶ
 ἡ αὐτοῦ ὑποστροφὴ ἐστὶ τ' ἐκείνης
 τοῦ μακρείου ἐγίνετο. Ἐλθὼν
 οὐδ' ἐπὶ αὐτῷ τῷ μοναστήριον, καὶ
 διασάμνος τὰς καλύβας τῷ ἀ-
 δ' ὕφαις ὡς τὸ δὲ κτήριον πεπι-
 μνῆας, ἔφη ἰδοὺ αἱ σκηναὶ τοῦ Ἰσ-
 ραὴλ ἐν ἐρήμῳ. ἰδοὺ οἱ πολῖται
 τῆς ἑρανῶν βασιλείας. ἔτσι οὐχ
 ὡς καὶ τοῖς, ἀλλ' ὡς παρὰ τῷ
 ἐνθάδε μόνον. ὁ δὲ μακρεὺς
 κηρύσσας θυμῶν ἡμῶν, ὑπὸ
 πρὸς αὐτῷ σου παρὰ τῇ ἀδ' ὕ-
 φῳ. καὶ μὲν πάσης ταπείνο-
 φροσύνης καὶ δόξης, προσ-
 κύνῃ αὐτῷ. ὁ δὲ βασιλεὺς
 ὑποδὸς τῷ χῶματι ὑποσφί-
 ζων

recessit. Statim ergo vir san-
 ctus cum socijs fratribus con-
 scensis equis per totam illam
 noctē confecit iter, peruenitq.
 ad suum monasterium, oratio-
 ni sibiq. vacans, Deumq. iu-
 gitur propitiens. Non multos
 post dies Papa quidem e nu-
 mero viuorū vi exturbabatur,
 quasi tyrannus, vt dicentes
 quosdam audiui; & effosis si-
 bi oculis, quos pendentes ad
 genas ferebat, ea pompa se-
 pulturæ mādabatur. Imperator
 autē pœnitentiæ causa susce-
 ptū indicās laborē, ab Vrbe ad
 Garganum pedibus iter fecit,
 veneraturus Michaelē Archā-
 gelum. in reditu B. Viri hospiti-
 tium inuisit. Cū igitur ex edi-
 tiori loco monasterium cōspe-
 xisset, & fratrum tuguria circa
 Oratoriū fixa: Ecce, inquit, ta-
 bernacula Israel in deserto:
 Ecce regni cælorum ciues. Hi
 nō vt habitatores, sed vt via-
 tores hic manent. At sanctus
 Vir iussit thuris suffitum præ-
 parari, quo obuiam illi profe-
 ctus est cū vniuersis fratribus:
 quem etiam summa cum hu-
 militate & reuerentia venera-
 bundus salutauit. & Imperator
 supposita manu, quā subnite-
 retur senex, vna cū illo Ora-

ἡ δὲ δὲ πρὸς
 τὸν Θεὸν
 πᾶσι δὲ
 τῷ φῶμα.
 Falsus de
 Gregorio V.
 rumor.

torium ingressus est : & peracta oratione Imperator viro sancto : Dominus , ait , noster Iesus Christus quamdiu fuit cum Apostolis , mandabat eis ,

Luc. 10. 4.

Matth. 10.

10.

Luc. 22. 36

ne peram , ne virgam , neque duas tunicas possiderent . Cū vero ad passionem ibat , rursus aiebat : Sed nūc qui habet sacculū , tollat & peram . Ergo tu quoque cum iam senueris , & vicina tibi sit migratio ad regnum cælorum , suscipe curam tuorum filiorum ; ne forte in angustias redacti quando nō eris , ob loci difficultatem recedentes dispergantur . Nos dabimus monasterium , & prouētus vbicunque tibi collibuerit per totam ditionem nostram : Ad quæ vir factus : Audiui dicentem Dauid : Saluū me fac Domine , quoniam defecit sanctus , quoniam diminutæ sunt veritates à filiis hominū . præterea ; Non est , qui faciat bonum , non est vsque ad vnum . Quod si fratres , qui mecū sunt , omnino monachi sunt , & mādāta Christi pro viribus curauerint , ipse cui de illis curæ fuit vsque adhuc me superflite , multo magis & sine me curā eos sua complectetur . Cui nō

Psal. 11. 1.

Psal. 13. 3.

Ps. 146. 10

ζων τὸν γέροντα , ἐσθῆσαι ἅμα εἰς τὸ δικαίωμα . ἔπειτα δι' ἧς γηυσμένης , ἔπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἀγίον . Ο Κύριος ἡμεῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἕως συμπαρεῖν τοῖς ἀποστόλοις , ἐκέλευε αὐτοῖς μὴ πῆραν , μὴ ῥάβδον , μήτε μὲν δύο χιτῶνας κακῆσθαι . ἐργασίαις δὲ πρὸς τὸ πάθος , πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἄλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλάντιον , ἀράτω καὶ πῆραν . Καὶ αὐτὰς ταῖς αὐτῶν γηυσάσας , καὶ μέλλων ἀπείναι πρὸς τὴν τῆς ἑσπερίας βασιλείαν ; φέροντες τῇ σὺν γνησιότητι , μήπως στενοχωρηθῶντες . καὶ σὲ τῇ δυσκολίᾳ τῆς πίπτου , ἀναχωρήσαι τις σκερπίσθαι . ἡμεῖς δ' αὖτοισι μοναστήριον , καὶ πρεσβυτεῖα , καὶ ἐκείνης ἐν ὅλῳ τῇ μετέφωκῃ . τῇ . ὅς τις ἀπεκρίθη . τῇ Δαβὶδ ἡκούσα λέγοντος ὁ σὺν με Κύριε , ὅτι ἐκλήρομαι . ὅπως , ὅτι ὠλιγώθησαν αἱ ἀληθείαι τοῦ τῆς ἡμῶν τῇ ἀνθρώπων . καὶ πάλιν ἡμεῖς ποιοῦν χρηστότητα , ἡμεῖς ἕως ἐνός . Εἰ δὲ καὶ ὅλως ἐστὶ μοναχὶ οἱ μετ' ἐμοῦ ἀδελφοί , καὶ φυλάττοι κατὰ δυνάμιν τὰς ἐντολάς τοῦ Χριστοῦ , αὐτοὺς ὁ οἰκονομήσας αὐτοῖς ἕως τοῦ νῦν μετ' ἐμοῦ , πολλὰ μᾶλλον φρονήσας αὐτῶν καὶ αἰδοῦ . ὅς ἐκ ἐν τῇ δυναστείᾳ τοῦ θινατοῦ , ἐστὶ ἐν ταῖς

in potentia potentis , nec in tibijs viri beneplacitum est , sed in eis ,

τῆς κνήμης τοῦ ἀνδρὸς εὐδοκῆς,
ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἐλπίεσιν ὅτι τὸ ἔλεος
αὐτοῦ. Τοῦτον κ' εἶπεν πολλῶν
λαληθέντων ἀνέστη ὁ βασιλεὺς ἀ-
ναχωρῆσαι. καὶ πάλιν ἐπιστραφείς
πρὸς τὸν γέγοντα εἶπεν· ἀποσὸν
μοι ὡς τέκνον σε, ἦν αὖ βούλη,
καὶ μετὰ πάσης περιουσίας παπ-
ροῦσαι σοι. ὁ δὲ μακάριος ἐκτε-
νάς τιν' ἡγεῖα πρὸς τὸν σὺν τῷ
βασιλεὺς, εἶπεν· ἡδὲν ἄλλο δι-
μαι σὺς σὺς βασιλείας; ἀλλ' ἡ
σωτηρία τῆς ψυχῆς σου. καὶ ἔτι
βασιλεὺς τυγχάνεις; ἀλλ' ὡς εἰς
τῇ ἀνθρώπων τυχούσων ἔχεις, καὶ
εἰς κρίσιν ἀφίστασθῆναι, καὶ λο-
γεῖν δοῦναι ὡς ἐφάρξας πείθεσθαι
τῇ καλῇ ἔργον. Καὶ ὁ βασι-
λεὺς ταῦτα ἀκούων στεγνὸν δα-
κρύων, περιέχετο ὅπου τῇ ὁμιλί-
αν. ἔπειτα τὸν σέφαιον κλίνει ἐν
ταῖς χερσὶ τῷ ἀνδρὶ, καὶ δόλορη-
θεὶς παρ' αὐτοῦ συνήσεν τοῖς μετ'
αὐτοῦ, ἐπὶ τοῖς τοῦ ὁδοῦ. ἀλλ'
ἐπὶ οὐκ ἐξέφυγε τῇ τῷ Θεοῦ
κελευσάντων τὸ πέρας ἀδύτωνος γὰρ
ἐλθόντων ἐν τῇ Ρώμῃ, καὶ σὺ τεως
αὐτοῦ γήρυμῳ ἀνεχώρησε φεύ-
γων, καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν ἐτρίβητε-
σαν. αἱ δὲ πατέρες διεγύγνον
αὐτὸν τὸν γέγοντος ὡς μὴ δεξαμένην
τὴν πρὸς τοῦ βασιλέως χάριν;
μεταστάντων αὐτοῖς δακρύων ἐκ βα-
λομένων. Οἱ δὲ πατέρες πρὸς αὐ-
τοῦ εἶπον· ἐγὼ μὲν ὡς περ ἀφρονὲς ἐλάλησα ἅπερ εἶπον, ὑμῖν δὲ

in eis, qui sperant super misere-
cordia eius. Hæc, & mul-
ta alia cum essent collocuti, in
viâ se Imperator dedit; & con-
uersus iterū ad senē dixit: Pete
à me perinde ac filio quicquid
volueris, & præstabo cū omni
alacritate. Et vir sanctus ex-
tensa manu ad pectus Impera-
toris dixit: Nihil aliud rogo
ab Imperio tuo, nisi animæ tuæ
salutem: nam licet Imperator
sis, tamen vt mortalis homo
moriturus es, & iudicio sisten-
dus, rationemq. redditurus
eorum, quæ siue bona, siue
mala egeris. Quæ Imperator
audiens, lacrymarum guttas
fundeat ex oculis. Deinde
corōna demissa in manus bea-
ti viri, & benedictione perce-
pta cum toto suo comitatu, cō-
misit se viâ. Nec tamen effu-
git iudiciorum Dei exitū. Nā
vbi primum Romā peruenit,
seditio in ipsum coorta est: quā
fugiens in itinere defunctus
est. at vero Patres de tene cō-
querebantur, quod reieciisset
munus Imperatoris, monaste-
rium illis largiri volentis. Et
Pater ad eos: Ego quidē quæ
dixi, vt insipiens locutus sum:

vos

μετ'

vos autem non multo post intelligetis, quis vester sit sēsus . Itaque cum audissent de Imperatoris morte, admirati sunt eximij viri prudentiam .

Per illos dies incidit in morbū B. Stephan⁹, ex quo nō cōvaluit. Animā igitur agenti senex affidebat ; conueneruntq. fratres omnes , & circumstantabant. Tumquē magnus Pater: frater, inquit, Stephane. Ille vero sese statim erigens sedit , colligatisq. manibus beatum virum attente intuebatur . Et Pater ; Benedicito fratribus , quia iam deficis. ille verò manus expandens , & bene illis precatus , quod iussus erat, exequiebatur . Tumque iterū magnus Pater : Quiesce iam , inquit, quia vires te de ficiūt . & ille decumbens qui cuit, seruatō obedientiæ studio in ipso mortis articulo. Postquā vero animam efflauit , iugebat illū senex in hæc verba. O bone mi commilito , & comes laborum Stephane, post tot annos disiungimur, & alter altero orbamur . & tu quidē ad requiē, quam tibi præparasti, migras, ego vero in pœnis remansi. tu athleta es & martyr, ego enim tortor tibi eram . Hoc autem dice-

μετ' ὀλίγον γράσσει αὐτὸν φρονήτι . μετὰ ταῦτα τοῦ ἀκούσαντος τὸν πλάττω τῆ βασιλείας , ἐθαίμεσαν τὸν τῆ μεγάλου εἰκονομίαν .

Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἡρώσησεν ὁ μακάριος Στέφανος τὸ ἐπιθανάτιον ἀρρώστιαν . ψυχῶν τοῦ οὐνοῦ αὐτοῦ , καὶ τῶν γέροντος αὐτοῦ ὡδοδείκην, συνήχθησαν οἱ ἀδελφοὶ ἅπαντες κύκλῳ , καὶ λέγει ὁ μέγας ὁ ἀδελφὸς Στέφανε . ὁ δὲ ὁδὸς ἀνακαθίσας ἔδωκε τὰς χεῖρας καὶ προσεῖπεν τῷ μακαρίῳ . ἦτα λέγει πρὸς αὐτὸν . Εὐλόγησον τοὺς ἀδελφοὺς , ὅτι ἐκλήπης . ὁ δὲ ἀπλώσας τὰς χεῖρας , καὶ ἐπ' ἑαυτοῦ , τὸ κηρύττειν αὐτοῦ ἐποίησεν . καὶ πάλιν λέγει αὐτῷ ὁ μέγας ὁ ἀναπαύου λογιστὴν , ὅτι ἐκέπι ἰσχύος καὶ ἀνακλιθεὶς ἀνέστη , πληρώσας τὸν ὃς ὑπακοῆς θεοῦ ἐν ταῖς δαπάναις . καὶ δὲ τὸ αὐτὸν ὑποπνεῦσαι , ἰδρύνει ὁ γέροντες ἐπ' αὐτοῦ λέγων . ὁ καλὸς μου συναγωνιστὴς καὶ σύμπων Στέφανε , μετὰ τοσαῦτα ἔτι χρεοζήμετι , καὶ ἀλλήλων ὑποστρεφόμεθα . καὶ σὺ μὲν ἀπέρχῃ πρὸς τὸν ἀνάπαυσιν , ἐγὼ δὲ ἐναπέμνημι εἰς τὸν πόλεμον . σὺ ἀθλητὴς καὶ μάρτυς τυγχάνεις , ἐγὼ γάρ σοι γέροντα δήμιος . τοῦτο δὲ ἐλάλη ὁ γέροντες , ἐπὶ δὴ

δὴ μὲν χειρὶ γέροντος οὐ διέλιπον αὐ-
 τὸν κολαφίζων, ἀγωνιστὴν αὐτὸν
 ἐπιστάμιον καὶ πύκτιον. καθά-
 περ γὰρ ἐκείνη αὐτὸν εἶχε, ἢ
 ἀλλότῳ ἐργαλεῖον πρὸς τοὺς ἀβα-
 στήρι καὶ ἀνυπομονήτοις. ὁ πη-
 νίκα γοῦν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν
 τῶν ἀδελφῶν κοιμώμενος ἔρρεγ-
 χος ἐν τῇ ἀναγκῇ τοῦ μακά-
 λου διερμηνεύοντος, ἔλεγε ὡς
 ὁ μακάριος ὡς ἀγαθὸς· οὐδ' αἶς
 ὅστις ὁ ἔρχων ἐμὴ ὁ Στέφανος·
 ἐκβάλετε αὐτὸν ἐξω, μή πως δι-
 δάξῃ ἡμᾶς· καὶ οὐκ οὐκ ὡς
 πολλὰ καὶ διὰ τῆς Τεαπέ-
 ζης αὐτὸν μετὰ ὕβριτος καὶ ὀφθι-
 σμῶν ἐξήγαγον, ὡς ἀπειθεῖς
 ἐσθιόντες, διορθούμενος τοῖς αὐτοῖς
 πρεσβυτέρους. καὶ ἀπὸ τῶν ἐπὶ αὐ-
 τῷ πᾶσι ἐγένετο ἐν πάσῃ τῇ α-
 δελφότητι, ὁ Στέφανος ἐπιτιμᾶτο
 ὡς τῶν πατέρων ὑπαίτιος. καὶ ἐκ
 ἧρας αὐτοῦ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ μετὰ
 τῶν ἀδελφῶν ἐργαζόμενος γέρον-
 τιν πλησίον ἢ πρὸς τὰ ἐβδόμη κοίτῃ
 ἔτι, καὶ παῖν κυρτωθεὶς ἐν τοῦ
 γέροντος καὶ τῶν πολλῶν νοσημά-
 των, ἐκ αἰτίαις ἐν τῷ θέρει ἢ
 ἐν τῇ ἀλγῇ ὅλων τῶν ἡμέρας. καὶ
 ὅπου δ' αὖ ἦν ῥυπαριότητα ἐργον
 ἢ κοπιώδεις, ἐκ τῆς δεινότητος
 ὅπως δὲ ἐκ οἴδιν ἀναπαυσιν ἢ
 ἀνίσιν πᾶσας τὰς ἡμέρας τῇ ζωῇ
 αὐτοῦ ἐν οἰωδὴ ποτὶ πρὸς ἄμαρ-
 ταν αὐτὸν ἀνεπαύσατο τὸ μακά-
 ριον.

dicebat senex, quia in senectu-
 te etiam colaphos illi inflige-
 bat: Sciebat quippe illum cer-
 tatorē esse & pugilem; illoque
 utebatur tanquā dolabra, aut
 simili instrumento in contu-
 maces & impatientes. Nam
 si quando in ecclesia fratrum
 quempiam complexus esset
 somnus, & sterteret dū lectio
 haberetur, & magnus Pater
 exponeret; ipse beatus quasi
 ignorās aiebat: Qui stertit, pro-
 cul dubio Stephanus est. ejici-
 te eum foras, ne nos doceat
 prauā consuetudinem. Sæpe
 etiam è mensa illū pepulit cū
 probris & contumelijs tāquā
 incondite comedentem; eos
 corrigens, qui id peccabant.
 Denique quicquid delicti fie-
 bat per vniuersam fraternita-
 tem, Stephanus increpabatur,
 quasi omnium reus. Nec satis
 hoc erat, sed etiam quando cū
 fratribus ad operā laboremq.
 se conferebat senex ipse, & se-
 ptuagenario maior, & incur-
 uatus præ senio varijsq. mor-
 bis, non se erigebat in messe
 aut in area per totum diem: &
 sordidissimū quodque aut la-
 boriosissimū opus per illum
 fiebat. Sane quietem, aut re-
 laxationem toto vitæ suæ cur-
 riculo.

riculo quacunq̃ in re nō est expertus. Postquam vero beatam æternamque nactus est requiē, præcepit Pater duplex: præparari sepulcrum, vt & ipse cursu consummato vna sepeliretur.

Id cum Caietæ princeps, vir admodum religiosus, magnamq̃ de sanctitate Patris opinionē habens, rogasset, & sepulturæ causā rescivisset, ad præsētes dixit: Ergo si Pater decefferit, hic ergo illum relinquam, & non transferā in meā vrbē, vt illi sit turris instar inconcussæ? Quod postea quam perlatum est ad beatum senem, vehementer tristatus est, & de mutando domicilio cogitavit; vt eo secederet, vbi nulli cognitus esset. Malebat enim misere mori, quam apud quemquam hominum esse in opinione sanctitatis. Contra potius nitebatur videri multis iracundus, cōtumeliosus, cunctisq̃ animi morbis oppletus. nec defuere insipientes multi, qui passi sint scandalum. Sed nos qui indignè manducauimus & bibimus cum illo, pro certo & explorato habemus, & coram Deo & Angelis fatebimur, B. mem. Nilum esse sanctum, æque vt vnum ex dei-

ρίαν ἀνάπτουσιν, διτάξατο ὁ πατήρ τὸν τάφον διπλοῦν γρῦσθαι, ἵνα καὶ αὐτὸς πλεῖστας τὸν δρόμον συνταφῇ πρὸ μακαρίου Στεφάνου.

Ὁ δὲ ἄρχων Γαϊέτας διὰ φιλόθεος ὢν, καὶ πῖσιν πολλῶν ἔχων εἰς τὸν ὅσιον πατέρα, ἐρηπίσας καὶ μεθὰν τὴν αἰτία τοῦ τάφου, ἤπει πορὸς τοὺς παρόντας: λοιπὸν εἰὰν ὁ πατὴρ πλεονήσῃ, ὅσδε αὐτὸν καταλείψω, ἀλλ' ἐκ ἀπαρχῶν ἐν τῇ πόλει με κατέστησα, ἵνα ἔχη αὐτὸν μεθὰν πρὸς ἁσέσον πυρρον; τοῦτο τῷ αὐτῷ μεθὰν ὁ μακάριος γέρον, καὶ σφόδρα λυπηθεὶς, ἐβελάσασατο πάλιν μετοικῆσαι ἐκεῖθεν. καὶ ἀποχθῆν ὅπου οὐδέ τις ὄρεται ὀνομασθῆναι. πορευθεὶς γὰρ ἀποσταθεὶν κακῶς, ἢ ἐπὶ πόλει καὶ ἄλλοις οὐκ ἔστι πρὸς τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ πατρὸς μεθὰν ἡγωνίζετο παρὰ τοῖς πολλοῖς θυμῶδι, καὶ ὑβρίζων, καὶ πάντων τῶν ἄλλων παθῶν μέτρον ἀπεδείχθη. πολλοὶ δὲ ἀνόντοι καὶ ἐκασταδίησαν· ἡμεῖς δὲ, οἵτινες συνεισέρομεν καὶ συνεπίρομεν αὐτῷ ἀναξίως, πεπῆσμεθα καὶ πεπληροφρομήμεθα, καὶ ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀγγέλων ὁμολογήσομεν, ὅτι ἄγιος ὄρεται ὁ μακάριος Νῆλος, ὡς εἰς

τῷ

feris

ἤν' ἐποφόρων πατέρων· καὶ ὑπερ-
 βάλλων πάντας τοὺς ἐν τῇ γῆν
 ταύτῃ ἀνθρώπους ἀντισημῆσαι
 ποιήσῃ, ἀντιμῆ· ὅπως οἱ πολ-
 λοι ἤν' ἀσυνέταν ἐπεροτασι, τὰ
 αὐτῶν βίαι μὴ δύνανται ποιεῖν ἄνθρωποι
 ἄνθρωποι· ὅπως ἐν πολλοῖς τῶν ἁ-
 νομένων ἐνυρίθη. τοῦτο δὲ ἔπον,
 ἔχ' ἵνα τὴν αὐτὴν χάριν ἀπορο-
 θαύμαζαν ἐλπίσω· βλέποντες γὰρ
 αἱ τὴν αὐτῆς δυνάμιν οἱ τοὺς
 ὀφθαλμοὺς ἐν τῇ κεφαλῇ ἔχον-
 τες· ἀλλ' ἵνα τὴν ἀκρίβειαν καὶ ἀ-
 νόητον ἐρώτησιν ἀναγέλω· πάν-
 τος τὸ ζητούμενον ὁ βίος τυγχάνει
 θαυμάτων διπλήτους καὶ δυνάμεις
 στεγνομένη μὴ συνελκόμενους,
 ὡς φερονμένη δὲ μὴ συνελκόμε-
 ναι· ἐπὶ τὴν νύκτα τὸν ἵππον ἐπα-
 νακάμωμεν· βεληθεὶς οὐκ ὁ
 μισόδοξος πατὴρ ἡμῶν Νῆλος
 καταλιπὼν τὸ μοναστήριον, ὅπως
 λέγει Σίρπειος, ἐν ᾧ ἡσυχασ-
 τὴν τὸν δίκαιον χρόνον, μόλις
 ὅπως θύσας δὲ τὸ γῆρας ἵππου,
 ὅπως τὸ ἐπὶ τὴν ῥάμην· ἔλεγε δὲ
 τοῖς ἀδελφοῖς ἐποδυσμένοις τὰς
 χειρὶς αὐτῆς· μὴ λυπεῖσθαι ὡς
 πατέρες καὶ ἀδελφοί· προσδομα-
 γὰρ ἵπποισιν τὸν καὶ μοναστή-
 ριον, ἔνθα συναγάγῃ πάντας
 τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τὰς διανοήσι-
 μὰς πάντα με· οὐκ αἶνοι δὲ μὴ

10-

congregē. Illi verò non intelligentes quæ dicebantur, solatiū

X

ha-

feris Patribus; & cunctis huius
 generationis hominibus illum
 præstare, siue ediderit, siue nō
 ediderit miracula; quod mul-
 ti imperitè quærent, qualis
 acta sit vita non curantes; cū
 illud & apud homines ortho-
 doxa fide carentes fuerit. Hoc
 autem dixi, non ut eius gratiæ
 miracula deesse ostenderem:
 vident enim semper eius vires
 ij, quibus oculi sunt in capite
 eorum: sed ut ineptam hanc &
 fatuam interrogationem rei-
 ciam. Totum quod quæritur,
 vita est; miraculorum vero co-
 pia & magnitudo probata,
 quidē est, si simul cluceat; ne-
 glecta vero, si minus sit con-
 sona. Sed ad propositum re-
 deamus. Cum ergo statuisset
 honorum contemptor Pater
 noster Nilus deferere mona-
 steriū, quod Serperis vocatur,
 in quo ad annos decem mo-
 nasticam duxerat vitam; vix
 præ senio potuit equum con-
 scendere, ut Romam iret. Dice-
 bat autem fratribus disces-
 sum eius lugentibus: Ne do-
 leatis ὁ Patres & fratres: eo
 quippe ad parandum locū, &
 monasterium, quod omnes fra-
 tres & dispersos filios meos

habebant. Itaque Deo duce illum dirigente ad locum sepulturæ suæ destinatum eum in modum, quem Deo reuelate cognouerat; peruenit in quoddam oppidum, cui nomē Tusculum, duodecim millia passuum ab Vrbe distās. Prope illud situm, erat monasterium paucorū fratrum nationis nostræ Græcorū, nomine S. Agathæ; in quod sanctus senex diuertit: Hæc, inquit, requies mea in seculum seculi. nec inde potuit à quoquam diuelli, licet socij fratres molesti essent, & optimates Romani accedentes rogarent, vt Romam se conferret, saltem propter principes Apostolorum. At ille respondens aiebat omnibus: Celeberrimis, & reuerenter beatissimis Apostolorum coryphaeis licet hinc etiam fidem habentibus sicut granum sinapis, venerationem deferre: quamuis ego indignus sim, qui vel solo nomine eos appellem. in hunc porro tenuem deueni locum non alterius rei causa, quam vt diem meum obeam. Porro autem illius oppidi dominus, Gregorius nomine, tyrannide quidem & nequitia insignis,

sed

ροσιῶτες τίνα ἦν ἂ ἐλάλῃ αὐτοῖς, παρεμυθεῖντο. Τοῦ πόινω Θεοῦ καθοδηροῦντος αὐτὸν ὅπῃ τὸ πρῶτον εἰσελθόν τὴν ταφῆς αὐτοῦ τόπον, κατὰ τὸν περιγρησμένον δεικνῶς αὐτῷ τόπον, καταλαμβάνει καμνὴν πᾶν καλεμένην Τυχολάειαν, ἀπέχουσαν δέδιχα μίλια ὑπὸ Ῥώμης. ὧς ἡν ἱερὸν μοναστήριον ὀλίγων ἀδελφῶν ὁμοφύλων ἐκ' ὁνόματι τῆς ἀγίας Ἀγαθῆς. καὶ αἰσὶν καταλύσας ὁ ἄγιος γέγονε· καὶ τὸ, αὐτῇ ἡ καταπαυσίς μου, ἐρηκώς, εἰς αἰῶνα αἰῶνος, οὐκέτι τὸ λοιποῦ ἰχυρὸς τις αὐτὸν ἀνασπάσαι ἐκῆδεν. καίτοι καὶ ἔβ' συνόντων αὐτῷ ἀδελφῶν ἐνοχλοῦντων, καὶ ἔβ' τῆς Ῥώμης μαγιστάνων. πρὸς αὐτὸν ὡς ἀρχιερέων, καὶ δυσσεβούντων τὸ εἰσελθεῖν ἐν τῇ Ῥώμῃ καὶν ὅς τοις πρῶτοις ἔβ' ὁποσώλων. ἀπεκρίντο δὲ πᾶσι καὶ ἰλεῖν. Ὅτι τοῖς πανόφημοις καὶ ὄντως ἔισμα καρέουσι καὶ κορυφαίαις ἔβ' ὁποσώλων καὶ ἐντεῦθεν διωκτὸν τοῖς πίστιν ὡς κέκκον σινάπιδος κακηνύνοισι αὐτοῖς περισκεψάσαι, καὶ ἐκὼ ἀνάξιος καὶ πῦ μόνον αὐτοῖς ὀνομάσαι. ἐν μὲν τοις πρῶτοις ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ δὲ ἐδὲν ἄλλο ἰληλυθα, εἰ μὴ μόνον ὅς τὸ τῆς ἀληθείας. Ὁ δὲ ἄρχων τῆς πόλεως ἐκείνης Γρηγόριος τῷ ὁνόματι, ὡς ἐβόητος ἐν τυραν-

Pf. 1; 1. 14.

τυραννίδι καὶ ἀδικίᾳ τυραννῶν,
 λίαν δὲ ἀγῆκτος ἐσυνέσθη κακο-
 σμηκνέας, κατ' ἔχοντες καὶ περὶ
 σὺν τοῖς ποτὶ τὴν ἀγῆκτον ταύ-
 τα· Εὐὼ μὲν δούλει τοῦ Θεοῦ τῇ
 ὑψίστου δὴ τὰς πολλὰς μὲν ἀμάρ-
 τίας οὐκ εἰμὶ ἱκανός, ἵνα μὲν ὑπὸ
 τῷ σέῳ ἀπέλθῃς· καὶ πόθεν
 μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ὁ ἄγιος τοῦ
 Κυρίου μὲν πρὸς με· ἐπεὶ δὲ δὴ
 μιμούμενος τὸν σὸν διδάσκαλον
 καὶ διὰ τὸν περὶ ἐπιμύησιν με τὸν
 ἀμάρτανον τῇ δικαίᾳ, ἰδοὺ ὁ εἶ-
 κος μὲν, καὶ ἅπαν σὺ τοῖς φει-
 χωρείς αὐτοῦ τὸ κατέλλιον πρὸς
 πρὸς σὺ· εἰ καὶ καὶ φει-
 αὐτῶν, φείσασθαι. ὁ δὲ μακά-
 ριος ἀπεκρίνατο πρὸς αὐτόν.
 Ευλογήσαι Κύριος καὶ σὺ καὶ τοῖς
 σὺν σὺ τῷ οἴκῳ σου καὶ τῇ κἀμῇ
 σου· μέρες δὲ ὀλίγον ἐν τῇ κε-
 ρτῇ σου ἡμῖν δὴ χάριτον, ὅπως ἐ-
 αὐτῷ ἡσυχάσῃς τὸν Θεὸν ὑπὸ
 τῇ ἀμάρτανῃ ἡμῶν ἐξελισσάμεθα,
 καὶ ὑπὸ τῆς σὴς σωτηρίας ἀξιώ-
 μεθα. Τότε ὁ Γρηγόριος μετὰ πολ-
 λῆς τῇ πρὸς θυμῷ ἐξελίξεν τὸ
 κατὰ φύσιν. εἰδὲ ἐσπομείναν-
 τες ἐν τῇ μονῇ ἀδελφοὶ μετὰ
 δύο ἡμέρας μελῶν μαθόντες, ὅτι
 ἐκ ὑποστροφῆς πρὸς αὐτοὺς ὁ πα-
 τὴρ, ἀπαύρυντες σὺ μελωτα-
 ρίαις καὶ φειβολάοις καὶ τοῖς λῶι-
 ποῖς, κατέλαβον τὸν ὑπὸ τῇ ἄρ-
 χοντι ἀφιερχόμενα τόπον αὐτοῖς ἐν λόγῳ μονῆς. μαθὼν τοίνυν

sed sagacitate ornatus & pru-
 dentia, descendit, & prostratus
 ad sancti viri pedes ira dice-
 bat: Ego quidem serue Dei al-
 tissimi, ob multa peccata mea
 dignus non sum, vt intres sub
 tectum meū. & vnde mihi hoc,
 vt sanctus Domini mei veniat
 ad me? Sed quando magistri
 & Domini tui exemplo me
 peccatorē iustis prætulisti; Ec-
 ce domus mea, totumq. cū suo
 agro oppidū ante te est. Quic-
 quid de ijs libuerit, iubeto.
 Respondit B. Pater: Benedicat
 dominus & tibi, & tuis, & do-
 muī tuæ, & oppido tuo. Par-
 ticulam in ditione tua nobis
 concede; vt quietem in ea na-
 cti Deum pro peccatis nostris
 propitiū reddamus, & pro sa-
 lute tua preces fundam⁹. Gre-
 gorius autem magna alacri-
 tate implebat, quod iussum
 erat. At vero fratres qui in
 monasterio remanserant, post
 bimestre spatiū audito, quod
 Pater non reuerteretur am-
 plius, recesserunt asportantes
 secum melotas, succintoria,
 & reliqua, perueneruntque ad
 locum construendi monaste-
 rij nomine à Principe illis di-

ca-

X 2

ὁ παμ-

catum. Quod ubi cognouit vir Beatissimus, nimirū aduenisse illos, exultauit spiritu, significauitq. illis hæc per nuntiū: Sufficit mihi Patres & fratres, quod ob Dei meique amorem laborē ceperitis, ut isthuc veniretis. Nūc igitur charitatem vestram rogo, ut expectetis, donec & ipse veniam ad vos. Dum igitur parat se ad soluendum promissum suis pedibus: aberant enim fratres tria ferè milia passuū: conuocatis ad se fratribus, qui secum erant, vna cū Hegumeno Paulo, cui præfecturam commiserat ante multos dies, viro & prudentia, & ætate, & exercitatione vitæ monasticæ, & philosophiæ studijs antiquo; distribuit illis pauca pannorum frusta: nihil enim mundani plane illi erat, vel vnum æs minutum. tumq. dari sibi iussit sumēda viuifica Christi mysteria. Deinde Hegumeno & fratribus: Obsecro, inquit, vos, ut si è vita exceffero, sine mora corpus meum terra contegatis, nec me in templo sepeliatis, nec supra tumulum fornicem mihi extruatis, aut quoduis ornamētū adijciatis. Quod si omnino vultis signum aliquod ponere ad cognoscendum, ubi fuerim

ὁ παμμνηστὸς πατὴρ τὴν ἀφί-
ξιν αὐτῶν, ἡγαλῖα σατο τὸ πνῶ-
μα, καὶ διδῆλωκε αὐτοῖς· ἀρ-
κετόν μοι ὁ πατήρ καὶ ἀδελφοί,
ὅτι ὅτε τὴν τ' Θεῶν ἀγάπην καὶ τὴν
ἐμὴν ἐσκόλητε ἕως αὐτῆς. καὶ οὐδ'
ὡδὲ καλὰ τὴν ἀγάπην οὐκ ἔχον,
ἵνα ἀειμείνητε μέχρις αὐτῆς καὶ ἀν-
τὸς ἐλθῶμαι πρὸς ὑμᾶς. ἐν
τῷ οὐκ ἐτοιμάζεσθαι αὐτὸν τῇ ἀ-
ποληθεῖσαι αὐτομάταις ποτὶ τὴν
οἰκίαν συντάξιν· ἵσα γὰρ αἱ ἀ-
δελφοί ὡς ἀπὸ μιλίων ξιῶν· συ-
καλεσάμενος τοὺς πρῶτους ἐρ-
ευνῶντας αὐτῶν ἀδελφούς, συντῶ
ἡγεμῆν Πάϊω, ὃν ὡς πρὸ πολ-
λῶν πρῶτον χρησάμενος ἡμεῶν τ'
ἡγεμονίαν, αὐτῶν παλαιὰ καὶ τὴν
φρόνησιν, καὶ τὴν ἡλικίαν, καὶ τὴν ἀσκη-
σιν, καὶ τὴν φιλοσοφίαν· τέτοις δὲ με-
ρίσαις τὰ μικρὰ ῥάκια αὐτῆς ἢ ἢ
ἄλλο τίποτε ὡς αὐτῶν τῇ κόσμῳ
ἕως καὶ τῇ ἐσχάτῃ λιπῶν· ἐκχέουσιν
μεταλαβὲν τὴν ζωοποιῶν τὴν Χριστοῦ
μυστηρίων. ἐπὶ τῇ λέξει τῇ ἡγεμῆ-
ν καὶ τοῖς ἀδελφοῖς· δίδωμαι ὑμῖν
εἰς ἀποθάνω μὴ βραδύνετε τὴν κα-
τακρύψαι τῇ γῇ τὸ σῶμα μῆ-
τε ἐν οἴκῳ κυριακῇ κατὰ θεοῦ·
μηδὲ θύγετε ποιῆσαι καμάραν
ἐπάνω μου, ἢ ἄλλῶν πᾶσι κόσμῳ
οἷον δηποτε. εἰδὲ ὅπως βούλει
ποιῆσαι π σημεῖον ὅτι τὸ γινώ-
ξιν,

hu-

ζῆν, ποῦ πενήκατέ με, ὁμαλὸν
 ἔσω ἐπαύειν, ἵνα οἱ ξένοι ἐκ
 ἐπιναπαύων. καὶ ἡδὲ καὶ ἡ ξί-
 νος ἐξήρην πάσας τὰς ἡμέρας
 τῆς ζωῆς μου. Καὶ μνημονεύετέ
 μου ἐν ταῖς ἀγίαις ὑμῶν εὐχαῖς·
 ταῦτα εἰπὼν, καὶ εὐλογήσας αὐ-
 τοὺς, ἐπευξάμενός τε πᾶσι τοῖς
 ἀδελφοῖς, εὐχῆρε πρὸς πόδας αὐ-
 τοῦ, καὶ ἠπλώσας ἑαυτὸν ἐν τῷ κοι-
 τασίῳ αὐτοῦ. Εποίησεν οὖν δύο
 ἡμέρας μὴ σιωπῆσαν, μηδὲ
 ἀνοίξαν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ
 εὐχαρίστησαν οἱ ὁσῶντες αὐτὸν, ὅτι
 οὐκ ἦν ὡς ψυχρῶν, ἀλλ' ὡς
 ἀναπαυόμενος· μόνον δὲ τὰ χεί-
 λη κινῶν, καὶ τῇ δεξιᾷ χει-
 ρὶ κατασφραγίζομενος, ἐγνωρίζετο
 τοῖς παροῦσιν ὡς προσευχόμενος.
 Καί τις τῶν ἀδελφῶν προσελθὼν
 πρὸς αὐτὸν πρὸς τὸ σῶμα αὐτοῦ,
 τοῦτον μόνον τὸν εἶχεν ἐν ἐνόησιν λέ-
 γοντος· τίς ἐμὴ ἀρχὴν εὐχῶν,
 ἐν τῷ μετὰ βλέπειν ὅτι πάσας τὰς
 ἐντολάς σου. ἀκούσας δὲ καὶ ὁ ἀρ-
 χὼν Γρηγόριος τὰ περὶ αὐτοῦ, προ-
 μαῖος κατήλθεν ὑπὸ τοῦ Κασε-
 λίου αὐτοῦ, φέρον καὶ τὸν ἱατρὸν
 Μιχαὴλ μετ' αὐτοῦ, ὃς ἦν ἐμ-
 περὶστας. καὶ ὅτι πᾶσιν τῶν μα-
 καρίων, ἔκλαμε πνεῦμα καὶ ἔλε-
 γον· ὦ πᾶτερ, πᾶτερ, ὅτι ἐπὶ
 ταχέως με ἐγκατέλιπες; ὅτι
 ἐβδελύξω τὰς ἀμάρτιάς μου, καὶ
 ἀφίξῃς με; καταφιλήσας δὲ τὰς

χαῖ-

humatus, planū esto, ut quie-
 scere in eo peregrini possint;
 Nam & ego peregrinus fui
 cunctis diebus, quibus vixi. &
 mementote mei in sanctis ve-
 stris orationibus. Hæc dixit;
 deinde benedixit eis; & bene
 precatus est cunctis fratribus.
 attollensq. pedes extendit se
 in lectulo suo. Biduū vero ia-
 cuit nec loquens, nec aperiens
 oculos. & qui videbant illum,
 mirabantur; non enim erat
 similis agenti animā, sed quie-
 scenti: mouebat solum labia,
 & dextera se signo Crucis cō-
 signabat; per quæ in oratione
 defixum præsentēs intellige-
 bant. Et quidā frater admota
 ad os eius aure, hunc versicu-
 lum tantummodo ab eo distin-
 cte audiuit: Tunc non confun-
 dar, cum perspexero in omni-
 bus mandatis tuis. Gregorius
 quoque loci dominus cū hæc
 audisset, suo ex oppido currēs
 descendit, secum & Michae-
 lem adducens peritissimum
 medicum: ruensque super bea-
 tum virum flebat vbertim, ac
 dicebat: ὦ Pater, Pater, cur
 tā cito me deseruisti? cur abo-
 minatus es peccata mea, & re-
 linquis me? Deosculando au-
 tem manus eius; En me iam

Pf. 118. 6.

X 3 non

nō prohibes, aiebat, quin tuas manus osculer, vt solebas antea dicendo: Non sum Episcopus, aut presbyter, aut diaconus, sed humillimus monachus: vt quid igitur manum meam osculari vis? Hæc dicēs tantam lacrymarum vim profunde-
bat, vt astantes omnes inuitaret ad fletum. Medicus autem attrectato pulsu asserabat illum nō moriturum; quod nec febris esset in eo, nec aliud mortis signum: ita enim res habebat.

Cum vero illi discessissent, & aduersperafceret, agebatur porro etiam memoria Ioannis Apostoli & Euangelistæ: visum est fratribus deferre sanctum Patrem in Ecclesiam. recordati enim sunt, quo affectu, quo studio sanctorum memorias prosequeretur: & semper dicere solitum; Oportere monachum, citra omnem necessitatē, in Oratorio mori. Quo facto, & vespertino peracto officio, sol cognouit occasum suū, & ipse tradidit spiritum. & occidit reuera cum sole sol, defecitque die illa lumen de terra, & lucerna à facie videntium. An non præiudicet & ipse dēssimās huius temporis

χῆρας ἀπὸ ἑλπίου· ἰδοὺ ἐκέν-
 καλίψε με τοῦ φιλήσαι τας χῆ-
 ρας σὺ, καὶ τίς ἐποίει τὸ φρόνι-
 μον, λέγων ὅτι ἐγὼ εἰμὶ ἐπίσκο-
 πος, ἢ φρεσβύτερος, οὕτως ὁξέ-
 κωνος, ἀλλὰ μόνον κελοχήμενον
 μικρόν· ὁξέτι οὐκ εἴληψεν φιλήσαι
 τὴν χῆρα μου; ταῦτα δι' ἁλίων
 ποσὺ πονεῖ δάκρυα, ὥστε πάντα
 τοὺς παρῆντας διεγῆραι φέρει
 δάκρυα. κρατήσας δὲ καὶ ὁ ἰα-
 τὴρ πρὸς συγγενὸν αὐτοῦ, διΐχουρί-
 ζετο ἁλίων· ὅτι εἰς οὐκ ἀπο-
 θνήσκει· ἔτι γὰρ ὅστις ἐν αὐτῷ πυ-
 ρεπὶς, ἔτι μὲν ἄλλο τι σημαῖον
 θανάτου· καὶ γὰρ ἔτιως ἔχει.

Αναχωρησάντων τίνων ἐκεί-
 νων, καὶ τῆς ὥρας τῆς λυγρικοῦ κα-
 ταλαβύσης, καὶ διὰ τοῦ ἡμῆμη
 τῆς ὁποσίου Ἰωάννη καὶ ἑπολο-
 γῆς, ἐδοξε τοῖς ἀδελφοῖς ἀπαγα-
 γῆναι τὸν ὅσον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ·
 ἐμικέθησαν γὰρ τοῦ πόδου καὶ τοῦ
 φίλῳ ἀντιῦ, ἑπὶ αἰς τὰς μεθὰς
 τῆς ἀγῶν ἐδάκρυτο· καὶ ὡς αἱ
 ἔλεγον, ὅτι διὰ τὸ μεναχόν, ἐκπῆς
 πόσης ἀνόγκης, ἐν τῇ εὐκταίᾳ
 τῆς διὰ τῆς· τοῦτου δὲ γλυκύνει,
 καὶ τοῦ ἐπὶ τῆς αὐτοῦ ἔκτου τέλος
 λαβόντος, ὁ ἥλιος ἐξῆλθε διὰ
 τοῦ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς παρέδωκε
 τὸ πνεῦμα· καὶ ἐδὴ ἀληθῶς εἰ-
 πῶν ὁ ἥλιος ματὰ τοῦ ἡλίου·
 καὶ ἐξέλιπε φῶς διὰ τῆς γῆς ἐν
 τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ λυγρὸς διὰ
 τοῦ

πρὸς αὐτοὺς οὐκ ἔστιν. ἡ γὰρ καὶ αὐ-
 τὸς ἐπὶ τῷ πνεύματι παροῦσαι
 σκοπέμενοι, καὶ ἀπολύειν τῷ
 φωτίζονται ἀγίων καὶ διδασκί-
 νων τοῖς ἄλλοις· καὶ πῦρ εὐρατο
 ἅλλω ὡς αὐτοὶ οὗτος ὁ κόσμος,
 τῷ καθ' ἡμᾶς λέγει, εἰς ἀπώ-
 λειον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· πολ-
 λοις μὲν γὰρ ἐρήσῃ ἐγκρατῆσαν
 ἀσκημάτων, οἱ μὲν καὶ αὐτῶς τῷ
 ὡφείλου διδασκῶσι, λόγου δὲ ἀμει-
 ούσι· πλείους δὲ πάντων τῷ λόγου
 μὴ ἐπιμελόμενων, ἐξου δὲ ἀμει-
 ούται· ὡς ἐκείνος ἀμφοτέρων
 πλεονεκτῶν καὶ πάντα, ὡς ἐδίδως
 ὄντας, ὡς ἡμεῖς ἀμφοτέρωθεν ἰ-
 σχυόμεθα, καὶ ταῦτα καὶ πρὸς τοὺς ἀρ-
 χαίους, ἵνα μὴ λέγω τῷ καθ' ἡμᾶς
 γινώσκον, ὁ δὲ τυφλὸν μὴ ἄλλον ἢ περ
 μονότυπον οὐδὲν, καὶ ἐν σκοτοῦν
 ἡ δόξουσαν. ὅπου καὶ αὐτῶς πρὸς
 πρὸς βλεπτικῶτατος ὡς ἐν ἐκείνῃ
 ἀπεκαλύφθη· ὡς γὰρ, ὡς πάν-
 τες οἱ ἄνθρωποι, καὶ πάντα τὰ
 ζῶα, καὶ πάντα ἐν πνεύματι κινούμενον
 ἐπὶ τῆς γῆς τυφλῶς τε καὶ ἀβλε-
 ψία κατὰ χροτό· ζῶος δὲ βαθύ-
 τας, καὶ γνόφος ἀμύθητος ἐπὶ
 πᾶσαν τὴν γῆν ὡς ἐκείνῃ. Καὶ
 τοῦτο μὴ πρὸς πρὸν· καὶ δὲ ὅτε
 κατὰ πάντα τὰ ἐπὶ γῆα, πρὸς πρὸς
 μακρὰ τοῖς οὐρανοῖς ἐμβαδὸς ὁ
 αἰμῶν, πᾶσαν μὲν τῇ νύ-
 κτι ἐκείνῃ ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις
 ἐπὶ ταφίσις διὰ λατρίαν· πρὸς
 δὲ

paris tenebras, defectumque
 sanctorum illuminantiū, cete-
 rosque docentium? & vbiāam
 alterum reperit solatiū nostra
 ætate mundus, quale illa die
 amisit? Sane multos inuenies
 continentie deditos, sed qui
 vtilitatem hac sola terminent,
 doctrina non valeant. multos
 è contrario studia colētes, sed
 vacuos actione virtutis. Ille
 vero in vtrisque adeo excel-
 luit, vt in omnibus ambidex-
 ter esset, & vtroque oculo per-
 fectissimus: idque si cum anti-
 quis etiam conferas, vt de no-
 stræ tempestatis hominibus ta-
 ceam, penitus cæcitate labo-
 rantibus, non altero tantum
 vtētibz oculo, & versantibus
 in maximis tenebris. Quod ip-
 si quoque omnium prospiciē-
 tissimo veluti per extasin. fuit
 reuelatum. Videbat enim om-
 nes homines, & cuncta anima-
 lia, & vniuersa quæ serpendo
 mouentur in terra, cæcitate
 lucisq. orbatōne teneri; no-
 ctem vero profundissimam,
 & caliginem densissimam to-
 ta terra circumfusam. Sed hoc
 quidē olim: Nunc verò, quādo
 reliāis hisce terrenis cælos in-
 colit spiritus, totā quidem illā
 noctem egimus in psalmis &
 hym-

hymnis funebribus . Mane vero deferentes feretrum cum cereis , & thure & psalmodia , portauimus cadauer in locum , in quo fratres beatum virum præstolabantur . Vt ventū est in conspectum eorum , & audiuere psalmodiam , cuncti prodire nobis obuiam senes & iuuenes , parui & magni , vi lacrymarū omnes perfusi , & miserrime lugentes . Ergo posito feretro , & intermisso cantu , simul omnes communem deflebamus iacturam , orbitarē , Patriſque amissionem . Nec aliud videre tunc erat , aut expressius intueri , quā quod de

Gen. 50. 10

Iacob scriptū est , quando profecti sunt filij eius ad arcam . Atad , quæ sita est trans Iordanem , & planctu magno ac vehementi celebrarūt exequias : nam paruula & nos habebat area . Regionis autē habitatores , quotquot aderant cum principe Gregorio , non modo spectatores erant , sed prosequentes etiam funus , luctum suum cum nostro miscebant ; nec prius abscessere , quam deportatū fuit à nobis cadauer , depositumq̃ . cōstituto in loco , sicut ipse sanctissimus Pater præscripserat . Permanſit autē

ad

δὲ ἡγουμένης δευβασιαντὸς τὴν κλίνην μετὰ κηρῶν καὶ θυμιάματων καὶ ψαλμωδίας , ἀπηγάγοντο τὸ λείψανον ἐνταῖς αἰσχυροῖς ἀπεκδέχοντο τὸν μακάριον . ὅτε δὲ εἶς ἐκαστίας αὐτῶν ἐβλήθητο , καὶ τῆς ψαλμωδίας ἀκηκόασαν , εὐχῆσθαι καὶ ἐπὶ ἡγήσαντο ἡμῖν ἅπαντες , νέοι τε καὶ γέροντες , μικροὶ τε καὶ μεγάλοι , ὅσοι συμπυρεμένοι τοῖς δάκρυσι , καὶ μικρῶς ὀδυρόμενοι . Σύντες τοίνυν ἐπὶ τῇ γλῶττῃ κλινίδιον , καὶ τὸ ψάλλον ἅπαντες , παῖτες ὁμοῦ ἐβρῶσθον τῷ κοινῷ ζημίᾳ καὶ ὀρφανίᾳ , καὶ τῷ τοῦ πατρὸς σέ. ρησιν . οὐδὲν δὲ ἄλλο ἢ ἰδὲν καὶ εἰκόσαι , ἢ ἔπερ πρὸς τοῦ Ἰακώβ γέγραπται , ὅτε παρεβύοντο οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐφ' ἄλωνα Αἰαδ , ἢ ἦν ἐκπέραν τοῦ Ἰορδάνου . καὶ ἐκόβαντο κοπιτὸν μέγαν καὶ ἰσχυρὸν σφόδρα . καὶ ᾗ καὶ ἡμᾶς μικρὸν ἀλῶνιον πεινῶμεν , καὶ ὁ οἶος Ἰακώβ νεκρὸς ἔκτετο ἐν τῇ σκιμπεδίᾳ , καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπιθρῆσκον . καὶ οἱ κάτοικοι τῆς χώρας , ὅσοι ἐβλήθησαν σὺν τῇ ἀρχηγῇ Γρηγορίᾳ , ἐμόνον τὰ γινόμενα ἰδεῖν , ἀλλὰ καὶ συνεπένδουν ἀκολουθῶντες . καὶ οὐ πρῶτον αἰετὶ χόρησαι , ἕως ὅτε τὸ λείψανον ἀπηγάγοντο , καὶ ἐν τῇ περὶ σμῆνός αὐτοῦ τόπῳ κατετίμηθα , καὶ οὕτως αὐτὸς ὁ ξριστός διέτα.

ξατο .

ζατο. παρέμεινε δὲ πρὸ τῶν πα-
σα ἢ ἀδελφότης σου πρὸ ἡγου-
μένῳ πρὸ πρεσβυτέρῳ, ἐργαζο-
μένη καὶ ἐν ὑπομονῇ κοπιῶσα διὰ
τὸ ἀκατάσχετον εἶναι τὸν τόπον,
τὸ ἐκπούσειν ἄρτον, τὸν τε τῇ
ψυχῇ ἀρμόδιον, καὶ τὴν σαρ-
κὶ ἀσπάρην. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν
τίκτων τοῦ ἀγίου τῶν δισκορπι-
σμένων συνήχθησαν τῇ ἐκείνου
πρεσβείᾳ, καὶ κεκοίμηνται πρὸς
τὸ μνημα αὐτοῦ, ἄνδρες ἀλη-
θῆς εἰπὼν ἐκποδμίων τῶν τοῦ
πνόςματος, καὶ πλήρεις χάριτος
καὶ δυνάμεως. ὧν παύτων πρε-
σβείας ἀξιωθῆκεν καὶ ἡμεῖς,
οἱ τε ἀναγιγνώσκοντες καὶ οἱ ἀ-
κροάοντες τῶν ἐκείνων καὶ ἀνα-
ρέτων πότων αὐτῶν, κοινωνοὶ
γινέσθαι αὐτῶν καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ
τῶν ἁγίων ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸς
κυρίῳ ἡμῶν. ὃ ἡ δοξα σου πρὸς
Πατρί καὶ πρὸς ἀγίῳ Πνόςματι· νῦν
καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶ-
νων. Ἀμήν.

ad tumultum vniuersa frater-
nitas cū memorato Hegume-
no, suam operam ponens, & in-
patientia laborās, eo quod lo-
cus essent minus instructus, ad
comparandum panem quoti-
dianū, qui & animæ congruēs,
& corpori satis esset. Complu-
res etiam è filiis sancti Viri,
qui dispersi erāt, precibus eius
adiuuantibus conuenere; &
circa sepulcrum eius conditi
requiescunt; viri plane deside-
riorum Spiritus, & gratiæ vir-
tutisq. pleni. Quorum omniū
precibus, & nos, & qui legunt,
& qui audiunt diuinos & præ-
claros eorum sudores, digni
efficiamur eorum quoque cō-
fortio in regno Cælorum, in
Christo Iesu Dño nostro: Cui
gloria cū Patre & Spiritu san-
cto nunc & semper & in secu-
la seculorum. Amen.

Τ Ε Λ Ο Σ .

F I N I S .

REGESTVM.

* * * A B C D E F G H I K L M N O
P Q R S T V X.

Omnes sunt Duerniones, prater X, Ternionem.

R O M Æ,
Apud Hæredem Bartholomæi Zannetti.
M. D C. X X I I I.

SVPERIORVM PERMISSV.

ERRATA.

Pag. 6. vers. 17. legend. sibi ob oculos p.7.v.vlt. l. interfluxit temporis
p.8.v.1. l. χαίματα p.9.v.12. l. ἡ ἰχθὺς ibid. v. antepenult. l. ἑαυτὸν καὶ
πλάσας p.10.v.10. l. ὁ τῶν p.13.v.22. l. ἐπ' αὐτῇ τῇ μυνὶ p.15.v.7. l. π
ρεσβυτέρους v.8. l. πείσθησεν p.19.v.9. l. ἐκείνου οὐ p.27.v.5. l. ἐφ
καυχώμενον εἶδεν p.32.v.3. l. hymnorumq. nocturnorum & matutinorum re
citationi p.35.v.4. l. in sanctuarium v.9. l. inflexionum & lacrymarum co
pia v.11. à fine, l. Hoc ille viso surgens contremuit p.42.v.14. l. doloribusq.
p.46. in annotat. l. præsagia erant p.52.v.9. l. ὅσπρον p.59.v.vlt. l. & at
tonde hunc p.70.v.1. l. mulieris colloquium p.73.v.3. l. rerum facies p.81.
v.16. l. Θεῶν p.88.v.9. à fin. l. Bonum est confidere in Domino p.92. v.4.
l. Regius Propheta ibid. v.11. l. & Principis animæ salute ibid. v.13. l. ma
iori fureret iracundia p.93.v.1. l. ἀσπίδας p.105.v.13. l. in excellentiam
tuam p.115.v.4. l. ἐπὶ τῇ τῆς ἐκ λείων ibid. v.14. l. περὶ τοῦ ἐν ἱερῷ p.117.
v.22. l. prætextu quod Regis vxor p.121.v.8. l. obstupuit ille beatissimi vi
ri sapientiam & prudentiam; agnouit p.123.v.5. à fine, l. fugiensq. honorem
p.129.v.4. l. ἀββαλὸν p.140.v.10. l. ἐπιπύσας p.143.v.vlt. l. τὰ θεῶν ἐφ
κρατείας p.144.v.8. à fine, l. αἰείδουσιν p.149.v.11. l. ἡ δὲ ὡς p.150. v.12.
l. πρῶτον p.155.v.7. l. iugiter p.164.v.17. l. συμχαρισμὸς ἡμῶν ibid.
v.14. l. nullia passum p.167.v. penult. l. incolit æternæ memoriæ viri spi
ritus p.168.v.11. à fine, l. arca; & nouus iacob mortuus iacebat in feretro,
& filij israel plangebant. Regionis autem

1. The first part of the paper discusses the importance of the study of the history of the United States. It is argued that a knowledge of the past is essential for a full understanding of the present and for the development of a sound policy for the future. The author points out that the United States has a long and rich history, and that it is one of the most powerful and influential nations in the world. It is therefore essential that we should have a clear and accurate knowledge of our own history, and of the history of the world, in order that we may be able to make the best use of the opportunities which are offered to us.

2. The second part of the paper discusses the importance of the study of the history of the United States. It is argued that a knowledge of the past is essential for a full understanding of the present and for the development of a sound policy for the future. The author points out that the United States has a long and rich history, and that it is one of the most powerful and influential nations in the world. It is therefore essential that we should have a clear and accurate knowledge of our own history, and of the history of the world, in order that we may be able to make the best use of the opportunities which are offered to us.

3. The third part of the paper discusses the importance of the study of the history of the United States. It is argued that a knowledge of the past is essential for a full understanding of the present and for the development of a sound policy for the future. The author points out that the United States has a long and rich history, and that it is one of the most powerful and influential nations in the world. It is therefore essential that we should have a clear and accurate knowledge of our own history, and of the history of the world, in order that we may be able to make the best use of the opportunities which are offered to us.

4. The fourth part of the paper discusses the importance of the study of the history of the United States. It is argued that a knowledge of the past is essential for a full understanding of the present and for the development of a sound policy for the future. The author points out that the United States has a long and rich history, and that it is one of the most powerful and influential nations in the world. It is therefore essential that we should have a clear and accurate knowledge of our own history, and of the history of the world, in order that we may be able to make the best use of the opportunities which are offered to us.

